Învățăturile marelui yoghin
Ramakrishna

EDITURA KAMALA - Colecția GHID SPIRITUAL

Sri Ramakrishna

Învăţăturile marelui yoghin Ramakrishna

traducători:
Liviu Gheorghe; Iulia Bontaş; Simona Trandafir

Colecţia Ghid spiritual
2003, Editura Kamala

ISBN: 973-85041-6-3

Unele din afirmațiile lui Sri Ramakrishna care au frapat cel mai mult Occidentul, dar i-au surprins mai puțin pe hinduşi, de altfel şi lucrul asupra căruia el insista constant şi asupra căruia aducea o mărturie convingătoare prin experiența sa personală, a fost că fiecare cale spirituală, dacă este urmată ea singură cu suficientă ardoare şi perseverență, permite atingerea scopului ultim pe care şi-l propun toate religiile, şi anume cunoaşterea lui Dumnezeu. După ce a experimentat practic, într-un ritm extraordinar, cele 64 de *sadhana*-e tantrice, el a urmat timp de şase luni, în 1866, experiența monismului absolut (*advaita vedanta*), dar aceasta nu l-a împiedicat să se dedice cu tot atâta deschidere, cu aceeaşi intensitate şi totuşi separat, cultului lui Rama şi Krishna (1864), al lui *Kali* şi al altor zeități fundamentale din panteonul hindus. El a ajuns la o cunoaştere profundă în islamism (1866) şi în creştinism, conformându-se de fiecare dată în mod strict regulilor şi ritualurilor religiilor respective, chiar dacă existau contradicții față de riguroasele prescripții ale hinduismului. De fiecare dată, ducând experiența până la Realizarea Ultimă, el afirma plin de fericire că „şi această cale conduce la Dumnezeu".

Anul 1879 a fost cel care i-a adus lui Ramakrishna primii discipoli. În scurt timp, ei au devenit din ce în ce mai numeroşi. Curând s-a constituit un nucleu de adepți fideli care au format un ordin monastic, „Ordinul lui Ramakrishna", în care cei mai marcanți membri au fost Swami Brahmananda, primul adept al Ordinului şi Swami Vivekananda, cel care avea să continue mesajul spiritual al lui Ramakrishna în Orient şi în Occident.

CARTEA ÎNTÂI
Viața Maestrului

CAPITOLUL I. Viața lui Ramakrishna

A. Naşterea şi copilăria

Clipa fericită pe care o aşteptau Khudiram şi Chandra, părinții lui Ramakrishna, se afla foarte aproape. În primele ore ale dimineții de 18 februarie 1836, Chandra a născut un băiețel, Gadadhar, pe care lumea avea să-l cunoască mai târziu sub numele de Ramakrishna. Astrologi iscusiți au prezis, chiar de atunci, un viitor deosebit acestui copil.

Încă de mic, Gadadhar răspândea o deosebită fascinație nu numai asupra părinților şi rudelor, ci şi asupra vecinilor, care făceau tot posibilul pentru a trece măcar o dată pe zi pe la casa lui Khudiram pentru a-l vedea pe "Gadai" - după cum le plăcea lor să-l numească.

La vârsta de cinci ani, micuțul băiat învățase deja pe de rost numele tuturor strămoşilor lui, imnurile închinate diferiților zei şi zeițe, cât şi marile povestiri epice fundamentale ale tradiției hinduse. La şcoală, Gadadhar a făcut progrese uimitoare, însă arăta un total dezinteres față de matematică. El îşi dedica, în schimb, întreaga atenție studiului vieților sfinților şi eroilor spirituali. Perseverența în analiza acestor aspecte spirituale îl făcea deseori să uite de lumea înconjurătoare şi-l determinau să intre în meditații adânci. Pe măsură ce creştea, Gadadhar intra în stări de extaz ori de câte ori se confrunta cu un subiect spiritual. Curând însă, s-a constatat faptul că nu numai astfel de subiecte, ci şi orice alt peisaj deosebit şi frumos îi induceau astfel de trăiri spirituale înalte. Iată o situație descrisă mai târziu chiar de Ramakrishna: "Într-o zi din luna iunie sau iulie, pe când aveam doar şase sau şapte ani, mă plimbam pe o potecă îngustă ce separa câmpurile de orez, mestecând absent câteva boabe din orezul fiert pe care îl purtam în coş. Privind pe cer am văzut nişte nori frumoşi, vineții, nori de furtună, întinzându-se cu repeziciune şi acoperind cerul. În acelaşi timp, ca o salbă de mărgăritare, un şir de cocori în zbor, de o albeață sclipitoare, tiveau parcă aceşti nori într-o imagine neasemuit de frumoasă. Contrastul acestei viziuni m-a

impresionat atât de mult, încât mintea mea s-a dilatat în nemărginire, făcându-mă să cad în lan, lipsit de cunoştinţă, orezul din coşuleţ răspândindu-se în toate direcţiile. Mai târziu m-au găsit câţiva oameni care m-au dus pe braţe acasă. Emoţia intensă în faţa acestei fascinante armonii mi-a inundat sufletul, făcându-mă să mă pierd, încremenit într-o imensă bucurie. Aceasta a fost prima oară când am fost răpit în extaz."

Gadadhar a mai experimentat astfel de stări extatice în timpul copilăriei sale. În două astfel de ocazii - prima, în timp ce însoţea două femei mai în vârstă care mergeau să îndeplinească un ritual de adorare a unei zeităţi în satul vecin, iar a doua în timp ce juca rolul lui Shiva într-un spectacol cu ocazia sărbatoririi Nopţii lui Shiva (*Shivaratri*), Gadadhar şi-a revenit cu greu la conştiinţa obişnuită.

B. Viaţa spirituală

La şapte ani, a trăit un şoc violent: moartea tatălui său - precoce trezire la irealitatea lucrurilor şi la efemeritatea fiinţelor din lumea materială. Copilul a devenit singuratic şi a început să manifeste o atracţie din ce în ce mai mare pentru învăţăturile tradiţionale ale sistemului *yoga*, venind chiar în contact cu adepţi ai acestei căi de evoluţie spirituală.

În felul acesta, prin practică, studiu şi trăiri profunde, elevate, Ramakrishna a înţeles că, de fapt, nenumăraţii zei ai hinduismului nu reprezentau decât manifestări limitate ale Conştiinţei Cosmice Absolute şi Infinite, care numai astfel putea fi înţeleasă de inteligenţa mărginită şi rigidă a omului.

Dar el şi-a dat totuşi seama că aceste sublime manifestări simbolice, care corespund afinităţilor specifice umane, îi ajută totuşi pe oameni, dacă ei ştiu să intre în subtilă rezonanţă cu acestea, invocându-le plini de aspiraţie şi frenezie graţia, protecţia şi ghidarea spirituală. Marile reprezentări divine ale puterilor cosmice nu sunt decât manifestările parţiale ale Supremei Forţe Divine Atotputernice care este Dumnezeu, sursa esenţială a întregii Lumini, a întregii Înţelepciuni, a întregii Inteligenţe, care este Una şi Unică. Atât timp însă cât o fiinţă rămâne încătuşată în legăturile personalităţii sale egoiste şi tranzitorii, a dorinţelor necontrolate, ea nu poate să aspire către Absolut decât prin intermediul formelor iluzorii care îi sunt accesibile.

Astfel, Ramakrishna a înţeles de ce în *tantra yoga* se cere adepţilor să aspire cu fervoare la Eternul Absolut ca la un Tată Cosmic ideal, ca la o Mamă Cosmică ideală, sau ca la un Maestru Suprem înainte de a aspira să-L realizeze ca Spirit Pur Transcendent.

Căci numele conduce la ceea ce este fără nume, forma la ceea ce

este fără formă, cuvântul la tăcere, extazul la profunda şi calma realizare a păcii în Absolut, *Sat-Cit-Ananda*. În mod gradat, în conştiinţa fiinţei spirituale, aceste aspecte ale divinităţii se topesc într-o singură şi Absolută Realitate.

Treptat, Ramakrishna a învăţat că în tehnicile de adoraţie tantrică, adeptul ai cărui diferiţi centri spirituali de forţă (*chakra-e*) sunt treziţi, intră în rezonanţă cu aspectele eterne, esenţiale ale Macrocosmosului, invocând astfel Energia Supremă în întreaga sa fiinţă pentru ca aceasta să fie apoi transferată imaginii simbol asupra căreia se concentrează şi meditează. Atunci, el nu mai vede în această imagine materialul, forma, argila, piatra, pânza sau hârtia din care este făcută, ci numai manifestarea specifică a Energiei Supreme, palpitând de viaţă.

Astfel, pentru Ramakrishna, marea putere cosmică *Kali*, simbolica reprezentare tantrică a timpului necruţător, a fost de la început, idealul către care şi-a canalizat continuu puternica şi profunda sa aspiraţie, într-o dorinţă intensă de a înlătura voalurile aparenţei, ale relativităţii manifestării acestei lumi.

De aceea, el a început prin a se concentra neîncetat asupra unei imagini simbol a lui *Kali*, cu o perseverenţă titanică, nedormind şi nemâncând uneori, implorând-o în cea mai profundă meditaţie pe *Kali*, să i se reveleze. **„Într-o zi, eram pradă unei dureri de nesuportat, încât mi se părea că mi se răsuceşte inima ca o rufă udă... Mă sfâşia ideea că nu avusesem încă niciodată în viaţă viziunea realităţii spirituale pe care o intuiam, când o emoţie teribilă m-a cuprins... Percepeam acum un ocean de spirit, fără limite, orbitor. În orice direcţie îmi îndreptam privirea şi oricât de departe priveam, nu vedeam decât enorme valuri în mişcare ale acestui ocean strălucitor de lumină. Ele se precipitau tumultoase asupra mea, cu un freamăt melodios divin, ca pentru a mă înghiţi. Într-o clipă ele m-au cuprins inundându-mă. Copleşit de ele, m-am sufocat. Mi-am pierdut apoi cunoştinţa şi am căzut. Cum a trecut acea zi şi următoarea, nu mai ştiu deloc. Mă simţeam ca şi cum în interiorul meu se legăna un ocean de beatitudine inefabilă şi până în cele mai adânci cute ale fiinţei mele eram conştient de prezenţa continuă a Eternei Mame Cosmice"**, spune Ramakrishna.

Ramakrishna a cunoscut atunci o perioadă de efervescenţă spirituală excepţională, stimulat de acea viziune extraordinară, având o dorinţă şi mai mare de a percepe mai profund Realitatea Absolută. Într-o exaltare fără măsură, el se ruga fără încetare absorbindu-se în concentrare, plângând de bucurie, strigând şi cântând, pentru a fi menţinut în mod neîntrerupt în legătură cu această misterioasă şi sublimă energie, abandonându-i-se trup şi suflet. Când stările şi viziunile sale se accentuau, Hriday, nepotul său, avea grijă de el, căci în acele stări

beatifice Ramakrishna pierdea legătura cu lumea fizică, corpul său părea înconjurat de o lumină stranie, iar uneori chiar picături de sânge îi ieşeau prin porii pielii.

Protectorii lui s-au hotărât atunci să-l trimită să petreacă o perioadă de timp la mama sa, care voia să-l căsătorească. Ramakrishna a revenit în satul natal, unde a rămas mai mult de un an. S-a căsătorit aici, în 1859, cu micuţa Sarada Devi, atunci în vârstă de cinci ani. După această unire, în întregime spirituală, fetiţa s-a reîntors la părinţii ei şi îşi va mai revedea soţul abia după opt ani.

În 1861, în viaţa lui Ramakrishna au apărut cei doi *yoghini*, „maeştri ai cunoaşterii spirituale", care au avut un rol major în orientarea şi canalizarea eforturilor sale spirituale.

Mai întâi o femeie, cunoscută sub numele de Bhairavi Brahmani, adeptă a tehnicilor tantrice care, aşa cum am văzut, implică practici de stăpânire a forţelor subtile cosmice prin înţelegerea şi utilizarea în scopuri net superioare a tuturor energiilor fiinţei. Acestui prim *guru*, Ramakrishna i-a mărturisit, de la bun început, totul despre mersul său de orb, întretăiat de străfulgerări sublime, neînţelese uneori, voind neapărat să ştie dacă experienţele sale de până atunci erau sau nu simptome de nebunie. Bhairavi Brahmani l-a asigurat atunci şi i-a demonstrat clar că el depăşise deja etapele cele mai dificile şi cele mai complexe ale practicii yoghine: **„Fiul meu, preafericit este omul asupra căruia coboară o asemenea nebunie. Toată lumea este nebună: unii sunt nebuni după bogăţii, alţi după plăceri, alţii după glorie, alţii după sute de alte nimicuri. Ei sunt nebuni după aurul lor, soţul lor sau femeile lor, nebuni după micile lor obiecte, nebuni de dorinţa de a putea să tiranizeze pe cineva, nebuni după toate prostiile, dar nu sunt nebuni după Dumnezeu. Şi ei nu pot să înţeleagă decât propria lor nebunie... Dacă un om este nebun în dorinţa sa de a atinge Eternul, nebun în dorinţa sa de a atinge Esenţa Supremă, cum ar putea ei să-l înţeleagă?"**

Apoi ei au refăcut împreună calea tantrică. Atunci Ramakrishna a avut viziunea Cauzei Ultime, triunghi strălucitor din care emana o infinitate de lumi. Despre aceasta realizare, Ramakrishna spunea: „Cele trei trepte primordiale ale manifestării sunt simbolizate de cele trei laturi ale unui triunghi, care reprezintă gândirea esenţială cosmică, sursa existenţei. Cele trei laturi sunt puterea de a voi (*Iccha Shakti*), puterea de a cunoaşte (*Jnana Shakti*) şi puterea de a acţiona (*Kriya Shakti*), supranumite şi Intenţia, Formularea şi Expresia. Acest triunghi, cu centrul său, devine un simbol perfect al Esenţei Absolute".

El a perceput de asemenea sunetul subtil etern şi universal AUM în fiecare sunet şi vibraţie a lumii. „AUM - spunea Ramakrishna - este sunetul unic şi esenţial, dincolo de care tot ceea ce există este numai o

dezvoltare. Trecutul, prezentul, viitorul sunt toate incluse în acest sunet şi tot ceea ce există dincolo de cele trei forme ale timpului este de asemenea implicat în el ."

Vorbind despre propria sa experienţă legată de ascensiunea lui *Kundalini* (energia esenţială, atât cosmică, cât şi umană, aflată în stare adormită în *Muladhara chakra* la fiinţa obişnuită), Ramakrishna spunea: „Ceva ca o putere extrem de plăcută urca într-un fior intens de la picioare până la cap; atât timp cât aceasta nu a atins creierul, eu îmi păstrez cunoştinţa; de îndată ce creierul este atins, eu sunt mort pentru lumea exterioară. Nu mai aud, nu mai văd şi îmi este imposibil să mă mişc. Cine ar mai putea vorbi? Distincţia dintre „mine" şi „Conştiinţa Cosmică" nu mai există deloc atunci. Adesea, de îndată ce simt această forţă misterioasă urcându-mi în zona pieptului (*Anahata chakra*) sau la gât (*Vishuddha chakra*), aş vrea să v-o descriu şi este un moment în care mai pot încă chiar să o fac şi o fac. Dar în clipa în care valul de energie îmi depăşeşte centrul gâtului, ceva îmi închide gura şi îmi rupe într-un fel toate legăturile cu lumea exterioară. Aş vrea să vă explic ceea ce simt când *Kundalini* urcă mai sus de *chakra* gâtului, dar în timp ce mă gândesc la aceasta, fiinţa mea profundă s-a înălţat dintr-un salt, şi totul aici este abandonat." De nenumărate ori, Ramakrishna a încercat astfel să descrie această stare, dar niciodată nu a reuşit să ajungă mai departe. Într-o anumită zi, el s-a decis să vorbească acelora care erau în jurul lui şi şi-a continuat descrierile complete până în momentul în care *Kundalini* a ajuns la nivelul centrului gâtului. Atunci, arătând al şaselea centru subtil (*Ajna chakra*) situat între sprâncene, el a spus: „Când *Kundalini* ajunge la acest punct avem viziunea lui *Paramatman* şi se intră în *samadhi* (extazul total). Acum, între *jivatman* (sufletul individual) şi *Paramatman* (Sinele Suprem Absolut), nu mai există decât un voal transparent. Se vede atunci..." şi când a încercat să continue, a intrat din nou în *samadhi*. Când a revenit puţin în această lume, el a făcut un efort pentru a relua fraza întreruptă şi a recăzut imediat în extaz. După mai multe încercări nereuşite, el a spus cu lacrimi în ochi: „Aş vrea într-adevăr să vă descriu totul în detaliu, dar Mama *Kali* nu vrea să mă lase să o fac. Ea mă reduce la tăcere, ducându-mă în extaz îndată ce încerc acest lucru".

În acest fel, Ramakrishna a lucrat timp de trei ani să-şi disciplineze spiritul, iubind fără limită, detaşat de toate condiţionările, dar rămânând totuşi umil în devotamentul său infinit faţă de Obiectiva Realitate Supremă.

La puţin timp după scurgerea celor trei ani, a întâlnit un yoghin rătăcitor, pe nume Totapuri, slab, dur şi sec ca o piatră. Acesta i-a fost al doilea *guru*. Tânărul Ramakrishna trebuia să transceandă Realitatea Absolută personalizată, pentru a ajunge la Absolutul fără formă, Etern şi

Nediferenţiat. În această fază, dualismul se resoarbe în non-dualism, în singura realitate a Unicului. Totapuri l-a învăţat astfel conceptele celei mai înalte şi mai abstracte forme de *yoga*, şi anume *Vedanta*, care conduce la ideea că totul este iluzie, inexistenţă, efemeritate şi numai *Paramatman* rămâne Absolut şi Etern, inexprimabil. În această formă de *yoga* se spune: „Vezi Sinele Suprem (*Atman*) şi fii Sinele Suprem (*Atman*). Tu eşti Acela (Sinele Suprem) - *Tat-Twam-Asi*."

Despre această etapă, Ramakrishna va spune mai târziu: „Totapuri mă îndemna în permanenţă să-mi detaşez spiritul de toate obiectele şi fenomenele şi să mă scufund numai în sânul lui *Atman*. Dar, în ciuda tuturor eforturilor mele, nu puteam totuşi să traversez universul numelui şi al formei, ca să ajung la starea de „totală necondiţionare". Deşi nu mai resimţeam nici o dificultate în a mă detaşa de toate obiectele, unul singur făcea excepţie, acesta fiind forma simbolică, acum foarte apropiată, a radioasei *Kali*, Mama Cosmică Preafericită, care apărea în faţa mea ca o realitate vie. Ea îmi bara constant drumul care ar fi trebuit să mă conducă mai sus. Am încercat în mai multe rânduri să mă concentrez asupra învăţăturilor *vedantice*, dar de fiecare dată forma Mamei Cosmice se interpunea. De disperare, i-am spus atunci lui Totapuri: „Mi-e imposibil! Nu ajung să mă ridic la starea de totală necondiţionare, pentru a fi cu totul în *Atman*". El mi-a răspuns imediat cu severitate: „Tocmai tu nu poţi? Trebuie!". Privind apoi în jurul său, el a găsit un ciob de sticlă, l-a luat şi mi l-a implântat în centrul dintre sprâncene (*Ajna Chakra*), spunându-mi : „Concentrează-te intens asupra acestui punct!"

Am început atunci să mă concentrez şi să meditez din toate puterile, şi de îndată ce graţioasa şi fascinanta formă a Mamei Cosmice (*Kali*) mi-a apărut, eu m-am folosit de puterea mea de discriminare ca de o sabie şi am despicat această formă în două. Atunci nu a mai rămas nici un obstacol în faţa mea şi am trecut imediat dincolo de planul lucrurilor „condiţionate". Astfel m-am înălţat în *samadhi*."

Lui Ramakrishna i-a trebuit o excepţională concentrare a tuturor forţelor sale şi a trecut printr-o suferinţă indescriptibilă pentru a forţa poarta inaccesibilului. Dar, abia intrat, el a atins dintr-un salt ultima etapă - *nirvikalpa samadhi*, stare în care dispare în acelaşi timp şi subiectul şi obiectul. Iată o mărturie ulterioară a lui Ramakrishna despre acea trăire: **„Universul se stinge. Spaţiul însuşi nu mai există. Mai întâi umbrele estompate ale ideilor continuă să mai plutească pe fundalul obscur al minţii. Singura, slaba conştiinţă a Eu-lui se repetă, monotonă... Apoi şi aceasta se opreşte. Rămâne singură Existenţa inexprimabilă. Sufletul se pierde în realitatea Sinelui Suprem (*atman*). Orice dualism se şterge. Spaţiul finit şi spaţiul infinit nu mai sunt decât unul. Dincolo de cuvinte, dincolo de**

gândire, am realizat Absolutul." Ramakrishna a rămas trei zile continuu în extazul cel mai înalt (*nirvikalpa samadhi*) în faţa *guru*-lui său care îl contempla.

Astfel, după ce a trecut prin faza dualistă, în care relaţia cu Realitatea Supremă se exprimă printr-o relaţie de genul Mamă Cosmică - fiu, Tată Cosmic - fiu, Soră Cosmică - frate, Stăpân Absolut - servitor, Maestru - discipol, Ramakrishna a cunoscut cu ajutorul primului său *guru* tradiţia şi tehnicile tantrice care i-au adus pe lângă puterile paranormale (*siddhi*-uri) şi o stare de supraconştiinţă care îl făcea în mod efectiv să devină conştient că este parte constituentă a Realităţii Absolute. În sfârşit, acum, prin plenara realizare a procedeelor din *vedanta yoga*, el a fuzionat realmente şi nu mai făcea decât una cu realitatea Infinitului Suprem Cosmic, una cu oceanul nesfârşit al Absolutului. *Kali*- simbolica personificare a Eternului Feminin, proiectat la dimensiuni cosmice, Grandioasa Mamă, devenea acum Realitatea Absolută (*Brahman*).

Istoria s-ar fi putut opri aici, căci de la acest stadiu al realizării spirituale puţini sunt aceia care optează să mai revină în această lume. Corpul fizic se stinge lent, spiritul rămânând topit în realitatea Supremului Absolut. Dar Ramakrishna a înţeles că avea o misiune de îndeplinit. El a înţeles că inactivul şi activul, personalul şi impersonalul nu fac decât una, „precum diamantul şi sclipirea sa".

Iluzia (*Maya*), Supremul Absolut (*Brahman*), *Kali* (Mama Cosmică), celelalte forţe cosmice, oamenii, întreaga creaţie cu multiplele sale planuri de manifestare, i-au apărut acum ca aspecte ale singurei şi aceleiaşi Fiinţe Unice Obiective. Acum, Ramakrishna afirma: „Realitatea Absolută (*Brahman*) şi energia (Eternul Feminin) sau *Kali* nu se diferenţiază unul de celălalt, tot aşa precum fierul nu se deosebeşte de acţiunea de a frige când este foarte încălzit".

Toate concepţiile filozofice ajungeau la aceeaşi soluţie, la acelaşi ultim adevăr. Devenind perfect conştient de aceasta, el trebuia acum să propage din nou în lume acest suprem adevăr, această învăţătură fără vârstă a unicităţii în multiplicitate. Pe deasupra, ar fi fost absurd să pretindă că lumea este ireală, atât timp cât nu numai el, dar şi ceilalţi făceau parte din ea. În această direcţie, Ramakrishna afirmă: „Pentru o fiinţă umană, atât timp cât însuşi EUL său i se pare relativ real, această lume i se pare de asemenea reală şi Absolutul îi pare relativ ireal. El percepe *Maya* (iluzia) ca fiind reală. Dar, cu acelaşi EU, însă purificat, el poate să vadă acum ansamblul cauzal înlănţuit al fenomenelor ca fiind multipla manifestare a Absolutului pentru simţuri."

Adevărata faţă a iluziei îi apare acum ca fiind în acelaşi timp real şi ireal, adevăr şi fals, cunoaşterea şi ignoranţa (*vidya* şi *avidya*), tot ceea ce duce la Supremul Absolut şi tot ceea ce nu duce acolo deloc. El o vedea acum cu ochi noi, căci îi recunoştea, în sfârşit, sensul său

profund, identitatea sa cu Absolutul. Ea este Absolutul care se arată oamenilor, Impersonalul care se face bărbat sau care acționează prin femeie. Ea este principiul tuturor manifestărilor, sublima mediatoare între infinit și finit. Ramakrishna ne-a lăsat cântecul său pentru Sublima Mamă Cosmică.

„Da, sublima mea Mamă nu este alta decât Realitatea Absolută. Ea este în același timp Unicul și multiplicitatea și dincolo de acestea. sublima mea Mamă spune: „Eu sunt Mama Universului, Eu sunt *Brahman* din *vedanta*, Eu sunt *Atman* din *Upanishade*. Eu sunt *Brahman* care a produs această diferențiere. Acțiunile bune, ca și cele rele mi se supun. Există fără îndoială legea *karma*-ei (subtila și complexa lege a acțiunii și reacțiunii); dar Eu însămi sunt legiuitorul. Mie îmi stă în putere să fac și să anulez legile. Eu provoc orice *karma*, fie bună, fie rea. Veniți la mine! Fie prin iubire (*bhakti*), fie prin cunoaștere (*jnana*), fie prin acțiune (*karma*), căci toate aceste căi conduc către Absolut. Și eu vă voi conduce atunci (ca un fir călăuzitor) prin această lume, ocean al oricărei activități... Și vă voi oferi chiar cunoașterea directă a Realității Absolute dacă voi vreți cu ardoare aceasta. Nu trebuie niciodată să vă desprindeți de Mine, nici chiar aceia care au realizat Absolutul. În *samadhi*, toți revin la Mine, prin voința Mea..." Sublima mea Mamă este Misterioasa Energie Primordială. Ea este pretutindeni. Ea este în același timp în interiorul și în exteriorul fenomenelor. Ea a dat naștere lumilor. Și lumea o poartă în inima ei. Ea este marele păianjen și lumea este pânza pe care o țese. Păianjenul își extrage pânza din propria sa substanță și apoi începe să o desfășoare. Mama mea este simultan cel care cuprinde și cel care este cuprins... Ea este coaja. Ea este sâmburele."

La puțin timp după cele relatate, Ramakrishna a mai rămas șase luni într-o stare de perfectă beatitudine și comuniune cu Realitatea Absolută, revenind apoi la viața din această lume fizică pentru a-și începe misiunea spirituală. El s-a apropiat din acest moment de toate suferințele și mizeriile oamenilor și a dorit cu ardoare să aducă chiar și o infimă rază de lumină tuturor ochilor orbi. El a vrut să sfărâme măștile lăcomiei, ale urii, ale pasiunilor inferioare, pentru a face să reapară pacea în profunzimile sufletelor.

În această perioadă, mai conștient ca niciodată că sensul profund al spiritualității se pierde din ce în ce mai mult, nelăsând în loc decât pasiunile grosiere sau confortabila superficialitate datorită căreia ființa nu mai ajunge să-și pună întrebări fundamentale, Ramakrishna i-a adunat pe cei care trăiau fără sens risipindu-și resursele inutil, încercând neobosit să le arate calea proprie de evoluție.

În 1867 (la 31 de ani), el a revenit pentru un timp în satul natal, unde era tânăra sa soție Sarada Devi, care avea acum 13 ani, de care s-a ocupat îndeaproape cu o abnegație deosebită. El a ajutat-o să înțeleagă

cele mai elevate aspecte ale vieții spirituale și a familiarizat-o totodată, din punct de vedere teoretic și practic, cu unele tehnici secrete yoghine, pentru ca ea să-și poată începe ulterior antrenamentul în această direcție extrem de utilă. Acest lucru i-a permis peste câțiva ani să-l secondeze cu succes pe Ramakrishna în dificila misiune căreia i se consacrase.

De îndată ce ea a împlinit 18 ani, în 1872 (el având acum 36 ani), tânăra sa soție l-a vizitat și a rămas la el 20 de luni. În legătură cu acest moment, Vivekananda (cel mai apropiat discipol al lui Ramakrishna) ne destăinuie fraza pe care Ramakrishna a rostit-o la sosirea lui Sarada Devi: „Dacă dorești acum să mă atragi în lumea iluziei, deoarece sunt alesul tău, îți stau în totalitate la dispoziție."

Astfel, în această perioadă, datorită afinităților complexe inefabile de ordin subtil, între cei doi soți a apărut o extraordinară comuniune sufletească în care predominau net raporturile spirituale. Ramakrishna venera și adora în ea pe sublima Mamă Cosmică (*Kali*), simbol al feminității imaculate sau arhetipale. Cu această ocazie, este necesar să precizăm că infinita sa adorație pentru *Kali* îl făcea să recunoască de fapt pe Infinita Mamă, prin transfigurare, chiar și în cele mai din „urmă" femei, în însăși prostituatele străzii.

Vivekananda scrie: „Eu l-am văzut stând în fața acestor femei, căzându-le la picioare și adorându-le cu ochii plini de lacrimi. „O, Mamă, spunea el, aceasta ești TU! Sub această formă, TU ești aici în stradă, sub altă formă, TU ești Universul. Eu te ador, o, Mamă, eu te venerez și te respect."

În urma contactului cu Ramakrishna, Sarada Devi s-a transformat extraordinar de mult, într-un timp foarte scurt dobândind o serie de mari puteri paranormale (*siddhi*-uri), rămânând și azi venerată în India ca o ființă sfântă, alături de soțul ei.

Cu privire la tehnica tantrică realizată de Ramakrishna cu Sarada Devi, este deosebit de revelatoare relatarea lui Vivekananda:

„În noaptea de 25 mai, dată la care în întreaga Indie, *Kali* este adorată sub forma Mamei Cosmice, locul în care urma să se desfășoare această sărbătoare era împodobit cu o mulțime de flori proaspete, și foarte mulți oameni se adunaseră ca să fie prezenți la această simbolică aniversare cosmică. Aici, Ramakrishna a venit însoțit de Sarada Devi, căreia i-a spus să se așeze pe locul destinat Mamei Cosmice. El a identificat-o apoi cu însăși Sublima și Infinita Mamă și a adorat-o în conformitate cu misterioasele tehnici tantrice, căci în locul simbolicei imagini a Mamei Cosmice el a substituit imaginea vie care era chiar Sarada Devi.

Pe întreaga durată a acestui tainic procedeu, Sarada Devi, transfigurată acum în sublima Mamă Cosmică, a rămas într-o stare de profundă beatitudine, care s-a amplificat gradat, făcând-o să intre în

samadhi în acelaşi timp cu Ramakrishna. Comuniunea spirituală perfectă a acestui cuplu a fost autentificată prin acest procedeu cunoscut ca *Sodashi Puja Maithuna*, şi ei au rămas mai multe ore în *samadhi* înainte de a reveni la starea de conştiinţă obişnuită."

Acest procedeu special încununat de succes, a marcat în mod cât se poate de obiectiv pentru adoratorul lui *Kali*, triumful clar al spiritului asupra corpului, iar pentru Sarada Devi simboliza excepţionala şi intensa ei participare la viaţa spirituală a soţului său. Eliminând orice interes personal şi dăruindu-se în întregime supremului ideal, ea a împlinit acest rol atât de dificil cu o admirabilă umilinţă. Astfel, extraordinara elevare spirituală pe care Ramakrishna o trezise în ea i-a permis să fie la înălţimea soţului său.

Să analizăm acum acest om remarcabil şi neobosit. El nu putea, în oroarea sa de bogăţie, să atingă o monedă de aur fără să resimtă imediat o arsură insuportabilă. O lovitură dată de un om altuia lăsa şi pe propriul său corp aceeaşi urmă fizică. Nepotul său l-a văzut cu spatele înroşit, acoperit cu sânge, în urma unei scene petrecute în stradă, în care un om furios snopise în bătaie un *paria* (om dintr-o castă inferioară), biciuindu-l pe spate. Altădată, văzând doi bătăuşi încăierându-se pe malul Gangelui, el a plâns de durere şi tristeţe.

Acest om care-şi punea în gardă discipolii contra oricărui „ramakrishnaism", le citea gândurile cele mai secrete ca într-o carte. El putea astfel să revitalizeze sufletele cele mai slabe, să entuziasmeze inimile amorţite, să insufle credinţa în sufletele cele mai uscate. El dojenea un discipol moale căruia îi lipsea fermitatea, fie chiar şi în viaţa obişnuită: **„Un yoghin nu trebuie să fie un prost"** spunea el. Uneori, din contră, el răcea înflăcărarea şi pornirile violente, cum a făcut cu Vivekananda, pentru a-l învăţa să-şi păstreze un umor constant.

El trezea şi armoniza energia interioară a celor cu care intra în contact, încuraja senina stăpânire de sine şi controlul perfect al simţurilor, spunând mai mereu: **„Noi trebuie să trăim o viaţă interioară atât de intensă şi de pură, încât ea să ne facă să devenim o adevărată Fiinţă."** Blândul maestru era descris ca având totuşi o „forţă de tigru". Neobosit, douăzeci de ore din douăzeci şi patru el răspundea la întrebări, cataliza conştiinţele, oprea orice fals avânt: **„Voi căutaţi Esenţa Supremă? Ei bine, atunci căutaţi-o în om! Esenţa Supremă este manifestată în om mai mult decât în orice altceva."**

Cei care erau atinşi de Ramakrishna - şi în această direcţie mărturiile abundă - erau inundaţi de un val de energie. Până la extrem, totul la el era dăruire de sine: **„Nu mai vorbiţi atât de mult despre iubirea aproapelui, căci mult mai bine este să acţionaţi pentru a vă justifica afirmaţiile."** În acest sens, el era un exemplu luminos pentru toţi discipolii săi. El se dăruia tuturor şi dorea, înainte de toate, să-i ajute pe

ceilalţi să-şi dezvolte individualitatea şi să descopere apoi spiritualitatea proprie fiecăruia. Această uluitoare putere de a-i ridica pe ceilalţi, de a-i revela lor înşişi, făcându-i să se înţeleagă, el o dedica mai ales acelora pe care îi ştia sinceri.

Singurul lucru care putea să-l scoată din starea de *samadhi* pentru a-l readuce la planul obişnuit de conştiinţă era o *mantra* adecvată. Atunci el revenea printre ceilalţi, pe care, de fapt, nu-i părăsea niciodată, şi continua să vorbească, să explice, să-i trezească la o realitate superioară. Toţi cei care s-au apropiat de el vorbesc de acea radiaţie fascinantă care zguduia inimile, toţi au fost influenţaţi benefic, adesea metamorfozaţi de acest om, atât de pătruns de Iubirea universală şi de o infinită compasiune: **„Să fiu condamnat să renasc mereu şi mereu, chiar sub forma unui câine, dacă pot să fiu de oarecare folos măcar şi unui singur suflet!"** Pentru că extazurile sale îi răpeau o parte din timpul pe care voia să îl consacre celorlalţi, el îşi reproşa stările de *samadhi* strigând: „O, Infinită Mamă, opreşte-mă de a mă bucura atât de mult, ca să rămân mereu în starea obişnuită, pentru a putea fi mai mult timp de folos lumii!"

Simplitatea sa, de asemenea, era remarcabilă: „Nu-mi plac discuţiile. Realitatea Supremului Absolut este dincolo de raţiune. Eu văd că tot ceea ce există este Supremul Absolut. La ce bun numai să raţionezi?... Acţionaţi, intraţi în grădină, mâncaţi sublimele fructe. Şi dacă aţi intrat, nu staţi pentru a număra frunzele copacului dătător al acestor fructe. Pentru ce vă risipiţi timpul vostru discutând despre reîncarnare sau despre un Suprem Absolut abstractizat schematic?"

„Oricare ar fi calea pe care o urmaţi, punctul esenţial este dorinţa arzătoare, infinită de adevăr. Ceea ce un om gândeşte, aceea, mai devreme sau mai târziu devine". Ramakrishna spunea adeseori că gândul trebuie să devină acţiune, căci dacă cele două nu concordă deloc, survine neputinţa şi apoi înfrângerea. Înfrângerea neacceptată, refulată, degradează fiinţa şi tot ceea ce este în legătură cu aceasta. El insista ca atât în acţiune, cât şi în gândire să se manifeste plenar conştiinţa cea mai înaltă, căci numai atunci drumul devine uşor şi luminos.

Ramakrishna ajuta pe toţi oamenii după propriile lor posibilităţi (fizice, psihice, mentale şi spirituale), esenţialul fiind restabilirea echilibrului personal al fiecăruia dintre cei care veneau să-l vadă, făcându-i receptivi faţă de Realitatea Esenţei Supreme, în funcţie de propriul lor grad de maturitate spirituală.

Iată-ne deci destul de departe de enunţarea dogmatică a marilor legi definitive, aplicabile fără discriminare, şi mai mult chiar, dincolo de interdicţii şi de obligaţii decretate cu o autoritate oarbă. Ramakrishna a înţeles că esenţa întregului sistem *yoga* nu este nici rigiditate, nici

întemnițare, ci mai ales libertate în experimentare. „Există unii oameni care citesc mereu scrierile yoghine, dar a căror conduită e în întregime opusă", spunea Ramakrishna.

Înainte de toate, Ramakrishna pretindea ferm ca fiecare să ajungă să se cunoască pe sine însuşi: „Nu acceptați nimic pentru că v-am spus eu. Încercați şi verificați totul prin voi înşivă. Căci cine a obținut cunoaşterea este pretutindeni liber".

În 1884, ca urmare a unei fracturi la o mână, datorată unei căzături în timp intra în starea de *samadhi*, sănătatea lui Ramakrishna a fost grav afectată. În plus, datorită preluărilor *karma*-ice, în aprilie 1885 s-a produs o gravă inflamare a gâtului. Medicii au descoperit că este vorba despre cancer. Atunci el a fost condus la Calcutta pentru a fi îngrijit. Cu această ocazie, medicul său a putut să studieze din punct de vedere clinic realitatea stărilor sale de *samadhi*, stabilind chiar la stetoscop că de îndată ce ele se produceau, inima dădea toate indicațiile specifice stării de moarte. Acest medic, raționalist convins, nu poate fi suspectat de mistificare, când de fapt tocmai încercase să o dovedească.

Reîntors de la spital, deşi nevindecat, Ramakrishna a continuat să-i învețe pe discipolii săi: „Piscul Adevărului Suprem se găseşte în întregime la vedere, cu toate că este foarte greu de atins... Dar acela care l-a atins poate să arunce jos o frânghie să-i tragă şi pe alții pe pisc... Aş vrea să puteți cu toții să dobândiți trezirea la Realitatea Spirituală!" Imediat ce a pronunțat aceste ultime cuvinte, Ramakrishna a intrat în *bhava samadhi*. În această circumstanță cu totul extraordinară, toți discipolii care erau în jurul său au fost puşi în perfectă rezonanță cu maestrul şi antrenați de la sine într-un extaz identic, care le-a schimbat complet viziunea lor obişnuită despre lume. Valuri imense de bucurie intensă i-au invadat pe toți. Ei au avut cu toții sentimentul prezenței obiective a unei ființe infinite atotcuprinzătoare, care participa solidar la suferințele lor şi resimțea o sfâşietoare durere la vederea condiției în care ei se aflau, învăluindu-i acum în iubirea sa imensă şi protejându-i ca o mamă care îşi învăluie cu tandrețe copilul cu un fald al veşmântului său. El a început apoi să-i atingă pe toți discipolii, veniți foarte aproape şi ei au trăit cu toții, exact din acele momente, o experiență spirituală extrem de înaltă.

Un discipol al lui Ramakrishna, pe nume Vaikunthanath, povesteşte că în clipa în care a fost atins ca şi ceilalți, în el s-a produs o transformare bruscă şi surprinzătoare. „Eu am văzut atunci - ne spune el - fața surâzătoare a lui Ramakrishna strălucind într-o lumină orbitoare, şi această lumină, indescriptibil de intensă, o vedeam după aceea pretutindeni unde îmi îndreptam privirea: în aer, pe case, pe arbori, pe toate ființele care mă înconjurau. Această viziune continuă, care îmi dădea o extraordinară stare de fericire, a durat mai multe zile, astfel

încât eu eram în acelaşi timp extaziat şi stupefiat de a mă găsi tot timpul în această stare de conştiință excepțională. Chiar la birou, unde aveam de tratat diferite afaceri, eu trăiam în acel climat spiritual, astfel că întreaga mea activitate aparent suferea. Eu am înțeles atunci de ce în Bhagavad Gita, Arjuna resimțise o aşa de mare nelinişte văzând forma universală (sau cosmică) a lui Krishna, pe care îl şi implorase să-şi reia aspectul care lui îi era familiar. Eu mi-am amintit de asemenea de ceea ce afirmau tratatele clasice *yoga* - unde citisem că trebuie mai întâi să fi renunțat la tot pentru a te menține într-o înaltă stare spirituală - şi am văzut bine că îmi era imposibil să trăiesc astfel. Într-o zi mi-a venit chiar ideea că puteam să înnebunesc şi atunci am mers la Ramakrishna: „Bhagavan, eu mă simt incapabil să suport această stare de conştiință. Fă, te rog, în aşa fel ca să fiu eliberat de ea!" Acum mă gândesc cu ruşine că am fost slab şi prost. Regret amarnic că nu mi-am păstrat încrederea fermă în el, deoarece, la urma urmei, acum îmi dau seama că moartea sau nebunia sunt insignifiante în comparație cu acea stare sublimă de conştiință pe care o aveam atunci. De îndată ce l-am rugat pe Ramakrishna să mă elibereze de această viziune supraumană, ea a şi dispărut. Acela care mi-a dat-o, a şi oprit-o imediat. Dar o forță spirituală mi-a fost transmisă, şi partea pe care totuşi am păstrat-o a rămas mereu în mine din acea zi."

La câteva zile după fenomenele descrise mai sus, cu puțin timp înainte de moarte, sau mai bine spus înainte de părăsirea planului fizic, acest om aproape descarnat, care nu mai putea să absoarbă decât hrană lichidă, spunea încă: „Mă simt bine... niciodată nu m-am simțit aşa de bine. Corpul singur suferă. Când spiritul este topit în Supremul Absolut, nu se mai simte aproape nimic. Beatitudinea este continuă şi indescriptibilă."

A ierta totul, a iubi totul, a înțelege totul cu luciditate şi pace. Aşa ar putea fi definită viața lui Ramakrishna în câteva cuvinte.

Se crede, în general, că starea de *nirvikalpa samadhi* este cea mai înaltă stare spirituală pe care un om o poate atinge. Swami Vivekananda realizase de trei ori la rând experiența stării de *nirvikalpa samadhi* şi era convins că aceasta este starea supremă. Ramakrishna i-a înlăturat însă această impresie: „Pentru ce doreşti tu să vezi Supremul Absolut cu ochii închişi? Caută să vezi Supremul Absolut cu ochii deschişi." Aceasta fiind, aşa cum o afirmă în mod egal şi unele tratate clasice *yoga*, starea de identitate supremă cu totalitatea.

Ființa realizată, care „vede Supremul Absolut cu ochii deschişi" nu se distinge cu nimic, în aparență, de anturajul său; ea nu atrage atenția sau curiozitatea altora. Contemplând o ființă absorbită într-o stare diferită, neobişnuită, oamenii sunt înclinați să stabilească, în grabă, o ierarhie a stărilor. Dar pentru yoghinul avansat, scopul constă în a

realiza unitatea cu Totalitatea şi această realizare depăşeşte orice ierarhie. Ideea unei ierarhii a stărilor aparţine ignoranţei. Prin multiplele sale stări de Conştiinţă Cosmică (*samadhi*), Ramakrishna a dobândit cunoaşterea directă că *samadhi* este una din căile care duc la realizarea Realităţii Supreme. Şi de fapt, pentru majoritatea yoghinilor, această supremă stare de conştiinţă survine într-o etapă superioară a antrenamentului spiritual, ea având drept scop distrugerea tendinţelor înnăscute (*samskara*-e) şi servind drept suport experienţei directe a continuităţii impersonale a Fiinţei, care rămâne după dispariţia egoului. Este foarte dificil pentru conştiinţa profană să se raporteze sau să conceapă această stare, deoarece acea fiinţă nu are încă centrii superiori de conştiinţă suficient de treziţi şi dinamizaţi.

Când intra în starea de *bhava samadhi*, Ramakrishna vedea Supremul Absolut cu „ochii deschişi", fiind intim unit cu Fiinţa Supremă. În orice direcţie a Universului îşi îndrepta atenţia, Totalitatea Conştiinţei Cosmice Supreme i se revela printr-o stare de fuziune continuă cu Dumnezeu. El atinsese, după propria sa expresie, starea de *bhava-mukta*, „pragul transformării". Rămânând şi pe planul conştiinţei relative, el era, în acelaşi timp, fuzionat în planul conştiinţei cu Supremul Absolut şi cu întreaga manifestare.

Această realizare a Totalităţii Conştiinţei Cosmice Infinite îi permitea lui Ramakrishna să se identifice complet cu cei care se apropiau de el, simţindu-le perfect aspiraţiile, supărările sau angoasele, ca şi cum ar fi fost vorba chiar de ale sale, acesta fiind de fapt aspectul cel mai caracteristic al existenţei sale: compasiunea.

Aşa cum ne spune şi Bhagavad Gita, aspectele manifestării sunt multiple şi realitatea este, şi ea, de asemenea multiplă; dar în fiecare dintre aspectele manifestării, agreabile sau dureroase, se exercită puterea Realităţii Supreme. În întregul Univers, de la firul de iarbă până la soare, totul este impregnat de realitatea Energiei Cosmice, de această *Shakti* sau Mamă Cosmică cu care Ramakrishna s-a identificat. Răspunsul lui Ramakrishna la suferinţa lumii este profund emoţionant, mai ales prin faptul că nu este conţinut într-o doctrină, ci într-o transmitere efectivă a acestei energii psiho-spirituale discipolilor săi. Răspunsul său la suferinţa lumii îşi păstrează pentru noi întreaga sa valoare inestimabilă şi ne emulează să-l urmăm.

De îndată ce comparăm cunoaşterea lui Ramakrishna cu a altor eliberaţi în viaţă, precum Ramana Maharishi sau Ma Ananda Moy, creionând diferenţe între realizările lor, noi stabilim de fapt o ierarhie care ar face să zâmbească o fiinţă realizată, deoarece această „ierarhie" nu există decât în planul dualităţii, în domeniul *maya*-ei sau al iluziei, şi „etichetele" pe care le-am aplicat nu sunt valabile decât pentru aceia care nu s-au realizat încă.

CARTEA A DOUA
Omul şi lumea

CAPITOLUL II. OMUL

A. Destinul omului

1. Este născut în van acela care, având rarul privilegiu de a se fi născut ca om, este incapabil să ajungă la Dumnezeu în această viaţă.

2. Voi primiţi ceea ce cereţi sau gândiţi. Dumnezeu este întocmai ca un *kalpataru* (numele unui arbore mitologic care îndeplineşte toate dorinţele). Fiecare obţine de la Dumnezeu ceea ce caută. Un om sărac, pentru că a dorit să înveţe, a ajuns judecător în Înalta Curte, şi era chiar mulţumit. Atunci, Dumnezeu a devenit ecoul gândurilor sale şi a spus: „Bine, continuă în acest mod..." Mai târziu, când acelaşi judecător s-a retras din viaţa publică, ajuns la bătrâneţe, a început să vadă lucrurile aşa cum sunt şi s-a întrebat: „Vai! La ce bun toate acestea? Ce-am realizat eu în viaţa mea?" şi Dumnezeu, făcându-se iar ecoul gândurilor sale, a spus: „Este foarte adevărat. În realitate, ce ai realizat?"

3. Omul, născându-se, aduce cu sine două tendinţe în această lume: *vidya* (cunoaşterea, principiul cosmic al cunoaşterii care se manifestă prin Energia Divină), cea care îl determină să caute calea eliberării sale, şi *avidya* (necunoaşterea, ignorarea realităţii) care îl antrenează către viaţa iluzorie şi sclavie. La naşterea sa, aceste două tendinţe sunt în echilibru ca cele două talere ale unei balanţe. Lumescul va pune pe un taler plăcerile, dorinţele şi posesiunile sale. Pe celălalt taler, spiritul îşi pune promisiunile sale înalte - cunoaşterea ce duce la Eliberare. Balanţa se înclină de partea *avidya*-ei (ignoranţei) dacă omul alege lumea iluziei şi astfel va coborî gradat pe cel mai jos nivel, dar dacă el va alege Spiritul, talerul *vidya*-ei (cunoaşterii) îl va ridica până la Dumnezeu.

4. Realizaţi mai întâi cunoaşterea supremă a lui Dumnezeu şi apoi vor apărea toate bogăţiile lumilor, dar nu încercaţi să faceţi invers.

Dacă urmăriţi o viaţă mondenă înaintea spiritualizării fiinţei voastre, atunci vă veţi pierde pacea sufletului vostru.

5. Vă gândiţi la reforme sociale? Înainte de a le întreprinde, realizaţi cunoaşterea ultimă a lui Dumnezeu. Amintiţi-vă că *rishi*-i (înţelepţii) de altădată renunţau la lume pentru a ajunge la fuziunea cu Divinul. Acesta este singurul lucru necesar de realizat; tot restul vă va fi dăruit, în plus, dacă veţi mai avea atunci şi alte dorinţe. Mai întâi să Îl cunoaşteţi pe Dumnezeu şi apoi veţi putea să ţineţi discursuri şi să vorbiţi despre reforme sociale.

6. Un călător nou venit într-un sat trebuie, înainte de a vizita locurile, să îşi găsească o locuinţă pentru noapte şi să-şi depoziteze acolo bagajele. Numai după aceasta, el va putea merge să vadă împrejurimile. Fără această precauţie, el riscă să nu găsească un astfel de loc şi să petreacă noaptea sub cerul liber. De asemenea, acela care şi-a asigurat odihna eternă în Dumnezeu, poate fără teamă, chiar să părăsească această viaţă. În cazul în care noaptea teribilă a morţii va coborî asupra lui, dacă nu şi-a luat această precauţie, va trece prin multe şi nenumărate suferinţe.

7. La uşa hambarului plin de orez şi de mazăre, se pun capcane pentru şoareci. Ei sunt atraşi de mirosul orezului uscat care este pus în capcane şi, neglijând orezul din hambar, vin şi sunt prinşi în curse, unde îşi găsesc moartea. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu sufletul. El se află în pragul Beatitudinii Divine care echivalează cu milioane de bucurii terestre dintre cele mai intense, dar se lasă atras de plăcerile mărunte ale acestei lumi, căzând înlănţuiţi la picioarele *Maya*-ei, această mare iluzie.

8. Singură iubirea este esenţială, *bhakti* sau devoţiunea faţă de Dumnezeu. Caută toţi oamenii iubirea de Dumnezeu? Dacă da, totul este bine. Dar dacă unii se ocupă de lucruri lipsite de importanţă, ei nu Îl caută pe Dumnezeu. Pentru a obţine starea de devoţiune faţă de Dumnezeu, trebuie făcută cu dăruire şi fervoare *sadhana* (practica spirituală). Trebuie să Îl doreşti până la lacrimi şi cu o ardentă aspiraţie interioară. Gândirea trebuie să se retragă de la tot restul lucrurilor şi să se concentreze exclusiv asupra Lui. El nu se află nici în *Vede* (scrierile sacre, antice ale înţelepciunii Indiei), nici în *vedanta* (sinteză ultimă a înţelepciunii *Vede*-lor), nici într-o altă carte. El nu poate fi atins decât printr-o continuă aspiraţie interioară. Trebuie să te rogi cu ardoare, pentru că nu poţi ajunge la cea mai înaltă realizare fără efort, iar practica *sadhana*-ei este absolut necesară.

9. O mamă are mai mulţi copii. Unuia îi dă o jucărie, altuia o păpuşă, celui de al treilea bomboane şi profund absorbiţi de lucrurile primite, aceştia îşi uită mama. Dar dacă unul dintre ei îşi aruncă jucăria

şi strigă: „Unde e mama?”, ea vine imediat ce este chemată şi îl ia în braţele sale, dăruindu-i atenţia şi iubirea sa.

La fel, voi oamenii, nu vă gândiţi la Mama Divină pentru că vă lăsaţi absorbiţi de ataşamentele faţă de lume; dar de îndată ce o veţi implora pe Mama Divină să vi Se reveleze, puteţi fi siguri că Ea va veni la voi şi vă va cuprinde în braţele Sale divine.

10. Meditaţi asupra Înţelepciunii şi Beatitudinii eterne şi veţi găsi înţelepciunea şi beatitudinea. Beatitudinea este eternă, dar ea este ascunsă de ignoranţă.

11. Semnul distinctiv al bogăţiei este de a avea o lampă aprinsă în fiecare cameră. Săracii nu îşi pot oferi luxul unei mari cantităţi de ulei şi în consecinţă nu au decât puţină lumină.

Templul fiinţei noastre nu trebuie să fie ţinut în tenebre; trebuie aprinsă în el lampa cunoaşterii. Aprindeţi lampa înţelepciunii în camera sufletului vostru şi contemplaţi chipul Mamei Divine. Toţi putem ajunge la cea mai înaltă cunoaştere.

12. Există eul individual sau egoul şi Eul superior sau Sinele. Tot ce este individual este obţinut prin raportarea la Eul suprem. Aşa cum există o conductă de gaze în fiecare casă şi obţinem gaze adresându-ne unităţii care distribuie gazele, aşa vom avea şi noi lumină în sufletul nostru făcând apel la lumina Înţelepciunii Sinelui nemuritor.

13. Foarte puţini dintre oameni înţeleg că rostul şi finalitatea vieţii umane este fuziunea cu Dumnezeu.

14. Dacă realizaţi cunoaşterea Unicului, puteţi cunoaşte totul. Zerourile pe care le-am adăugat cifrei 1 au devenit sute de mii. Dar dacă veţi înlătura cifra 1, nu va mai rămâne nimic. Multitudinea nu are valoare decât prin acest Unic. Întâi este Unicul şi apoi multiplicitatea. Mai întâi este Dumnezeu şi apoi urmează lumea şi celelalte fiinţe individuale (*jagat* şi *jiva*-şi).

B. Natura reală a omului

15. Adăugând zerouri, putem ridica cifra „unu” până la orice valoare - dar aceste zerouri nu valorează nimic prin ele singure dacă cifra „unu” este omisă. Tot astfel, atât timp cât sufletul individual (*jiva*) nu este unit cu Dumnezeu, el nu-şi poate manifesta adevărata valoare, pentru că toate lucrurile de aici, de jos, nu au valoare decât în măsura în care ele sunt în contact cu Dumnezeu. Singur Dumnezeu, de la începutul acestei lumi, este Cel care poate conferi adevărata valoare şi viaţă.

16. Adevărata natură a lui *jiva* este eternul *sat-cit-ananda* (Pura Existenţă, Pura Conştiinţă, Pura Beatitudine). Dar egoismul a ridicat atâtea bariere şi limite (*upadhis*) în calea noastră încât adevărata

noastră natură divină a fost uitată.

17. Tot astfel cum o lampă nu poate arde fără ulei, nici omul nu poate exista fără Dumnezeu.

18. Atât timp cât sufletul este înlănţuit, el se identifică cu *jiva*. Dar acelaşi suflet, dacă este eliberat de lanţurile sale, este Shiva.

19. Sufletul individual (*jivatman*) îşi are reşedinţa în inima omului. El este întocmai ca o bucăţică de fier pentru sufletul universal (*Paramatman*) care este un imens magnet.

Răul îl învăluie pe *jivatman* ca şi cum ar fi murdar de argilă. Dacă această argilă a tendinţelor rele poate fi spălată de lacrimile iubirii (*bhakti*), imediat magnetul (sufletul universal) va atrage la el fierul (sufletul individual).

20. Ca să înţelegeţi ce înseamnă eul individual, gândiţi-vă că după ce puneţi deoparte puţină apă din Gange, numiţi această apă propriul dumneavoastră Gange.

21. Dacă veţi arunca o bucăţică de plumb într-un recipient care conţine mercur, ea va fi repede dizolvată. Tot astfel, sufletul individual îşi pierde existenţa sa limitată când se scufundă în oceanul lui *Brahman* (Dumnezeu).

22. A existat odată o păpuşă de sare care a vrut să măsoare adâncimea oceanului. Ea a adus pentru aceasta un fir de sfoară şi un plumb. S-a îndreptat spre malul apei şi a contemplat nesfârşitul ocean care se întindea în faţa sa. Până în acel moment, ea fusese întotdeauna aceeaşi păpuşă de sare, care îşi conservase propria sa individualitate. Dar acum pe măsură ce făcea un pas în plus, intra cu atât mai mult în apă şi în curând ea s-a contopit cu oceanul. Toate particulele de sare care o compuneau s-au topit în apa mării. Sarea din care ea era făcută provenea din ocean şi iată că ea s-a întors în ocean pentru a se uni din nou cu el. „Diferenţierea" se topise în „nediferenţiere".

Fiinţa umană este ca această păpuşă de sare - egoul este cel care diferenţiază, individualizează. Absolutul, Necondiţionatul, este infinitul ocean sărat.

Păpuşa de sare nu va putea reveni să ne vorbească despre profunzimea marelui ocean. La fel este şi în cazul celui care are fericirea să-L cunoască pe Dumnezeul Absolut în profunzimile insondabile ale stării de *nirvikalpa - samadhi*, care şterge orice individualitate. Nediferenţiat cum este, el nu poate ieşi din nou din adâncuri pentru a explica lumii natura lui Dumnezeu Absolut şi a necondiţionării. Şi dacă vreodată, prin voinţa Mamei sale, va fi posibil pentru păpuşa de sare să revină la stadiul de diferenţiere, ea va trebui să se exprime în funcţie de limitele care îi vor fi impuse, în limbajul diferenţierii; ea va trebui să se comporte ca un locuitor al lumii relative

şi fenomenale.

Acesta este motivul pentru care Marele Mister nu poate fi în întregime revelat fiinţelor limitate. Absolutul, Necondiţionatul, nu poate fi exprimat în funcţie de relativ şi de condiţionat. Infinitul nu poate fi descris în limbajul finitului.

23. Divinul însuşi este cel care se joacă cu formele umane. El este marele magician şi această fantasmagorie a lui *jiva* şi *jagat* (sufletul individual şi lumea sau universul) este spectacolul său. Singur magicianul este real, restul este o iluzie creată de el.

24. O marionetă dansează atât timp cât tragem de firele cu care ea este legată, dar imediat ce mâna maestrului se opreşte, ea devine imobilă.

25. A fost odată un om sfânt care trăia continuu în stare de extaz şi nu deranja pe nimeni, niciodată. El era considerat nebun de către oamenii obişnuiţi. Într-o zi, s-a aşezat pe un câine şi a început să mănânce şi să dea de mâncare şi câinelui. Acesta era un spectacol ciudat, care a atras o mulţime de curioşi care se amuzau, pentru că omul sfânt ducea alternativ o bucăţică de hrană la gura sa şi o bucăţică la botul câinelui; astfel omul şi animalul mâncau împreună ca doi buni prieteni. Atunci el le-a spus:

„De ce râdeţi?
Vishnu este aşezat deasupra lui Vishnu,
Vishnu îl hrăneşte pe Vishnu,
De ce râdeţi voi, o Vishnu?
Râdeţi de ceea ce nu e nimic altceva decât Vishnu."

26. Nu acordaţi prea mare importanţă unei fotografii, pentru că ea nu reprezintă decât corpul. Adoraţi-l mai curând pe Acela care se află în suflet - Divinul.

C. Diferite categorii de oameni

27. Există trei *guna*-e (tendinţe fundamentale ale Naturii) care se reflectă în mod specific şi în natura umană: *sattva guna* - care conduce către spiritualitate, *rajas guna* - care conduce către acţiune şi pasionalitate şi *tamas guna* - care conduce către inerţie şi ignoranţă, dar nici una dintre ele nu ne poate duce până la revelarea Divinului. Ascultaţi această povestire. „A fost odată un om care traversa o pădure. El a fost surprins de trei hoţi care l-au jefuit, luându-i toţi banii pe care îi avea asupra lui. Unul dintre hoţi a spus: „La ce bun să-i lăsăm viaţa?" şi a pus mâna pe sabie să-l ucidă. „De ce să-l ucidem?" a întrebat un alt hoţ, oprindu-şi camaradul. „Să-i legăm mâinile şi picioarele şi să-l ascundem în pădure." Ei l-au legat, l-au ascuns printre

copaci şi au plecat lăsându-l acolo. Puţin mai târziu, al treilea hoţ a revenit la nenorocit şi i-a spus: „Eşti rănit? Aşteaptă puţin, îţi voi desface legăturile şi îţi voi reda libertatea." Când acest lucru a fost realizat, el a adăugat: „Şi acum, urmează-mă şi îţi voi arăta drumul." După ce au mers un timp, ei au revenit la drumul principal. „Priveşte, a spus hoţul, iată satul tău. Urmează drumul şi vei ajunge cu bine acasă"."

Această lume de aici este întocmai ca pădurea din poveste. Cei trei bandiţi sunt cele trei *guna*-uri ale Naturii: *sattva*, *rajas* şi *tamas*. *Jiva*, sufletul individual, este călătorul atacat; cunoaşterea Sinelui este comoara sa. *Tamas* înlănţuie şi distruge prin legăturile acestei lumi, dar *sattva* protejează împotriva lui *rajas* şi *tamas*. Refugiindu-se în *sattva*, *jiva* se eliberează de iluzia acestei lumi. Dar *sattva* este de asemenea unul dintre hoţi. Ea conduce totuşi omul până acesta se află aproape de Realizarea Supremă şi îi spune: „Iată căminul tău.", apoi trebuie să dispară. Nici chiar *sattva* nu poate să pătrundă în cea mai înaltă lume, aceea a Supremului Absolut.

În general, o disciplină preliminară este absolut necesară. Fără ea, nu putem trăi adevărata stare de adorare a Divinului, *bhakti*. Fără ea, rămânem cu siguranţă departe de adevărul Cunoaşterii Absolute.

Comorile preţioase sunt închise cu grijă şi ţinute sub cheie. Voi încă nu aţi deschis toate lacătele, şi încă nu puteţi spune: „Am deschis uşa şi am intrat în cameră, am pus mâna pe aceste comori atât de râvnite, pe aceste bijuterii strălucitoare, aceste diamante, aceste pietre preţioase!"

28. Aşa cum şarpele este distinct de pielea sa şi poate chiar să o abandoneze, tot astfel sufletul este distinct de corp.

29. Vedanticii spun că *Atman* - Sinele Suprem - este în întregime detaşat de tot. Binele sau răul, durerea sau bucuria nu pot să-l afecteze - dar îi afectează pe cei care rămân ataşaţi de corpul lor. Fumul poate înnegri pereţii, dar nu poate murdări cerul.

30. Oamenii au naturi diferite în funcţie de predominanţa lui *sattva*, *rajas* sau *tamas*-*guna* în ei.

Oamenii *tamas*-ici sunt egoişti; ei dorm prea mult, mănâncă prea mult, mânia şi pasiunile găsesc drum deschis în ei.

Oamenii *rajas*-ici sunt foarte ataşaţi muncii lor. Ei iubesc locuinţele frumoase, bine aranjate; sunt curaţi şi spălaţi, iubesc o casă luxoasă şi bine mobilată. Chiar când se întâlnesc pentru a-L adora pe Dumnezeu, îşi doresc veşmintele marilor preoţi. În timp ce realizează acte de caritate, îşi doresc de fapt bogăţia.

Oamenii *sattva*-ici sunt foarte blânzi şi curaţi lăuntric, plini de linişte interioară. Ei nu sunt foarte preocupaţi de locuinţa lor, duc o

viaţă simplă şi se mulţumesc cu un venit modest; necesităţile lor nu sunt numeroase. Ei nu recurg la linguşeli pentru a obţine avantaje personale. Nu se nelinişte în legătură cu modul în care copiii lor sunt îmbrăcaţi. Ei Îl adoră pe Dumnezeu în inima lor şi nu fac nimic ostentativ. Această etapă *sattva*-ică este ultima barieră pe calea care conduce către Divin. Omul care a atins această etapă nu va mai avea mult timp până să ajungă la Cunoaşterea cea mai înaltă, a lui Dumnezeu.

31. În ciuda faptului că toate sufletele sunt identice în Esenţa lor ultimă, ele pot să se clasifice totuşi în patru categorii:

Există mai întâi cele care sunt eliberate pentru totdeauna (*nityamukta-şi*), cum este Narada, marele înţelept. Ele vin în lume pentru binele oamenilor, pentru a le revela calea spre Adevărul ultim.

Există mondenii, sufletele ataşate de lumea iluzorie (*baddha-şi*), care îşi doresc încă lucrurile mici din această lume (bani, onoruri, titluri, plăceri senzuale necontrolate, putere, etc.) Aceste suflete Îl uită pe Dumnezeu şi nu îşi îndreaptă aproape deloc gândurile spre El.

Sufletele care luptă pentru eliberarea lor (*mumukshus*) fac tot posibilul pentru a evita tentaţiile acestei lumi, dar foarte puţine dintre ele reuşesc să ajungă la ceea ce caută, adică la Eliberarea finală.

Sufletele eliberate (*muktas*) sunt acelea care nu mai au nici un fel de ataşamente. Sfinţii sunt astfel de exemple. În gândurile lor nu găsim nici o urmă de ataşament pentru lucrurile acestei lumi; ei meditează constant asupra lui Dumnezeu şi a manifestării Sale.

32. Din punctul de vedere al realizării stării de libertate, există trei categorii diferite de suflete:

a. sufletele care aspiră la libertate;
b. sufletele care au găsit libertatea eternă;
c. sufletele înlănţuite.

Atunci când peştii sunt prinşi într-un năvod, printre ei sunt unii care încearcă să scape. Dacă ei vor reuşi să scape din plasa năvodului, ei vor fi eliberaţi pentru totdeauna. Alţi peşti sunt prea prudenţi pentru a se lăsa prinşi în capcanele pescarilor; ei reprezintă sufletele care au atins libertatea eternă. O altă categorie de peşti o reprezintă cei care cad în cursă şi nu sunt conştienţi de situaţia lor fatală. Ei înoată în interiorul plasei, dorm în sedimentele depuse pe fundul apei şi se cred complet liberi. Aceştia sunt asemănători oamenilor frivoli care, tot astfel, se aruncă în oceanul de iluzie şi de plăceri, simţindu-se în siguranţă.

Pentru sufletele eliberate şi pentru cele care aspiră la Adevăr,

această viață mondenă este asemănătoare unui puț întunecat și zgomotos.

33. Oamenii sunt ca nişte păpuşi de trei feluri: primele sunt făcute din sare, celelalte din pânză şi ultimele din piatră.

Dacă aruncați aceste păpuşi în apă, cele de primul tip se vor dizolva şi îşi vor pierde complet forma. Cele din al doilea tip se vor îmbiba cu apă, dar îşi vor conserva forma, iar cele din ultimul tip sunt impermeabile.

Păpuşile de sare reprezintă oamenii care se aruncă în Sinele Suprem şi penetrând totul, devin una cu El; ei sunt oamenii eliberați, *muktas*.

Păpuşile de pânză reprezintă modelul adevăratului adorator sau *bhakta* care este pătruns de Beatitudinea divină şi de cunoaştere.

Păpuşile de piatră sunt asemănătoare oamenilor frivoli al căror suflet nu poate să absoarbă nici măcar o mică picătură din Înțelepciunea supremă.

34. Omul este asemănător unei fețe de pernă. O față poate fi roşie, alta neagră şi aşa mai departe, dar toate conțin acelaşi bumbac. Acelaşi lucru este valabil şi pentru oameni. Unul este frumos, altul este urât, un al treilea este pios, al patrulea rău, dar aceeaşi esență divină există în toți.

35. Multe prăjituri care arată la fel pot conține ingrediente diferite: nucă de cocos - unele, altele lapte condensat şi zahăr, altele piure de castane şi nu zahăr, etc. La fel, în ciuda faptului că trupurile umane sunt alcătuite din acelaşi material, oamenii diferă unii de alții prin diverse calități. La unii predomină *sattva-guna* care îi conduce către Dumnezeu, la alții, *rajas-guna* le influențează munca şi îndatoririle, iar la alții, *tamas-guna* provoacă ignoranța care îl ascunde pe Dumnezeu.

36. Fiul unui brahman este evident un brahman, prin naşterea sa. Dar există brahmani care devin savanți distinşi sau preoți, alții devin bucătari şi în sfârşit alții care se tăvălesc în praf înaintea uşii unei curtezane.

36. Este perfect adevărat că Dumnezeu se află chiar şi într-un tigru, dar pentru aceasta nu trebuie să ne aruncăm de gâtul lui şi să îl strângem la pieptul nostru. De asemenea, este adevărat că Dumnezeu există şi în ticăloşi, dar nu este recomandabil să îi frecventăm.

38. Fereşte-te:

a. de cei ale căror cuvinte curg precum apa;
b. de acela care şi-a ferecat uşa inimii sale;
c. de cel care îşi afişează ostentativ credința;
d. de femeia care poartă un voal lung.

D. Moartea şi reîncarnarea

39. Păcatul, ca şi mercurul, nu poate fi niciodată ascuns. Dacă folosiți, în cel mai mare secret, un preparat de mercur, puteți fi siguri că într-o zi sau alta o reacție chimică se va produce. De asemenea, dacă veți comite un păcat, există certitudinea că într-o zi sau în alta veți suporta consecințele.

40. Dacă omul suferă, este pentru că îi lipseşte devoțiunea față de Dumnezeu. Trebuie să facem deci tot ce este necesar pentru ca gândul la Dumnezeu să se trezească în noi înainte de a ajunge în clipa morții. Singurul mijloc este practica perseverentă şi constantă a devoțiunii pentru Dumnezeu. Este sigur că acela care va practica devoțiunea întreaga sa viață se va gândi la Dumnezeu chiar şi în clipa morții sale.

41. Noua încarnare a unui om este determinată de gândurile pe care le-a avut în momentul morții. Rugăciunile şi aspirația către Divin sunt absolut necesare. Dacă, printr-o practică constantă, spiritul se eliberează complet de preocupările lumeşti, ideea de Dumnezeu care îi umple atunci tot sufletul nu îl va părăsi, bineînțeles, nici în clipa morții sale.

42. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna:

„Bhagavan, un om este condamnat să renască dacă nu se gândeşte la Dumnezeu în clipa morții sale - chiar dacă s-a gândit adeseori la Dumnezeu în timpul vieții?"

Maestrul a răspuns: „Oamenii se gândesc la Dumnezeu, dar nu au credință. Ei Îl uită şi se ataşează de lume, întocmai ca elefantul care, uitând de baia sa, se rostogoleşte în praf. Dar dacă, după ce am scăldat elefantul, îl vom conduce în grajdul său, el nu va avea ocazia să se murdărească iar. La fel, dacă un om se gândeşte la Dumnezeu în clipa morții sale, mentalul său este purificat şi nu va mai exista nici un risc să fie contaminat de lucrurile nespirituale şi în consecință să renască în lumea care ne condamnă la ataşamentul față de „femeie şi bani"."

43. Atât timp cât un om rămâne în ignoranță, cu alte cuvinte, atât timp cât nu a ajuns la Dumnezeu, el va fi obligat să renască pe pământ. Dar acela care a atins eliberarea nu va fi nevoit să revină, nici în această lume, nici într-o altă lume subtilă, rămânând pentru eternitate în unitate cu Ființa Supremă - Dumnezeu.

Olarii îşi etalează mărfurile la soare, atât pe cele ude, proaspăt făcute, cât şi pe cele uscate. Când vitele traversează piața, uneori calcă în picioare vasele. Olarul va arunca departe cioburile oalelor uscate, dar va păstra bucățile neuscate încă şi le va modela într-un bulgăre mare de argilă, repunându-le pe roată pentru a face noi obiecte.

Adevărat vă spun, atât timp cât nu L-am realizat pe Dumnezeu,

trebuie să ne întoarcem în mâinile olarului, adică să renaştem de nenumărate ori.

44. Este cert că toate dorinţele depind de *karma* pe care aţi acumulat-o în încarnările trecute.

45. Boabele de orez nefierte sunt cele care încolţesc - cele fierte nu pot să germineze. La fel, acela care a devenit un *siddha* - fiinţă perfectă, nu va mai renaşte în această lume; *asiddha* - omul imperfect, dimpotrivă, va continua să renască până când va deveni *siddha*.

46. Este inutil să semeni boabele de orez care au fost fierte, pentru că ele nu vor germina. La fel, un om „fiert în focul cunoaşterii", nu mai poate avea nici o legătură cu nimic din această lume, el este perfect liber şi stă în puterea sa de a alege să se mai renască pe pământ sau nu.

47. Ce putem noi să facem împotriva morţii? Trebuie să ne pregătim pentru a o întâmpina încă din timpul vieţii dăruindu-ne Lui. Dacă moartea ajunge până la noi, trebuie să o combatem cu spada Sfântului Nume al lui Dumnezeu.

Dăruiţi-I Lui preocupările voastre. Nu aveţi nimic de pierdut când treburile voastre sunt în mâini divine. Facă-se voia Sa!

Durerea va exista întotdeauna. Ea este ca o fiică a egoului nostru.

Tot ce aparţine acestei lumi este efemer. Case, femei, copii, toate acestea nu vor dura decât o zi. Singur palmierul este adevărat, de ce să se neliniştească dacă vor cădea unul sau două fructe?

Iată ce face Dumnezeu: El creează, conservă şi distruge. Moartea există, şi în ziua Marii Disoluţii, totul va fi distrus şi nimic nu va supravieţui. Dar Mama Divină va conserva seminţele pentru a le semăna din nou atunci când va veni momentul unei noi Creaţii.

48. Trebuie să ştiţi că aveţi şansa de a nu fi niciodată singuri. Dumnezeu vine El-însuşi în ajutorul celor care nu au pe nimeni în această lume şi care Îl caută.

CAPITOLUL III. *Maya*

A. *Maya*, puterea iluziei cosmice a Divinului

1. Nimeni nu poate înţelege pe deplin ce este *Maya*. Într-o zi, Narada i s-a adresat lui Dumnezeu: „Doamne, arată-mi ce este *Maya*, cea care face ca imposibilul să devină posibil". Dumnezeu a făcut un semn de încuviinţare şi, puţin mai târziu, l-a luat pe Narada într-o călătorie. După ce au mers o bucată de timp, Domnului i s-a făcut sete; obosit, s-a aşezat şi i-a spus lui Narada: „Îmi este sete, du-te şi adu-Mi puţină apă, de oriunde vei găsi". La aceste cuvinte, Narada a plecat să caute apă. Negăsind prin apropiere, el s-a îndepărtat din ce în ce mai mult, până când, în cele din urmă, a văzut la o mică distanţă un râu. Apropiindu-se, el a fost cuprins de uimire când a descoperit că pe malul apei se afla o tânără fată, de o frumuseţe fermecătoare. Cei doi s-au îndrăgostit, s-au căsătorit şi după un timp au avut numeroşi copii. În timp ce cu toţii trăiau astfel, fericiţi, asupra ţării s-a abătut ciuma. Moartea bătea la fiecare uşă. Narada s-a gândit că cea mai bună soluţie ar fi să-şi abandoneze casa şi să fugă împreună cu toată familia cât mai departe de locurile bântuite de ciumă. Soţia lui a fost de acord, aşa că au plecat cu toţii. Însă în timp ce treceau un pod deasupra unui râu, a izbucnit brusc o furtună. Valurile învolburate i-au luat mai întâi copiii, apoi soţia. Narada nu a putut să facă nimic şi toată familia i-a dispărut definitiv sub apă. Disperat, neputincios, zdrobit de durere, s-a aşezat pe malul apei, plângând. În acest moment, Dumnezeu a apărut în faţa lui şi l-a întrebat: „Narada, unde este apa pe care trebuia să mi-o aduci şi de ce plângi? Te-am trimis să-mi aduci o cană cu apă şi iată că a trecut o jumătate de oră de când ai plecat.".

„O jumătate de oră!" a strigat uimit Narada. Doisprezece ani trecuseră pentru el, în timp ce toate aceste scene s-au desfăşurat într-o jumătate de oră. Atunci, Narada a înţeles totul şi a spus: „Doamne, mă

închin în fața Ta și în fața minunatei tale puteri a iluziei, *Maya*."

2. Orice diferențiere se situează în domeniul *Maya*-ei. Altfel spus, *Maya* este cea care produce diferențierea, iar aceasta se sfârșește atunci când *Maya* încetează să mai acționeze.

Toate elementele acestui Univers, toate obiectele, toate fenomenele, tot ceea ce este obiect al creației, al menținerii sau al distrugerii, tot ceea ce ia naștere din corp, din minte sau din suflet, tot ceea ce vedem în stare de veghe, în vis sau în somnul profund, fără vise, sau chiar în meditație (*dhyana*), toate acestea fac parte din *Maya*.

3. *Maya*, față de *Brahman*, este ceea ce șarpele în mișcare este față de șarpele în repaus. *Maya* este forța activă, iar *Brahman* forța potențială.

4. *Brahman* și *Maya* sunt ca apa oceanului, uneori calmă, alteori agitată de valuri. Oceanul liniștit, calm, este *Brahman*, iar oceanul agitat, învolburat, este *Maya*.

5. *Brahman* și *Maya-Shakti* sunt ca focul față de proprietatea sa de a arde, ca apa de izvor față de prospețimea ei, adică de nedisociat.

6. *Shiva* și *Shakti*, spirit și energie, sunt amândouă necesare creației. Olarul nu poate modela un vas din argilă uscată; apa îi este indispensabilă. La fel, *Shiva* nu poate crea singur, fără ajutorul lui *Shakti*.

7. Dorind să cunosc *Maya*, am obținut grația unei viziuni din partea Mamei Divine: o picătură de apă s-a umflat și a devenit o tânără fată, iar apoi o femeie ce a născut un copil. Dar de îndată ce l-a născut, l-a luat și l-a devorat. Mai mulți copii au fost născuți și mâncați în felul acesta. Astfel am aflat ce este *Maya*.

8. Hriday, nepotul meu, avea obiceiul să lege un vițel de un țăruș, în grădină, în fiecare dimineață. L-am întrebat de ce face aceasta. Mi-a răspuns că pe viitor dorește să ducă acest vițel acasă și să-l pună să tragă la plug. Când am auzit aceste vorbe, am intrat în extaz. Cât de minunat este felul în care se manifestă *Maya*! Satul lui Hriday este departe de Calcutta, unde ne găsim acum; vițelul va face tot acest drum, acolo va crește și apoi va trage la plug! Vedeți cum oamenii fac tot felul de proiecte de viitor în loc să se gândească permanent la Divin! Aceasta este lumea, aceasta este *Maya*!

9. Șarpele are venin în dinții săi, dar acest lucru nu-l deranjează și nu-i pune în pericol viața. Otrava este periculoasă doar pentru ceilalți. În același mod, Dumnezeu cuprinde în el întreaga lume fenomenală, fiind în același timp și dincolo de această lume.

B. *Maya* ca ignoranță (*avidya*)

10. *Maya*, care se manifestă pentru noi și prin tendința de identificare cu egoul, este ca și un nor de pe cer care, oricât de mic ar fi, poate totuși să acopere soarele. Soarele strălucește din nou când norul se îndepărtează. La fel, dacă un *guru*, în infinita sa compasiune, ne ajută să anihilăm egoul, Divinul ni se reveleează atunci imediat.

11. Voalul *Maya*-ei este cel care împiedică Sinele Individual (*jivatman*) să perceapă Sinele Suprem Absolut (*Paramatman*).

12. Prin puterea infinită a *Maya*-ei, sub masca căreia însă se ascunde *Brahman*, oamenii se lasă înșelați, speriați și obligați să îndeplinească nenumărate acțiuni. Dar când voalul *Maya*-ei este îndepărtat de pe fața lui *Brahman*, Îl regăsim pe Acesta, nu ca pe un stăpân teribil și neîndurător, ci ca pe Sinele nostru interior cel mai iubit.

13. După *Vedanta*, starea de veghe este la fel de ireală ca și starea de vis. Într-o zi, un tăietor de lemne, foarte elevat spiritual, a fost trezit dintr-un vis frumos:

„-De ce m-ai trezit? l-a întrebat el cu regret pe cel care-l trezise; eram rege și tată a șapte copii. Așezat pe tron, domneam asupra întregii țări. Eram atât de fericit! De ce m-ai trezit?

-Dar n-a fost decât un vis fără importanță! i-a răspuns omul care îl trezise.

-Nebun ce ești, a strigat atunci tăietorul de lemne, nu înțelegi că era tot atât de real faptul că eram rege pe cât este de real faptul că sunt tăietor de lemne?"

14. Sri Ramakrishna a fost întrebat care este starea care trebuie atinsă pentru a putea fi numit *Paramahamsa*? El a răspuns: „Așa precum lebăda (*hamsa*) separă laptele de apă după ce acestea au fost amestecate și nu bea decât laptele fără să înghită și apa, la fel *Paramahamsa* acceptă doar ceea ce este real, Pura Existență - Pura Conștiință - Pura Beatitudine (*Sat-Cit-Ananda*) și respinge ceea ce este ireal (adică lumea fenomenală)".

15. Dacă ați putea surprinde și recunoaște iluzia universală a *Maya*-ei, atunci ea s-ar îndepărta de voi, așa cum un hoț fuge atunci când este descoperit.

C. *Maya*, ca și cunoaștere (*vidya*)

16. Totul, chiar și Numele lui Dumnezeu, este *Maya*. Dar dacă o parte din această *Maya* ne ajută să ne îndreptăm către Eliberare, restul ne adâncește și mai mult în ignoranță.

17. *Maya* cuprinde două direcții: una duce la cunoașterea lui

Dumnezeu (*vidya-maya*), cealaltă ne îndepărtează de Dumnezeu (*avidya-maya*). *Vidya-Maya* este de asemenea de două tipuri: *viveka* (puterea discernământului) şi *vairagya* (puterea detaşării). Cu ajutorul lor, sufletele individuale (*jiva*-şii) se abandonează Graţiei Divine.

Avidya-maya este de şase tipuri: luxul, mânia, avariţia, ignoranţa, orgoliul, gelozia. Ele hrănesc sentimentul de „eu" şi „al meu", menţinând şi întărind astfel legăturile care înlănţuie omul în această lume. Dar imediat ce *vidya-maya* se manifestă, *avidya-maya* este total distrusă.

Dumnezeu, prin Mama Divină, creează, menţine şi distruge Universurile. Ea este cea care se manifestă, pe de o parte, prin *vidya-shakti* şi pe de altă parte prin *avidya-shakti*.

18. *Maya* este cea care duce la revelarea lui *Brahman*. Fără *Maya*, cine ar putea să-l cunoască pe *Brahman*? Fără a o cunoaşte pe *Shakti*, sau puterea manifestată de Dumnezeu, nu există nici un mijloc de a-L cunoaşte pe *Brahman*.

19. Doar prin graţia *maya*-ei este posibilă dobândirea Înţelepciunii Supreme şi a Beatitudinii Ultime. Cum am putea să ne imaginăm această lume fără *maya*? Ea dă naştere tuturor diferenţierilor, din ea provin dualitatea şi relativitatea. Nici cel care se bucură, nici cel care se întristează nu există mai presus de *maya*.

20. Pisica îşi duce puii apucându-i cu dinţii fără să-i rănească, dar dacă va ţine astfel un şoarece ea îl va omorî. Tot astfel puterea *maya*-ei nu distruge niciodată un om care aspiră la cunoaşterea lui Dumnezeu, în timp ce pe cei aflaţi în ignoranţă îi distruge.

D. *Maya* ca bogăţie şi sexualitate

1. Sexualitatea şi progresul spiritual

21. Oamenii care doresc să-L realizeze pe Dumnezeu şi să evolueze spiritual trebuie să se menţină departe de atracţia bogăţiei, onorurilor, de atracţia senzualităţii desfrânate. Aceia care nu vor fi permanent atenţi şi lucizi nu vor ajunge niciodată la perfecţiune.

22. Ce determină talerul unei balanţe să se ridice? Aceasta se va produce doar atunci când unul din talere va fi mai uşor decât celălalt. Tot astfel, spiritul uman îşi va pierde echilibrul, atras de talerul greu al bogăţiei şi sexualităţii deşănţate în care omul îşi risipeşte energiile vitale, psihice şi mentale.

23. Dacă există o singură fisură pe fundul unui vas cu apă, toată apa se va scurge încetul cu încetul. În acelaşi fel, dacă cel care aspiră la spiritualitate păstrează chiar şi cele mai mici urme ale dorinţelor grosiere înclinate către desfrâu şi bogăţie, toate eforturile sale vor fi reduse gradat la zero.

24. Străduiţi-vă să dobândiţi controlul asupra energiei sexuale. Când se reuşeşte aceasta, se produce în fiinţă o schimbare psihologică foarte profundă prin activarea unui canal energetic subtil aflat până atunci în stare latentă. Acest *nadi* (canal energetic subtil) se numeşte *medha* şi funcţia sa este de a permite sublimarea energiilor din planurile inferioare ale fiinţei (planul vital şi sexual) în planurile superioare ale fiinţei (planul voinţei, planul afectiv, planul mental, etc.). Cea mai înaltă cunoaştere a Sinelui se atinge în urma activării şi dezvoltării lui *medha nadi*.

25. Spiritul eliberat de orice ataşament faţă de obiectele simţurilor se orientează către Dumnezeu şi rămâne fixat asupra Lui. Sufletele înlănţuite se descătuşează astfel, obţinând Eliberarea finală. Dar sufletul aflat în ignoranţă, dominat de ataşamentul asupra obiectelor simţurilor, se îndepărtează de Dumnezeu menţinându-se în sclavia simţurilor.

26. Când ataşamentul faţă de sexualitate şi bogăţie este înlăturat, ce va rămâne în suflet? Doar fericirea dată de iubirea pentru *Brahman*, plină de dăruire sinceră.

27. Când l-am întrebat pe Maestru de ce nu trăieşte în familie împreună cu soţia sa, el a răspuns: „Într-o zi, Karttikeya (Zeul războiului, fiul lui Shiva şi al lui Parvati) a zgâriat cu unghia sa botul unei pisici. Reîntorcându-se acasă, el a văzut pe faţa Mamei Divine, Parvati, urma unei zgârieturi. „Mamă, i-a spus el, de unde provine această cicatrice de pe faţa ta?" Mama întregului Univers a răspuns: „Fiul meu, este opera mâinii tale, este urma unghiei tale!". Karttikeya, stupefiat, a întrebat: „Cum este posibil, eu nu-mi amintesc să Te fi zgâriat!", „Ai uitat, i-a spus mama sa, acea pisică pe care ai zgâriat-o în această dimineaţă?", „Nu, a spus Karttikeya, îmi amintesc, dar ce legătură există între aceasta şi cicatricea Ta?". „Nu există nimic în această lume, scumpul meu copil, i-a spus atunci Mama, în afară de mine însămi; Eu sunt întreaga creaţie, ceea ce tu ai rănit nu este în afara mea!" Karttikeya a fost foarte surprins şi aceasta l-a determinat chiar să nu se căsătorească. Cu cine ar fi putut să se însoare, când toate femeile o întruchipau pe Mama Cosmică ? Eu sunt precum Karttikeya. Consider fiecare femeie ca pe Mama Divină".

Dacă doi magneţi inegali sunt la aceeaşi distanţă de o bucăţică de fier, care dintre cei doi va atrage fierul cu cea mai mare forţă? Bineînţeles, cel mai puternic. În realitate, Dumnezeu este cel mai mare magnet. Ce ar putea face împotriva lui femeia, un magnet mult mai slab decât El?

28. Cei care locuiesc într-o casă plină de şerpi veninoşi trebuie să fie mereu în gardă. La fel, oamenii care trăiesc în mijlocul lumii trebuie să-şi păstreze mereu vigilenţa în faţa tentaţiilor acestei lumi.

2. Bogăţiile şi progresul spiritual

29. Nu aţi remarcat că, cu cât aveţi mai mulţi bani, cu atât sunteţi mai ataşaţi de ei şi apare teama de a nu-i pierde?

30. Am fost întrebat dacă mi-am primit plata de la casierul templului şi dacă am semnat de primire. Am răspuns: „Este imposibil. Daţi altcuiva aceşti bani dacă doriţi. Eu nu i-am cerut. Eu sunt doar servitorul lui Dumnezeu. Pe cine altcineva aş putea să servesc şi cine ar putea să-mi ofere mai mult în afară de Dumnezeu?" Nu serviţi, aşadar, decât la un singur stăpân.

31. În ceea ce mă priveşte, eu nu pot să pun nimic deoparte pentru viitor, nici măcar un pacheţel de cuişoare.

32. Maestrul i-a răspuns lui Niranjan, un tânăr discipol: „Ai acceptat, ca orice om care trăieşte în lume, o muncă retribuită. Dacă banii nu servesc întreţinerii mamei tale, îţi spun: Ruşine ţie, ruşine!" A repetat aceasta de mai multe ori, adăugând: „Nu servi prin tot ceea ce faci decât lui Dumnezeu!"

33. Câştigaţi banii prin mijloace oneste. Scopul nu este bogăţia, ci servirea lui Dumnezeu. Argintul folosit în serviciul Său este bine folosit.

34. Urmând instrucţiunile *guru*-lui său, un discipol şi-a construit o colibă cu un acoperiş de frunze, la o anumită distanţă de orice aşezare umană. Instalat în coliba sa, el şi-a început practicile spirituale. În fiecare dimineaţă, după ce o spăla, îşi usca bucata de pânză cu care se acoperea (*kaupin*-ul) într-un arbore în apropierea colibei. Dar, într-o zi, a descoperit că şoarecii îi mâncaseră *kaupin*-ul, astfel încât în ziua următoare a fost nevoit să meargă în sat ca să-şi cerşească altul. După câteva zile, omul şi-a întins *kaupin*-ul ud pe acoperişul colibei. La întoarcere, şoarecii îi sfâşiaseră *kaupin*-ul în fâşii. A fost foarte supărat şi şi-a spus: „Cu ce mă voi îmbrăca când mă voi duce din nou să cerşesc şi ce le voi spune?". Când s-a întâlnit cu sătenii a doua zi, el le-a explicat ce stricăciuni îi făcuseră şoarecii. Ascultând toate acestea, sătenii i-au răspuns: „Cine vă va da o bucată de pânză în fiecare zi? Luaţi-vă o pisică şi ea vă va alunga şobolanii". Discipolul şi-a luat un motan şi l-a dus acasă. Din acea zi, şoarecii nu l-au mai deranjat şi bucuria sa nu a cunoscut margini. El a considerat utilă mica creatură şi a început să o îndrăgească. El o hrănea cu lapte cerşit din sat. După câteva zile sătenii i-au spus: „Sfinţia voastră, aveţi nevoie de lapte în

fiecare zi. Cerşind veţi face rost de lapte câtva timp, dar cine vi-l va furniza tot anul? Luaţi-vă o vacă, veţi putea bea lapte voi înşivă şi veţi da puţin şi pisicii." După câteva zile, discipolul a reuşit să-şi procure o vacă şi nu a mai avut nevoie să-şi cerşească laptele, dar curând a fost nevoit să-şi procure paie pentru vacă, de care începuse să se ataşeze fiindu-i atât de utilă. Din această cauză, a mers în satele cele mai apropiate, dar ţăranii i-au spus: „Aveţi o mulţime de terenuri necultivate în jurul colibei voastre, cultivaţi-le şi nu va mai fi nevoie să cerşiţi paie pentru vacă..." Ghidat de sfaturile lor, discipolul a început să-şi lucreze terenul. Încetul cu încetul, el a angajat câţiva lucrători şi şi-a construit hambare pentru depozitarea recoltei. Îşi petrecea astfel timpul ca un fermier extrem de ocupat.

După câtva timp, *guru-l* său a venit să îl vadă. Găsindu-se înconjurat de bunuri şi bogăţii, el a fost foarte intrigat şi a întrebat un servitor: „Poţi să-mi spui unde s-a mutat ascetul care locuia aici într-o colibă?" Dar servitorul nu a ştiut ce să-i răspundă. *Guru*-l a intrat atunci în casă unde şi-a întâlnit discipolul. „Fiul meu, ce sunt toate acestea?" Discipolul, cu mare ruşine, a căzut la picioarele *guru*-lui său şi i-a spus: „Maestre! Toate acestea s-au întâmplat pentru o mizerabilă zdreanţă". Şi a povestit în detaliu tot ceea ce se petrecuse. Toate ataşamentele sale materiale au dispărut la vederea *guru*-lui său, pe care l-a urmat imediat, lăsând în urma sa toate bunurile şi bogăţiile inutile."

35. Un bărbier, în timp ce trecea într-o zi pe lângă un arbore chircit, a auzit o voce spunând: „Vrei să primeşti şapte vase pline cu aur?" A privit în jurul său, şi nu a văzut pe nimeni, dar această ofertă i-a trezit lăcomia şi a răspuns: „Da, primesc aceste şapte vase." Vocea a răspuns: „Mergi la tine acasă, vasele sunt acolo." Bărbierul s-a întors grăbit acasă să verifice această stranie afirmaţie. Primul lucru pe care l-a văzut când a sosit, au fost vasele. El le-a deschis şi le-a găsit pline cu aur în afara ultimului care nu era decât pe jumătate plin. Bărbierul a simţit atunci dorinţa arzătoare de a umple şi acel ultim vas, fericirea părându-i-se altfel incompletă. El şi-a vândut bijuteriile de aur şi de argint convertindu-le în piese de aur pe care le-a aruncat în vas, dar acesta, în mod misterios, se împotrivea şi nu voia să se umple. El a mers cu umilinţă la rege, cerându-i să-i mărească salariul. Iar regele, pentru că era unul din favoriţii săi, i l-a dublat. Sumele câştigate au fost vărsate în acel vas care continua să rămână pe jumătate gol. In cele din urmă, bărbierul a început să cerşească din poartă în poartă, şi pomenile împreună cu câştigul său, erau destinate vasului. Au trecut luni şi situaţia bărbierului devenea tot mai critică. Regele i-a spus într-o zi: „Ce s-a întâmplat? Atunci când nu câştigai decât jumătate din salariul tău actual, erai mulţumit şi vesel. Acum, cu un câştig dublu, te

văd abătut, suspicios, morocănos. Ce ţi se întâmplă? Ai primit cele şapte vase cu aur?" Stupefiat de întrebare, bărbierul a răspuns: „Sire, cum a fost informată Majestatea Voastră de această întâmplare?", „Tu nu cunoşti, a spus regele, semnele distinctive a tuturor celor cărora Yaksha-şii le oferă cele şapte vase? (Yaksha-şii sunt semizei, ajutoarele lui Kubera, zeul bogăţiei). Mi le-au oferit şi mie, dar eu l-am întrebat dacă aceştia sunt bani de păstrat sau de cheltuială. Întrebarea i-a alungat. Nu ştii că nimeni nu poate să cheltuiască aceşti bani? Ei aduc cu sine dorinţa de acumulare. Mergi imediat şi înapoiază-i".

Bărbierul, trezit la realitate de acest sfat, a mers sub arborele chircit şi a strigat: „Ia-ţi înapoi banii." Yaksha a răspuns: „Am auzit". Când bărbierul s-a întors acasă, cele şapte vase dispăruseră şi o dată cu ele, toată averea economisită de sărmanul bărbier. Aceasta, este, în Împărăţia Cerurilor, starea unor oameni care nu au înţeles diferenţa între ceea ce trebuie să fie păstrat şi ceea ce trebuie să fie depăşit, ei pierzând astfel totul, din ignoranţă şi prostie.

36. Banii nu vă pot provoca, dacă vă ataşaţi de ei, decât suferinţă. Nu-i consideraţi, deci, singurul vostru scop.

37. Mulţi oameni se mândresc cu bogăţia, puterea, numele şi renumele lor, cu înalta lor poziţie în societate. Dar toate aceste lucruri efemere nu le vor mai regăsi după moarte.

38. Dumnezeu surâde în două ocazii. Mai întâi când vede doi fraţi împărţind cu o coardă pământul lăsat lor de tată şi spunând: „Această parte este a mea şi aceasta este ta". Ei ignoră faptul că întregul pământ aparţine lui Dumnezeu. Şi pe urmă, atunci când un bolnav este pe patul de moarte şi medicul le spune prietenilor săi: „Nu vă temeţi câtuşi de puţin, vă garantez că bolnavul se va însănătoşi". Acel biet doctor ignoră faptul că nici o putere omenească nu poate să-l salveze pe acela care trebuie să moară prin voia lui Dumnezeu.

39. Este o prostie să te mândreşti cu bogăţiile tale. Dacă spuneţi că sunteţi bogaţi, fiţi conştienţi că există oameni mai bogaţi decât voi, mult mai bogaţi şi pe lângă aceştia sunteţi nişte bieţi cerşetori. La apusul soarelui, când se lasă întunericul şi când luminile se aprind, ele îşi imaginează că luminează întregul Univers, dar vanitatea lor încetează la apariţia stelelor. Stelele, la rândul lor se cred singurele care luminează lumea, dar ele se sting încet şi trist, imediat ce răsare luna. Luna, însăşi, îşi imaginează că razele sale determină pământul să surâdă, dar iată că la apariţia Soarelui, ea îşi pierde strălucirea şi curând devine invizibilă. Dacă aceia care se cred bogaţi ar medita la aceste exemple pe care ni le dă natura, ei nu vor mai putea niciodată să se mai laude cu bogăţia şi puterea lor.

40. Avadhuta a recunoscut ca *guru* o mică albină. Aceasta, printr-o lungă şi grea muncă, a adunat multă miere. A venit un om, care a spart fagurele şi a mâncat mierea. În destinul albinei nu era scris ca ea să se bucure de fructul muncii sale răbdătoare. Văzând aceasta, Avadhuta s-a înclinat în faţa albinei şi i-a spus: „Stăpâne, tu îmi eşti *guru*. De la tine eu învăţ despre destinul inevitabil al bogăţiilor pe care le acumulăm."

41. La fel cum apa curge liber sub un pod, nesecând niciodată, tot astfel, banii curg nestăviliţi printre degetele eliberaţilor, nimic nerămânând ataşat în mâinile lor. Aceşti oameni nu posedă nimic din aşa zisa „înţelepciune de viaţă", care îi face pe majoritatea să devină condiţionaţi de planul material pentru a-şi asigura „ziua de mâine".

42. Acela pentru care banii nu sunt decât un servitor este un adevărat om. Dimpotrivă, acela care nu ştie să dea banilor o întrebuinţare cu adevărat folositoare atât lui cât şi celorlalţi, nu merită să poarte numele de om.

E. *Maya* privită ca *ahamkara* (Ego)

1. Flagelul egoismului

43. Soarele îşi revarsă lumina şi căldura asupra întregii lumi, dar nu poate să împrăştie un nor care îi acoperă strălucirea.

Tot astfel, atât timp cât inima voastră este învăluită de egoism, lumina lui Dumnezeu nu poate să strălucească în ea.

44. Atât timp cât *ahamkara* (egoul) există, există de asemenea *karma* şi *karta* - cauza şi efectul, există milioanele de fiinţe (*jiva-şii*) şi Universul (*jagat*) împreună cu cele douăzeci şi patru de *tattva-e* (categorii prin care se structurează Universul manifestat), timpul trecut, timpul prezent şi viitorul, naşterile viitoare şi toate celelalte diferenţieri.

45. Nici cunoaşterea Sinelui (*atma jnana*), nici eliberarea nu sunt posibile atât timp cât în voi există egoismul şi în consecinţă atât timp cât ciclul naşterilor şi al morţii nu va lua sfârşit.

46. Un discipol l-a întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „De ce nu putem să-L vedem pe Dumnezeu?" El a răspuns: „Pentru că egoul vostru este el însuşi *Maya* care vă învăluie. Egoismul este cel care nu permite ca lumina înţelepciunii să strălucească în sufletul omului. Când acest ego va dispărea, vor dispărea de asemenea toate diferenţele. Dacă, prin graţia lui Dumnezeu, gândul „nu eu sunt cel care acţionează, ci Dumnezeu" se va stabili cu fermitate în voi, atunci va fi posibil să vă eliberaţi chiar în această viaţă.

47. Dacă eu ţin o bucată de pânză între voi şi mine, voi nu mă veţi vedea, chiar dacă eu voi fi lângă voi ca de obicei.

Tot astfel, cu toate că Dumnezeu vă este mult mai aproape decât oricine de aici de jos, ecranul egoismului vostru vă împiedică să-L vedeți.

48. Soarele nu se poate reflecta într-o apă zbuciumată şi tot astfel, cunoaşterea Sinelui nu poate să apară atât timp cât omul păstrează ideea de „eu" şi „al meu", menținându-se astfel în iluzie (*Maya*).

49. Putem atinge cu mâna orezul, legumele şi cartofii scufundând mâna în vasul cu apă rece, dar nu putem să facem acelaşi lucru când apa începe să fiarbă pe foc.

Acelaşi lucru se poate spune despre *jiva*. Corpul este vasul; bogăția şi cunoaşterea, casta şi rasa, puterea şi poziția socială şi încă multe alte lucruri sunt precum orezul, legumele şi cartofii. Egoismul este căldura care supraîncălzeşte şi învăluie în mândrie *jiva*.

50. Apa de ploaie nu se poate aduna pe un teren înalt, ea va curge de-a lungul pantei până în punctul cel mai de jos.

Tot astfel, grația lui Dumnezeu coboară în inima oamenilor umili, al căror egoism a fost anihilat în urma eforturilor lor susținute şi se îndepărtează de cei orgolioşi al căror simț al egoului este menținut şi amplificat.

51. Egoismul este atât de nefast pentru oameni încât, atât timp cât nu este distrus, omul nu-şi poate găsi adevărata fericire.

Fiți conştienți de câte dificultăți generează acest egoism (*ahamkara*). Omul nu s-a trezit spiritual atât timp cât există egoism în el şi cât spune „Eu am făcut aceasta... Eu am gândit aceea... Eu am... Eu sunt... ". Când acest egoism va fi distrus, noi vom începe să spunem: „Dumnezeule, Tu eşti totul."

52. Libertatea absolută va apare atunci când egoul vostru va dispărea şi vă veți scufunda deplin în Divinitate.

53. Care este momentul salvator pentru un om? Este cel al morții egoului său.

54. Când veți deveni liberi? Când acest ego vă va părăsi. Ideea de „Eu" şi „Al meu" provine din ignoranță. „Tu, Doamne" şi „Al Tău, Doamne" exprimă adevărata cunoaştere a realității. Omul cu adevărat credincios spune întotdeauna: „O Doamne, Tu eşti cel care acționează. Tu realizezi totul. Eu nu sunt decât un simplu instrument în mâinile Tale. Tot ce fac eu este ceea ce Tu realizezi prin mine. Toată aceasta este gloria Ta. Această casă şi această familie îți aparțin Ție şi nu mie. Eu nu am decât dreptul de a Te asculta şi a folosi plin de smerenie şi iubire ceea ce Tu îmi oferi."

55. Este absurd să spuneți: „Lumea (*jagat*) este ireală" atât timp cât sunteți convinşi că voi înşivă sunteți reali. Acela care nu L-a realizat pe *Brahman* nu îşi poate da seama în ce fel se exprimă irealitatea acestei lumi.

2. Dificultatea de a depăşi egoismul

56. Vanitatea oamenilor frivoli se poate diminua în mod gradat, dar cea a învățaților dogmatici este mai îndârjită şi cea mai greu de eliminat.

57. Este dificil să te debarasezi de egoism. Vasul în care s-a conservat usturoi sau ceapă va păstra mirosul, chiar dacă va fi spălat de o sută de ori.

58. Sunt puțini oamenii care pot să atingă starea de *samadhi* şi să se debaraseze de *ahamkara* (simțul egoului). În ciuda unei analize continue şi a elevării modului de a gândi, acest ego va reveni în voi şi se va manifesta în forme din ce în ce mai rafinate. Tăiați astăzi un arbore de pipal şi mâine veți vedea noile mlădițe.

59. Eliberarea (*mukti*) nu poate fi atinsă decât de cel care uită total de el însuşi.

60. „Eu", „Al meu" semnifică ignoranța.

„Tu, Doamne", „Al Tău, Doamne" semnifică înțelepciunea.

Aceia care caută renumele şi gloria se iluzionează. Ei uită că totul aparține lui Dumnezeu şi nimănui altcuiva. Înțeleptul repetă: „Tu eşti, Doamne, numai Tu eşti". Dar cel ignorant spune: „Eu sunt, eu sunt".

61. Există două tipuri de atitudini: una care este înțeleaptă şi alta care nu este. „Iată casa mea, camera mea, fiul meu" - ființa care gândeşte astfel nu a ajuns la maturitate spirituală, în timp ce ființa care a atins maturitatea spirituală gândeşte: „Eu sunt servitorul lui Dumnezeu, eu sunt copilul Său."

62. Ce numim „Ego negativ"? Este acel simț al egoului care spune „Cum! Nu mă cunoaşteți? Eu sunt bogat. Cine este mai bogat ca mine? Cine îndrăzneşte să mă depăşească?"

63. Egoul omului frivol, înfumurat, ataşat „femeii şi aurului" este negativ. Este acel „eu" limitat, fals şi efemer care se interpune între sufletul individual şi Ființa Universală, separându-le.

64. Afirmația: „Eu sunt servitorul lui Dumnezeu", este făcută de adevăratul credincios, dedicat cunoaşterii (*vidya*). El este caracterizat de aşa numitul „ego matur".

3. Cum poate fi învins egoul

65. Dacă vom medita asupra cuvântului „eu" căutându-i sursa, vom descoperi că el nu exprimă decât egoism. Dar este foarte dificil să te debarasezi de el. Trebuie să îi spui: „Ego pervers, dacă nu pot să te îndepărtez, fie ca tu să locuieşti în mine ca servitor al lui Dumnezeu."

66. Shankaracharya (un mare înțelept şi realizat al căii spirituale *vedanta*) a avut un discipol care l-a servit mult timp fără a obține nici

o învăţătură. Într-o zi, auzind paşi în urma sa, înţeleptul a întrebat: „Cine este acolo?". Discipolul a răspuns: „Eu sunt". Maestrul a spus atunci: „Dacă acest „Eu" îţi este atât de scump, desfăşoară-l până la infinit, cu alte cuvinte, „realizează" că eşti întregul Univers, sau altfel renunţă complet la el."

67. Noi spunem că un templu a fost creat de acela sau de altul, dar câţi dintre voi s-au gândit să spună: „A fost creat prin voinţa lui Dumnezeu?"

68. Spuneţi-vă întotdeauna în forul vostru interior: „Aceste griji de familie nu sunt ale mele, ele sunt ale lui Dumnezeu şi eu sunt servitorul Său. Eu nu exist decât pentru a-l îndeplini voia". Când această idee va fi profund înrădăcinată în voi, nu va mai exista nimic pe care să-l puteţi numi proprietatea voastră.

69. Dacă nu puteţi distruge acest sentiment al egoului, transformaţi-l şi păstraţi-l ca pe un „eu - servitor". Eul care gândeşte: „Eu sunt servitorul şi adoratorul lui Dumnezeu" nu va mai genera nici un rău. Dulciurile ne pot îmbolnăvi, dar mierea este o excepţie. „Eul servitor", Eul adoratorului şi cel al copilului sunt ca o linie trasă cu un beţişor pe suprafaţa apei; viaţa lor este foarte scurtă.

70. Mierea nu este nocivă ca alte dulciuri. La fel, egoul care se consideră servitor al lui Dumnezeu sau un adorator al Său, nu are natura dăunătoare a egoului „nematurizat" şi negativ. Dimpotrivă, el ne va conduce la Dumnezeu. În realitate, aceasta este *bhakti-yoga*, calea devoţiunii.

71. Dacă sunteţi orgolioşi, fie ca aceasta să se datoreze gândului că sunteţi servitorii şi fiii lui Dumnezeu! Întotdeauna oamenii spirituali au natura unui copil. Ei se simt întotdeauna copii în faţa lui Dumnezeu şi nu au nici un pic de orgoliu. Întreaga lor forţă este cea manifestată de Divin, „venind de la El şi aparţinându-i Lui". Ea nu îşi are izvorul în ei înşişi.

72. Dacă avem convingerea că totul se face prin voinţa lui Dumnezeu, vom deveni un simplu instrument în mâinile Sale. Şi atunci chiar în această viaţă vom fi eliberaţi. Tu, Doamne, îţi desfăşori opera, dar oamenii spun: „Eu sunt cel care acţionează."

73. Atât timp cât veţi spune: „Eu ştiu" sau „Eu nu ştiu", vă consideraţi o individualitate separată. Divina Mamă afirmă: „Doar atunci când voi şterge orice urmă de *aham* (egoism) din tine, tu vei putea realiza în starea de *samadhi*, Absolutul nediferenţiat, aspectul meu impersonal". Până atunci egoul există în voi şi se va manifesta sub diferite forme.

74. Nu se poate ajunge la *samadhi* decât după o luptă aprigă cu natura noastră inferioară şi după ce am practicat cu asiduitate disciplinele spirituale care duc la cunoaşterea Sinelui. Atunci egoul dispare. Dar este foarte dificil să atingi starea de *samadhi*. Egoul este încă foarte puternic. Acesta este unicul motiv pentru care trebuie să ne naştem şi să renaştem atât de des în această lume.

75. Dacă omul nu a trecut printr-o fază de pregătire care să ducă la trezirea spirituală şi la eliminarea egoului, el nu Îl va putea cunoaşte pe Dumnezeu.

76. Dacă facem o măsurătoare delicată, va trebui să scuturăm puţin balanţa pentru a ne asigura că acul balanţei va oscila liber, revenind de fiecare dată în punctul central. Dacă nu se va întâmpla aşa, măsurătoarea va fi greşită. La fel trebuie să procedăm şi cu noi înşine din timp în timp, pentru a ne da seama dacă am depăşit anumite manifestări egotice.

77. Atât timp cât nu aţi fost binecuvântaţi cu revelarea Sinelui Suprem, atât timp cât în urma atingerii pietrei filosofale plumbul nu s-a transformat în aur, sentimentul înşelător că „Eu sunt cel care acţionează" va persista în voi.

Un om este cu adevărat liber, chiar şi în actualul stadiu de viaţă în care ne găsim, dacă ştie şi crede că Dumnezeu singur este adevăratul autor al tuturor acţiunilor.

78. Dacă o singură atingere a pietrei filosofale vă va transforma în aur pur, aur pur veţi rămâne, chiar şi dacă va trebui să fiţi îngropaţi timp de mii de ani în pământ. Şi dacă vă vor dezgropa, veţi fi oricând întocmai ca şi aurul pur.

4. Egoul omului ajuns la realizarea spirituală

79. Egoismul este precum o frunză de cocotier. În locul din care a căzut rămâne o mică cicatrice.

Tot astfel, chiar şi atunci când egoismul părăseşte pe cineva, puteţi fi siguri că va lăsa un semn în urma sa. Dar un astfel de egoism nu poate face rău nimănui; el doar ne permite să continuăm să trăim în această lume veghind la nevoile noastre fizice (să mâncăm, să dormim, etc.).

80. Omul cu adevărat înţelept este cel care L-a văzut pe Dumnezeu şi care a redevenit copil. Copilul pare să aibă o personalitate distinctă, dar această individualitate nu este decât o aparenţă şi nu o realitate. Egoul unui copil nu este în nici o privinţă comparabil cu cel al unui adult.

81. Câteva suflete evoluate, care au putut să atingă al şaptelea plan, planul cel mai înalt al stării de *samadhi* şi care s-au contopit astfel cu Conştiinţa Divină, au hotărât să coboare din aceste înălţimi spirituale,

revenind aici jos pentru binele umanității. Ele au conservat și păstrat eul cunoașterii (*aham* dat de *vidya* - cunoașterea spirituală), altfel spus „Eul superior". Dar acest eu nu este decât o simplă aparență, o linie trasată pe suprafața apei.

82. Egoul ars de flacăra cunoașterii supreme este precum o coardă arsă care și-a conservat forma, dar nu mai poate servi nici unei legături și care se transformă în praf dacă se suflă asupra sa. Pentru acest ego, mânia și nervozitatea nu mai sunt decât aparențe.

83. Un om care dormea a văzut în vis pe cineva care vroia să-l asasineze. Speriat, el s-a trezit țipând. Dar ușa sa era bine închisă și nimeni nu era în cameră. Și totuși, timp de câteva minute, inima sa a continuat să bată violent. Tot astfel, părăsindu-ne, egoismul nostru va lăsa încă în noi urmele sale.

84. După cucerirea stării de *samadhi*, egoul se poate menține în om ca servitor, sau ca adorator. Shankaracharya a păstrat egoul Cunoașterii (*vidya*) pentru a-i instrui pe alți.

85. Un discipol l-a întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Narada și ceilalți au fost doar *bhakti*-yoghini sau și *jnana*-yoghini?"

El a răspuns: „Narada și ceilalți au atins cea mai înaltă înțelepciune (Brahma *jnana*), dar și-au continuat calea, cântând slava lui Dumnezeu, așa cum murmură continuu apele unui izvor. Aceasta vă arată că ei de asemenea și-au conservat acest ego al Cunoașterii, ușoară urmă de individualitate indicând separarea între existența lor și cea a Divinului. Aceasta pentru a-i învăța pe semenii lor adevărurile eliberatoare ale practicii spirituale".

86. Ați observat joncțiunea dintre un râu și unul din afluenții săi? Uneori apa afluentului dispare și se cufundă în întregime în cea a râului. Dar adeseori se poate observa un ușor curent care indică faptul că totuși cursul afluentului a rămas separat de cel al râului. La fel este și pentru *guru*-l (maestrul spiritual), al cărui suflet este una cu sufletul universal, dar care păstrează în același timp în el o ușoară urmă de ego, o firavă urmă de individualitate care marchează ușoara separare a existenței proprii de cea a Divinului.

CAPITOLUL IV. Maeștrii spirituali adevărați și falși

A. Capcana învățăturii

1. Cel mai umil slujitor al regelui, dacă este împuternicit de acesta, poate să acționeze în numele lui, este ascultat cu credință și respect de oricine, poate opri orice conflict dacă arată însemnul regal. Tot astfel, tu, învățătorule, trebuie să obții în primul rând consacrarea și investirea de la însuși Dumnezeu. Atât timp cât tu nu le-ai primit, tu poți să vorbești întreaga viață în numele unei religii, însă predica ta va fi sterilă și ineficientă.

2. În realitate, rolul învățătorului este foarte dificil. Dacă nu ați primit investitură de la Dumnezeu, nu puteți instrui oamenii. Și dacă veți încerca să o faceți, fără a primi aceasta, nimeni nu vă va asculta, cuvintele voastre nu vor avea nici o putere. Începeți deci prin a-L simți pe Dumnezeu în propria ființă, prin antrenament spiritual (*sadhana*) și atunci când veți reuși acest lucru, la îndemnul Său, veți putea începe să predicați și să învățați pe alții.

În satul meu, era un lac numit Haldarpukur. Apele sale erau murdărite în fiecare noapte și în fiecare dimineață oamenii din apropiere, când veneau să-și facă baia, îi blestemau pe vinovații necunoscuți. Dar acest blestem nu avea nici un efect și a doua zi dimineață, lacul era încă și mai murdar. Într-un final, un polițist, care avea și o insignă de polițist, a venit și a pus o pancardă: „Este interzisă depozitarea gunoaielor. Contravenienții vor fi pedepsiți." Începând din acea zi, nimeni nu a mai venit să murdărească lacul.

Din această cauză, vă spun că trebuie să primiți mai întâi îndemnul lui Dumnezeu și să primiți de la El „scrisorile de acreditare". Apoi veți putea predica și veți putea ține conferințe oriunde veți dori. Căci dacă Dumnezeu vă trimite, El vă dă de asemenea și puterea necesară și atunci veți putea îndeplini cu succes această sarcină dificilă a ghidării oamenilor pe calea evoluției spirituale.

3. Un om nu şi-ar putea niciodată instrui aproapele în sensul realizării spirituale dacă Dumnezeu nu i-ar da această putere.

4. Lucrul indispensabil pentru propagarea adevărurilor divine este directa îndrumare a lui Dumnezeu (*adesha*) şi realizarea spirituală a acestora în propria fiinţă. Fără acestea, omul devine ridicol, căutând să-l instruiască pe un altul, şi generează mai mult rău decât bine. Este doar orbul care ar conduce un alt orb! Doar atunci când L-aţi văzut pe Dumnezeu puteţi spera să-i înţelegeţi şi să-i ajutaţi cu adevărat pe ceilalţi.

5. Din nefericire, oamenii nu simt dorinţa şi nu au perseverenţa necesară descoperii iubirii divine. Oamenii, în general, nu urmăresc să obţină discernământul spiritual şi renunţarea la tot felul de ataşamente şi nici nu practică *sadhana*. Dar toţi doresc, neavând decât foarte puţină instruire în domeniile spirituale, să îşi înveţe aproapele şi să-i ţină discursuri. Aceasta este o mare greşeală. A învăţa pe altcineva este o sarcină foarte dificilă. Poate să transmită învăţăturile spirituale doar acela care, după ce a avut revelaţia lui Dumnezeu, este trimis de El aproape de semenii săi pentru a-i învăţa.

6. A devenit aproape o modă la Calcutta dorinţa de a ţine constant conferinţe. Dar spuneţi-mi mai întâi, cum v-aţi luminat voi înşivă? Ei bine? Cine sunteţi voi pentru a putea să-i instruiţi pe ceilalţi? Domnul Universului îi va învăţa şi pe ceilalţi oameni dacă este necesar. Acest Dumnezeu care a făcut soarele şi luna, oamenii şi animalele, acest Dumnezeu care a făcut de asemenea şi cele necesare hranei, care le-a dat părinţi copiilor, pentru a avea grijă de ei şi a-i hrăni, acest Dumnezeu care a făcut atâtea lucruri, nu ar face nimic pentru a-i lumina? Dacă este necesar, puteţi fi siguri că El o va face, căci El locuieşte în templul sufletului nostru şi ştie când o fiinţă este pregătită pentru a primi învăţătura. El cunoaşte gândurile noastre cele mai secrete.

7. A ghida spiritual oamenii este cu adevărat o sarcină foarte dificilă! Ea face adesea rău celor care o practică dacă aceştia nu sunt pregătiţi. Mulţi astfel de aşa-zişi învăţători doresc să se facă apreciaţi de către oameni, amplificându-şi propriul lor ego, lăsând orgoliul să se afirme şi declamă cu uşurinţă: „Ascultaţi, oameni, ceea ce eu vă voi învăţa...". Aceste cuvinte blochează în aceşti falşi predicatori manifestarea puterii divine care i-ar putea susţine şi inspira cu adevărat în procesul instruirii oamenilor. Ei urmăresc să-şi afirme doar propria lor personalitate egotică, limitată şi adeseori penibilă.

Nu lăsaţi niciodată spiritul să se oprească la ideea că voi sunteţi cei care vorbiţi. Eu i-am spus Mamei *Kali*: „Mamă, eu sunt instrumentul Tău, Tu eşti mâna, eu fac ceea ce Tu îmi spui să fac, eu vorbesc aşa cum Tu îmi spui să vorbesc".

8. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Ce credeţi despre metodele moderne de propagandă religioasă?"

El a răspuns: „Este ca şi cum am invita o sută de persoane la o masă şi nu am putea hrăni decât una singură."

9. Dacă nu există directa îndrumare divină (*adesha*), tu nu urmăreşti decât să te afirmi pe tine şi declari: „Eu sunt cel care îi învaţă pe ceilalţi, eu sunt maestrul, ceilalţi sunt discipolii mei." Afirmarea propriului ego este produsă de ignoranţă. Nu atingem adevărata libertate decât atunci când realizăm că Dumnezeu este singurul autor, singurul actor în Univers (*shaga*) şi că noi suntem un simplu instrument în mâna Sa divină. Toate necazurile şi agitaţia propriei noastre vieţi provine de la această idee: „Eu sunt stăpânul, eu sunt liber să fac ce vreau."

10. În primul rând realizează-L pe Dumnezeu în templul inimii tale. Cuvinte, conferinţe şi tot restul pot urma acestei viziuni a lui Dumnezeu. Oamenii vorbesc cu uşurinţă despre Dumnezeu şi despre *Brahman*, dar ei rămân neîndoielnic ataşaţi lucrurilor acestei lumi. La ce ne serveşte aceasta? Aceasta echivalează cu a bate clopotele pentru a anunţa o slujbă religioasă fără a avea un Dumnezeu de adorat.

Oamenii poate vor aprecia conferinţele, dar gradat interesul lor va scădea şi ei vor uita tot ce au auzit. Cât despre adevărurile pe care voi le-aţi enunţat, de ele se vor interesa cu atât mai puţin.

11. De câtă forţă ar avea nevoie un om pentru a putea încerca să-şi elibereze semenii de legăturile acestei lumi? Singur acela care a reuşit să depăşească *Maya* - această *Maya* încântătoare, care pe parcursul timpului a rămas o enigmă pentru om - singur acela poate elibera umanitatea. Singura cale de urmat este cea a adorării *guru*-lui care este *sat-cit-ananda*. Aceia care nu L-au atins pe Dumnezeu, aceia care nu au primit graţia harului divin, cei care nu sunt puternici prin forţa divină, cum ar putea ei să rupă lanţurile pentru a se elibera?

12. Într-o zi când traversam un parc, am auzit o broscuţă care orăcăia înfiorător şi am văzut că fusese prinsă de un şarpe. După un timp, revenind pe acelaşi drum, am auzit din nou orăcăielile broscuţei. M-am uitat în tufişuri şi am văzut şarpele cu broasca în gura sa; el se chinuia, căci nu putea nici să o înghită, nici să o scoată afară, ceea ce prelungea agonia broscuţei. Mi-am spus: „Dacă ea ar fi fost capturată de o cobră, ar fi murit fără a avea timp să scoată mai mult de trei strigăte; în timp ce în acest caz, suferinţele şarpelui aproape le egalau pe cele ale broscuţei."

Tot astfel, dacă în curajul său nebun, un om ignorant îşi ia responsabilitatea salvării fraţilor săi, nu va exista sfârşit pentru suferinţa lor. Egoul discipolului nu va fi eliminat. Acela care ajunge sub influenţa unui maestru incapabil, nu va reuşi niciodată să se elibereze. Dar cu un maestru competent, egoismul fiinţei va fi distrus înainte de avea puterea să se exprime.

13. Nu trebuie să cultivăm egoismul şi ataşamentul faţă de propria fiinţă a celui care spune: „Ascultaţi-mă, eu vă vorbesc vouă şi vă învăţ astfel..."

Egoismul subzistă în ignoranță, dar nu și în cunoaștere. Cel care este lipsit de vanitate și orgoliu cunoaște adevărul. Apa de ploaie se scurge de pe înălțimi și se acumulează în locurile joase.

14. Un om din Calcutta, bogat și cunoscut, i-a făcut o vizită lui Sri Ramakrishna și în cursul conversației s-a servit de foarte multe argumente întortocheate. Sri Ramakrishna i-a spus: „La ce servesc discursurile inutile? Continuați să Îl invocați pe Dumnezeu cu o inimă simplă și plină de credință și aceasta vă va face mult bine."

La acest sfat, arogantul vizitator i-a răspuns maestrului: „Sunteți învestit cu întreaga cunoaștere?"

Sri Ramakrishna a împreunat atunci mâinile și a răspuns cu o mare umilință: „E adevărat că eu nu știu nimic, dar o mătură, chiar și murdară, poate curăța și netezi locul pe care îl mătură."

15. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „De ce a degenerat religia?"

El a răspuns: „Apa de ploaie este pură, ea ajunge în solul prăfuit prin canalul în care ea trebuie să fie colectată. Dacă acoperișul și tuburile de scurgere sunt murdare, apa care trece pe acolo va deveni de asemenea murdară."

16. Odată, Sri Dauranga, pe când era scufundat în starea de *bhava-samadhi*, a căzut în ocean și a fost scos într-o plasă de pescari. Când cei care l-au scos din apă i-au atins corpul, ei au căzut într-un fel de extaz și abandonându-și treaba ei au plecat la întâmplare, ca și nebuni, cântând numele sacru al lui Dumnezeu. Nimeni din anturajul lor nu i-a putut readuce acasă. Familiile lor s-au adresat lui Sri Dauranga însuși, împărtășindu-i durerea lor. Sri Dauranga le-a spus: „Luați câteva boabe de orez din casa unui preot și introduceți-le în gura lor; ei vor reveni astfel imediat." Sfatul a fost urmat și pescarii au revenit din sfânta lor stare de extaz și s-au întors acasă.

17. Atunci când omul este însetat, el uită toate diferențele dintre apa pură și apa stătută. Pentru a obține cunoașterea Supremă, sufletul însetat de Dumnezeu se întoarce uneori către oamenii virtuoși și uneori către cei imperfecți. Dar dacă Dumnezeu ne acordă grația Sa, apa stătută nu ne va putea face nici un rău, dacă El ne acordă cunoașterea Sa și ne revelează ceea ce este bun și ceea ce este rău.

Se pot forma acumulări de apă la baza dealurilor, dar nu și pe înălțimile unui ego pervers. Apa pură a cerului nu se poate acumula decât atunci când eul a fost iluminat sau când sufletul adoratorului este orientat permanent către Dumnezeu.

Este adevărat că de pe înălțimea unui pisc putem trimite apa în toate direcțiile, dar comparația nu este adevărată decât în cazul ființei iluminate care a atins înălțimea cunoașterii spirituale și care acum va putea orienta și ghida spiritual în mod eficient pe semenii săi.

B. Maeștri spirituali adevărați

18. Singur acela care deține lumina Adevăratei Cunoașteri, este un veritabil învățător.

19. Numeroși oameni au auzit vorbindu-se de zăpadă, dar nu au văzut-o niciodată. La fel, mulți dintre predicatorii religioși au făcut numeroase lecturi despre atributele lui Dumnezeu, dar nu L-au cunoscut. Tot astfel cum numeroși oameni au văzut zăpada, dar nu au gustat-o, tot astfel mulți oameni au întrevăzut Gloria Divină, dar nu au înțeles Esența Sa reală. Singur acela care a gustat din zăpadă îi poate defini gustul și doar acela care L-a realizat poate vorbi despre Dumnezeu.

20. Dacă cineva își imaginează că este un șef și că trebuie să fondeze o sectă, cu siguranță egoul său este mult amplificat și comite o mare greșeală. Nu este însă nimic rău în faptul că un om care L-a realizat pe Dumnezeu, simte că a primit un îndemn divin și dorește să vorbească oamenilor despre Dumnezeu.

21. Dacă ulciorul este plin de apă, el nu va mai scoate sunete. Tot astfel, un om devine tăcut atunci când L-a realizat pe Dumnezeu. Dar ce să credem atunci despre Narada și ceilalți *guru*-și?

Narada, Shuka Deva și ceilalți înțelepți ca ei, au revenit după atingerea stării de *samadhi*, în mijlocul oamenilor, din compasiune și iubire, pentru a-i ghida și a-i învăța adevărata cale a cunoașterii lui Dumnezeu.

22. Există două tipuri de oameni perfect realizați în această lume. Primii sunt cei care atunci când au atins Adevărul, au savurat bucuria și fericirea realizării, fără a vorbi nimănui despre ea. Cea de a doua categorie este a acelora care, atingând același Adevăr, nu au putut să păstreze bucuria doar pentru ei și au strigat către toți: „Veniți să cunoașteți și să vă bucurați de Adevăr împreună cu mine."

23. „După ce putem recunoaște adevărata învățătură?"

„Dacă în loc de a predica altora, Îl veți adora pe Dumnezeu fără încetare, realizând o *sadhana* susținută și perseverentă, aceasta poate fi asimilată drept o modalitate eficientă de învățare a celorlalți prin exemplul personal. Cel care se străduiește el însuși din răsputeri să se elibereze este adevăratul învățător. Oameni din toate colțurile lumii vin la cel care este realizat spiritual, dorind să-i primească învățăturile. Atunci când se deschide un boboc de trandafir, albinele de pretutindeni zboară către el, fără a fi invitate."

24. Albinele vin întotdeauna singure la floarea de crin deschisă, când vântul împrăștie pretutindeni suavul său parfum. Furnicile vor apărea singure dacă se va vărsa zahărul. Nimeni nu are nevoie de o invitație, nici furnica, nici albina. Tot astfel, atunci când omul devine pur și perfect, dulcea influență a naturii sale se răspândește pretutindeni și toți cei care caută adevărul sunt în mod natural atrași către el. El nu are nevoie să

meargă să-şi caute discipolii.

25. Furnicile se adună acolo unde este ceva dulce. Dacă veţi deveni „dulci" precum nectarul, dacă veţi cultiva în voi dulceaţa şi parfumul conştiinţei trezite spiritual, aspiranţii, precum furnicile, vor veni ei singuri la voi. Predica voastră va fi ineficientă, dacă ea nu este inspirată de către Dumnezeu, şi nimeni nu vă va asculta. Trebuie mai întâi să Îl cunoaşteţi prin devoţiune sau prin orice alte mijloace. Ulterior, dacă Îi veţi primi Binecuvântarea, veţi putea merge să-i învăţaţi şi pe alţii. Doar cu ajutorul lui Dumnezeu putem găsi forţa şi puterea de a îndeplini misiunea de învăţător.

26. Atunci când văd flăcările, fluturii sosesc de oriunde şi năpustindu-se în ele, îşi găsesc moartea, dar focul nu chemase fluturii. Acelaşi lucru se întâmplă cu oamenii înţelepţi. Ei nu cheamă pe nimeni, dar foarte mulţi oameni vin de pretutindeni, se apropie din proprie iniţiativă şi caută să fie ghidaţi pentru a-L cunoaşte pe Dumnezeu.

Nu magnetul este cel care se orientează în căutarea bucăţelelor de fier, ci acestea se îndreaptă către el, atrase de forţa sa magnetică.

27. Atunci când un vânzător bogat vinde seminţe unui client, el îşi menţine proviziile reîmprospătând constant depozitul său de cereale şi astfel poate continua să vândă fără încetare, în timp ce într-un mic magazin, stocul de seminţe se va epuiza repede.

În acelaşi mod, Dumnezeu însuşi este cel care generează neîncetat gânduri şi sentimente în inima adoratorilor; şi aceasta este cauza că lor nu le lipsesc niciodată cuvintele inspirate şi înţelepte, adevărurile direct revelate, care sunt superioare înţelepciunii conţinute în cărţi. Ei primesc direct de la sursă un flux continuu de idei noi. Dar cei care nu au învăţat decât din cărţi sunt precum micii negustori care ajung curând la capătul rezervei lor de idei.

28. Lumina unui felinar străluceşte cu o intensitate variabilă în diverse părţi ale satului, dar toate becurile îşi primesc gazul dintr-o sursă comună şi vor lumina la fel. Tot astfel, adevăraţii maeştri spirituali din toate ţările şi din toate epocile sunt precum aceste becuri prin intermediul cărora se revelează viaţa spiritului care se alimentează constant dintr-o sursă unică, Dumnezeul Atotputernic.

29. Apa de ploaie care cade pe acoperişul casei ajunge în sol prin tuburile de scurgere, ale căror orificii sunt ornate cu un cap de tigru sau de taur, atât de bine încât apa pare cu adevărat să se scurgă din gura unui tigru sau a unui taur, în timp ce în realitate ea provine din cer.

Tot astfel, adevărurile eterne şi învăţăturile sfinte nu provin din gura unor oameni pioşi, nu sunt enunţate de înşişi aceşti înţelepţi, ci provin în realitate de la Dumnezeu care prin intermediul acestor canale de lumină spirituală se revelează umanităţii.

CARTEA A TREIA
Progresul omului

CAPITOLUL V. Aspiranţii la viaţa spirituală; idealurile lor

A. Diferitele tipuri de aspiranţi

1. Printre miriadele de zmei zburători nu există decât doi sau trei care se eliberează rupându-şi lanţurile care îi menţin în suferinţă. În acelaşi fel, dintre sutele de *sadhaka-şi* (aspiranţi spirituali), doar unul sau doi ajung să se elibereze de sclavia lumii.

2. Vedele amintesc despre o specie de păsări fabuloase numite *humas*, care trăiesc doar în înaltul cerului, departe de agitaţia acestei lumi; ele nu coboară niciodată pentru a se aşeza pe sol. Ouăle lor, cărora ele le dau drumul în timpul zborului, se deschid în timpul căderii lor - care durează mai multe zile - şi dau naştere tinerelor păsări. Acestea, simţindu-se în cădere, se redresează instantaneu şi purtate de instinct, cu o largă bătaie de aripă, urcă în înaltul cerului, patria lor.

Pasărea care a creat oul este Mama Divină care a început totul acolo sus, în infinit, coborând apoi gradat în planul lumii fizice. Aceia dintre copiii săi, care sunt cel mai aproape de Ea, sunt acele suflete pure pentru care viaţa este necunoscută până în momentul în care ochii lor se deschid şi ei îşi pot deschide propriile lor aripi. Atunci când ochii lor se deschid, ei văd în mod clar moartea care îi aşteaptă dacă se vor ataşa de lumea iluziei şi de lucrurile aparţinând ei: bani, onoruri, plăceri, etc. Astfel că foarte curând ei fac cale întoarsă şi se îndreaptă către Dumnezeu, pentru că ei ştiu că Mama Divină este singura Realitate căreia ei îi datorează viaţa, mişcarea şi existenţa, şi de la care trebuie să aştepte mereu lumina şi viaţa.

Oameni ca Iisus Christos, Shankaracharya, Shuka Deva, Narada şi alţii, sunt asemănători acestor păsări legendare. Încă din tinereţe, ei renunţă la tot ceea ce îi ţine ataşaţi de lume şi se retrag în cele mai înalte zone ale adevăratei Înţelepciuni şi ale Luminii Divine.

3. Există două tipuri de yoghini: cei care trăiesc retraşi şi cei care trăiesc în mijlocul oamenilor. Primii îşi execută în secret practicile spirituale. Ceilalţi poartă semnele exterioare ale yoghinilor, o rămurică de bambus de exemplu şi vorbesc liber despre subiectele spirituale.

4. Deşi, conform regulii generale, floarea precede fructul, există totuşi printre plante şi excepţii, când fructul apare înaintea florii. Tot astfel, marea majoritate a oamenilor nu ajung la realizarea lui Dumnezeu decât după traversarea anumitor *sadhana-e* (practici spirituale), dar există uneori suflete care ajung la realizarea lui Dumnezeu înainte, prin Graţia Divină şi nu practică decât după aceea anumite *sadhana-e*.

5. Acela care aspiră la cunoaşterea lui Dumnezeu prin intermediul devoţiunii şi a altor ritualuri religioase nu trebuie să păstreze nici cel mai mic ataşament pentru lumea materială sau pentru bogăţie. Este imposibil să ajungi vreodată perfect (*siddha*) dacă mai există cea mai mică umbră de ataşament de acest fel.

6. Pentru a face untul, trebuie să baţi laptele înaintea zorilor. Nu veţi putea face un unt cu adevărat bun bătându-l în timpul zilei. La fel, singuri aceia care îşi întorc sufletul lor către Dumnezeu şi se supun disciplinei spirituale încă din tinereţe, pot ajunge cu uşurinţă să-L cunoască pe Dumnezeu în această viaţă.

7. Adresându-se tinerilor săi discipoli care aveau mai târziu să ajungă *sannyasin-i* (călugări pelerini), Maestrul le-a spus: „Voi sunteţi precum untul bătut la o oră potrivită dimineaţa, pe când discipolii mei laici sunt aidoma untului bătut la o oră mai târzie în cursul zilei".

8. Tinerii arbuşti de bambus pot fi cu uşurinţă curbaţi, dar cei care au atins deplina lor maturitate se vor rupe dacă vom încerca să-i îndoim. Este uşor să închini, să dăruieşti o inimă tânără lui Dumnezeu, dar inimile celor bătrâni sunt de cele mai multe ori închise şi reci, iar sufletul lor osificat.

9. Papagalii nu pot să înveţe să vorbească dacă membrana gâtului lor este întărită de vârstă; ei trebuie să fie dresaţi atunci când sunt tineri. Tot astfel, când eşti în vârstă, este dificil să-ţi orientezi întreaga fiinţă către Dumnezeu, dar aceasta se poate face cu uşurinţă în tinereţe.

10. Un fruct de mango poate fi oferit lui Dumnezeu sau poate fi folosit pentru alte ritualuri, dar odată ce el a căzut de pe ramură, nu mai poate fi oferit nici Divinităţii, nici unui brahman şi nimeni nu mai trebuie să-l mănânce căci este stricat. În acelaşi fel, trebuie încurajate inimile tinere pentru a urma calea spirituală. Ele sunt ca un fruct sănătos, fără nici o urmă a dorinţelor lumeşti. Odată însă ce aceste dorinţe au intrat în sufletul acestor tineri, sau când demonul plăcerilor efemere şi-a proiectat asupra lor umbra sa nefastă, este foarte dificil să-i determini să meargă pe calea salvatoare.

11. Maestrul i-a spus unui om care venise la el: „Acum, după ce aţi

petrecut majoritatea vieţii dumneavoastră în lume, Îl căutaţi pe Dumnezeu. De câtă pace şi bucurie aţi fi avut însă parte, dacă nu v-aţi fi orientat către lume decât după ce L-aţi fi cunoscut pe Dumnezeu!"

12. Concepţia noastră despre Dumnezeu variază în funcţie de natura noastră. Un adorator de natură *sattva*-ică oferă Dumnezeului său flori, apă din Gange, *payasam* (orez cu lapte îndulcit). Un adorator *rajas*-ic oferă Divinităţii cincizeci de farfurii de mâncare bine condimentată. Adoratorul de tip *tamas*-ic, care îşi iubeşte corpul fizic, va sacrifica pe altar o capră şi alte animale. Diferenţele de nivel de conştiinţă antrenează diferenţele de cult.

13. Omul a cărui adoraţie porneşte din profunzimile inimii sale, fără nici cea mai mică ostentaţie şi vanitate, este un adorator *sattva*-ic. Acela care este preocupat mult de decorarea casei sale, de aranjarea unui program de muzică şi de dans, care necesită organizări complicate şi costisitoare pentru o mare sărbătoare închinată lui Dumnezeu, este un adorator *rajas*-ic. Acela care va depune pe altar sute de capre şi oi inocente, care va oferi preparate din carne şi vin şi care nu se gândeşte decât să danseze şi să cânte, este un adorator *tamas*-ic. Mai există şi o a patra categorie de adoratori, care sunt aidoma copiilor. Sufletul lor nu cunoaşte influenţa celor trei calităţi (*guna*-e), care la omul obişnuit determină toate gândurile şi acţiunile lor. Cultul lor constă doar în credinţa fierbinte în Dumnezeu şi în repetarea Numelui lui Dumnezeu cu sfinţenie şi devoţiune.

14. Chiar şi în viaţa modernă se manifestă influenţa celor trei *gunas* - *sattva, rajas* şi *tamas*. La fel, în *bhakti* (calea iubirii şi devoţiunii faţă de Dumnezeu) se regăsesc aceste trei *gunas* sub diverse manifestări. Există iubiri care cunosc umilinţa *sattva*-ică, ostentaţia *rajas*-ică şi altele cunosc arzătoarele forţe *tamas*-ice.

Adoratorii *tamas*-ici au o credinţă violentă. Ei spun: „Cum, eu strig Numele Său, şi în acelaşi timp rămân nerăsplătit! Dar eu sunt fiul Său. Eu trebuie să moştenesc bogăţia Sa!" Credinţa sa este exprimată vehement!

Adoratorul *rajas*-ic îşi va afişa semnele distinctive ale religiei sale. El va purta un şirag de mătănii, unele din mărgele fiind de aur; de asemenea, el va fi foarte scrupulos în ce priveşte practicile exterioare.

Adoratorul *sattva*-ic se va ruga în singurătate, în linişte casei sale. Puţin orez şi legume este tot ceea ce el va acorda ca hrană corpului său. El nu va căuta niciodată să se ridice din punct de vedere social prin intermediul linguşirilor. Acela care aparţine modului de adoraţie *sattva*-ică se află pe ultima treaptă, cea mai înaltă, a scării care conduce către Divin; şi nu va mai avea mult de aşteptat înainte de a primi graţia lui Dumnezeu.

15. Cremenea poate sta timp de secole în apă şi totuşi ea nu îşi pierde niciodată proprietăţile. Scoateţi-o din apă şi loviţi-o cu un amnar - o mică scânteie se va produce instantaneu. Tot astfel, omul cu adevărat credincios

nu îşi pierde niciodată credinţa şi iubirea, chiar dacă trăieşte în mijlocul lumii. El este susţinut de dragostea pentru Dumnezeu şi simte prezenţa Sa divină de îndată ce rosteşte Numele Său sfânt.

16. O locomotivă va duce cu uşurinţă un convoi de vagoane chiar foarte încărcate. Tot la fel, copilul drag lui Dumnezeu, graţie credinţei şi devoţiunii sale, nu va avea nici o dificultate în trecerea prin această viaţă, în care există dureri şi suferinţă; şi în acelaşi timp el va atrage şi pe ceilalţi ghidându-i către Dumnezeu.

17. Cel care a gustat zahărul candel nu va mai simţi nici o plăcere atunci când va mânca melasă. Cel care a trăit într-un palat nu se va coborî să doarmă într-o cocioabă murdară. Sufletul care a cunoscut Beatitudinea Divinului nu va mai fi atras de plăcerile efemere ale acestei lumi.

18. Va accepta oare femeia al cărei iubit este rege, propunerile primului cerşetor venit? Tot astfel, sufletul pe care Dumnezeu l-a binecuvântat cu graţia Sa, nu va mai manifesta nici o dorinţă pentru bucuriile mărunte ale acestei lumi.

19. Putem amesteca zahărul cu nisip, dar furnica va găsi întotdeauna grăunţele de zahăr şi le va arunca afară pe cele de nisip. La fel, oamenii înţelepţi vor putea discerne între real şi ireal, şi alegând ceea ce este Real îl vor alege pe Dumnezeu.

20. În ce constă forţa unui discipol? În lacrimile sale. Aşa cum o mamă nu rezistă dorinţei copilului său care plânge, tot astfel Dumnezeu acordă copilului Său care plânge de dorul Lui, graţia Sa supremă.

În ce constă forţa unui *sadhaka* (aspirant spiritual)? El este copilul lui Dumnezeu şi lacrimile sale de adoraţie sunt arma cea mai puternică pe care el o are.

21. Atât timp cât vedeţi toate bucuriile ca manifestări ale Divinului puteţi oare să vedeţi altceva decât Divinul ? Unde sunt atunci lumea Universul fenomenal (*samsara*), familia voastră, etc.? Dacă Îl vedeţi numai pe Dumnezeu, în mod evident nu veţi putea să vedeţi nimic altceva.

22. Omul care intră în extaz şi se înfioară la simpla auzire a Numelui lui Dumnezeu, şi de asemenea, acela care auzind Numele lui Dumnezeu plânge de iubire şi fericire, amândoi au atins ultima lor încarnare.

23. Cum trebuie să se comporte un adevărat adorator al lui Dumnezeu în faţa unei mari tentaţii? El trebuie să se îndepărteze chiar violent dacă este necesar, aşa cum se procedează cu sâmburele unui mango care trebuie îndepărtat de miez.

24. Câţi dintre voi nu practică *sadhana* (antrenamentul spiritual) urmărind un avantaj ulterior (cum ar fi bogăţia, onorurile, etc.), însă singur acela care Îl caută pe Dumnezeu îşi va vedea toate dorinţele împlinite.

B. Înţelepţii au o lume comună

25. Un înţelept era aşezat la marginea unei cărări adâncit într-un extaz profund. Un hoţ care trecea l-a văzut şi s-a gândit: „Acest om trebuie să fie un pungaş; cu siguranţă că a pătruns în această noapte în mai multe case, iar acum este obosit şi doarme, poliţia este cu siguranţă pe urmele sale şi îl va aresta. Să mă salvez înainte de a fi prea târziu". Şi s-a făcut nevăzut.

Puţin după aceea, a trecut un beţiv care a exclamat: „Ia te uită ! Ai băut prea mult şi ai căzut în şanţ. Ei bine, eu sunt mai puternic decât tine şi nu voi face acelaşi lucru !"

Şi în sfârşit, pe acolo a trecut un înger, care înţelegând că omul se afla într-o stare de extaz profund, s-a aşezat lângă sfânt şi a început să-i maseze uşor picioarele plin de veneraţie.

26. Oamenii al căror suflet este orientat către lucrurile spirituale formează o castă aparte, neatinsă de nici o convenienţă socială.

27. Când un animal străin intră într-o cireadă de vaci, este repede vânat de către întreaga cireadă care se va aduna împotriva lui. Dar dacă animalul care intră în cireadă este o vacă, celelalte se vor apropia prietenoase. Tot astfel, când un yoghin întâlneşte un alt yoghin, ei vor vorbi despre aspecte spirituale şi se vor bucura că sunt împreună. Dar dacă va veni cineva care nu manifestă devoţiune pentru Dumnezeu, yoghinul nu va intra în legătură cu el.

C. Idealurile aspirantului spiritual care este implicat în lume

28. Fără îndoială, banii sunt necesari în această lume, dar nu este bine să te ocupi prea mult de ei şi nici de alte profituri materiale. Cea mai bună atitudine este să fii mulţumit de ceea ce vine în mod natural. Nu căutaţi să acumulaţi! Aceia care îşi consacră viaţa şi sufletul lui Dumnezeu, aceia sunt adoratorii Săi şi găsind în El un refugiu, nu se vor nelinişti pentru lucrurile lumeşti. Ei îşi vor modera necesităţile în funcţie de ceea ce au. Dacă banii vor veni în mâinile lor, ei îi vor folosi numai în sensul ajutorării celorlalţi.

29. Mani, un discipol laic, a întrebat:

- Pot să încerc să-mi sporesc veniturile ?

- Da, a răspuns Maestrul, dacă le vei destina pentru întreţinerea cu discernământ a familiei tale. Dar fii atent să câştigi aceşti bani prin mijloace cinstite. Nu uita că scopul vieţii tale nu este să câştigi bani, ci să fii în serviciul lui Dumnezeu şi bogăţia dedicată lui Dumnezeu este în afara oricărei discuţii.

- Cât timp am eu obligaţii faţă de familia mea ?

- Atât timp cât familia ta nu are cele necesare pentru a trăi. Dar dacă copiii tăi își pot asigura ei înșiși mijloacele de existență, nu mai ai nici un fel de datorie față de ei."

30. Narendra, discipol al maestrului, l-a întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Ce atitudine trebuie să adoptăm atunci când oameni plini de răutate vin să ne tulbure pacea și chiar să ne atace?"

Maestrul a răspuns: „Un om care trăiește în lume și, în mod particular, un cap de familie trebuie să opună rezistență răului, dar aceasta nu trebuie să fie decât o aparență. Trebuie să evitați să răspundeți la rău tot cu rău".

31. Nimeni nu obișnuiește să treacă pe o cărare unde este cuibul unui șarpe veninos. Un om sfânt se îndrepta într-o zi pe un astfel de drum, iar copiii care păzeau cirezile de la marginea drumului s-au grăbit să-l avertizeze. „Vă mulțumesc, copiii mei, le-a răspuns înțeleptul, dar nu îmi este teamă. De altfel, cunosc un sunet subtil, o *mantra* care mă protejează împotriva oricărui atac". Și a continuat să avanseze curajos. Brusc, cobra s-a năpustit asupra lui. Dar apropiindu-se de omul sfânt, s-a simțit deodată cuprinsă de câmpul de afecțiune al yoghinului. Înțeleptul, văzând șarpele, a pronunțat sunetul magic și acesta s-a strâns la picioarele sale. Atunci înțeleptul l-a întrebat: „Prietene, ai intenția să mă muști?" Uimit, șarpele nu a răspuns nimic. „Hai să vedem, de ce faci tu atât rău celorlalte creaturi? Vreau să-ți dăruiesc o formulă sacră, pe care să o repeți constant până când te vei învăța să-L iubești pe Dumnezeu, și în același timp tu vei pierde orice dorință de a face rău". Și i-a murmurat formula la ureche. Șarpele s-a închinat în semn de mulțumire, apoi s-a întors în vizuina sa pentru a trăi în inocență și puritate, fără a mai avea vreodată dorința de a face rău unei alte ființe.

După câteva zile, copiii din satul vecin, sesizând această schimbare de atitudine și închipuindu-și că șarpele și-a pierdut veninul, au început să-l bată aruncând cu pietre în el și târându-l pe pietriș. Șarpele, grav rănit, nu s-a împotrivit și când a reușit să scape, s-a ascuns în vizuina sa.

La câtva timp după aceasta, înțeleptul a trecut din nou pe acolo și căutând șarpele, nu a reușit să-l găsească. Copiii i-au spus că animalul a murit, dar el nu a putut să creadă aceasta. El știa că Numele lui Dumnezeu are o astfel de putere încât nu ar fi fost posibil ca șarpele să moară înainte de a atinge Realizarea Supremă. El a continuat deci să cheme cobra. Într-un târziu, aceasta, ajunsă aproape un schelet, a ieșit din vizuina sa și s-a închinat în fața maestrului său: „Cum îți mai merge, a întrebat înțeleptul?" "Foarte bine, prin grația lui Dumnezeu totul merge bine." - "Dar de ce ai ajuns tu în această stare?" - "Ascultând sfaturile tale, am căutat să nu fac rău nici unei creaturi; mă hrănesc numai cu frunze. Din această cauză sunt puțin slăbit." - "Această schimbare de regim nu era suficientă pentru

a te aduce în această stare. Trebuie să mai existe și o altă cauză." - "Ah, da, îmi amintesc. Micii păstori au fost puțin duri cu mine. Într-o zi, ei m-au prins de coadă și m-au rănit lovindu-mă cu pietre. Acești bieți micuți nu știau că nu îi voi mai mușca!"

Înțeleptul a răspuns surâzând cu compasiune: „Biet prieten, ți-am recomandat să nu mai muști pe nimeni, dar nu ți-am interzis să șuieri amenințător pentru a-i alunga pe atacatori și a-i ține la respect!"

Tot astfel, voi cei care trăiți în lume, nu răniți pe nimeni, dar nu mai permiteți nimănui să vă facă rău.

32. Într-o zi, când Sri Ramakrishna dădea instrucțiuni acelora dintre discipolii săi care erau destinați vieții monastice, un cap de familie care l-a auzit l-a întrebat: „Bhagavan, dacă trebuie să renunți la „femei și aur" în ce mod poate rezolva această problemă omul care trăiește în lume și are copii?"

- Sunteți perfect liberi, a răspuns Maestrul, să trăiți alături de soția și copiii dumneavoastră și să vă îndepliniți datoria de cap de familie. Ceea ce tocmai am spus nu vă privește pe dumneavoastră.

33. Există printre oamenii care trăiesc în mijlocul societății, aspiranți la spiritualitate care Îl caută pe Dumnezeu. Ei formează o categorie aparte. Întreaga lor ființă este consacrată lui Dumnezeu, dar în același timp ei nu neagă această lume. În Ramayana se spune că Ravana era un astfel de om. El își dorea fericirea aici, dar avea și o aspirație autentică către Dumnezeu. El a îmbrățișat încântătoarele fiice ale *deva*-șilor (zeități) trăind iubirea transfiguratoare sublimă și a atins chiar nivelul Realizării Supreme.

În scrierile tantrice secrete se spune că înțelepții nu resping bucuriile acestei lumi, transcenzând însă acest nivel prin cunoaștere și înțelegere și ajungând astfel la Adevărul Ultim.

34. Trăiți în mijlocul lumii, dar fără a aparține lumii. Așa cum spune proverbul: „Faceți să danseze broasca în fața șarpelui, dar nu permiteți șarpelui să devoreze broasca". Prindeți peștii fără a vă uda apa.

Așa cum păsările acvatice lasă să curgă picăturile de pe aripile lor atunci când își iau zborul și așa cum anghila (țiparul) trăiește în nămol fără să se murdărească, tot astfel un om trebuie să poată trăi în lume, fără a fi în vreun fel impurificat de ea.

35. Capul de familie ideal renunță interior la lume, altfel spus, el dăruiește fructele muncii sale, plin de iubire lui Dumnezeu. Aceasta este învățătura fundamentală a Bhagavad-Gitei: „Omul nu Îl iubește decât pe Dumnezeu. El renunță la tot din dragoste față de Dumnezeu".

36. Care este statutul unui om care, eliberat de legăturile sale, trăiește totuși în lume? El este ca frunza de lotus în apă sau ca anghila în nămol. Nici unul, nici celălalt nu este murdărit de elementul în care trăiește. Apa nu va uda frunza de lotus și nămolul nu va murdări pielea strălucitoare a peștelui.

37. Nu există nici un pericol pentru echipajul unui vapor aflat în apă dar oamenii trebuie să se îngrijească ca apa să nu pătrundă în vapor; făr această precauție, el s-ar scufunda. Tot astfel, nu este nici un rău ca ur *sadhaka* să trăiască în lume, dar el va trebui să nu permită lumii să „intre în el, atașându-se posesiv de aceasta.

38. Este puțin important că trăiți în mijlocul familiei sau al lumii, atâ timp cât spiritul vostru rămâne fixat în Dumnezeu. Îndepliniți-vă datoriil în această lume cu o mână, iar cu cealaltă atingeți mereu picioarele lu Dumnezeu. Când v-ați îndeplinit datoriile, puneți cu amândouă mâinil picioarele Sale deasupra inimii voastre.

39. Nu are mare importanță faptul că trăiți sau nu o viață de familie Îndepliniți-vă întotdeauna îndatoririle fără atașament, fixându-vă continu spiritul în Dumnezeu. Fiți asemănători acelor oameni care au un cuț înfipt în spate și care, totuși, veghează asupra treburilor lor continuând s trăiască în această lume și să vorbească cu prietenii, dar rămânând to timpul conștienți de durerea pe care o suportă.

40. M. l-a întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Cum trebuie să trăin în lume, atunci când suntem capi de familie?"

El i-a răspuns: „Îndepliniți-vă toate îndatoririle voastre având sufletu fixat în mod constant asupra lui Dumnezeu. Cât despre părinții, soția ș copiii voștri, serviți-i ca pe voi înșivă, dar fiți conștienți, în adâncul inimi voastre, că în realitate ei nu vă aparțin, cu atât mai puțin cu cât de mult ori ei nu Îl iubesc pe Dumnezeu."

41. Broasca țestoasă se plimbă prin apă în căutarea hranei, dar la c credeți că se gândește? Fără îndoială la malul râului unde ea și-a depu ouăle. La fel, voi vă puteți desfășura munca în această lume, dar ave mare grijă să aveți mereu gândurile voastre închinate lui Dumnezeu.

42. Ce rău există în a locui în lume? Păstrați-vă doar gândirea fixat asupra lui Dumnezeu. Trăiți întocmai ca regele Janaka. Și viața voastră v fi un exemplu a ceea ce trebuie să fie cu adevărat viața unui cap d familie.

43. Tsailokya l-a întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Un om car duce viața unui cap de familie poate să atingă vreodată adevărat cunoaștere ? Poate el să ajungă la fuziunea cu Dumnezeu Tatăl?"

Ramakrishna i-a răspuns surâzând: „Tu ai reușit să le combini p amândouă, nu-i așa? Cu toate că trăiești în lume, gândirea ta se îndreapt mereu către Dumnezeu. Este cu siguranță posibil pentru un cap de famili să atingă Realizarea Supremă. Dacă singur Numele lui Dumnezeu î aduce lacrimi de fericire în ochi și îți umple inima de pace, atunci tu v ști că orice atașament pentru „femei și aur" a dispărut și că ai reușit să înalți către Dumnezeu".

44. Acela care are *viveka* (discernământ) și *vairagya* (renunțar

nonatașament) și în plus dragoste pentru Dumnezeu, poate trăi chiar și în mijlocul lumii.

45. Chiar și capii de familie pot ajunge să Îl vadă pe Dumnezeu. Acesta a fost și cazul regelui Janaka, marele înțelept. Dar nu putem ajunge atât de ușor la înălțimea lui Janaka, care și-a petrecut mulți ani în solitudine, dedicat practicilor spirituale, departe de zgomotul și agitația lumii. Pentru oamenii frivoli ai acestei lumi ar însemna un bine infinit dacă ar putea petrece în solitudine, măcar trei zile consecutiv, aspirând să-L vadă și să Îl realizeze pe Dumnezeu.

46. Câțiva tineri membri ai asociației Brahma Samaj mi-au spus într-o zi că doresc să urmeze exemplul lui Janaka și să trăiască în lume fără a fi câtuși de puțin atașați de aceasta. Le-am spus că acest lucru este mult mai ușor de spus decât de realizat și că va fi foarte dificil să urmeze exemplul lui Janaka și foarte complicat să se ocupe de lucrurile lumești fără să fie atinși de mizeriile acestei lumi. Janaka a practicat la început austerități cutremurătoare și nu vă sfătuiesc, le-am spus eu, să vă supuneți unor asemenea încercări acum. Ceea ce doresc eu este ca, pentru a practica religia, să trăiți câtva timp singuri în locuri retrase. Intrați în lume când ați atins voi înșivă *jnana* (cunoașterea) și *bhakti* (iubirea). Cel mai bun lapte bătut se formează din laptele păstrat într-o imobilitate totală. Dacă îl veți tulbura sau îi veți schimba recipientul, veți strica totul. Janaka nu cunoștea atașamentul. Unul din numele care i s-a dat a fost Videha, ceea ce înseamnă „fără corp"; el a trăit viața unui *jivanmukta* (eliberat în viață), cu alte cuvinte ar fi putut să-și părăsească oricând corpul. Anihilarea ideii de corp este extrem de dificil de obținut și Janaka a fost cu adevărat un mare spirit, un mare viteaz. El a mânuit cu înțelepciune cele două săbii: *jnana* - calea cunoașterii și *karma* - calea acțiunii.

47. Oamenii citează întotdeauna exemplul regelui Janaka ca pe acela al unui om care, trăind în lume, a putut să atingă iluminarea spirituală. Dar cazul său este unic în istoria umanității. El constituie doar excepția care confirmă regula. Regula generală este că nimeni nu poate atinge perfecțiunea spirituală fără a renunța interior la „femei și aur". Nu vă gândiți acum că sunteți un Janaka. Multe secole s-au scurs de atunci și în lume nu a mai apărut un al doilea.

48. Dacă vom marca țiglele și cărămizile înainte de a se usca, ele vor rămâne marcate pentru totdeauna. În același fel, este necesar să primiți amprenta spiritualității înainte de a intra în lume. Atunci nu veți mai fi atașați. Dar în zilele noastre părinții își căsătoresc copiii mult prea devreme. Atunci când tinerii își termină educația, ei au deja copii și trebuie să caute un mod de a susține nevoile familiei. Și adeseori le este dificil să găsească un post suficient de bine plătit pentru a hrăni atâtea guri. Astfel încât nu vor mai avea timp să se gândească la Dumnezeu.

49. Dacă doriți să trăiți fără atașament în această lume, trebuie mai întâi, pentru un anumit timp, să practicați devoțiunea în solitudine: un an sau șase luni sau o lună, ori minimum doisprezece zile. În timpul acestei perioade de reculegere, meditați constant asupra lui Dumnezeu. Rugați-L să vă acorde Iubirea Divină. Concentrați-vă spiritul asupra ideii că nimic din această lume nu este în realitate al vostru, că ceea ce considerați ca fiind al vostru vă va fi luat într-o zi sau alta. Singur Dumnezeu vă aparține. El este pentru voi Întregul, Totul în tot. Singura voastră preocupare trebuie să fie cum să ajungeți la El.

50. Atunci când practicați *sadhana*, evitați-i pe toți aceia care nu se interesează de probleme spirituale și care consideră credința în Dumnezeu ridicolă.

51. Acul magnetic al unei busole va indica întotdeauna nordul și astfel se va cunoaște direcția pe care o are vasul. Din această cauză vapoarele nu se rătăcesc niciodată. Dacă inima omului este întotdeauna îndreptată către Dumnezeu, vor fi evitate toate pericolele.

52. Dacă sunteți forțați de circumstanțe să vă aflați într-un loc în care tentațiile vă asaltează, păstrați în voi gândul la Mama Divină. Ea vă va proteja împotriva gândurilor rele care mai pot încă să fie în voi.

53. Anumite tendințe se dezvoltă în noi datorită anturajului în care ne găsim; dar și noi, de asemenea, căutăm societatea oamenilor care se aseamănă cu noi.

54. În satele din țara mea, am privit femeile preparând *chira* (orez zdrobit). Cu o mână femeia toarnă *chira* în mojarul mașinii (*dhenki*) care îl decortică, iar cu cealaltă își susține copilul căruia îi dă să sugă. În același timp, ea discută cu un client: „Îmi datorați atât de la factura precedentă... prețul de acum este atât, etc.". În ciuda multiplelor sale ocupații, ea este atentă tot timpul la un lucru, ca mașina să nu-i cadă peste mână și să o facă infirmă pe viață. Tot astfel, trăiți în lume și desfășurați-vă munca, dar amintiți-vă tot timpul de Dumnezeu. Dacă vă veți întoarce fața de la El, veți fi pierduți.

55. Un copil care se ține de un stâlp poate alerga în jurul acestuia cu cea mai mare viteză. Tot rotindu-se, el se gândește continuu la stâlp, știind că va cădea dacă îi va da drumul, dar atât timp cât îl ține este în siguranță. Tot la fel și voi, îndepliniți-vă îndatoririle de aici având însă gândul și inima îndreptate către Dumnezeu, astfel veți fi în afara oricărui pericol.

56. La fel cum o femeie ușoară se gândește în secret la amantul său și la ora întâlnirii lor, văzându-și în acest timp de treburile gospodăriei, voi de asemenea, capii de familie, trebuie să vă îndepliniți cu toate forțele treburile voastre, dar îndreptându-vă în același timp inima și sufletul numai către Dumnezeu.

57. Femeia care va crește copilul unei familii bogate îl va iubi ca și cum ar fi propriul său copil, dar își va da în același timp seama că ea nu are nici un drept asupra lui. Voi, de asemenea, sunteți tutorii și păzitorii copiilor voștri; dar fiți conștienți că adevăratul Tată este Dumnezeu și că voi nu aveți nici un drept asupra lor.

58. Servitoarea spune vorbind despre locuința stăpânului său: „casa noastră". Totuși, ea știe foarte bine că această casă nu este a ei, casa sa fiind într-un sat îndepărtat din Bard sau Nuddea și gândurile sale se întorc adeseori la acea locuință de țară. De asemenea, vorbind despre fiul stăpânului ei, ea spune: „Hari al meu a fost foarte rău astăzi", sau „Hari al meu iubește acele sau celelalte îndeletniciri" etc. Ea știe foarte bine că micuțul Hari nu este al ei. Eu le spun celor care vin la mine: „Duceți o viață fără atașament, ca cea a acestei servitoare. Trăiți în lume, dar nu-i aparțineți. În același timp, gândiți-vă neîntrerupt la Dumnezeu, Ființa Supremă din care provenim cu toții, pentru care iubirea, *bhakti*, v-a fost dăruită și faceți din aceasta fundamentul vieții voastre".

59. Omul care, trăind în mijlocul tentațiilor acestei lumi, poate să-și disciplineze spiritul prin exerciții spirituale, este un adevărat erou. El poate să privească în orice direcție, chiar și purtând o povară încărcată pe creștetul său. În același mod, omul perfect al cărui mental este în întregime disciplinat are în mod constant privirea fixată asupra lui Dumnezeu, chiar și atunci când este angrenat în greutățile treburilor sale lumești.

60. Să-ți risipești forțele în această lume nu conduce la nimic bun. Pentru un om care trăiește în mijlocul societății, renunțarea la lume trebuie să fie interioară și nu exterioară.

61. Este privilegiat omul în ființa căruia mintea și inima sunt într-o deplină armonie superioară. El se va comporta exact așa cum este bine atât pentru el, cât și pentru ceilalți, în orice situație; el are pentru Dumnezeu o credință și o iubire sinceră și comportarea sa față de ceilalți nu lasă nimic de dorit. Angajat în tranzacțiile curente, el se va comporta ca un perfect om de afaceri; în compania savanților el își va folosi cunoștințele și va dovedi în discuții o putere deosebită de raționament. El va fi afectuos față de părinții săi, iubitor și cald cu frații și prietenii săi, bun și plin de simpatie cu vecinii, fiind tot timpul gata să le vină în ajutor. În ochii soției sale, el este Domnul și Stăpânul Iubirii. Un astfel de om este cu adevărat perfect.

D. Idealurile *sannyasin*-ilor

62. Omul își risipește inutil existența cât timp este atras de iluziile acestei lumi - singurul remediu pentru acest lucru este renunțarea (*sannyasa*) la tot și dăruirea totală față de Dumnezeu.

63. Cine este apt să intre în Ordinul sfânt al *sannyasin*-ilor? Numai acela

care renunţă complet la lume, care nu are nici o grijă a zilei de mâine, care nu se întreabă ce va mânca şi cu ce se va îmbrăca, doar acela poate fi un adevărat *sannyasin*. Este ca atunci când un om care urcă până în vârful unui arbore maiestuos şi-ar da drumul să cadă de la acea înălţime fără a se preocupa nici de corpul, nici de viaţa sa.

64. La fel cum şarpele nu îşi construieşte niciodată o vizuină, ci trăieşte în vizuinile făcute de şobolani, tot astfel un *sadhu* (călugăr pelerin) nu îşi va construi o casă, dar dacă este necesar, va locui în casa altora.

65. Pe o rufă albă, cea mai mică pată neagră va părea foarte urâtă. În acelaşi fel, la un yoghin, cea mai mică greşeală va fi extrem de uşor remarcată.

66. Un *sannyasin* poate fi complet detaşat de lume şi poate avea o stăpânire perfectă asupra simţurilor sale, dar dacă doreşte să fie un exemplu pentru umanitate, el va trebui să renunţe interior în întregime la „femei şi aur". Oamenii nu vor avea încredere în el decât observându-i armonia şi detaşarea absolută.

67. Care este caracteristica acelui adevărat *sannyasin* sau *tyagin*? El nu trebuie să fie deloc ataşat de „femei şi aur". Dacă va resimţi atracţia către aur sau dacă se va lăsa dominat şi controlat de dorinţa sexuală, chiar şi în vis, exerciţiile sale spirituale vor fi aproape ineficiente.

68. *Sannyasin-ul* nu trebuie să se ataşeze niciodată de bani. Chiar şi simpla apropiere a banilor trebuie evitată. Banii aduc cu ei calculul, neliniştea, insolenţa bogăţiei, mânia şi multe alte aspecte negative. Şi astfel, soarele strălucitor este ascuns de către nori.

69. Când îmbrăcăm veşmântul de *sannyasin*, trebuie de asemenea să ne purtăm corect, întocmai ca un *sannyasin*. Aţi observat probabil în piesele de teatru că acela care deţine rolul regelui se poartă ca un rege, iar cel care deţine rolul ministrului se poartă ca un ministru.

70 Omul care, în urma unei serii de disensiuni cu părinţii sau cu soţia sa, devine ascet, poate fi numit: „ascet din dezgust". Ascetismul său este însă momentan; şi el va renunţa de îndată ce va găsi un post bine plătit şi o familie bogată care să-l primească.

71. După ce putem recunoaşte un *sadhu?* Acesta este cu adevărat credincios, iar sufletul şi inima sa sunt în întregime consacrate lui Dumnezeu. Cu adevărat pios este acela care a renunţat la „femei şi aur". Omul cu adevărat sfânt nu priveşte niciodată o femeie decât ca pe o încarnare a Mamei Cosmice Divine. El se gândeşte tot timpul la Dumnezeu şi el va iubi toate fiinţele, ştiind că Dumnezeu este în toate, în egală măsură.

72. Iertarea face parte din natura interioară a yoghinului.

CAPITOLUL VI. Câteva aspecte ajutătoare în viaţa spirituală

A. Obstacole în viaţa spirituală

1. Dumnezeu nu se va revela niciodată acolo unde există prejudecăţi, ură sau frică. Aceste trei sentimente, împreună cu orgoliul de castă, sunt legăturile care înlănţuie cel mai mult sufletul.

2. Refugiaţi-vă în Dumnezeu şi îndepărtaţi din inima voastră prejudecăţile şi frica. Nu vă întrebaţi ce se va spune dacă veţi începe să cântaţi şi să dansaţi pentru a slăvi Numele lui Dumnezeu.

3. Într-o zi, mi-a căzut în mână o carte scrisă de creştini. I-am rugat să mi-o citească şi să-mi explice câteva paragrafe. Puteţi să credeţi? Singurul lucru despre care vorbea acea carte, de la început şi până la sfârşit, era păcatul şi iarăşi păcatul! Membrii grupării Brahmo Samaj nu vorbesc de asemenea decât despre păcat şi păcătoşi.

Prostul care repetă fără încetare: „Sunt sclav" va sfârşi cu siguranţă prin a fi sclav. Şi nenorocitul care spune în continuu: „Sunt un păcătos, sunt un păcătos" cu siguranţă va sfârşi prin a deveni astfel.

4. Talerul cel mai încărcat al unei balanţe se va înclina, în timp ce celălalt mai uşor se va ridica. Sufletul omului este precum tija orizontală a balanţei ale cărei talere sunt puse sub influenţe diferite: ataşamentul faţă de această lume, onorurile ei etc., şi de cealaltă parte discernământul, detaşarea şi dragostea de Dumnezeu. Dacă prima influenţă este predominantă, sufletul, întocmai ca şi tija balanţei, se va înclina către lume şi se va îndepărta de Dumnezeu. Dar dacă cea de a doua influenţă va fi mai puternică, sufletul se va înălţa către Dumnezeu şi se va detaşa de această lume iluzorie.

5. Duceţi o viaţă plină de pace şi puritate, şi fiţi egali în faţa laudelor sau criticilor oamenilor!

6. Un om din Calcutta îmi spunea de fiecare dată când mă întâlnea: „Nu există în această lume decât un singur lucru care contează, şi anume onoarea". Dar el greşea. Ţelul vieţii şi împlinirea ei este să ajungi la Dumnezeu.

7. Un discipol i-a spus într-o zi lui Sri Ramakrishna: „Bhagavan, dacă cineva este pornit împotriva mea, eu mă simt nenorocit. Am impresia că nu voi reuşi să iubesc cu aceeaşi intensitate toţi oamenii". „Când ai acest sentiment, i-a răspuns Maestrul, du-te şi caută persoana în cauză şi încearcă să te împaci cu ea. Dacă nu vei reuşi să faci aceasta, nu va mai trebui să te gândeşti la acest lucru. Caută-ţi refugiul în Dumnezeu. Gândeşte-te la El, şi nu lăsa nimic altceva să-ţi tulbure sufletul."

8. Acela care discută mult timp despre calităţile sau defectele altora îşi pierde timpul, pentru că el foloseşte inutil acest timp pentru a se gândi la eul altora, în loc de a se gândi la Sinele său şi la Sinele Suprem.

9. Nu spuneţi niciodată nimic rău nimănui, nici măcar unui vierme. Atunci când Îl rugaţi pe Dumnezeu să vă acorde graţia Sa, cereţi-I de asemeni să nu vă lase niciodată să spuneţi nimic rău nimănui.

10. A permite conversaţiile frivole şi criticile la adresa altora, înseamnă să aduci dezordine în minte şi acest fapt te împiedică să te mai gândeşti la Sinele Suprem sau *Paramatman*.

11. Mânia este o manifestare *tamas*-ică (tendinţă cu caracter descendent, inerţial); omul mânios îşi pierde orice discernământ.

12. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Ce trebuie să facem cu desfrâul, mânia şi celelalte pasiuni?". Maestrul a răspuns: „Dirijaţi cursul celor şase pasiuni către Dumnezeu. Şi iată cum trebuie să procedaţi: Nu menţineţi legăturile decât cu Sinele, doar aceasta să fie dorinţa voastră. Dirijaţi mânia împotriva obstacolelor care vă împiedică în calea către Dumnezeu. Doriţi-L pe Dumnezeu! Dacă vă veţi lăsa pătrunşi de sentimente egoiste, dirijaţi-le către acest subiect spunând: „Krishna al meu" sau „al meu Rama". Şi dacă va trebui să exprimaţi orgoliul, faceţi ca Vibhishana şi spuneţi: „Eu mă înclin în faţa lui Rama, capul meu nu se va închina în faţa nimănui altcuiva decât a Lui".

13. La fel cum pe suprafaţa tremurată a unui lac, luna nu va fi reflectată cu adevărata ei formă, ci într-un mod foarte fragmentat, reflexia lui Dumnezeu nu poate fi decât incompletă şi sfărâmată în sufletul omului monden aflat în mijlocul *maya-ei*.

14. „În ce stare mentală putem obţine viziunea lui Dumnezeu?" „Atunci când mentalul este perfect liniştit. Când oceanul gândurilor noastre este agitat de vântul dorinţei, el nu îl va putea reflecta pe Dumnezeu şi atunci revelarea lui Dumnezeu va fi imposibilă".

15. Ticăloşii pot să vă blameze şi să spună multe lucruri rele despre

voi, dar dacă sunteţi cu adevărat însetaţi de Dumnezeu, va trebui să suportaţi aceasta cu răbdare. Putem să ne gândim la Dumnezeu chiar şi atunci când trăim în mijlocul ticăloşilor. Înţelepţii de altădată, care locuiau în păduri, puteau să mediteze la Dumnezeu în mijlocul tigrilor, urşilor şi a altor fiare sălbatice. Natura unui ticălos este asemănătoare aceleia a unui tigru sau urs. El atacă şi face rău.

Trebuie să fiţi în gardă faţă de anumite fiinţe. Există mai întâi oamenii bogaţi. Ei au bani, servitori şi o mare influenţă. Ei pot, dacă aceasta le face plăcere, să vă facă rău. Trebuie să fiţi foarte prudenţi în relaţiile cu ei.

În al doilea rând, câinii. Când latră şi atacă, trebuie să vă opriţi şi să fluieraţi pentru a-i calma.

În al treilea rând, taurii. Când vor să vă dea o lovitură cu coarnele, trebuie să îi calmaţi prin anumite sunete.

În al patrulea rând, beţivii. Dacă îi înfuriaţi, vă vor înjura în termenii cei mai ordinari. Dar dacă îi veţi trata cu blândeţe ei vor deveni prietenoşi.

16. Marele Shankaracharya avea printre discipolii săi unul care credea că e bine să-şi copieze maestrul în tot ceea ce el făcea. Când Shankara spunea *„Shivo'ham"* („Eu sunt Shiva"), discipolul repeta imediat, deşi nu avea nici un fel de trăire interioară, *„Shivo'ham"*. Pentru a înlătura această absurditate, Shankara, trecând într-o zi prin apropierea unei forje, a luat un recipient plin cu fier topit, a înghiţit metalul topit şi i-a cerut discipolului să facă la fel. Acesta, bineînţeles, nu a putut să facă acest lucru şi astfel s-a dezvăţat de a mai repeta în mod mecanic *„Shivo'ham"*.

O imitaţie inconştientă este întotdeauna rea; dar este evident bine să urmăreşti să te corectezi pe tine însuţi urmând exemplele divine ale marilor sfinţi fiind însă conştient şi înţelegând ceea ce faci.

17. Nu vom reuşi să obţinem Realizarea Supremă atât timp cât mai avem încă probleme cu sănătatea.

18. Omul monden nu se gândeşte la Dumnezeu. Dacă are timp liber, el îl va cheltui inutil sau va face lucruri care nu vor servi la nimic. Şi dacă îl vom întreba, el va răspunde, de exemplu: „Nu pot să rămân inactiv, de aceea m-am apucat să plantez acest gard viu". El nu va ajunge însă să-l taie la timp, şi aceasta pentru că va juca cărţi sau va face altceva, la fel de lipsit de importanţă şi inutil.

19. Trebuie să fii mereu activ, în sens spiritual. Atunci când nu te dăruieşti cu totul lui Dumnezeu, tot felul de gânduri rele, de idei stupide îţi vor pătrunde în minte.

B. Influenţa impresiilor trecute (*samskara*-e)

20. Influenţa *samskara-elor* este extrem de puternică. Mai mulţi *sannyasin-i* erau aşezaţi şi meditau asupra lui Dumnezeu, când o tânără fată a trecut prin apropierea lor. Unul singur şi-a întrerupt meditaţia pentru a-i arunca o privire. Omul care fusese atras de frumuseţea fetei fusese cap de familie şi tată a trei copii înainte de deveni *sannyasin*.

21. O vânzătoare de peşte, care se întorcea acasă la apusul soarelui, a fost surprinsă de o furtună. Ea s-a adăpostit atunci în casa unei florărese. Aceasta a primit-o cu bunătate şi i-a permis să-şi petreacă noaptea pe pridvorul unde îşi păstra ea florile. Dar, deşi avea tot ceea ce îi trebuie, ea nu putea să adoarmă. Într-un târziu, şi-a dat seama că parfumul dulce al florilor era cel care o ţinea trează. Atunci a stropit cu puţină apă coşul său pentru peşti, acum golit, şi l-a pus în apropierea nasului său pentru a simţi miros de peşte; curând ea a adormit profund.

Acelaşi lucru se petrece şi cu oamenii ataşaţi de lucrurile terestre. Ei apreciază doar mirosul revoltător al lucrurilor putrede din acest plan inferior.

22. Dacă omul îşi pierde vremea cu gânduri şi tendinţe rele, este ca şi cum un brahman ar trăi într-un cartier de *paria*, sau un gentleman în suburbiile unui mare oraş.

23. Există oameni care au făcut multe păcate în viaţa lor şi care la bătrâneţe, încep să invoce Numele Domnului. Evident şi acest lucru este mai bun decât să nu faci nimic.

Mama unui cunoscut a venit într-o zi să-mi vorbească despre prostituate şi m-a întrebat dacă ele ar putea să ajungă la mântuire. Ea însăşi făcuse multe lucruri necinstite în tinereţea sa şi din această cauză îmi pusese întrebarea. I-am răspuns că este posibil, dacă va plânge din adâncul inimii sale, regretând greşelile făcute şi dacă va jura să nu mai comită niciodată astfel de fapte rele. La ce serveşte simpla repetare a Numelui lui Dumnezeu? Trebuie ca lacrimile voastre să fie cu adevărat sincere.

24. Putem să spălăm de nenumărate ori un vas care a conţinut usturoi, mirosul va persista. Bărbaţii tineri care nu au intrat niciodată în lume şi care nu s-au ataşat în nici un fel de „ femei şi aur " sunt ca vasele curate care nu miros a nimic. Oamenii care au petrecut mult timp în lume sunt precum acele vase care au conţinut usturoi. Ei sunt asemenea fructelor de mango care au căzut de pe ramuri şi s-au murdărit. Tinerii care nu s-au lăsat tentaţi de plăcerile lumeşti sunt

precum acele vase de pământ noi în care putem păstra fără teamă laptele. Cei care s-au lăsat pradă tentaţiilor, dimpotrivă, sunt asemenea vaselor de pământ în care laptele s-a prins. Nu este prudent să pui în aceste vase lapte proaspăt, căci probabil el se va acri.

Iubirea de Dumnezeu care călăuzeşte inimile tinere pure este ca laptele proaspăt pe care putem fără grijă să-l păstrăm în aceste vase noi. Dar dacă vom cere aceasta oamenilor impuri, de cele mai multe ori va fi o pierdere de vreme, ca şi cum am vrea să conservăm laptele proaspăt în recipiente care au servit pentru păstrarea laptelui bătut.

C. Capcana puterilor paranormale (*siddhi*-uri)

25. Nu staţi în preajma celor care fac miracole şi nici alături de cei care se laudă cu puterile lor paranormale, pentru că ei se îndepărtează de la cărarea adevărului. Ei ajung să fie dominaţi de orgoliul de a avea aceste puteri paranormale (*siddhi-uri*) care pot deveni veritabile piedici în calea aspiranţilor spirituali. Nu vă risipiţi energiile pentru obţinerea acestor *siddhi-uri*, care sunt doar floricelele de pe marginea drumului şi nu reprezintă ţelul căii spirituale.

26. Doar oamenii puţin evoluaţi îşi doresc puteri supranaturale care ajută la vindecarea miraculoasă a bolilor, la rezolvarea problemelor sociale, la mersul pe apă. Adevăraţii *bhakta-şi* (adoratori ai lui Dumnezeu) nu îşi doresc decât un lucru: atingerea picioarelor de lotus ale lui Dumnezeu.

27. Oamenii având câteva puteri paranormale obţin adeseori favoruri şi avantaje sociale. Ei vor poza în ghizi spirituali pentru a-şi atrage stima mulţimilor şi pentru a câştiga discipoli şi admiratori. A juca acest rol este acelaşi lucru cu a îmbrăţişa viaţa unei curtezane. Ei se vor vinde pentru lucruri murdare ca aurul, reputaţia sau bucuriile materiale. Toate acestea arată o folosire neinteligentă a corpului, a energiei şi a minţii, care sunt date omului pentru a ajunge la cunoaşterea lui Dumnezeu.

28. Este un lucru cu totul diferit să-L realizezi pe Dumnezeu sau să realizezi *siddhi*-uri. Krishna i-a spus într-o zi lui Arjuna: „Poţi să fii sigur că un om care se străduieşte să obţină puteri psihice nu a ajuns încă la realizarea stării de fuziune cu Dumnezeu". Adoratorul sincer nu trebuie deci să-şi dorească nici una dintre aceste puteri.

29. După paisprezece ani petrecuţi în penitenţe dure într-o pădure solitară, un om atinsese în sfârşit puterea de a merge pe apă. Cuprins de bucurie, el a mers să-l găsească pe *guru*-l său şi i-a spus: „Am acum puterea de a merge pe apă". *Guru*-l său l-a dojenit spunându-i: „Ruşine!

Paisprezece ani de lucru ai irosit pentru a realiza aceasta. Ceea ce tu ai obţinut nu valorează nimic. Oricine poate să traverseze râul dându-i doi bani barcagiului şi ţie ţi-au trebuit paisprezece ani pentru a ajunge la acest rezultat".

30. Într-o zi, un om a spus prietenilor lui că lumea nu mai prezintă nici o atracţie pentru el şi că doreşte să se retragă în singurătate pentru a medita asupra lui Dumnezeu. Astfel, el şi-a părăsit casa şi găsind un loc solitar, a petrecut doisprezece ani în practici religioase austere. Câştigând câteva puteri paranormale, s-a reîntors apoi acasă la el. Prietenii săi au fost cu toţii foarte fericiţi să-l revadă după o absenţă atât de lungă, şi în cursul discuţiilor cu el l-au întrebat ce a acumulat în timpul lungii sale retrageri. Surâzând, el s-a apropiat de un elefant care trecea prin apropierea lor şi l-a atins spunând: „Mori în această clipă, elefantule!". Imediat animalul a căzut fără să mai dea nici un semn de viaţă. Puţin după aceea, el a atins din nou elefantul şi a pronunţat aceste cuvinte: „Revin-o la viaţă, elefantule!", şi animalul s-a reîntors la viaţă. Apoi a mers pe malul râului care curgea în apropiere şi repetând câteva *mantra*-e, el a traversat râul mergând pe apă, revenind apoi imediat. Prietenii săi au fost foarte impresionaţi de aceste demonstraţii, dar în acelaşi timp nu s-au putut abţine să nu-i spună: „Frate, retragerea ta nu ţi-a fost prea utilă. Ce importanţă are pentru tine dacă elefantul este mort sau trăieşte? Cât despre traversarea râului, care pe tine te-a costat doisprezece ani de muncă dură, noi o putem face dând doar o monedă barcagiului. Astfel, iată că tu pur şi simplu ţi-ai pierdut timpul".

Aceste observaţii l-au determinat să reflecteze şi să se întrebe: „În definitiv, ce avantaj am că am atins aceste puteri supranaturale?" În urma acestor cuvinte, el şi-a părăsit casa, de această dată pentru a-l căuta pe Dumnezeu printr-o practică spirituală plină de ardoare.

31. A existat odată un *sadhu* (ascet, călugăr rătăcitor) care dobândise mari puteri oculte şi acestea i-au amplificat vanitatea. Dar în ciuda acesteia, el era un om minunat care practicase multe austerităţi. Chiar şi Dumnezeu, dorind să-l corecteze, a apărut în faţa sa sub forma unui *sannyasin* şi i-a spus: „Am auzit spunându-se despre dumneavoastră că aţi obţinut mari puteri miraculoase!" *Sadhu* l-a primit cu cel mai mare respect şi l-a invitat să se aşeze. În acel moment pe acolo a trecut un elefant. „Domnule, l-a întrebat *sannyasin*-ul, puteţi să omorâţi acest elefant dacă doriţi?", „Da, eu pot să fac aceasta", a răspuns *sadhu*. Şi spunând aceste cuvinte a luat un pumn de praf şi l-a aruncat asupra animalului cântând anumite incantaţii. Elefantul s-a răsturnat imediat şi a murit. „Ce puteri minunate aţi obţinut!" a exclamat *sannyasin*-ul. „Cu câtă uşurinţă aţi omorât acest animal!". Iar *sadhu* a fost foarte fericit de acest compliment. „Dar, a întrebat *sannyasin*-ul, puteţi acum să-l readuceţi la viaţă?". "Pot să fac de asemenea şi aceasta" - a răspuns *sadhu* care, din nou a aruncat un pumn de praf asupra elefantului. Acesta şi-a recăpătat imediat întreaga vigoare. „Într-adevăr aveţi o putere minunată, a observat atunci *sannyasin*-ul. Dar am o întrebare. Tocmai aţi omorât acest elefant şi apoi l-aţi readus la viaţă, dar cu ce vă poate ajuta aceasta să aveţi o viaţă mai fericită? Vă ajută acest lucru să-L cunoaşteţi pe Dumnezeu?" Şi spunând aceste cuvinte, el a dispărut.

32. Aşa cum evităm noroiul, trebuie să evităm de asemenea şi *siddhi*-urile sau puterile miraculoase. Ele vor veni de la sine prin practica *sadhana*-ei şi a *samyama*-ei. Dar cel care se va focaliza asupra *siddhi*-urilor nu va putea să evolueze prea mult şi se va împotmoli la acest nivel.

33. Un om pe nume Chandra (unul din discipolii lui Bhairavi Brahmani) atinsese puterea numită *gutika-siddhi*. El putea, cu ajutorul unei amulete (*gutika*), să pătrundă în orice încăpere ar fi dorit, fără să fie văzut de nimeni. Acest om fusese mai înainte un ascet şi un adorator al lui Dumnezeu. Dar odată ce a atins această putere, el a folosit-o pentru a-şi satisface dorinţele sale cele mai josnice. I-am arătat pericolul unei astfel de conduite, dar inutil. Făcându-se invizibil, el intra în casa unui funcţionar şi avea relaţii cu una din femeile din familie. El şi-a pierdut astfel toată puterea şi a devenit un suflet decăzut.

34. Uneori este un mare pericol să posezi *siddhi*-uri. Totapuri m-a învăţat acest adevăr.

35. Un om pe nume Girija a venit să mă vadă în perioada când eu îmi desfăşuram *sadhana* în *panchavati* (boschet alcătuit din cinci arbori, considerat sacru şi propice pentru meditaţie). Era un mare yoghin. Într-o noapte, când am vrut să mă întorc în camera mea, el a ridicat un braţ şi din subsuoara sa a izbucnit o lumină vie care mi-a luminat toată poteca. L-am sfătuit să nu se folosească de această putere, ci să-şi consacre tot sufletul realizării Adevărului Suprem. El şi-a pierdut cu siguranţă această putere, dar a câştigat adevărata spiritualitate.

36. Un tânăr discipol al Maestrului a reuşit să practice telepatia şi plin de bucurie, i-a spus aceasta lui Sri Ramakrishna. Maestrul l-a potolit spunându-i: „Ar trebui să-ţi fie ruşine, copilul meu, să-ţi risipeşti energia cu lucruri atât de minore!"

37. Într-o zi, un discipol i-a povestit lui Sri Ramakrishna că, în cursul meditaţiilor sale, el a văzut, la distanţă, intrigile anumitor persoane şi că, verificând informaţiile, acestea s-au dovedit a fi adevărate. Sri Ramakrishna i-a spus: „Fiul meu, întrerupe-ţi meditaţiile pentru câtva timp. Toate aceste puteri nu sunt decât obstacole în calea realizării lui Dumnezeu."

D. Mila şi caritatea

38. „De ce în timpul sărbătorilor religioase se distribuie hrană mulţimii?" „Aceasta constituie tot ofranda unui sacrificiu închinat lui Dumnezeu care este Focul viu din toate creaturile. Dar nu trebuie însă să permitem oamenilor ticăloşi, fără credinţă în Dumnezeu, să ia parte la aceste sărbători. Păcatele lor sunt atât de mari, încât locul unde ei mănâncă, este impurificat."

39. A-i hrăni pe oameni înseamnă a-L servi pe Dumnezeu. Dumnezeu există şi sub forma focului subtil în toate formele vii. Hrana oferită este un sacrificiu adus focului foamei, care şi el îl reprezintă pe Dumnezeu.

40. Iubeşte toate fiinţele! Nimeni nu este altceva decât un alt aspect al tău. Dumnezeu este în noi toţi şi nimic nu există fără Dumnezeu.

41. Trailokya i-a spus într-o zi lui Sri Ramakrishna: „Cei care trăiesc în lume au datoria să strângă puţini bani. Le vor sluji pentru a realiza acte caritabile.

- Da! a exclamat Maestrul, aşa se spune, mai întâi să strângem bani şi după aceea să ne ocupăm de Dumnezeu! Cunosc acest fel de caritate. Oamenii dispun de mii de rupii pentru căsătoria fiicelor lor, dar dacă vecinul şi familia sa mor de foame, le trebuie un mare efort şi mult timp de reflecţie pentru a da de pomană un pumn de orez. Şi aceşti oameni vorbesc de compasiunea pentru toate fiinţele?

- Există totuşi şi oameni virtuoşi care trăiesc în lume. Pundarika Vidyanidhi, discipolul lui Sri Chaitanya, a fost capul unei familii.

- El a băut din fericirea divină şi ea l-a umplut până la nivelul gâtului. Dacă ar fi băut numai puţin în plus, el n-ar mai fi putut suporta viaţa obişnuită de familie".

E. Locuinţa şi alimentaţia

42. Un hoţ a intrat în timpul nopţii în palatul regal şi l-a auzit pe rege spunându-i reginei: „Vreau să o căsătoresc pe fiica mea cu unul din acei *sadhu-şi* care locuiesc pe malul râului". Hoţul s-a gândit: „Iată o ocazie bună; mâine mă voi deghiza în *sadhu*, mă voi instala în mijlocul lor şi poate că voi reuşi să mă însor cu fiica regelui". Ceea ce a şi făcut. Când ofiţerii regelui au venit să ofere mâna prinţesei unui *sadhu*, nici unul nu a vrut să o accepte. Într-un târziu, ei au făcut aceeaşi propunere hoţului deghizat în *sadhu*, acesta mulţumindu-se să nu le răspundă. Atunci, ofiţerii i-au spus regelui că doar un tânăr *sadhu* ar putea fi, poate, influenţat şi va consimţi să se căsătorească cu prinţesa. Regele s-a prezentat atunci el însuşi în faţa acelui *sadhu* şi l-a rugat să-i facă onoarea de a se căsători cu fiica sa. Dar în sufletul hoţului s-a produs o transformare bruscă văzându-şi suveranul venind la el. El şi-a spus: „Nu a fost necesar decât să mă deghizez în *sadhu* şi iată că deja regele s-a apropiat de mine rugător. Oare cum ar fi dacă aş deveni un adevărat *sadhu*?" Aceste gânduri l-au determinat ca în loc să se căsătorească cu prinţesa, profitând de această falsă aparenţă, el să se transforme lăuntric, străduindu-se chiar să devină un adevărat *sadhu*. Nu s-a mai căsătorit şi a devenit unul dintre cei mai pioşi asceţi ai timpurilor sale.

Singur faptul de a imita binele aduce cu sine, câteodată, când există un fond de puritate interioară, rezultate neaşteptate şi minunate.

43. Un braconier a intrat în secret, într-o noapte, într-o grădină particulară şi a început să pescuiască într-un lac. Proprietarul, aflând despre aceasta, a înconjurat lacul cu oamenii săi şi la lumina făcliilor s-a dus să prindă hoţul. Acesta, nevăzând nici un mijloc de scăpare, s-a aşezat sub un copac, dându-şi repede pe corp cu cenuşă, ca un *sadhu*. Când au sosit oamenii, ei nu au mai găsit nici un pescar, ci doar un *sadhu* acoperit de cenuşă sfântă, aşezat sub un arbore şi părând a fi adâncit într-o stare de profundă meditaţie. A doua zi dimineaţă, toţi vecinii ştiau că un mare *sadhu* venise pe acea proprietate. Sute de persoane au venit aducând fructe şi prăjituri şi i-au prezentat omagiile lor. Bani de aur şi de argint s-au adunat în faţa sa. Atunci, braconierul şi-a spus: „Ce minune! Eu nu sunt un adevărat *sadhu*, şi totuşi toată lumea îmi arată consideraţie. Dacă aş deveni un adevărat *sadhu*, aş putea cu siguranţă să ajung la Dumnezeu". Astfel, greşeala sa a generat o adevărată trezire în sufletul acelui om.

44. Cândva, am primit iniţierea unui înţelept mahomedan, care mi-a dat numele lui Allah ca pe o *mantra* şi timp de mai multe zile l-am repetat, conformându-mă în mod strict tradiţiilor acestei religii şi mâncând alimentele indicate de islamism. Am ajuns astfel şi pe această cale la revelaţia Supremului Adevăr.

45. În ce priveşte hrana, nu trebuie să mâncăm ceea ce ne este dat?

- Totul depinde de nivelul vostru spiritual. În *jnana yoga* nimic nu vă poate perturba. Atunci când mănâncă, un *jnana* yoghin îşi controlează perfect digestia prin puterea lui *Kundalini Shakti*, asimilând-o ca pe o ofrandă. Pentru un *bhakta* este diferit. El nu trebuie să consume decât hrana pură pe care el o poate oferi integral Dumnezeului său multiubit. Hrana de origine animală nu este potrivită pentru un *bhakta*. Dar trebuie să observăm că există oameni care, iubind pe Dumnezeu, îi obţin binecuvântarea indiferent ce mănâncă şi în acelaşi timp pot exista mizerabili care se adâncesc în bogăţie şi lux, chiar dacă în acest timp se hrănesc cu *havishyanna* (orez pe care

sadhu-şii şi-l prepară ei înşişi în unt topit (ghee). Aceasta este considerată ca o hrană foarte pură şi sacră).

46. Pentru acela care consumă hrană vegetariană simplă şi neexcitantă, dar care nu doreşte să ajungă la Dumnezeu, această hrană este ca cea din carne.

47. Mâncaţi atât cât doriţi pe parcursul unei zile, dar masa voastră de seară să fie uşoară.

48. Un aspirant yoghin nu trebuie să mănânce decât o hrană neîncălzită, care nu poate să-i tulbure mintea.

F. Atitudinea faţă de corp

49. Corpul fizic este alcătuit din materie. Este un amalgam de carne, oase, măduvă, sânge şi alte substanţe impure, care pot fi supuse putrefacţiei. Dacă vom face în mod constant această analiză, ataşamentul pentru corp va dispărea.

50. Nu ne mai preocupăm de colivie atunci când pasărea a murit. Încetaţi să vă mai preocupaţi de corpul care poate fi oricând abandonat de „pasărea vieţii".

51. Acest corp este efemer şi lipsit de importanţă. De ce să-i acordăm atunci o cinste atât de mare? Omul virtuos îşi îngrijeşte corpul ca pe un templu al sufletului în care Dumnezeu se manifestă şi care a primit binecuvântarea venirii Domnului.

Corpul nostru este efemer. Nimeni nu se preocupă de o sticlă goală. Dar toată lumea are grijă de cufărul care conţine obiecte de valoare. Oamenii credincioşi şi adoratorii Divinului nu pot să nu aibă grijă de corpul lor, pentru că în inima lui este lumina lui Dumnezeu.

52. Sri Ramakrishna, vorbind despre propriul său corp, spunea: „Nu este decât un receptacol, dar el serveşte drept locuinţă Mamei Divine".

53. Sufletul şi materia îşi lasă uneori amprenta unul asupra celuilalt. Atunci când corpul este bolnav, sufletul se crede de asemenea bolnav.

G. Atitudinea faţă de suferinţă

54. Boala este preţul pe care sufletul îl plăteşte pentru locuirea corpului, aşa cum un locatar plăteşte o chirie pentru apartamentul în care locuieşte.

55. Trebuie să încălzeşti fierul de mai multe ori şi să-l baţi îndelung înainte ca acesta să poată deveni oţel călit. Doar atunci el poate fi transformat după dorinţa noastră şi se poate face din el o sabie ascuţită. Tot astfel, un om trece de multe ori prin arşiţa necazurilor înainte de a deveni umil şi pur, capabil să ajungă la iubirea de Dumnezeu.

56. Sri Ramakrishna i-a spus într-o zi unui discipol atunci când acesta era grav bolnav: „Suferiţi acum, dar răul dumneavoastră are o semnificaţie profundă. Aţi trecut, în acest corp, prin diverse stadii de dezvoltare spirituală şi acum el suferă consecinţele acestor transformări. Atunci când valul spiritualităţii se trezeşte într-un om, acesta poate chiar să uite de corpul său, dar mai târziu organismul său se resimte. Atunci când un vapor mare navighează pe Gange, nimeni nu îi acordă atenţie, dar valurile provocate de acesta vor tulbura întregul râu, şi cu cât vaporul va fi mai mare, cu atât talazul va fi mai puternic, iar câteodată el va smulge chiar şi malurile. Dacă un elefant pătrunde într-o cabană mică, el o va zdruncina şi o va transforma în bucăţi. În acelaşi fel, experienţa extazului spiritual zguduie şi câteodată chiar distruge corpul adoratorului lui Dumnezeu. Cunoaşteţi consecinţele? Dacă o casă se aprinde, sunt multe lucruri care pot arde iniţial, apoi focul se va întinde în toată casa şi o va distruge în întregime. Tot la fel, jocul Înţelepciunii divine va arde toate pasiunile, ataşamentele şi toţi ceilalţi duşmani interiori, distrugând totodată noţiunea de „eu" şi de „al meu". În final, locuinţa însăşi, corpul, va primi o zguduitură teribilă, care o va dezmembra şi o va distruge. Veţi crede poate că totul s-a terminat, dar atât timp cât mai păstraţi o urmă a egoului, Dumnezeu nu vă va elibera. Dacă vă aflaţi într-un spital ca bolnav, medicul nu vă va lăsa să-l părăsiţi decât complet vindecat."

57. Sri Ramakrishna i-a spus aceluiaşi discipol bolnav: „Grădinarul ştie să cultive toate speciile de trandafiri. Pentru anumite specii delicate, el sapă uneori în jurul trunchiului, apoi degajează rădăcinile pentru ca trandafirul să şi le poată umezi. Uneori, el taie lăstarii pentru ca florile să devină mai frumoase. Poate că Domnul procedează în acelaşi mod cu tine şi te pregăteşte astfel pentru a primi inspiraţia Sa, din ce în ce mai pură şi mai puternică, până când vei fi pregătit să realizezi cele mai mari minuni".

58. Fie ca durerea şi corpul să-şi poarte singuri de grijă şi sufletul meu să rămână mereu în adoraţie faţă de Divin!

59. Puterea şi gloria Înţelepciunii şi Credinţei nu îi vor permite niciodată să greşească unui om cu adevărat sfânt, în ciuda suferinţelor şi bucuriilor pe care le va simţi corpul său. Credinţa şi cunoaşterea sa nu se vor stinge niciodată. Priviţi cât de dureroase au fost încercările la care au fost supuşi *Pandava*-şii, dar în tot acest timp, ei nu şi-au pierdut niciodată credinţa în Înţelepciunea Supremă.

60. Răbdarea este virtutea cea mai importantă pentru toţi oamenii. Singur acela care posedă această calitate nu va fi distrus.

61. Priviţi nicovala fierarului. Bătută şi lovită fără încetare, ea nu se clinteşte. Învăţaţi de la ea răbdarea şi capacitatea de a îndura.

62. Totul depinde de timp. Pentru a ajunge la o realizare spirituală trebuie să dovedim răbdare. Dar trebuie de asemenea să ascultăm învățăturile unui maestru spiritual (*guru*). Poate că într-o zi ele vă vor veni în minte și atunci izbucnind în lacrimi veți spune: „Da, cineva mi-a spus aceasta odată". Superficialitatea noastră va fi în mod progresiv distrusă dacă vom asculta în fiecare zi astfel de învățături sfinte.

H. Umilința și respectul

63. Este stupid să te crezi foarte inteligent. Cioara este și ea inteligentă în felul ei și, fără îndoială, fiind convinsă de aceasta, nu se va lăsa niciodată prinsă pe picior greșit, ea va scăpa din orice pericol și va dovedi o uimitoare dexteritate în a-și fura hrana; dar, în ciuda acestui fapt, nu va realiza că este de plâns faptul că se hrănește cu gunoaie.

64. Pentru a deveni mare, trebuie să fii mai întâi umil. Cuibul ciocârliei este așezat pe sol, între bulgări de pământ; de aici ea se va ridica în Înălțimile Cerului.

65. Arborele încărcat de fructe se înclină foarte jos. Dacă doriți să fiți cu adevărat mari, fiți umili și plini de iubire.

66. Datoria noastră este să ne prosternăm și să adorăm acolo unde alții doar se înclină.

67. Mamă, distruge în mine ideea că eu sunt un brahman, că sunt un om important, că ceilalți sunt niște paria și de proveniență joasă, căci ei sunt tot manifestarea Ta, sub diverse forme.

68. Talerul cel mai încărcat al balanței se va înclina în timp ce cel mai ușor se va înălța. În același fel, omul sfânt și înțelept este întotdeauna umil și cald, în timp ce prostul este întotdeauna plin de vanitate și rece.

69. Orgoliul a pătruns într-o zi în inima lui Narada și el și-a imaginat că este cel mai mare adorator al lui Dumnezeu pe pământ. Dumnezeu a citit aceasta în inima sa și i-a spus: „Narada, du-te într-o anumită localitate, la unul dintre cei mai sinceri adoratori ai Mei și fă cunoștință cu el". Narada a mers în localitatea indicată și a găsit acolo un agricultor care se scula în zori, pronunța o dată Numele lui Dumnezeu, apoi își lua plugul și lucra până la căderea serii. Culcându-se, el pronunța încă o dată Numele lui Dumnezeu înainte de a adormi. Narada se întreba și era foarte nedumerit cum de poate fi acest țăran, obosit de munca sa, un mare adorator al lui Dumnezeu. Atunci Dumnezeu i-a spus: „Narada, ia o cupă plină de ulei, și fă înconjurul orașului purtând-o pe cap, dar fii foarte atent să nu cadă nici măcar o singură picătură". Narada a făcut ceea ce i se spusese. „Ei bine, de

câte ori te-ai gândit tu la Mine făcând turul orașului?" -"Nici măcar o dată, Stăpâne. Cum aș fi putut să o fac, în timp ce supravegheam fără încetare această cupă plină ochi cu ulei?" „Dacă pentru a purta această cupă fără să verși nici o picătură, tu te-ai concentrat atât de mult încât M-ai uitat cu desăvârșire, încearcă să înțelegi meritul acelui țăran care, purtând întreaga grijă a familiei sale și a muncii pe care o îndeplinește se gândește totuși la Mine de două ori pe zi."

70. Fiți tot atât de lipsiți de vanitate precum o frunză pe care vântul o poartă departe.

71. Nimeni nu poate să intre în Împărăția Cerurilor, dacă încă mai păstrează cea mai mică urmă de dorință în el, la fel cum un fir nu va intra prin urechea unui ac dacă cel mai mic capăt este detașat de restul firului. Când aspirantul încetează de a mai fi tulburat de dorințe și devine astfel pur, atunci el se poate dărui cu totul Divinului.

72. Mulți oameni spun vrând să pară umili: „Eu nu sunt decât o râmă care se târăște în praf". Dar, comparându-se astfel cu viermii, ei sfârșesc prin a deveni ca aceștia. Nu lăsați niciodată descurajarea să pătrundă în inima voastră. Pe drumul spiritual, disperarea este cel mai mare dușman al evoluției. Omul devine întotdeauna ceea ce el în permanență gândește.

73. Un om adevărat este acela care se respectă pe sine însuși. Ceilalți sunt oameni doar cu numele.

74. În timpul domniei lui Akbar (împărat mongol al Indiei, 1556 - 1605), un yoghin locuia într-o colibă dintr-o pădure apropiată de Delhi. Mulți oameni veneau să îl viziteze pe acest om sfânt, dar cum acesta era foarte sărac, el nu putea să le dea nimic de mâncare acestora în perioada în care stăteau la el. Această stare a lucrurilor l-a făcut să se gândească că are nevoie de bani, și s-a dus să-i ceară lui Akbar Shah, care era cunoscut pentru bunătatea sa cu oamenii sfinți. Când el a sosit, Akbar Shah se ruga. Yoghinul s-a așezat în cameră și a așteptat. El l-a auzit pe Akbar spunând în timpul practicii sale devoționale: „O, Doamne, acordă-mi mai multă bogăție, mai multă putere, mai multe teritorii!" Atunci el s-a ridicat, și ar fi ieșit din cameră dacă împăratul nu i-ar fi făcut semn să se reașeze. Ruga sa odată terminată, Akbar l-a întrebat pe yoghin: „Dacă ai venit să mă vezi, de ce ai vrut să pleci fără să îmi vorbești?" Acesta i-a răspuns: „Nu mai vreau să o deranjez pe Majestatea Voastră". Akbar a insistat să se explice, și atunci el i-a spus: „Mulți oameni vin să mă viziteze și îmi cer să le împărtășesc cunoașterea la care eu am ajuns. Dar, cum sunt lipsit de bani, eu nu pot să îi țin lângă mine mai multe zile și am venit să cer pentru aceasta o sumă de bani Majestății Voastre." „Atunci, spuse împăratul, de ce intenționai să pleci fără să-mi spui?" Yoghinul i-a răspuns: „Când am

văzut că chiar dumneavoastră Îl implorați pe Dumnezeu să vă dea bogății, putere și teritorii, mi-am spus atunci: Cum pot eu să cer ceva cuiva care cere el însuși? Ar fi mai bine să-l implor direct pe Dumnezeu sau, și mai bine, să încerc să acționez chiar eu singur, cu voia Sa".

75. Într-o zi, un om a mers la un înțelept și i-a spus cu o mare umilință: „Eu sunt un om foarte josnic, spune-mi, o, *guru* sfânt, cum pot eu să mă eliberez?" *Sadhu*, citind în adâncul inimii acelui om, i-a spus: „Du-te și caută-mi pe cineva și mai josnic decât tine". Omul a început să caute, dar nu a găsit nicăieri pe cineva mai josnic decât el însuși. Totuși, văzând într-o zi propriile sale excremente, și-a spus: „Iată ceva care cu siguranță este mai rău decât mine". În momentul când el s-a apropiat să le atingă pentru a le duce la *sadhu*, o voce s-a auzit spunându-i: „Nu mă atinge, o, păcătosule! Eu eram o delicioasă prăjitură dulce, demnă de a fi dăruită ca ofrandă zeilor și de a constitui deliciul credincioșilor. Șansa mea proastă m-a scos în calea ta și atingerea ta funestă m-a readus la această condiție mizerabilă, în care oamenii văzându-mă mă ocolesc și strâmbă din nas. Am intrat în contact doar o singură dată cu tine și iată care a fost destinul meu. La ce stare de degradare mai profundă voi ajunge, dacă mă vei atinge din nou?"

Astfel omul a învățat adevărata umilință. El a devenit cel mai umil dintre cei umili și astfel și-a deschis calea către Realizarea Supremă.

I. Simplitatea

76. Pentru a primi iluminarea divină, trebuie să devii mai întâi tot atât de pur și de simplu ca un copil. Renunțați la orgoliul dat de cunoștințele voastre limitate ale acestei lumi și priviți cât de mici sunteți față de Cunoașterea Supremă. Fiți simpli precum un copil și doar atunci veți atinge cunoașterea Adevărului Ultim.

77. Simplitatea te înalță cu ușurință la Dumnezeu. Dacă un om este simplu, cunoștințele spirituale vor fi ușor asimilate de el, așa cum o sămânță germinează cu ușurință, crește și rodește dacă este sădită într-un sol fertil și curat.

78. Maestrul a spus: „Oamenii nu devin simpli și generoși decât în urma multor penitențe. Dumnezeu nu poate fi atins decât de un suflet bun și simplu. El se revelează întotdeauna simplității sufletului". Dar a mai adăugat: „Aveți grijă! Fiți buni, simpli și credincioși, dar nu proști!"

79. Trebuie să discerneți între adevăr și fals, etern și efemer și atunci, uitând orice altceva, consacrați-vă întreaga ființă cunoașterii Adevărului Suprem.

J. Înfrângerea dorințelor

80. Dumnezeu este precum un arbore *kalpataru*, arbore care, în sferele celeste, împlinește toate dorințele și dăruiește tot ceea ce i se cere.

Ascultați o istorioară: În cursul peregrinărilor sale, un călător a ajuns într-o câmpie uriașă. Cum mersese mai multe ore în plin soare, era complet extenuat și transpira abundent. El s-a așezat la umbra unui arbore pentru a se odihni puțin. Acest călător nu și-a dat seama că se așezase sub copacul divin. Încetul cu încetul, el a început să se gândească că ar fi plăcut să aibă un pat moale pe care să doarmă. Imediat ce acest gând a fost formulat în mintea sa, el a găsit un pat confortabil lângă el. În ciuda uimirii sale, el s-a întins pe acel pat. Apoi s-a gândit că ar fi încântător dacă o tânără fată ar veni să-i maseze ușor picioarele obosite. Imediat ce acest gând a prins formă, a apărut o tânără fată lângă el, masându-i picioarele. Călătorul s-a simțit extrem de fericit. Curând, i s-a făcut foame și s-a gândit: „Primesc tot ceea ce doresc. De ce nu aș primi și ceva de mâncare?" În aceeași clipă, el a găsit în fața sa mai multe feluri de preparate delicioase. A început să mănânce și după ce s-a săturat, s-a întins din nou pe pat gândindu-se la evenimentele din acea zi. Făcând aceasta, el și-a spus: „Dacă un tigru ar veni să mă atace deodată..." În același moment, un tigru uriaș a sărit asupra sa, i-a rupt gâtul și l-a omorât. Astfel, călătorul și-a pierdut viața. Dacă el și-ar fi dorit în locul tuturor acelor plăceri trecătoare Eliberarea Supremă, Dumnezeu i-ar fi dăruit-o. Dacă în timpul *sadhana*-ei voastre, vă rugați să aveți prieteni, bani sau renume, dorințele voastre vor fi fără îndoială realizate până la un anumit punct, dar atenție! În spatele bunurilor pe care le primiți, este ascuns un tigru. Aceste feroce fiare: bolile, întristarea, obsesiile și grijile, pierderea banilor și a onorurilor, etc., ne fac să suferim de o mie de ori mai mult decât tigrul cel viu.

81. Atât timp cât înălțarea inimii noastre este tulburată de vântul dorințelor, este foarte mică șansa ca să putem să găsim aici revelarea Divinului. Această revelație nu apare decât într-o inimă calmă, în timpul extazului divin.

82. La fel cum un om urcat pe marginea unui puț adânc va merge tot timpul precaut, de teamă să nu cadă, omul care trăiește în această lume trebuie să se ferească totdeauna de tentațiile planurilor inferioare, rămânând permanent lucid și foarte atent să nu cadă. Acela care cade în fundul unui puț nu se va putea ridica și nu va putea ieși fără să sufere și fără să se murdărească.

83. Dacă un elefant este lăsat în libertate, el va dezrădăcina arbuștii și copacii, dar dacă cel care îl conduce îl va atinge pe cap cu o țepușă,

el se va calma imediat. Tot astfel, mintea dezordonată vagabondează trecând de la un gând inutil la altul, dar se calmează imediat ce apare adevăratul discernământ.

84. Cu cât un om este mai ataşat de lume, cu atât el are mai puţine şanse de a atinge *jnana* (cunoaşterea); cu cât este mai puţin înlănţuit de această lume, cu atât devine mai mare probabilitatea de a ajunge la *jnana*.

85. Când în mijlocul florii se naşte fructul, petalele cad de la sine. La fel, când Divinul se revelează deplin inimii noastre, limitările naturii noastre umane dispar de la sine.

86. Cum poate fi ştearsă atracţia faţă de plăcerile din această lume? Prin plăcerea Supremă a trăirii în Spiritul Divin, care este sursa şi esenţa întregii fericiri şi a tuturor plăcerilor reunite şi încă mai mult decât atât. Aceia care ajung la cunoaşterea lui Dumnezeu nu mai resimt nici o atracţie faţă de bucuriile mărunte, efemere şi fără valoare ale acestei lumi.

Sat-cit-ananda este întreaga esenţă a tuturor plăcerilor şi fericirilor. Aceia care se bucură de Pura Existenţă, Pura Conştiinţă, Pura Beatitudine nu mai pot resimţi nici o atracţie faţă de plăcerile lumeşti.

87. *Pranava AUM* nu trebuie să fie considerată doar un simplu cuvânt, ci un simbol fonematic al Divinităţii însăşi, iar aspiraţia către Dumnezeire nu poate fi comparată cu dorinţele inferioare ale acestei lumi.

K. Atitudinea faţă de femei

88. Într-o zi, în timp ce îi masa picioarele, Sarada Devi l-a întrebat pe Sri Ramakrishna: „Ce sunt eu pentru tine?"

El a răspuns: „Mama care se află în templu, mama care a dat naştere acestui Univers, dar şi cea care locuieşte acum în Nahabat (micul pavilion în care locuia Sarada Devi în cea mai mare parte a sejurului său la Dakshineswar). Ea este cea care îmi masează acum picioarele. Într-adevăr îţi spun, eu văd în tine o încarnare a Mamei Divine".

89. Toate femeile sunt o părticică din Mama Divină, şi toate trebuie să fie considerate în consecinţă mame.

90. Se spune în Scrierile Sacre că Narada i-a adresat lui Rama această rugăminte: „O, Rama, Tu eşti *Purusha*, Tu eşti cel care apari sub forma tuturor oamenilor şi Sita, *Prakriti* a Ta, apare sub forma tuturor femeilor. Tu eşti bărbatul şi Sita este femeia. Peste tot unde există o formă feminină, este de fapt manifestarea lui Sita, Mama Divină".

91. Toate femeile, fie că au o natură bună sau rea, castă sau desfrânată, trebuie să fie considerate întotdeauna ca imagini ale Preafericitei şi Divinei Mame.

92. Acela care se găseşte faţă în faţă cu Realitatea, şi care a fost binecuvântat de viziunea lui Dumnezeu, nu va privi femeile cu teamă. El va vedea în ele ceea ce ele sunt în realitate, imagini ale lui *Brahmamayi*, Mama Divină a Universului. El va oferi aşadar femeilor, nu numai consideraţia şi respectul său, dar de asemenea şi adoraţia unui fiu pentru mama sa.

93. Consideraţi toate femeile ca pe propria voastră mamă, ca pe Suprema Energie creatoare (*Shakti*).

94. Cunoaşterea unităţii m-a făcut să văd că, în planul simţurilor, orice lucru nu este decât o manifestare a lui Dumnezeu. În acest fel, am realizat că femeile nu sunt decât forma sub care apare Mama Divină. Eu venerez orice femeie, fie că ea este o persoană frivolă sau o soţie ideală, exemplu de devotament şi iubire.

95. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Maestre, ce gândiţi despre acest obicei înscris în lucrările tantrice, de a practica devoţiunea în compania femeilor?"

El a răspuns: "Aceasta este o cale sigură, rapidă, dar şi dificilă. Există trei moduri de practicare a devoţiunii. Putem lua în faţa Mamei Divine atitudinea „eroului", cea a „servitorului" sau cea a „fiului". Eu am adoptat atitudinea „fiului". Dacă o veţi adopta pe cea a „servitorului" va fi tot atât de bine. Calea „eroului" este ceea ce în *tantra*-e se numeşte *vira-bhava*. În această cale, adoratorul consideră zeitatea ca pe o iubită divină şi îşi alege o femeie care să o reprezinte. Această cale este la fel de frumoasă, însă rezervată celor puţini, care au o mare putere de înţelegere, de iubire, de dăruire, de transfigurare.

96. Aspiraţi la graţia divină? Urmăriţi să primiţi ocrotirea Mamei, Energia divină primordială (*Shakti*). Ea este *Mahamaya*. Ea este cea care aduce iluminarea întregii lumi şi care face să apară triplul plan al creaţiei, al conservării şi al distrugerii. Ea acoperă totul cu un val de ignoranţă. Dacă ea nu deschide uşa, nimeni nu poate să intre în „spaţiul interior al inimii Supremului". Divina *Shakti* se află la baza creaţiei. Ea are două feţe: *vidya* şi *avidya*. *Avidya* ne înlănţuie, iar *vidya* este sursa bunătăţii, a cunoaşterii şi a dragostei şi ea ne conduce către Dumnezeu.

97. Toate femeile sunt imagini ale lui *Shakti*. În India occidentală, în timpul celebrării căsătoriei logodnica ţine în mână un cuţit - în Bengal, este un spărgător de nuci. Aceasta vrea să spună că prin ajutorul logodnicei sale, care este *Shakti* însăşi, bărbatul va sfărâma (tăia) legăturile *Maya*-ei. Aceasta este *vira-bhava*, „calea eroului spiritual".

L. Aspirantul spiritual și familia sa

98. Mani l-a întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Să presupunem că o femeie, al cărei soț s-a consacrat practicilor religioase, îi spune: „Dacă nu te vei ocupa de mine mai mult, mă voi sinucide!" Ce trebuie să facă el în acest caz?"

El a răspuns: „El va trebui să renunțe la o astfel de femeie și să o abandoneze sorții sale numai după ce a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a o transforma și pe ea și pentru a o orienta pe calea spre Divin. O va lăsa să facă ce va hotărî ea!

Un moment mai târziu, Maestrul a adăugat: „Dacă omul este pătruns de o devoțiune sinceră, el va antrena pe calea spirituală pe toată lumea, fie rege, ființe rele sau soția sa. Exemplul său poate să o convingă pe soția sa să se întoarcă puțin câte puțin către Dumnezeu. Dacă el este bun, este foarte posibil ca soția sa să devină și ea bună și, prin grația lui Dumnezeu, va fi ajutată să atingă viața eternă."

99. Fratele lui Pratap a petrecut câteva zile aici și dorește să se instaleze definitiv. El nu lucrează acum, și și-a lăsat soția și copiii în grija socrului său. Pe el l-am certat cu severitate. Nu credeți că a comis o greșeală uriașă fugind din calea sorții atunci când are atâția copii de crescut? Ar trebui să-i fie rușine la gândul că altcineva trebuie să aibă grijă de familia sa. Eu l-am respins cu severitate și l-am trimis să își caute de lucru. Atunci el a plecat.

100. Părinții merită a fi respectați în timpul vieții. Pe parcursul întregii lor vieți, noi trebuie să îi servim cât mai bine posibil și, la moartea lor, noi trebuie să ducem la îndeplinire ritualurile funerare conform mijloacelor noastre. Dacă fiul este cel mai sărac dintre săraci și nu are posibilitatea să celebreze aceste rituri, el va trebui să meargă în pădure și să-și plângă aici neputința. Doar în acest fel el se va putea elibera de obligațiile pe care le are față de părinții săi. Doar iubirea pentru Dumnezeu îl va putea scuza în fața părinților săi.

101. *Maya* este atașamentul pe care îl avem față de tată, mamă, frate, soră, soție, copii și veri. Dragostea dăruită în mod egal tuturor creaturilor se numește *daya*. Ea vine din cunoașterea faptului că Dumnezeu există în toți.

102. Un discipol i-a spus *guru*-lui său că nu poate să renunțe la slujba și la casa sa din cauza soției sale de care este extrem de atașat. *Guru*-l, pentru a-l face să-și înțeleagă greșeala, l-a învățat un secret din *hatha-yoga*, pe care avea obiceiul să o practice.

Într-o dimineață, pe neașteptate, întreaga familie a discipolului a fost îngrozită. Vecinii au venit și l-au găsit într-o cameră pe tânărul *hatha-yoghin* așezat, rigid și într-o postură extrem de contorsionată.

Toată lumea l-a crezut mort. Soția sa se lamenta: „De ce ne-ai părăsit? Unde ești tu acum? Nu am crezut niciodată că o astfel de nenorocire ni se poate întâmpla". Părinții au adus o targă ca să poată transporta corpul la crematoriu. A urmat un moment de confuzie: omul era atât de contorsionat încât corpul său nu încăpea pe ușă. Un vecin a adus un ciocan și s-a pus pe lucru, începând să demoleze rama de la ușă. Soția, imediat ce a auzit loviturile, a încetat să mai geamă isteric și cu ochii în lacrimi, a venit să întrebe ce se întâmplă. Când a înțeles că ușa trebuie să fie demolată pentru a putea scoate corpul, ea a strigat: „Nu, nu, nu faceți asta! Eu sunt văduvă acum, nimeni nu mai are grijă de mine, eu trebuie să-mi cresc copii orfani. Dacă demolați ușa, ea nu va mai fi niciodată reparată. Ceea ce trebuia să se întâmple cu soțul meu, s-a întâmplat, este mai bine pentru a-l transporta să-i tăiem brațele și picioarele". Auzind aceasta, tânărul *hatha-yoghin* s-a ridicat brusc - efectul a fost teribil - și el a strigat: „Cum, soție, tu vrei să-mi tai brațele și picioarele?" Și după ce a pronunțat aceste cuvinte a plecat împreună cu *guru*-l său, dăruindu-se numai lui Dumnezeu.

103. Un vizitator i-a spus Maestrului: „Când fiul meu Harish va crește, îl voi însura, îi voi încredința grija familiei, voi renunța la lume și voi practica *yoga*".

Maestrul a răspuns: „Nu veți avea niciodată ocazia să practicați *yoga*. Veți spune: „Harish și Girish îmi sunt foarte dragi, ei nu doresc să-i părăsesc". După aceasta veți spune: „Trebuie mai întâi ca Harish să aibă un fiu și să îl văd pe acest copil însurat..." Și astfel, nu va exista niciodată un sfârșit al dorințelor voastre."

M. Rugăciunea și devoțiunea

104. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Trebuie să te rogi lui Dumnezeu cu voce tare?" El a răspuns: „Rugați-vă lui Dumnezeu așa cum doriți, dar faceți-o cu tot sufletul. Puteți fi siguri că întotdeauna El vă va auzi, căci El aude chiar și pasul unei furnici".

105. Când gândirea și cuvântul se unesc într-o aspirație sinceră pentru a cere un lucru, rugăciunea este îndeplinită. Rugăciunea unui om ale cărui buze spun: „Toate acestea sunt ale Tale, o, Doamne" dar care în timpul acesta gândește: „Toate acestea sunt ale mele", nu are nici o eficacitate.

106. Rugați-vă Divinei Mame astfel: „Dăruiește-mi o, Mamă, dragoste nestăvilită și credință de nezdruncinat."

107. Yashoda (mama adoptivă a copilului Krishna) neavând nici o veste despre Gopala (numele dat copilului Krishna) s-a îndreptat către Radha (cea mai mare adoratoare a lui Krishna) pentru a o întreba dacă

ea ştie ceva despre el. Radha, în stare de extaz, nu a auzit întrebarea. Când a revenit, ea a văzut-o pe „Regina din Nada" (Yashoda) şi a întrebat-o care este motivul venirii sale. Yashoda şi-a repetat întrebarea. Srimati (Radha) i-a spus atunci: „Mamă, închide ochii, meditează asupra formei lui Gopala şi îl vei vedea". Imediat ce Yashoda a închis ochii, Radha, care era esenţa spiritualităţii (*Bhava*), a copleşit-o cu puterea spirituală, şi în această stare de supraconştiinţă, Yashoda l-a văzut pe Gopala. Atunci ea i-a cerut o favoare lui Srimati: „Mamă, dă-mi puterea de a-l vedea de fiecare dată când ochii mei vor fi închişi".

108. Nu vă trădaţi propriile gânduri şi aspiraţii. Fiţi sinceri. Acţionaţi aşa cum gândiţi şi veţi reuşi cu siguranţă. Rugaţi-vă cu o inimă sinceră şi rugămintile voastre vor fi cu siguranţă ascultate.

109. Puneţi-vă în armonie gândurile şi cuvintele. Aceasta este calea dreaptă a practicilor spirituale. Fără aceasta, dacă spuneţi: „O, Doamne, Tu reprezinţi Totul pentru mine", dar sunteţi convinşi că lumea este totul pentru voi, toate devoţiunile voastre sunt condamnate să rămână sterile.

110. Pentru a vă apropia de un om bogat, trebuie să obţineţi favorurile gardienilor plasaţi la uşa sa. Tot astfel, pentru a ajunge la Supremul Stăpân, trebuie să practicaţi intens tehnicile spirituale, să căutaţi anturajul fiinţelor spirituale şi să recurgeţi la diverse alte modalităţi spirituale adecvate.

111. Nu lăsaţi gândurile şi preocupările terestre să vă absoarbă spiritul. Faceţi la momentul dorit ceea ce este necesar, dar păstraţi-vă totdeauna întreaga fiinţă focalizată asupra lui Dumnezeu.

112. Nu vă rugaţi pentru a avea lucruri aparţinând acestei lumi, rugaţi-vă precum sfântul Narada. El îi spunea lui Ramachandra: „O, Rama, acordă-mi favoarea lui *bhakti*, de a te iubi închinat în faţa picioarelor Tale de lotus."

„- Ţi-o acord, Narada, a spus Rama, dar nu îmi vei cere alt lucru?"

- Doamne, a răspuns Narada, acordă-mi puterea de a nu fi fascinat de *Maya* Ta care cuprinde întregul univers."

Ramachandra a adăugat: „Ţi-o acord, Narada, dar nu ai nimic altceva a-Mi cere?"

„- Nu, Doamne, a răspuns atunci Narada."

113. Dacă nu ştiţi cum să vă raportaţi la Dumnezeu neştiind dacă Dumnezeu are sau nu formă, rugaţi-vă astfel: „O, Doamne, eu nu pot înţelege dacă Tu ai sau nu formă, dar fie într-un fel sau în altul, ai milă de mine şi revelează-mi-Te".

114. Putem atribui imaginaţiei formele şi aspectele lui Dumnezeu care s-au manifestat în lume, sau putem să nu le credem adevărate.

Uneori însă, Dumnezeu va copleşi cu graţia Sa pe cel care crede în Puterea divină creatoare şi susţinătoare a acestei lumi şi care se roagă astfel cu o inimă curată: „O, Doamne, eu nu cunosc adevărata Ta natură. Revelează-mi-Te aşa cum eşti în realitate!"

115. Dumnezeu este atent la toate lucrurile, copiii mei. El ascultă fiecare rugăminte pe care i-o adresaţi. El vi se va revela cu siguranţă într-o zi sau alta, când vă aşteptaţi mai puţin, poate chiar în momentul morţii voastre.

N. Progresul spiritual depinde de gândire

116. Progresul spiritual al unei fiinţe depinde de gândurile pe care le întreţine predominant în mintea sa, precum şi de condiţia sa mentală.

Doi prieteni se plimbau într-o zi printr-o piaţă unde se comenta *Bhagavata Purana*. Unul a propus: „Să ascultăm Scrierile Sacre". Dar celălalt a răspuns: „La ce ar servi să ascultăm *Bhagavata*? Să mergem mai bine la un lupanar în căutarea plăcerii". Primul dintre cei doi prieteni nu a fost de acord şi s-a aşezat în piaţă pentru a asculta comentariile la *Bhagavata*. Cel de al doilea a mers la o casă de plăceri, dar nu a găsit aici ceea ce sperase şi şi-a spus: „ Ah, de ce am venit aici? Cât de fericit este prietenul meu să asculte un pasaj din viaţa sfântă şi din acţiunile Domnului Hari!" Astfel, deşi se găsea într-un loc viciat, el medita asupra Domnului. Prietenul său, ascultând lectura din *Bhagavata*, nu a găsit nici o bucurie. Nemulţumit de alegerea sa, el şi-a spus: „Ce idiot am fost că nu mi-am însoţit prietenul la lupanar, el trebuie să se bucure acum nebuneşte". Doar corpul său era prezent la lectura din *Bhagavata*, în timp ce mintea sa revenea fără încetare la distracţia promisă de casa rău famată. Deşi nu mersese acolo personal, el comitea un păcat, pentru că era obsedat de gânduri josnice. Însă cel care mersese la femei, acumulase toate meritele pe care i le-ar fi conferit ascultarea lui *Bhagavata*, pentru că el a meditat asupra Sfintelor Scripturi, chiar dacă se găsea acolo jos.

117. A existat odată un *sannyasin* care a locuit în apropierea unui templu al lui Shiva. În faţa sa locuia o prostituată. Văzând că oamenii intră fără încetare la ea, *sannyasin*-ul a mers într-o zi la ea şi a mustrat-o: „Tu eşti, i-a spus el, o mare păcătoasă. Tu păcătuieşti zi şi noapte. Soarta ta va fi teribilă". Nenorocita prostituată s-a căit amarnic pentru greşelile ei şi cu toată inima sa l-a implorat pe Dumnezeu să o ierte. Dar prostituţia era singura sa meserie. Astfel, de fiecare dată când corpul său se dăruia, ea ajungea la trăiri profunde de dăruire faţă de Divin, şi implora din ce în ce mai intens iertarea divină. *Sannyasin*-

ul, văzând că după toate aparenţele, sfaturile sale nu au avut nici un efect, şi-a spus: „Să vedem câţi bărbaţi au pătruns la această femeie în cursul vieţii sale". Din acel moment, de fiecare dată când cineva intra la prostituată, *sannyasin*-ul punea de o parte o mică pietricică. A sfârşit prin a aduna o grămadă importantă. Într-o zi, el i-a spus femeii arătându-i grămăjoara: „Vezi tu această grămadă de pietricele? Fiecare piatră reprezintă un păcat de moarte pe care l-ai comis de ultima dată când te-am sfătuit să te îndrepţi. Îţi repet încă o dată. Încetează acţiunile tale rele!" Nenorocita a început să tremure văzând astfel materializată acumularea păcatelor sale. Ea îl ruga pe Dumnezeu vărsând lacrimi arzătoare şi repetând cu voce scăzută: „Doamne, nu vrei să mă eliberezi de această viaţă mizerabilă pe care o duc?"

Rugămintea sa a fost auzită, şi în aceeaşi zi, îngerul morţii a trecut pe la ea. Ea a murit pentru acest pământ. Printr-o ciudată dorinţă a lui Dumnezeu, *sannyasin*-ul a murit în aceeaşi zi. Mesagerii lui Vishnu au coborât din cer şi au dus corpul spiritual al prostituatei în regiunile celeste, în timp ce mesagerii lui Yama (Zeul şi regele morţilor) s-au ocupat de spiritul *sannyasin*-ului ducându-l către lumile inferioare. *Sannyasin*-ul, văzând şansa prostituatei, a strigat: „Cum, aceasta este dreptatea lui Dumnezeu? Eu mi-am petrecut toată viaţa în ascetism şi sărăcie şi sunt dus în infern, în timp ce această prostituată, a cărei viaţă nu a fost decât un şir de păcate, a urcat în paradis?" Auzind aceste proteste, mesagerii lui Vishnu au răspuns: „Deciziile lui Dumnezeu sunt întotdeauna juste; dar am auzit ce ai gândit. Tu ţi-ai petrecut viaţa în vanitate, făcând paradă cu meritele tale, căutând onoruri şi glorie, şi Dumnezeu te-a recompensat după măsură. Inima ta nu a fost niciodată cu adevărat însetată de El. Această femeie, dimpotrivă, s-a rugat lui Dumnezeu zi şi noapte, chiar şi atunci când corpul său păcătuia. Priveşte cum sunt tratate corpul tău şi al ei de către cei rămaşi pe pământ. Cum corpul tău n-a păcătuit niciodată, el este ornat cu flori şi ghirlande şi purtat în procesiune, în sunetul muzicii către fluviul sacru. Corpul prostituatei, care a păcătuit, chiar în această clipă este pradă şacalilor. Cu toate acestea, inima sa este pură şi din această cauză ea merge în sferele rezervate celor puri. Inima ta a fost întotdeauna absorbită în observarea păcatelor altora şi astfel ea a devenit impură. Din această cauză tu mergi acum în regiunea oamenilor impuri. Tu eşti cel prostituat în lumea spirituală şi nu ea".

CAPITOLUL VII. Aspiranţii la viaţa spirituală şi diversitatea credinţelor

A. Dumnezeu este unic

1. Fiinţa Supremă este Unică, dar numele Sale diferă. De exemplu, unicul şi acelaşi element care este apa, este denumit în mod diferit de popoare diferite şi în epoci diferite. În Bengali, acest element se numeşte *jal*, în hindi *pani*, în engleză *water*. Dacă oamenii încep să se certe pentru a dovedi că acelaşi element nu este *jal*, ci *pani*, sau *water*, sau invers, aceasta ar fi ridicol. Facem acelaşi lucru atunci când argumentăm sau când ne batem pentru supremaţia lui Dumnezeu recunoscut de diferite religii.

2. Dacă mă veţi întreba asupra cărei forme a lui Dumnezeu să meditaţi, eu vă voi spune să o luaţi pe aceea pe care o doriţi, dar fiţi conştienţi că toate aceste forme nu sunt decât chipuri ale aceluiaşi Dumnezeu.

Nu fiţi niciodată intoleranţi faţă de formele divine, oricare ar fi ele. *Shiva*, *Kali*, *Hari*, nu sunt decât manifestări diferite ale Unicului. Preafericit este acela care ştie că toate acestea reprezintă acelaşi lucru!

3. În atelierul unui olar se află diferite vase, având forme multiple: oale, ulcioare, farfurii plate, farfurii adânci, etc., dar toate acestea sunt modelate din aceeaşi argilă. Tot astfel, Dumnezeu este Unul, dar El este adorat în ţări diferite şi în epoci distincte sub nume şi aspecte variate.

4. Din acelaşi zahăr, putem modela diferite animale şi păsări. Tot astfel, aceeaşi dulce Mamă Divină este adorată în epoci şi în ţări diferite, sub diverse nume şi forme. Credinţele diferite nu sunt decât căi diferite pentru a ajunge la Ea.

5. Aşa cum, din una şi aceeaşi substanţă, de exemplu aur, se pot fabrica ornamente variate, la fel, singurul şi acelaşi Dumnezeu este adorat sub forme şi nume diverse în ţări şi timpuri diferite. Cu toate că El este adorat potrivit unor concepţii diverse - unii Îl iubesc sub numele de „Tată", alţii îi spun „Mamă", alţii „Prieten" şi alţii „Preaiubitul", alţii încă Îl numesc „comoara inimii lor", sau „micul lor copil" - este întotdeauna vorba despre acelaşi unic Dumnezeu adorat.

B. Diferitele religii sunt căi ce conduc la Dumnezeu

6. Există mai multe scări prin care putem coborî spre un lac. Omul care coboară direct una dintre aceste scări pentru a face o baie sau pentru a-şi umple vasul cu apă, nu va avea nevoie să se certe cu vecinul său susţinând că una dintre scări este mai bună decât alta. La fel, există multe căi care conduc la fântâna beatitudinii eterne. Fiecare dintre religiile lumii este una dintre aceste căi. Parcurgeţi-o cu o atitudine sinceră şi iubitoare şi veţi putea gusta apa fericirii eterne. Dar nu spuneţi că religia voastră este mai bună decât a altuia.

7. Nu există decât un Dumnezeu, dar numele Sale sunt nenumărate, precum nenumărate sunt de asemenea aspectele sub care El se poate manifesta şi poate fi adorat. Numiţi-le oricum şi adoraţi-le sub orice aspect vă place mai mult şi fiţi siguri că veţi ajunge la El.

8. Atunci când văcarul unui sat conduce vacile la păscut, vaci care vin din staule diferite se reunesc într-o singură cireadă, ca şi cum n-ar forma decât aceeaşi familie. Dar atunci când se întorc seara, ele se dispersează şi fiecare se întoarce în staulul său.

La fel oamenii de diferite credinţe sunt, atunci când se reunesc pentru adorarea lui Dumnezeu, precum membri unei familii, dar când se separă, fiecare urmează particularităţile credinţei sale, ale religiei sale.

9. Diferitele credinţe nu sunt decât căi diferite pentru a atinge Supremul Absolut. Numeroase sunt mijloacele prin care putem ajunge la acest templu al lui *Kali*. Unii vin aici cu vaporul, alţii cu maşina, alţii pe jos. Tot astfel, oamenii pot ajunge la Dumnezeu urmând diferite căi spirituale.

10. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Date fiind numeroasele secte şi credinţe hinduse, pe care trebuie să le adoptăm?"

El a răspuns: „Parvati a întrebat într-o zi pe Mahadeva: „O Doamne, care este cheia supremei Beatitudini?" Mahadeva a răspuns: „Este credinţa!" Particularităţile religiilor şi ale sectelor nu au nici o importanţă. Fiecare să îndeplinească cu credinţă ritualurile propriei sale religii."

11. În timp ce hinduşii ortodocşi şi membrii de la Brahmo Samaj îşi predicau cu zel ritualurile, cineva l-a întrebat pe maestru ce părere are. Sri Ramakrishna a răspuns: „Eu văd pe Mama Divină realizându-şi opera simultan prin intermediul acestor două credinţe."

12. Aswini Kumardut l-a întrebat într-o zi pe maestru în ce constă diferenţa între hinduism şi Brahmo Samaj.

Sri Ramakrishna a răspuns: „Diferenţa este cea care există între o notă muzicală şi muzica însăşi. Brahmo Samaj se mulţumeşte cu o singură notă a lui *Brahman*, în timp ce hinduismul este compus din mai multe note care nu formează decât o dulce armonie."

13. Toate religiile sunt căi ce conduc la Dumnezeu, dar căile nu sunt decât mijloacele de a-L atinge pe Dumnezeu.

14. Toţi pescăruşii au acelaşi strigăt şi toţi înţelepţii au învăţături identice.

C. Cauza şi remediul fanatismului

15. Un om ignorant, convins că propria sa religie este cea mai bună, proclamă aceasta foarte vehement. Dar atunci când spiritul său va fi luminat de adevărata înţelepciune, toate aceste atitudini de negare a celorlalte căi vor dispărea.

16. Doi oameni discutau aprins despre culoarea cameleonului. Primul spunea: „Cameleonul de după acest palmier este de o superbă culoare roşie." Celălalt îl contrazicea: „Vă înşelaţi, cameleonul nu este roşu, ci albastru." Neajungând la o înţelegere, ei s-au îndreptat amândoi către un om care locuia sub acel palmier şi care observase cameleonul în toate fazele şi culorile sale. Primul a spus: „Cameleonul de pe acest arbore nu este roşu?" „- Da, domnule", a răspuns omul. „- Ce spuneţi voi, a strigat al doilea? Cu siguranţă nu este roşu, ci albastru." Umil, omul a răspuns: „Da, domnule, este albastru!" El ştia că acest animal îşi schimba în mod continuu culoarea şi el a răspuns afirmativ ambelor întrebări. Tot aşa, *sat-cit-ananda* poate fi de mai multe feluri. Adoratorul care nu a realizat-o decât într-o singură formă, nu o cunoaşte decât astfel, dar numai acela care a realizat-o sub multiplele sale aspecte poate spune: „Toate formele sunt Dumnezeu, căci Dumnezeu ia toate formele. El este atât cu formă, cât şi fără formă şi există multe forme ale Sale pe care nimeni nu le cunoaşte."

17. Nu fiţi intoleranţi şi ignoranţi ca Ghanta Karna, care îl adora pe Shiva, dar detesta toate celelalte divinităţi. Shiva i-a apărut într-o zi şi i-a spus: „Atât timp cât nu vei iubi şi ceilalţi zei, eu nu voi fi mulţumit de tine." Şi totuşi, omul nu s-a corectat. După câteva zile, Shiva i-a apărut din nou. I s-a revelat ca Hari-Dhara, cu alte cuvinte o jumătate de figură îi aparţinea lui Shiva şi cealaltă jumătate era Vishnu. Ghanta Karna a fost pe jumătate mulţumit, pe jumătate supărat. El şi-a depus ofrandele în faţa jumătăţii viziunii reprezentându-l pe Shiva, dar nu a prezentat nimic celeilalte jumătăţi reprezentându-l pe Vishnu, şi când el a ars tămâia în faţa preaiubitului său Shiva, a avut îndrăzneala să astupe nara lui Vishnu pentru ca acesta să nu se bucure de parfum. Atunci Shiva i-a spus: „Tu eşti un ignorant incorigibil! Luând acest dublu aspect eu am vrut să te conving că toţi zeii şi toate zeiţele nu sunt decât forme şi manifestări variate ale unicei mele Fiinţe. Tu nu ai înţeles această lecţie şi mult timp de acum înainte tu vei suferi datorită prostiei tale."

Omul s-a întors în satul său cu inima plină de o ură violentă pentru

Vishnu. Atunci când copiii şi-au dat seama, ei s-au amuzat să-l necăjească strigând „Vishnu, Vishnu! imediat ce îl vedeau. El şi-a atârnat atunci clopoţei la urechi şi şi-a luat obiceiul de a-i face să răsune imediat ce auzea numele detestat, astfel încât sunetul să nu ajungă până la el. Şi iată de ce a fost numit el Ganta Karna, ceea ce înseamnă „clopoţei la ureche". Amintirea acestei forme de prostie este şi astăzi detestată în Bengal, iar într-o anumită zi a anului, copiii construiesc chipuri ale sale şi le demolează cu lovituri de băţ.

18. Trei orbi s-au reunit într-o zi pentru a examina un elefant. Primul a atins piciorul animalului şi a spus: „Elefantul este precum un stâlp." Al doilea a pipăit trompa şi a spus: „Elefantul este precum un ciomag." Al treilea om a palpat pântecul şi a declarat: „Elefantul este precum un vas mare". Apoi ei au început să discute despre acest subiect. Un trecător i-a întrebat care este motivul certei lor. Ei i l-au spus şi l-au rugat să-i arbitreze. Omul a declarat: „Nici unul dintre voi nu a văzut bine elefantul. El nu are aspectul unui stâlp, dar picioarele sale sunt ca nişte stâlpi; el nu are aspectul unui ciomag, dar trompa sa seamănă cu un ciomag, el nu are aspectul unui vas, dar abdomenul său seamănă cu aşa ceva. Elefantul este o combinaţie a tuturor acestora: picioare, trompă şi pântec." Astfel se ceartă şi aceia care au văzut numai unul dintre aspectele Divinităţii.

19. A fost odată o broscuţă care trăia pe fundul unui mic lac. Ea locuia acolo de foarte mult timp. Acolo fusese născută şi acolo trăise tot timpul. Era o broscuţă foarte mică. Într-o zi, o altă broscuţă care trăise la ţărmul oceanului a ajuns la acel lac. Locuitoarea lacului a întrebat-o pe noua venită: „De unde vii tu?" -"Eu vin de la ţărmul oceanului", i-a răspuns cealaltă. -"De la ocean? Cât este de mare?" -"O, este foarte mare", a spus vizitatoarea. -"Adevărat? Oceanul este cam aşa de mare ?" a întrebat mica broscuţă întinzându-şi picioruşele.

-"Încă mult mai mare." -"Este atunci atât de mare cât lacul meu?"

-"Cum poţi tu, draga mea prietenă, să compari oceanul cu lacul tău?"

-"Dar nu poate exista nimic mai mare decât lacul meu. Minţi şi te voi goni de aici" a strigat mica broscuţă înfuriată.

La fel se întâmplă cu toţi oamenii care au mintea îngustă. În fundul micilor lacuri ale existenţei lor limitate, ale înţelegerii lor mărginite, îşi imaginează că lumea întreagă nu este cu nimic mai mare decât un lac.

20. Există oameni dogmatici care sunt proşti şi ignoranţi şi care tulbură pacea lumii considerând adevărat numai propriul lor ideal. Aceasta însă, nu alterează cu nimic adevărul la care a ajuns o fiinţă eliberată.

21. Oamenii îşi trasează marginile câmpurilor lor punând bariere şi borne, dar nimeni nu poate delimita cerul imens care se întinde deasupra capetelor noastre, cerul indivizibil care ne înconjoară şi ne include pe toţi.

Omul care nu a atins iluminarea spune, în ignoranţa sa, că religia sa este

cea mai bună şi singura adevărată. Dar când inima sa va fi luminată de adevărata cunoaştere, el îşi va da seama că dedesubtul tuturor acestor certuri între religii şi credinţe se găseşte Pura Existenţă, Pura Conştiinţă, Beatitudinea Absolută.

D. Controversele religioase

22. Fiţi totdeauna fermi în propria voastră credinţă, dar evitaţi totdeauna orice intoleranţă.

23. Cel care practică exerciţiile religioase cu certitudinea că nu există decât un Dumnezeu cu siguranţă va ajunge la El, indiferent sub care aspect îl adoră, sub care nume şi în care manieră.

24. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Dacă acelaşi Dumnezeu domneşte asupra tuturor religiilor şi în această lume, de ce pare el diferit în fiecare religie?"

El a răspuns:" Dumnezeu este Unul, dar aspectele sale sunt multiple. La fel cum un stăpân al casei apare membrilor familiei sub diverse aspecte - tată pentru unul, soţ pentru altul, frate pentru un al treilea, la fel, Dumnezeu este descris şi numit în moduri diferite, în funcţie de viziunea particulară a fiecăruia dintre adoratorii săi.

25. O mamă, îngrijindu-şi copii bolnavi, dă unuia orez şi curry, altuia mere şi celui de al treilea grâu. La fel, Dumnezeu a pregătit oamenilor diverse căi în funcţie de variatele lor naturi.

26. Trebuie ca omul să fie creştin pentru a învăţa mila, musulman pentru observarea strictă a riturilor exterioare şi hindus pentru a simţi compasiunea universală faţă de toate creaturile.

27. Atunci când veţi merge în mijlocul oamenilor trebuie să îi iubiţi pe toţi. Nu trebuie să înălţaţi din umeri cu superioritate, detestându-i şi spunând: „Ei cred într-un Dumnezeu personal şi nu în Dumnezeu impersonal"; sau: „Ei cred în Impersonal şi nu în Personal", sau: „Aceştia sunt creştini, hinduşi sau musulmani". Omul nu înţelege despre Dumnezeu decât ceea ce Dumnezeu însuşi îl face să înţeleagă. Astfel, ştiind că nu toţi oamenii pot avea aceeaşi capacitate de înţelegere, va trebui să vă apropiaţi plini de iubire de toţi. Apoi, reîntoarceţi-vă în inima voastră, bucurându-vă de pace şi beatitudine. Astfel vă veţi regăsi adevăratul Sine divin.

28. Dacă un om este plin de aspiraţie, indiferent ce religie va urma, ea îl va conduce la Dumnezeu, fie că este hindus, musulman, creştin sau vedantic. Da, fiecare om Îl va găsi pe Dumnezeu, dacă va fi sincer în căutarea sa spirituală. Există unii care se ceartă şi spun: „Pentru voi nu există nici o speranţă dacă nu-l veţi adora pe Krishna", sau: „Pentru voi nu există nici o speranţă dacă nu o veţi adora pe Mama *Kali*", sau: „Veţi fi

pierduţi dacă nu veţi îmbrăţişa creştinismul". A spune că o religie este adevărată şi că celelalte sunt false este o dovadă de dogmatism, şi este o atitudine greşită, căci diverse sunt căile care conduc la Dumnezeu!

Există oameni care susţin că Dumnezeu are o formă. Între ei există chiar dispute referitoare la acest subiect. Nu putem spune adevărul despre Dumnezeu decât după ce L-am cunoscut. Şi cei care L-au văzut ştiu foarte bine că este cu formă şi fără formă, şi chiar mai mult decât cuvintele ar putea vreodată să exprime.

29. Un om cu adevărat religios trebuie să admită că toate celelalte religii sunt de asemenea căi care conduc la Adevăr. Trebuie să ne păstrăm întotdeauna o atitudine respectuoasă faţă de celelalte religii.

30. Fiţi ferm ancoraţi în credinţa voastră şi, în acelaşi timp, acordaţi şi celorlalţi libertatea de a avea convingeri religioase puternice. Nu veţi reuşi niciodată, prin simple argumente, să convingeţi pe cineva că greşeşte. Exemplul evoluţiei personale rămâne totuşi cel mai puternic argument.

31. Există multe credinţe diferite în lume, şi există tot atâtea căi şi religii. Dar fiecare crede că a sa este cea bună, că doar ceasul său arată ora corectă. Chiar dacă celelalte ceasuri ar putea să indice o oră greşită, Soarele va indica întotdeauna ora adevărată, şi toate celelalte ceasuri trebuie să fie reglate după el.

32. Într-o zi, Sri Ramakrishna, fiind într-o stare de extaz mistic, a spus: „Mamă Divină, fiecare spune: „Ceasul meu arată ora exactă". Creştinii, hinduşii, musulmanii, toţi spun: „Religia mea este singura religie adevărată." Dar nici un ceas nu este exact, Mamă! Cine te poate cunoaşte cu adevărat? Şi totuşi eu ştiu că acela care te caută cu inima sinceră poate, prin graţia Ta, să ajungă la Tine prin orice cale, prin orice religie."

E. Ritualuri secrete

33. Anumiţi discipoli ai maestrului, moralişti convinşi, criticau oamenii care urmăreau să atingă o înaltă spiritualitate prin practicarea unor ritualuri secrete care nu respectau normele moralei obişnuite. Sri Ramakrishna le-a spus acestor discipoli: „Nu trebuie să-i blamaţi pe aceşti oameni pentru aceasta, căci ei au convingerea profundă că drumurile pe care ei le urmează îi vor conduce la Dumnezeu. Nimic din ceea ce reprezintă o credinţă autentică şi care este urmată pentru a-L realiza pe Dumnezeu nu este de condamnat. Nu criticaţi credinţele adoptate de alţii şi care sunt altele decât cele pe care le urmaţi voi pentru a-L atinge pe Dumnezeu, căci orice credinţă sinceră conduce la Dumnezeu, care este împlinirea tuturor credinţelor şi religiilor. Urmaţi propria voastră cale, căutaţi-L plini de dăruire pe Dumnezeu, dar nu criticaţi calea urmată de alţii."

CAPITOLUL VIII. Aspecte esenţiale în viaţa spirituală

A. Câteva condiţii pentru dezvoltarea spirituală

1. Dacă o persoană posedată de o forţă negativă devine conştientă de starea sa, forţa negativă va fi imediat alungată. La fel, când *jiva* dominat de spiritul *Maya*-ei îşi dă seama că se iluzionează singur, el este imediat eliberat de *Maya*.

2. Numai acela care este sincer în gândurile sale va putea intra în Împărăţia Cerurilor. Altfel spus, candoarea şi credinţa sunt căile care conduc către această Împărăţie Supremă.

3. Un tânăr pe nume Podo locuia într-un sat unde se găsea un templu părăsit. Imaginea sfântă a lui Dumnezeu, care fusese altădată adorată în acest templu, acum dispăruse. Păsări şi lilieci îi luaseră locul. Într-o zi, la răsărit, sătenii au fost surprinşi să audă sunet de clopote răsunând din templul pustiu. Au sosit cu toţii, gândindu-se că un adorator al lui Dumnezeu a repus imaginea sfântă pe altar şi că acum practica ceremonia *Aratrika*, cu apă sfinţită, fructe şi flori.

Cu mâinile împreunate, ei s-au grupat cu toţii în faţa templului, ascultând sunetele sacre. Dar unul dintre ei, mai curios decât ceilalţi, s-a hazardat să arunce o privire în interiorul templului. Surpriza sa a fost foarte mare văzându-l pe Podo bătând clopotele. Templul era murdar ca şi înainte şi nici o imagine sacră nu împodobea altarul. Omul a strigat atunci: „O, Podo, tu nu ai nici o imagine a lui Dumnezeu în templul tău şi nici măcar nu ai încercat să realizezi o purificare a locului, iar liliecii zboară pe aici zi şi noapte; la ce îţi serveşte atunci să faci atâta zgomot bătând clopotele?"

În acelaşi fel, dacă doriţi să aduceţi în templul inimii voastre

imaginea sfântă a lui Dumnezeu, altfel spus, dacă doriți să ajungeți la Dumnezeu, de ce vă mulțumiți să trageți în van clopotele? Purificați-vă mai întâi inima. Atunci când inima a fost purificată, Dumnezeu însuşi va coborî în ea. Nu putem să aducem chipul lui Dumnezeu într-un loc murdar. Scufundați-vă mai întâi în propriul vostru Sine şi găsiți aici comorile ascunse. După aceasta, veți găsi tot Adevărul. Înălțați templul lui Dumnezeu chiar în inima voastră şi atunci orice altceva devine inutil.

4. Ajungeți mai întâi să-L cunoaşteți pe Dumnezeu şi abia după aceea întoarceți-vă spre creația Sa. Mai întâi Dumnezeu, şi apoi Universul exterior.

5. Sclavia şi libertatea provin ambele din mental. Dacă spui şi crezi cu fermitate: „Eu sunt un suflet liber. Indiferent dacă trăiesc în această lume sau într-o pădure, nimic nu mă poate înrobi. Eu sunt fiul lui Dumnezeu, fiul Regelui regilor. Ce m-ar putea înlănțui?", atunci tu vei fi eliberat de lumea iluziei. Acela care, deşi muşcat de un şarpe, poate să spună şi să creadă cu tărie: „Veninul nu există", nu va muri. Tot astfel, spuneți-vă: „Eu nu sunt înlănțuit, sunt etern, sunt liber". Faceți dovada voinței şi credinței voastre şi veți fi eliberați.

6. Printre cei care vin la mine, am remarcat că sunt oameni care doresc să-mi asculte cuvintele, dar există de asemenea şi alții care se simt rău în prezența mea. Ei vor şopti prietenilor lor: „Când plecăm? Dacă vreți să ascultați, rămâneți, noi vom merge să aşteptăm în altă parte". Din această cauză, am spus că, în această problemă, timpul este un factor important. Trezirea spirituală este o problemă de timp, ghidul sau instructorul este un simplu ajutor.

B. Credința

7. Dacă ai credință, îți vei atinge cu siguranță țelul suprem.

8. Credința stă la baza oricărui progres spiritual. Puteți să renunțați la orice altceva, dar trebuie să aveți credință. Dacă aveți credință în Dumnezeu, veți fi imediat eliberați de păcatele cele mai adânci şi mai negre.

9. Sri Ramakrishna l-a întrebat pe unul dintre discipolii săi care critica credința cuiva, numind-o „credință oarbă": Explică-mi ce vrei să spui prin „credință oarbă"? Credința nu este ea întotdeauna oarbă? Unde sunt ochii credinței? Vorbeai despre credință sau despre cunoaştere? Cum am putea crede că uneori credința este oarbă, iar alteori clarvăzătoare?

10. Într-o zi, în timpul unei discuții despre Dumnezeu, Mathur Babu a remarcat: „Dumnezeu, de asemenea, este legat prin legile naturii; El

nu poate acționa în mod absolut după credința Sa." Ramakrishna a spus: „Ce îmi tot spui tu acolo? El este atotputernic, El poate realiza orice doreşte. El acționează după propria sa voință". - „Poate El, a întrebat Mathur Babu, să producă, prin dorința Sa, flori roşii într-un trandafir alb?" - „Bineînțeles, a răspuns Ramakrishna." Dar Mathur Babu nu a fost convins. Dar, după câteva zile, un trandafir avea două flori, una roşie şi una albă, pe două ramuri diferite. Sri Ramakrishna i-a adus lui Mathur crenguța cu cele două flori, iar acesta, extrem de surprins, a exclamat: „Tată, niciodată nu te voi mai contrazice."

11. Un om avea un fiu care era pe moarte şi pierduse orice speranță de a-l mai putea salva. Atunci un *sadhu* i-a spus: „Mai există încă o speranță. Dacă puteți să adunați într-un craniu uman, veninul unui şarpe amestecat cu câteva picături de ploaie, în momentul când steaua Svati va urca pe cer, veți salva viața fiului vostru." Tatăl a aflat că Svati va fi vizibilă în seara următoare. A început să se roage: „O Doamne, acordă-mi bunăvoința ca toate aceste condiții să poată fi reunite şi salvează viața fiului meu." În seara următoare, a plecat cu inima plină de speranță şi credință şi a căutat într-un loc întunecat, un craniu uman. Într-un sfârşit, el a găsit unul sub un arbore şi a rămas aşteptând şi rugându-se. Deodată, o aversă a survenit şi câteva picături de ploaie au căzut în craniu. Tatăl a văzut în aceasta o fericită prevestire şi şi-a dublat fervoarea rugăciunii. După o clipă, el a văzut o broscuță aproape de craniu şi rugăciunea sa s-a intensificat şi mai mult. Deodată, o cobră s-a repezit să prindă broasca, dar aceasta a sărit pe deasupra craniului, în timp ce veninul şarpelui a căzut în acesta. Tatăl a strigat atunci cu o recunoştință deplină: „Doamne, prin Grația Ta s-a îndeplinit lucrul cel mai imposibil. Acum ştiu că viața fiului meu va fi cruțată." Veți obține orice prin grația lui Dumnezeu dacă dorința voastră este arzătoare şi credința voastră sinceră şi vie.

12. Un preot brahman deservea o capelă a unei case particulare. El a lipsit o zi, încredințând fiului său grija capelei. El i-a recomandat să-I aducă lui Dumnezeu ofrandele zilnice de hrană şi să vegheze bine ca Dumnezeu să le mănânce. Micul băiat a urmat ordinele tatălui său, punând hrana în fața altarului şi a aşteptat în tăcere. Băiatul a aşteptat mult timp. El era convins că Dumnezeu va coborî din altar, se va aşeza pe scaunul din fața mâncării şi o va mânca. El a început să se roage: „O, Doamne, vino să mănânci; se face târziu şi eu nu mai pot să aştept mult timp." Dumnezeu nu răspundea, şi copilul în lacrimi a început să se roage şi să implore: „Doamne, Doamne, tatăl meu mi-a ordonat să veghez ca Tu să mănânci ofrandele. Ce ți-am făcut eu, de nu vrei să vii aşa cum faci când tatăl meu este aici? De ce refuzi Tu ofranda mea?" În timp ce stătea astfel dezolat, el şi-a ridicat capul şi a văzut pe scaunul

pregătit pe Dumnezeu care, într-o formă umană, mânca hrana. Când şi-a terminat serviciul, copilul a plecat din capelă şi membrii familiei, reîntorşi acasă, i-au spus: „Dacă ceremonia este terminată, adu aici ofranda." - „Nu pot, a răspuns băiatul, Dumnezeu a mâncat totul." - „Ce spui tu acolo?" au strigat oamenii stupefiaţi. - „Da, a răspuns băiatul, Dumnezeu a fost cuminte şi a mâncat tot ce Îi pregătisem." Ei au intrat în capelă şi au fost confruntaţi cu imaginea platourilor goale. Aceasta este puterea adevăratei credinţe în Dumnezeu.

13. O credinţă sinceră în Dumnezeu este mijlocul cel mai sigur de a ajunge la El. Trebuie să ai credinţa unui copil inocent şi aceeaşi dorinţă pe care el o are de a-şi vedea mama.

Un băiat numit Jatila trebuia să traverseze pădurea pentru a se duce la şcoală şi deodată i s-a făcut frică simţindu-se singur. El s-a întors acasă şi i-a spus mamei sale care i-a răspuns: „De ce îţi este teamă, micuţul meu? Dacă simţi că ţi-e teamă, cheamă-l pe Krishna." - „Cine este Krishna, mamă?" a întrebat copilul. - „Krishna este fratele tău", i-a explicat mama sa. Când Jatila, trecând prin pădure, a simţit din nou că îi este teamă, a strigat: „Krishna, fratele meu!" Şi cum nimeni nu răspundea, el a strigat şi mai tare: „Unde eşti, frate Krishna? Vino să mă protejezi, îmi este frică!" Auzind apelul atât de convingător al copilului, Krishna nu a mai putut să rămână invizibil şi a apărut sub forma unui băieţel. „Iată-mă, i-a spus el. Eu sunt fratele tău, de ce îţi este teamă? Vino cu mine, te voi conduce la şcoală." Odată ajunşi la destinaţie, Krishna i-a spus: „Să nu-ţi mai fie teamă, te voi însoţi de fiecare dată când mă vei striga."

Aceasta este puterea adevăratei credinţe şi a dorinţei arzătoare şi sincere.

14. De ce spuneţi că lumea este un puţ în care oamenii se îneacă, sau că este o pădure întunecată şi adâncă în care putem să ne rătăcim? De ce spuneţi că este doar un loc de suferinţă? Aceste cuvinte îşi au locul doar în gura unui ignorant. Dar cu siguranţă ele sunt nepotrivite pe buzele unui om care este devotat lui Dumnezeu. Înlăturaţi orice teamă, pentru că Dumnezeu este cel care mereu vă ghidează paşii plin de iubire!

De cine te temi tu? Dumnezeu este Prietenul tău. Păstrează-L cu grijă în inima ta şi El te va conduce de mână. Nu te nelinişti că pădurea este deasă şi adâncă şi că solul este acoperit de mărăcini şi de spini. Pune-ţi încălţăminte potrivită şi spinii nu te vor înţepa şi nu te vor răni. Îndepărtaţi pentru totdeauna orice teamă prin credinţă!

15. Există semne care indică pe acela care are credinţă şi pe acela care nu are. Oamenii de tip osos, cei care privesc cruciş sau care au ochi adânciţi în orbite, nu vor ajunge cu uşurinţă la credinţă.

16. Pentru a omorî un om, trebuie ca cineva să fie înarmat cu o spadă şi un scut. Pentru a se omorî pe sine însuşi, un ac este suficient. La fel, pentru a-ţi instrui aproapele trebuie să studiezi ştiinţele şi Scrierile Sacre, în timp ce pentru a atinge tu însuţi iluminarea, este suficientă o credinţă profundă şi o învăţătură călăuzitoare.

17. Parvati l-a întrebat într-o zi pe Shiva: „Stăpâne, care este cheia cunoaşterii lui Dumnezeu?".

Shiva i-a răspuns: „Credinţa este singura cheie." Nu veţi putea să-L cunoaşteţi pe Dumnezeu dacă nu aveţi o credinţă infinită şi nezdruncinată în învăţăturile *guru*-lui vostru.

18. Cunoaşterea lui Dumnezeu merge împreună cu credinţa. Acolo unde există puţină credinţă este inutil să cauţi multă înţelepciune. Vaca mofturoasă la hrană nu va da lapte din abundenţă. Dar cea care va primi bucuroasă tot ce i se dă: iarbă, frunze, plante, paie, etc. va da mult lapte; laptele său va curge ca un torent din uger în căldare.

19. Cel care are credinţă, are totul; cel căruia îi lipseşte credinţa, îi lipseşte totul.

20. Credinţa este omnipotentă. Raţiunea nu te poate duce atât de departe cât poate să te călăuzească credinţa; raţiunea se opreşte într-un punct sau în altul. În ceea ce priveşte credinţa, dimpotrivă, un om poate să traverseze fără nici o dificultate, prin credinţă, imensitatea unui ocean. În faţa ei, puterile naturii se înclină şi cedează. Şi mai mult încă, păcatul şi neliniştea, mondenitatea şi ignoranţa se retrag în faţa credinţei în Dumnezeu.

21. Este uşor să ajungi la Dumnezeu atunci când ai credinţa unui copil. Copilul căruia mama îi spune: „Iată-l pe fratele tău.", este convins că persoana aceea este fratele său. Dacă mama sa îi spune: „Nu te duce în acel loc, este un balaur ascuns acolo", copilul va fi foarte convins de existenţa balaurului. Acest gen de credinţă inocentă te poate conduce până la Dumnezeu. Ea nu poate fi atinsă de omul obişnuit care este calculat şi rece.

22. Acela care crede, aşa cum crede un copil, primeşte graţia lui Dumnezeu. Intelectul calculat al omului obişnuit urmăreşte profiturile şi bunurile materiale pe care le poate aduce un lucru sau altul. Raţiunea umană nu merge prea departe. Ea nu are acces în tărâmul zeilor. Credinţa - credinţa curată a unui copil, este cea care conduce către acest tărâm de lumină.

23. Un mic băieţel de patru sau cinci ani mi-a spus ascultând bubuitul tunetelor şi văzând fulgerele: „Unchiule, au fost lovite cu siguranţă cremenea cu fierul!" Acelaşi micuţ băieţel, vrând să prindă o lăcustă, le-a spus frunzelor: „Nu vă mişcaţi, ca să pot să o prind." Pentru copil, totul este dotat cu conştiinţă. Este necesar, pentru a

ajunge la Dumnezeu, să ai credința simplă a unui copil.

24. Într-o zi, când carul lor mergea repede, Sri Krishna i-a spus lui Arjuna: „Privește acolo sus acel stol frumos de porumbei." Arjuna a privit în direcția indicată și a răspuns: „Într-adevăr, sunt niște porumbei foarte frumoși acolo sus." În clipa următoare, Krishna s-a uitat din nou către cer și a exclamat: „Ei nu, aceștia totuși nu sunt porumbei!". Arjuna a repetat după el: „Nu, aceștia nu sunt porumbei." Încercați să înțelegeți sensul acestor cuvinte. Arjuna era un fervent apărător al adevărului și nu ar fi putut să aprobe ceva în care nu credea, însă el avea o credință atât de mare în El, încât vedea imediat tot ceea ce Sri Krishna îi arăta.

25. Pentru a ajunge la realizarea Sinelui, practicile spirituale (*sadhana*) sunt absolut necesare, dar dacă credința este totală, este suficientă doar puțină practică.

În momentul când înțeleptul Vyasa vroia să traverseze râul Jamuna, niște păstorițe au ajuns în același loc, încercând de asemenea să-l traverseze. Negăsind locul, i-au cerul sfatul lui Vyasa. Acesta le-a spus: „Nu vă neliniștiți, vă voi traversa eu Jamuna; doar că îmi este foame, dați-mi mai întâi ceva să mănânc." Păstorițele i-au oferit provizia lor de lapte, brânză și unt proaspăt, și el a mâncat totul. Ele i-au spus atunci: „Și acum, cum trecem râul?" Vyasa, în picioare la malul râului, a început să se roage: „O, Jamuna, dacă am dovedit virtute nemâncând nimic astăzi, acordă-mi puterea de a traversa albia ta cu piciorul, pentru a ajunge pe celălalt mal și pentru aceasta desparte apele tale." Imediat ce a pronunțat aceste cuvinte, apele râului s-au retras și albia a secat. Păstorițele surprinse au exclamat: „Cum a putut să spună că nu a mâncat nimic astăzi, când chiar acum a mâncat din abundență!" Ele nu înțelegeau că aceasta era dovada credinței profunde a lui Vyasa. Cu alte cuvinte: „Eu nu am mâncat nimic" înseamnă: „Eu sunt *Shuddha Atman*, Sinele pur, care nu este afectat de nimic, mai presus de *Prakriti*". El era convins că nu el fusese cel care mâncase, ci chiar Dumnezeu care sălășluia în el.

26. Fierbeți puternic zahărul vostru deasupra unui foc viu. Atât timp cât siropul va conține impurități, va fumega și va spumega. Dar când spuma și corpurile străine se vor resorbi, nu va mai fi nici zgomot, nici fum. Deliciosul sirop cristalin își va păstra savoarea și puritatea și va constitui deliciul oamenilor și al zeilor. Așa este imaginea și caracterul unui om cu credință.

27. Prieten a lui Vibhishana, regele Ceylonului a vrut să traverseze marea. S-a adresat lui Vibhishana, iar acesta i-a dat un talisman și i-a zis: „Purtându-l bine prins într-unul din buzunarele veșmintelor tale, tu vei putea ajunge fără nici un pericol la celălalt mal. Dar nu privi deloc

la ce conține talismanul, căci vei cădea în adâncuri." Omul a început să meargă pe apă, ținând strâns în mână obiectul. Ajuns la mijlocul drumului, împins de curiozitate, el a deschis amuleta pentru a vedea ce conține. Nu a găsit decât o frunză pe care era înscris numele sfânt al lui Rama. „Acesta era tot secretul?" s-a întrebat atunci călătorul decepționat. În momentul în care îndoiala a pătruns în spiritul său, el s-a scufundat în ape. Credința în cuvintele unui om sfânt ne salvează, în timp ce lipsa de credință ne duce sufletul la moarte.

28. O lăptăreasă aducea lapte unui preot brahman care locuia pe celălalt mal al unui râu. Din cauza neregularității cu care mergea bacul, ea nu putea să îl servească regulat la aceeași oră. Într-o zi, când el i-a reproșat lipsa de punctualitate, biata femeie a spus: „Este vina mea că trebuie să aștept pe malul râului bacul care întârzie și călătorii care să binevoiască să vină?" Preotul i-a spus: „Femeie, traversăm oceanul vieții doar pronunțând Numele lui Dumnezeu, și tu nu ești în stare să treci nici măcar acest mic râu!" Simpla lăptăreasă a fost fericită să cunoască un mijloc atât de simplu de a trece apa, și de atunci ea a fost un model de punctualitate. Brahmanul, uimit, s-a interesat într-o zi de modul în care ea reușea să fie atât de punctuală. Ea a răspuns: „Nu mă mai servesc deloc de bac, trec râul mergând pur și simplu pe apă invocând Numele Domnului așa cum m-ați învățat." Preotul stupefiat nu putea să creadă ceea ce auzise. El i-a spus femeii: „Vrei să-mi arăți cum faci asta?" Lăptăreasa l-a dus la malul râului și a început, rugându-se, să traverseze râul mergând pe apă. Apoi, ea s-a întors și l-a văzut pe însoțitorul ei într-o mare încurcătură; atunci ea a strigat: „Cum, buzele tale pronunță Numele lui Dumnezeu, iar mâinile tale ridică marginea veșmintelor de teamă să nu fie udate?! Nu ai așadar o încredere absolută în El?" Secretul oricărui miracol realizat de orice ființă este perfecta dăruire și încrederea totală în Dumnezeu.

29. Un discipol a dovedit atâta încredere maestrului său încât a traversat un râu mergând pe apă, doar repetând numele său. *Guru*-l, uimit de acest fapt, și-a zis: „Cât de mare și de puternic trebuie să fiu, dacă singură pronunțarea numelui meu are o asemenea putere!" A doua zi el s-a aventurat pe râu, repetând continuu: „Eu, Eu". Dar el s-a scufundat în apă și se înecă, pentru că nefericitul nu știa nici măcar să înoate. Credința împlinește miracole, dar vanitatea și egoismul conduc către moarte și nefericire.

30. Într-o zi, un rege, vinovat de un păcat de moarte, a mers să caute un *rishi* pentru a-l întreba la ce penitență trebuie să se supună pentru a fi purificat. Sfântul înțelept era absent, dar fiul său a ascultat povestea acelui rege, și a spus: „Repetați de trei ori Numele lui Dumnezeu și păcatul va fi șters."

Când *Rishi* a revenit şi a aflat ce penitenţă a impus fiul său regelui, el a strigat indignat: „Păcatele comise în mii de existenţe sunt instantaneu şterse, dacă pronunţăm chiar şi o singură dată Numele celui Atotputernic. Credinţa ta, fiul meu, este slabă dacă i-ai prescris să repete de trei ori Numele sfânt! Pentru această lipsă de credinţă tu vei deveni o fiinţă de neatins (*paria*)". Şi fiul a devenit Guba, marele adorator *paria* despre care se vorbeşte în *Ramayana*.

31. Înainte de a îndeplini un act oarecare, trebuie să avem în noi credinţa şi perspectiva fericită a succesului. Doar atunci vom putea începe cu hotărâre acţiunea noastră.

32. O piatră poate să stea sute de ani în apă, ea nu va fi niciodată pătrunsă de apă. Dar argila, imediat ce este adusă în contact cu apa se impregnează cu acest element şi devine noroi. La fel, inima celor fideli şi încrezători în puterea şi iubirea lui Dumnezeu nu disperă de-a lungul miilor de persecuţii şi încercări, dar omul cu puţină credinţă se lasă cu uşurinţă îndepărtat de calea spirituală la cea mai mică încercare.

33. Întotdeauna ceea ce gândeşti aceea tu devii. Se spune că gândindu-se continuu la o anumită specie de insectă, o libarcă poate ea însăşi să se transforme în acea insectă. Tot astfel, cel care se gândeşte continuu la Beatitudinea Absolută va fi el însuşi cuprins de extazul beatific.

34. Acela care gândeşte că este un *jiva* rămâne într-adevăr un *jiva*. Cel care se consideră precum Shiva (Dumnezeu) devine cu adevărat Dumnezeu. Cu adevărat, ceea ce un om gândeşte, aceea el devine.

35. De ce să vorbiţi despre păcat şi despre focul infernului în fiecare zi? Cântaţi mai bine Numele lui Dumnezeu. Gândiţi-vă cu sinceritate şi nu spuneţi decât odată: „O, Doamne, am făcut lucruri pe care nu trebuia să le fac şi nu am făcut ceea ce trebuia să fac. O Doamne, iartă-mă!" După aceasta, prin credinţă în Dumnezeu veţi fi iertaţi de păcatele voastre.

36. Dacă un om are credinţă în Dumnezeu, puteţi fi liniştiţi, salvarea sa este asigurată. Chiar şi păcatele cele mai abominabile ale unui om care regretă sincer şi se roagă ardent la Dumnezeu, vor fi mântuite prin credinţa sa.

37. În India, există aşa numiţii vindecători prin credinţă. Aceştia le recomandă pacienţilor lor să repete cu toată convingerea: „Eu nu am nici o boală, sunt perfect sănătos." Bolnavul repetă mereu această frază cu încredere şi sugestia mentală transformată în autosugestie îl ajută să se vindece de boala sa. Tot astfel, dacă în mintea voastră păstraţi gânduri de slăbiciune, pesimism şi neîncredere, în puţin timp veţi deveni astfel. Fiţi conştienţi de faptul că posedaţi o putere imensă ce sălăşluieşte în subconştientul vostru. Această putere se poate manifesta în orice direcţie, în concordanţă cu gândurile predominante pe care le aveţi, atât în sens benefic, cât şi în sens malefic, pentru propria fiinţă şi pentru ceilalţi.

C. Supunerea faţă de Dumnezeu

38. Cel care se supune voinţei Atotputernicului cu o inimă plină de o credinţă pură şi de o dragoste sinceră, Îl va găsi cu uşurinţă pe Dumnezeu.

39. Pasul aceluia care şi-a găsit refugiul în Dumnezeu niciodată nu va călca greşit.

40. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Ce trebuie să facem dacă trăim în societate?" El a răspuns: „Dăruiţi şi consacraţi totul lui Dumnezeu, ca şi cum aţi lucra pentru El şi supuneţi-vă cu dragoste Lui; acesta va fi sfârşitul durerilor şi angoaselor voastre. Dar atunci veţi şti că toate lucrurile se împlinesc numai prin voinţa lui Dumnezeu."

41. Într-o zi un avocat, administra o crudă corecţie unui *bhakti*-yoghin care de durere nu înceta să strige: „Narayana! Narayana!" Domnul Narayana era aşezat lângă Lakshmi - consoarta sa, într-unul din paradisurile Lui. Auzind chemarea discipolului său, el s-a ridicat cu intenţia de a-l proteja; dar după ce a făcut câţiva paşi, el a revenit la locul său şi s-a reaşezat. Lakshmi l-a întrebat atunci de ce a revenit atât de brusc. Narayana i-a răspuns: „Pentru că este inutil să merg acolo jos, discipolul meu a devenit el însuşi agresiv; el încearcă să se protejeze pe sine şi este pe cale de a lovi pe omul care l-a bătut; la ce bun să intervin?"

Domnul nu îi salvează decât pe aceia care se abandonează complet în mâinile sale.

42. Într-un sat locuia un ţesător care era tare iubit de vecinii săi. Era credincios, şi oamenii aveau mare încredere în el. El a mers la piaţă să vândă ceea ce ţesuse, şi când un cumpărător îl întrebă preţul, el a răspuns: „Prin voinţa lui Rama, firul costă o rupie, prin voinţa lui Rama, munca costă patru annas, prin voinţa lui Rama, beneficiul este de două annas, prin voinţa lui Rama, preţul cuverturii este de o rupie şi şase annas." Oamenii aveau încredere în cuvintele sale, plăteau imediat preţul cerut şi luau cuvertura. Acest ţesător era cu adevărat pios; seara după cină, se aşeza şi medita mult timp asupra lui Dumnezeu, repetând Numele Său Sfânt.

Într-o noapte în care nu putea să doarmă, ţesătorul s-a aşezat în curte, aproape de intrare. Ora era târzie. Doi hoţi au trecut pe acolo; ei aveau nevoie de un hamal şi l-au forţat să-i urmeze. Au forţat intrarea unei case şi au furat un mare număr de lucruri pe care le-au încărcat în spatele bietului ţesător. În această conjunctură supraveghetorul de noapte i-a surprins, cei doi hoţi s-au salvat, dar ţesătorul a fost prins împreună cu uriaşul său balot. El a petrecut noaptea în închisoare, şi a doua zi dimineaţă a apărut în faţa judecătorului. Oamenii din sat,

auzind cele întâmplate, au venit să depună mărturie în favoarea ţesătorului şi i-au spus cu toţii judecătorului: „Domnule judecător, acest om este incapabil să fure aşa cum se spune." Judecătorul l-a chemat pe acuzat care a răspuns: „Domnule, prin voinţa lui Rama, eram aşezat în curtea mea, prin voinţa lui Rama, era târziu în noapte, prin voinţa lui Rama, eu meditam asupra lui Dumnezeu şi repetam Numele Său sfânt, prin voinţa lui Rama, hoţii m-au luat cu ei, prin voinţa lui Rama, ei au stivuit greutăţile pe capul meu, prin voinţa lui Rama, poliţia a sosit acolo în acel moment, prin voinţa lui Rama, toţi au fugit, prin voinţa lui Rama, eu am fost prins, prin voinţa lui Rama, am fost închis şi în această dimineaţă, voinţa lui Rama m-a adus în faţa ta." Judecătorul, văzând inocenţa şi spiritualitatea acestui om, a ordonat să fie eliberat. Plecând, ţesătorul a spus prietenilor săi: „Voinţa lui Rama m-a eliberat."

Faptul că trăiţi în această lume sau că renunţaţi la ataşamentul faţă de ea, totul depinde de voinţa lui Dumnezeu. Faceţi-vă datoria în orice situaţie şi lăsaţi întreaga responsabilitate în seama lui Dumnezeu.

43. Trebuie să ajungi la convingerea că orice lucru se îndeplineşte prin voinţa lui Dumnezeu. Vei deveni atunci un simplu instrument în mâinile Sale şi vei fi eliberat chiar în această viaţă. „Tu îţi desfăşori opera, Doamne!", dar oamenii, în ignoranţa lor spun: „Eu fac aceasta!"

44. Pentru un discipol nu există un mijloc mai sigur de realizare decât supunerea voinţei individuale în faţa voinţei divine; treptat egoul său va dispare şi fiinţa sa se va dărui în întregime puterii lui Dumnezeu.

45. Nu există *sadhana* mai uşoară decât a te oferi pe tine însuţi. Ofranda de sine presupune renunţarea la ego şi conduce la dispariţia egoismului.

46. Micuţa maimuţă se agaţă strâns de mama sa în timpul drumurilor sale. Micuţa pisicuţă, dimpotrivă, miaună înduioşător şi mama este cea care o duce ţinând-o de pielea de la gât. Dacă micuţa maimuţică îşi va slăbi strânsoarea, va cădea şi se va răni. Pisicuţa, dimpotrivă, nu se supune unui asemenea risc, pentru că mama sa o duce dintr-un loc într-altul.

Aceeaşi diferenţă există între manifestarea voinţei individuale şi abandonarea totală a voinţei proprii în faţa voinţei divine.

47. Când preafericita Radha a trebuit, pentru a-şi dovedi castitatea, să treacă prin încercarea de a transporta apa într-un ulcior găurit de o mie de ori, şi a reuşit să facă aceasta fără a vărsa nici o picătură, toată lumea a exclamat cu entuziasm: „O femeie atât de castă nu a existat niciodată şi nu va mai exista niciodată!" Dar Radha a spus: „De ce mă felicitaţi? Mai curând spuneţi: „Glorie lui Krishna, glorie numai Lui! Eu

nu am făcut decât să mă supun Lui."

48. Binecuvântarea nu stă în puterea mea, Mama Divină este cea care binecuvântează. Toate binecuvântările vin de la Ea. Fie ca rugăciunile voastre să urce constant către Ea, căci Ea este Beatitudinea eternă. Ea este cea care îndepărtează de voi toate relele.

49. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Care este natura încrederii absolute în Dumnezeu?"

El a răspuns: „Aceasta este la fel ca starea de repaus complet în care se găseşte un muncitor obosit atunci când, după o zi de muncă, se sprijină de o pernă odihnindu-se. Este sfârşitul angoaselor şi neliniştilor şi simţi că tot ce mai trebuie făcut va fi făcut prin somn şi te dărui lui."

50. Frunzele moarte sunt purtate la dreapta sau la stânga de vânt, fără a putea să-şi aleagă ele singure drumul. Tot astfel în orice mişcare a lor, cei care se dedică lui Dumnezeu sunt în armonie cu Voinţa Sa; ei spun „Amin!" şi se încredinţează în mâinile Sale într-un abandon perfect.

51. Fiţi liberi, încredinţaţi-vă lui Dumnezeu şi serviţi-L cu credinţă şi dragoste.

52. Nu trebuie niciodată să mergi să vezi un *sadhu*, nici să vizitezi un templu fără să aduci o ofrandă. Oricât de mică ar fi, chiar şi un simplu fruct, să aveţi totdeauna o ofrandă pentru a o depune în faţa lor.

53. Servitorul unui om bogat a intrat într-o zi în locuinţa stăpânului său şi s-a oprit respectuos, umil, într-un colţ. El ţinea în mână un obiect acoperit cu o pânză. Stăpânul l-a întrebat ce a adus acolo. Servitorul a scos din pânză un mic măr umplut cu cremă şi l-a întins umil stăpânului, sperând că va avea bucuria să-şi vadă ofranda acceptată. Stăpânul, mişcat de acest gest afectuos, a primit cu plăcere cadoul în ciuda lipsei sale de importanţă, a mulţumit servitorului şi a admirat mărul.

În acelaşi fel priveşte Dumnezeu în inima adoratorilor săi. Măreţia sa este infinită, dar totdeauna El este sensibil la dragoste şi devoţiune.

D. *Ishta-Devata* ca necesitate

54. Idealul nostru poate să fie *guru*-l nostru. Poate fi, de asemenea, fără formă. Idealul nostru poate fi însuşi Dumnezeu sau una din nenumăratele sale manifestări. Poate fi Dumnezeul nostru sau zeitatea noastră tutelară (*Ishta-Devata*). Adoratorii lui Vishnu dovedesc devoţiune (*nishta*) pentru Dumnezeul lor tutelar, Vishnu sau Sri Krishna. Adoratorii lui *Shakti* îşi îndreaptă devoţiunea către *Shakti*, adeseori numită *Kali*, *Durga*, etc.

55. Tânăra femeie care intră într-o familie îşi respectă socrii; ea nu

îi nesocoteşte şi nu îi contrazice, se preocupă de bunăstarea lor, dar în acelaşi timp îşi iubeşte soţul mai mult decât pe oricine altcineva. Tot astfel, trebuie să fiţi fermi în adoraţia voastră pentru Dumnezeul pe care vi l-aţi ales (*ishta*), dar nu dispreţuiţi celelalte divinităţi. Onoraţi-le pe toate, pentru că toate reprezintă aspecte diferite ale manifestării lui Dumnezeu.

56. Oamenii care, încă de la începutul *sadhana*-ei, sunt dăruiţi unui *guru* sau unei manifestări Divine pe care şi-o aleg nu vor cunoaşte nici obstacole, nici întoarceri, nici dificultăţi. Progresul lor se va realiza rapid şi fără obstacole.

57. Multe drumuri duc la Calcutta. Un om a plecat într-o zi de la locuinţa sa, dintr-un sat îndepărtat pentru a ajunge în capitală. El a întrebat un trecător: „Ce drum trebuie să urmez pentru a ajunge la Calcutta cât mai repede?" - „Urmaţi-l pe acesta" i s-a răspuns. Puţin mai târziu el a întâlnit un alt trecător şi i-a spus: „Acesta este drumul cel mai direct spre Calcutta?" - „O, nu! a fost răspunsul lui, întoarceţi-vă şi mergeţi pe drumul din stânga." Săteanul i-a urmat sfatul. După ce a mers un timp pe acest drum, a întâlnit un al treilea trecător, care întrebat, i-a indicat un al treilea drum, diferit de cele două. Astfel, ţăranul şi-a petrecut o zi mergând fără să avanseze deloc către ţelul său.

În acelaşi mod, întocmai ca omul care dorind să ajungă la Calcutta trebuia să urmeze drumul care îi fusese indicat de cineva de încredere, acela care vrea să-L cunoască pe Dumnezeu trebuie să urmeze cu perseverenţă un singur ghid spiritual.

58. Un om a vrut să sape un puţ. Negăsind nici o urmă de apă după ce a săpat aproximativ trei metri, el s-a oprit şi a căutat un alt loc. A reînceput să sape şi a mers chiar mai adânc, dar nici aici nu a găsit nimic. A căutat atunci un al treilea loc şi a săpat mai profund, dar tot fără a obţine nici un rezultat. Complet descurajat, el şi-a abandonat munca. Adâncimea totală a celor trei puţuri atingea aproape 30 de metri. Dacă ar fi avut răbdare să facă doar într-un singur loc toată această muncă, fără a schimba locul, cu siguranţă ar fi găsit apa.

Este acelaşi lucru pentru oamenii care îşi schimbă continuu credinţa în calea spirituală şi în învăţături. Pentru a ajunge la rezultat trebuie să te dăruieşti din toată inima idealului credinţei tale şi să nu te îndoieşti niciodată.

59. La fel cum o soţie fidelă, în întregime devotată soţului său, este unită cu el chiar şi după moarte, omul care se va consacra în mod unic lui Dumnezeu va obţine cu siguranţă unirea cu Divinul.

E. Sinceritatea

60. Păstraţi în voi iubirea şi renunţaţi la orice şiretlic şi falsitate. Aceia care se ocupă de afaceri, birouri de comerţ, trebuie, de asemenea, să respecte mereu adevărul. Adevărul constituie principiul ce trebuie respectat întotdeauna.

61. Dacă nu gândiţi şi nu spuneţi mereu adevărul, nu veţi putea să-L găsiţi pe Dumnezeu, care se identifică cu orice adevăr, El fiind chiar Adevărul Suprem.

62. Omul trebuie să fie foarte atent, să spună întotdeauna adevărul. Prin el, orice fiinţă Îl poate realiza pe Dumnezeu. Iisus Cristos a afirmat: „Cunoaşteţi adevărul şi adevărul vă va elibera."

63. Tot ceea ce este fals este rău. Chiar şi un obicei împrumutat. Dacă sufletul vostru nu este în totalitate în acord cu deprinderile voastre, nenorocirea vă va asalta, pentru că în acest mod deveniţi ipocriţi şi teama de rău vă va determina să spuneţi minciuni.

64. Francheţea caracterului, opoziţia faţă de disimulare, falsitate şi ipocrizie este rezultatul unor practici spirituale realizate în încarnările precedente.

F. *Brahmacharya* (continenţa sexuală)

65. Aşa cum se poate vedea imaginea reflectată într-o oglindă, tot astfel, un om care nu şi-a risipit energia sexuală şi puritatea, poate să-L vadă pe Dumnezeu reflectat în inima sa.

66. Dacă nu practicaţi o continenţă sexuală absolută, nu veţi putea înţelege adevărurile înaltei spiritualităţi.

67. Shuka-Deva era un *urdhvareta* (un om care realizează controlul perfect al energiei sexuale). El nu a avut niciodată nici o ejaculare. Există o altă categorie de oameni numită *dhairyaretas*, cei care la începutul vieţii sexuale au pierdut energie sexuală prin ejaculare, dar care au devenit apoi, graţie procedeelor specifice *yoga*, fiinţe perfect continente. Dacă un om poate rămâne *dhairyareta* timp de 12 ani, el va obţine o putere supraomenească; o energie uriaşă este conservată acum în structurile psihomentale ale fiinţei graţie proceselor de sublimare a energiei sexuale în planurile superioare, făcând astfel cu putinţă chiar manifestarea unor *siddhi*-uri cum ar fi cunoaşterea oricărui lucru şi păstrarea amintirii sale.

68. Dacă un om realizează continenţa absolută timp de 12 ani, canalul subtil energetic al inteligenţei divine, *medha-nadi*, se va deschide, prin aceasta înţelegând că fiinţa în cauză va sesiza amplificându-se în ea puterea şi înţelepciunea care îl va putea conduce către cunoaşterea lui Dumnezeu.

69. Consumarea fluidului vital sexual duce întotdeauna la o pierdere de

energie fizică, psihică şi mentală, şi la risipirea inutilă a substratului energetic subtil al energiei sexuale, numit *ojas-shakti*, ceea ce conduce la degenerarea gradată a fiinţei, la boală, suferinţă şi moarte.

G. *Viveka* (discernământul)

70. Cultivaţi-vă discernământul. Dumnezeu este singura realitate. La ce serveşte aurul? Ne ajută să procurăm hrană, veşminte şi un acoperiş pentru a ne adăposti; ne este util, dar aceasta este tot. Aurul nu ne poate ajuta să-L vedem pe Dumnezeu, şi nu poate constitui scopul vieţii noastre. Acest lucru trebuie să-l înţelegeţi bine. Ceea ce este uimitor este că un om poate să-L uite pe Dumnezeu pentru a se ataşa de diverse bunuri materiale sau de dorinţa satisfacerii plăcerilor simţurilor.

71. La ce serveşte cunoaşterea livrească, la ce servesc conferinţele, dacă nu avem *viveka*?

72. Chiar dacă greşiţi, nu abandonaţi introspecţia (*vichara*); astfel, chiar şi greşelile vă vor conduce, prin înţelegerea cauzelor care le-au generat, la o cunoaştere profundă.

73. Când fiinţa se autoanalizează, atingând un nivel de pace profundă în timpul meditaţiilor, ea va primi revelaţia supremului *Brahman*.

Un om a dorit într-o zi să-l vadă pe rege, care trăia în apartamentele interioare ale palatului său străjuit de şapte incinte. Mergând la palat, el a văzut la prima poartă un personaj impozant, înconjurat de mai mulţi ofiţeri îmbrăcaţi somptuos. L-a întrebat pe prietenul care îl condusese acolo dacă acesta este regele. „Nu" i-a răspuns prietenul cu un surâs. Ei şi-au continuat drumul, şi la următoarea poartă au găsit oameni îmbrăcaţi şi mai bogat şi înconjuraţi de o curte şi mai numeroasă. Din nou el a crezut că acela era regele şi prietenul său a negat. Dar când cea de a şaptea poartă a fost deschisă şi el s-a găsit faţă în faţă cu regele, nu a mai fost nevoie să-şi întrebe prietenul dacă omul din faţa sa era regele. Era emoţionat la vederea majestăţii sale şi era sigur că se găseşte în prezenţa augustei fiinţe a regelui.

74. Această lume este ireală atât timp cât nu-L cunoaşteţi pe Dumnezeu. Pentru că nu Îl vedeţi în orice lucru şi sunteţi legaţi de lume prin lanţurile impuse de ego, voi sunteţi înşelaţi de ignoranţa voastră, sunteţi ataşaţi de lucrurile materiale şi vă adânciţi mereu mai profund în voalurile *Maya*-ei. *Maya* învăluie atât de bine oamenii, încât ei nu se mai pot desprinde de urzeala sa, nici atunci când calea este deschisă în faţa lor.

Ştiţi foarte bine că această viaţă a simţurilor este ireală! Să cercetăm puţin această „lume" în care trăim. Câţi oameni au murit şi s-au născut aici! Astfel trec prin faţa noastră lucrurile legate de această lume pentru

a dispare un moment mai târziu. Ceea ce numiţi „al vostru" încetează de a mai fi al vostru din clipa în care moartea vă închide ochi.

Cât de puternică este gheara ataşamentului înfiptă în sufletul omului! El este ataşat de propria sa fiinţă, de bunurile şi familia sa, în loc să fie ataşat în primul rând de Dumnezeu.

Într-o plasă de peşte, există întotdeauna o cale deschisă, dar peştii nu o găsesc. Omida se învăluie în gogoaşa sa şi astfel piere. În acelaşi fel, atât timp cât nu L-aţi realizat pe Dumnezeu, viaţa voastră actuală este, fără nici o îndoială, efemeră şi ireală.

75. Ştiţi cum trebuie distrus egoismul? Când se bat cerealele, trebuie să te opreşti din timp în timp pentru a examina boabele şi a vedea dacă s-a separat pleava. Dacă aceasta nu s-a realizat, se continuă operaţia. Tot astfel, la un anumit timp, eu mă cert şi mă analizez critic pentru a vedea dacă egoul a dispărut din mine.

76. Presupuneţi că orezul fierbe într-o oală. Pentru a vedea dacă este fiert, veţi lua o boabă şi o veţi presa între degete. Veţi şti imediat dacă orezul este fiert. Nu va fi nevoie să încercaţi toate boabele de orez. Tot astfel, puteţi şti dacă lumea este reală sau ireală, eternă sau efemeră, dacă există sau nu, examinând două sau trei din obiectele care fac parte din ea. Omul se naşte, trăieşte câtva timp şi moare; animalele fac acelaşi lucru şi arborii de asemenea. Dacă discerneţi aceasta şi veţi înţelege bine că toate lucrurile care au un nume şi o formă, chiar şi pământul, soarele şi luna, au aceeaşi soartă, veţi putea fi salvaţi din lanţurile suferinţei. Nu ajungeţi astfel oare la înţelegerea efemerităţii oricărui lucru din acest Univers? Când veţi recunoaşte că lumea este ireală şi efemeră, nu veţi mai fi ataşaţi de multiplele sale manifestări şi sufletul vostru se va detaşa de toate dorinţele. Când veţi îndeplini acest act de renunţare, veţi ajunge să-L cunoaşteţi pe Dumnezeu care constituie cauza ultimă manifestatoare a acestui grandios Univers.

H. *Vairagya* (renunţarea la ataşament)

77. Chiar dacă sunteţi iluzionaţi de îndeplinirea tuturor dorinţelor voastre terestre, o întrebare poate să apară în voi: „Cine sunt eu, eu care mă bucur de toate acestea?" Aceasta poate fi clipa când secretul începe să se reveleze inimii voastre.

78. Într-o pădure plină de mărăcini şi de spini este imposibil să mergi cu picioarele goale. Trebuie să ai încălţăminte bună sau să acoperi terenul din pădure cu pături, ceea ce practic nu este posibil oricui, deci este mai bine să-ţi protejezi picioarele.

Tot astfel, omul are, aici - jos, grija dorinţelor şi nenumăratelor nevoi, şi nu există pentru el decât două modalităţi de a se elibera:

sau să-şi satisfacă toate dorinţele sau să renunţe la toate. Dar este imposibil să satisfaci toate dorinţele şi nevoile umane; de fiecare dată când una va fi îndeplinită, o alta va apare. Este deci preferabil să le diminuezi prin mulţumire, împăcare şi cunoaşterea adevărului.

79. Dacă purtaţi încălţări, puteţi merge liniştiţi pe spini. Însoţiţi de cunoaşterea esenţei lucrurilor (*tattva jnana*), veţi putea, de asemenea, să traversaţi în linişte şi siguranţă această lume spinoasă.

80. O pasăre care duce un peşte în cioc este urmată de un mare număr de alte păsări, care încearcă să-i ia peştele. Peste tot unde se duce, persecutorii săi o urmează încercuind-o atât de insistent, încât aceasta, exasperată, va sfârşi prin a abandona peştele. O altă pasăre va sesiza instantaneu momentul şi la rândul său, luând peştele, va fi urmărită de întreaga bandă. Prima pasăre nu va mai fi lovită şi ea va rămâne odihnindu-se pe ramura unui copac. Văzând aceasta, observând liniştea şi calmul păsării după tot ce îndurase, un adept se va înclina în faţa sa, spunând: „Tu eşti un *guru* pentru mine, căci tu mă înveţi că pacea sufletului nu este posibilă în această lume decât atunci când se renunţă la toate dorinţele. Altfel, întâlneşti pericole la fiecare pas."

81. Există un păianjen veninos a cărui otravă nu poate fi neutralizată de nici un medicament, ci doar prin pase magnetice, care se fac deasupra rănii, ţinând în mână o rădăcină de şofran. Doar după această operaţie celelalte remedii îşi pot face efectul. În acelaşi mod, când păianjenul luxului şi bogăţiei a înveninat inima unui om, trebuie ca el să fie mai întâi impregnat de magnetismul magic al renunţării înainte de a putea realiza un progres spiritual.

82. Pentru a-L atinge pe Dumnezeu, trebuie să-i oferiţi corpul vostru, sufletul vostru şi bogăţiile voastre.

83. Un om care se pregătea să facă baie în râu, a auzit povestindu-se despre una din cunoştinţele sale că a renunţat la lume, pentru a deveni *sannyasin*. Imediat în el a apărut convingerea că orice lucru este efemer în această lume şi că a deveni *sannyasin* este cea mai bună cale pentru a ajunge la realizarea scopului vieţii. El s-a decis deci să devină imediat *sannyasin* şi, pe jumătate gol, aşa cum era, fără a se întoarce acasă, a plecat. Acesta este un exemplu de intensă *vairagya*.

84. De ce renunţă adoratorul lui Dumnezeu la orice, din dragoste faţă de El? Fluturele care a văzut lumina nu se mai întoarce în obscuritate. Furnica poate să moară în sacul cu zahăr, dar nu îl va părăsi niciodată. Tot astfel, adoratorul lui Dumnezeu îşi va da bucuros viaţa pentru a atinge fericirea divină şi nu se va preocupa de nimic altceva.

85. Cunoaşterea (*jnana*) nu vine niciodată fără renunţarea la lux şi bogăţie. Ignoranţa (*avidya*) este distrusă prin renunţare. O lentilă care concentrează razele soarelui poate să ardă multe lucruri, dar nu se va putea folosi într-o cameră întunecată.

86. Copiii îşi continuă jocurile în camera lor atât timp cât mama lor este plecată de acasă. Ei nu au nici teamă, nici nelinişte atât timp cât sunt absorbiţi profund în jocurile lor. Dar imediat ce intră mama, ei îşi aruncă jucăriile şi aleargă spre ea strigând cu bucurie: „Mamă, Mamă!"

În aceste momente, voi sunteţi de asemenea absorbiţi de jocurile din această lume: bogăţia, onorurile, gloria; sunteţi „fericiţi" şi nu cunoaşteţi nici teama, nici neliniştea. Dar dacă într-o zi vă veţi sătura de bogăţie, onoruri şi glorie şi veţi constata că de fapt nu aţi găsit fericirea prin ele, veţi arunca departe toate aceste jucării pentru a alerga bucuros la Dumnezeu.

87. Există mai multe feluri de a renunţa la ataşamentul faţă de bogăţie, titluri, onoruri, femei, etc. Unul dintre ele provine dintr-o durere intensă cauzată de suferinţele acestei lumi. Dar forma cea mai bună pentru *vairagya* provine din sentimentul că toate lucrurile terestre, chiar dacă sunt la îndemâna noastră, sunt efemere şi nu au nici o valoare prin ele însele. Cei care le posedă cred că au totul, dar de fapt nu au nimic.

88. Este mai bine să opreşti dorinţele decât să le dai ascultare.

89. În general există două feluri de *vairagya*, cea intensă şi cea moderată. Renunţarea intensă este ca un mare rezervor săpat într-o noapte şi umplut imediat. Renunţarea moderată este lentă, totdeauna tergiversată. Nimeni nu poate să spună când se va ajunge la capăt.

90. Doi soţi au renunţat la lume şi s-au alăturat unui grup de pelerini care vizita locurile sfinte. Într-o zi, mergând de-a lungul unui drum, soţul care era cu câţiva paşi înaintea soţiei, a văzut un diamant strălucind în pământ. El a săpat imediat pentru a acoperi diamantul, gândindu-se că dacă soţia sa îl va vedea, ea ar putea să-l dorească şi ar pierde astfel meritul câştigat prin renunţarea la lume. În timp ce era astfel ocupat, soţia sa a sosit şi l-a întrebat ce face acolo. El a răspuns evaziv, pe un ton de scuză. În acest timp soţia sa a văzut diamantul şi gândindu-se, a făcut această remarcă: „De ce ai renunţat la lume, dacă pentru tine mai există încă o diferenţă între acest diamant şi praf?"

I. *Viveka* şi *vairagya*

91. Este inutil să citeşti scrierile sacre dacă nu posezi *viveka* şi *vairagya*. Fără discernământ şi fără renunţare interioară nu se poate ajunge niciodată la spiritualitate.

92. Scufundaţi-vă adânc în oceanul lui *sat-cit-ananda* (Pură Existenţă, Pură Conştiinţă, Pură Beatitudine). Nu vă temeţi de monştri profunzimilor - avariţia şi mânia. Protejaţi-vă prin şofranul discernământului şi al renunţării (*viveka* şi *vairagya*) şi crocodilii care se vor apropia de voi vor fi alungaţi de mirosul de şofran.

93. La ce serveşte studiul dacă nu este însoţit de *viveka* şi *vairagya*? Atunci când mă gândesc la picioarele de lotus ale Domnului, eu uit de mine însumi.

În această stare, tot ce aparţine lumii nu pare decât un foc de paie. Dacă văd un *pandit* (învăţat) fără *viveka* şi fără dragoste faţă de Dumnezeu, ştiu că el nu este nimic mai mult decât un foc de paie.

94. *Viveka* semnifică discriminarea între real şi nereal, iar *vairagya* - detaşarea faţă de lucrurile terestre. Nu putem ajunge să le dobândim decât printr-o practică zilnică. Trebuie să existe mai întâi o renunţare mentală la ataşamentele noastre şi apoi, cu ajutorul lui Dumnezeu, vom realiza starea de renunţare interioară care este mult mai importantă decât o renunţare exterioară forţată sau impusă. Practica neîntreruptă conduce fiinţa la o putere extraordinară. Nu vom mai resimţi nici o dificultate în stăpânirea simţurilor, pasiunilor şi dorinţelor. Vom fi ca o broască ţestoasă care nu-şi mai întinde membrele odată ce şi le-a retras în carapacea sa. Chiar dacă o veţi tăia în bucăţi ea nu se va mişca.

95. Trebuie practicată discriminarea (*vichara*) între Real (Dumnezeu) şi nereal (lumea fenomenală). În acest fel, omul poate depăşi ataşamentele sale faţă de obiectele din această lume, faţă de bogăţie, glorie, putere şi plăceri senzuale.

96. Un cal sperios nu va merge drept atât timp cât nu i se vor pune ochelari. Tot astfel, spiritul omului frivol trebuie să aibă, pentru a se menţine pe cărarea cea bună şi a depăşi pericolele, ochelarii daţi de *viveka* şi *vairagya* care vor oferi o altă viziune asupra acestei lumi.

97. Dacă puneţi un element purificator - de exemplu o bucăţică de piatră acră - într-un vas plin cu apă de băut, veţi vedea apa limpezindu-se şi impurităţile vor cădea la fundul vasului. *Viveka* şi *vairagya* sunt doi agenţi purificatori pentru suflet.

98. Omida se închide în gogoaşă prin propria ei salivă; la fel, sufletul ataşat lucrurilor din această lume se închide percepţiilor planurilor superioare ale conştiinţei. Dar când omida se transformă

într-un fluture frumos, el îşi distruge gogoaşa şi se bucură de libertate, de aer şi de soare. La fel, sufletul frivol poate să se elibereze singur de legăturile *Maya*-ei, dezvoltând în sine puterea discernământului (*viveka*) şi a non-ataşamentului (*vairagya*).

99. Singură *bhakti* (devoţiunea) este necesară. Cât despre *vairagya* şi *viveka*, ele vor veni de la sine dacă-L iubim pe Dumnezeu.

J. Perseverenţa

100. Pescarul care vrea să prindă un peşte mare şi frumos aruncă cârligul undiţei în apă, apoi aşteaptă cu răbdare, câteva ore dacă este nevoie, până în momentul când peştele va fi prins. Tot astfel, adoratorul lui Dumnezeu care îndeplineşte cu fervoare şi perseverenţă practicile spirituale, poate fi sigur că într-o zi Îl va găsi pe Dumnezeu.

101. Trebuie să te zbaţi mult timp în apă înainte de a învăţa să înoţi. Veţi avea mult de luptat pentru a vă susţine înainte de a putea spera să înotaţi în oceanul Beatitudinii Divine.

102. Dacă o singură scufundare în mare nu vă va face să găsiţi perle, nu trageţi concluzia că acestea nu există. Ele sunt în număr infinit, ascunse pe fundul mării. La fel, dacă nu reuşiţi să-L vedeţi imediat pe Dumnezeu în urma câtorva exerciţii spirituale, nu vă pierdeţi curajul. Urmaţi-vă cu răbdare practica spirituală, şi puteţi fi siguri că veţi obţine graţia divină, atunci când veţi fi pregătiţi să o primiţi.

103. Viţelul abia născut se ridică tremurând în picioare şi cade de mai multe ori înainte de a învăţa să se menţină în picioare. Tot astfel, piciorul omului alunecă şi uneori face paşi greşiţi pe drumul devoţiunii, înainte de a atinge victorios sfârşitul cărării spirituale încununat de realizarea supremei eliberări.

104. Se povesteşte că doi oameni au început să o invoce pe Zeiţa *Kali* îndeplinind ritualul teribil numit *shava-sadhana* (ritualul cadavrului). Unul dintre ei a înnebunit la vederea înspăimântătoarelor scene care au avut loc în prima parte a nopţii, în timp ce celălalt a câştigat, odată cu zorile, graţia unei viziuni a Mamei Divine. El a întrebat-o atunci pe Zeiţă: „Mamă, de ce omul care era cu mine a înnebunit?" Zeitatea a răspuns: „Tu de asemenea, copilul meu, ai ajuns nebun de nenumărate ori în vieţile precedente şi în sfârşit, astăzi, tu ai reuşit să Mă vezi."

105. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „De ce se bucură sufletele noastre atât de rar şi atât de puţin timp de pacea beatifică?"

El a răspuns:"O bucată de bambus care arde se va stinge foarte repede dacă nu suflăm continuu deasupra ei. Tot astfel, o devoţiune neîntreruptă este necesară pentru ca focul spiritualităţii să se menţină

în noi."

106. Dacă aveţi în inimă iubirea de Dumnezeu, dar imediat vă îndreptaţi interesul către subiecte profane, veţi descoperi foarte repede că inima vă va fi golită de această iubire preţioasă. Dar dacă vă păstraţi inima preafericită, mereu cufundată în profunzimile iubirii sacre şi ale credinţei sfinte, ea va rămâne cu siguranţă plină de fervoarea iubirii divine.

107. Un om, chiar dacă are un *guru* bun şi frecventează comunitatea spirituală, nu va ajunge la nici un rezultat dacă spiritul său este inconstant şi nesigur.

108. Întotdeauna primiţi ceea ce căutaţi. Acela care Îl caută pe Dumnezeu Îl găseşte. Cel care caută bogăţia sau puterea, pe acestea le va găsi.

109. Laptele care se agită şi spumegă atunci când este deasupra flăcării, rămâne imobil de îndată ce flacăra se stinge. Tot astfel, inima novicelui debordează de entuziasm atât timp cât execută practicile sale spirituale, dar fără ele, răceala va apărea imediat în inima sa.

110. Sri Ramakrishna i-a pus lui Nanga Totapuri următoarea întrebare: „Care este necesitatea unei meditaţii zilnice în stadiul avansat pe care l-aţi atins deja?" Totapuri a răspuns că un vas de aramă trebuie lustruit zilnic, altfel îşi va pierde strălucirea; sufletul nu se poate menţine pur fără o meditaţie zilnică. Sri Ramakrishna a replicat că, dacă vasul este din aur pur, el nu se poate degrada.

111. Fixaţi-vă spiritul asupra unei singure manifestări a lui Dumnezeu, personal sau impersonal. Printr-o perseverenţă constantă, atât cei care-L adoră sub forma unui Dumnezeu personal, cât şi cei care-L adoră sub forma unui Dumnezeu impersonal, vor atinge Realizarea Supremă. Dar trebuie să-L invocaţi pe Dumnezeu cu tenacitate şi perseverenţă. Scufundaţi-vă adânc în ocean, altfel nu veţi găsi perlele care se odihnesc în adâncimi. Nu le veţi obţine niciodată dacă vă veţi mulţumi să înotaţi la suprafaţă.

112 Dacă locuitorii unei case sunt treji, hoţii nu vor putea intra. Dacă sunteţi permanent atenţi, nici un rău nu vă va putea afecta.

113. Învăţ atât timp cât trăiesc. Pe tot parcursul vieţii, învăţaţi în fiecare zi misterele iubirii şi ale devoţiunii. Aceasta vă va ajuta întotdeauna.

114. Există oameni care nu reuşesc să se hotărască, care îşi umplu ziua spunând; „Vreau să fac asta, vreau să mă ocup de această afacere, etc." Aceşti oameni păstrează, de asemenea, şi în viaţa lor spirituală această atitudine de nehotărâre şi dezinteres. Alţii au în inimile lor un foc arzător, care îi determină să-L caute pe Dumnezeu în singurătate, aşa cum o mamă îşi caută copilul. Ei nu doresc nimic altceva decât pe

Dumnezeu; lumea este pentru ei o fântână infinit de adâncă şi ei se vor apropia cu prudenţă de ea de teama unei căderi. Ei nu vor spune ca alţi oameni: „Mai întâi mă voi gândi la familia mea şi apoi la Dumnezeu." Ei au o voinţă arzătoare şi puternică.

O mare secetă s-a abătut odată peste o ţară. Toţi agricultorii au săpat canale pentru a iriga câmpiile. Unul dintre ei s-a hotărât să nu-şi întrerupă munca până când canalul său nu va ajunge la râu pentru a-şi iriga terenul. Timpul a trecut, a sosit ora băii, fiica sa a venit să-i aducă ulei şi i-a spus că prânzul se apropie. Tatăl a răspuns: „Aşteaptă, mai am încă treabă de făcut." La ora două, ţăranul nu se gândise încă nici la baia sa, nici la mâncare. Într-un târziu, soţia sa a venit ea însăşi să-l caute şi i-a spus: „Exagerezi, nu ai făcut baie, mâncarea ta s-a răcit, exagerezi în totul. Vino, vei termina mai târziu, sau mâine dacă trebuie." Omul a devenit furios, şi i-a strigat: „Femeie, nu vezi că recolta este călcată în picioare şi că riscăm să murim de foame? Am hotărât să irig câmpia chiar astăzi, şi doar după aceea mă voi ocupa şi de celelalte." Femeia înspăimântată a plecat. Târziu, noaptea, după o muncă titanică, omul a reuşit să termine. Când a văzut apa râului pătrunzând în câmpia sa, bucuria sa nu a cunoscut margini. El s-a întors acasă, a cerut ulei, a făcut baie şi s-a odihnit, apoi a mâncat şi a adormit profund. Acest spirit de perseverenţă ilustrează o intensă *vairagya*.

Un alt ţăran desfăşura aceeaşi muncă. Atunci când soţia sa a venit să-l caute, el şi-a pus lopata pe umăr şi s-a întors fără să protesteze spunând: „Dacă tot ai venit, ar fi bine să te urmez." El nu a reuşit să aducă la timp apa în terenul său. Acest fapt ilustrează o lipsă de fermitate şi perseverenţă în urmărirea scopului propus. La fel cum fără o voinţă fermă, un ţăran nu reuşeşte să-şi irige terenul pierzând astfel recolta, fără o aspiraţie arzătoare, nimeni nu ajunge la cunoaşterea lui Dumnezeu.

115. Un tăietor de lemne ducea o viaţă foarte mizeră vânzând în fiecare zi lemne de foc pe care le aducea dintr-o pădure vecină. Într-o zi, când aducea acasă o încărcătură de crengi, a fost oprit de un străin care l-a sfătuit să meargă „mai departe". A doua zi, el a urmat sfatul, şi a mers mai profund în pădure şi a fost recompensat, pentru că a găsit acolo copaci mari din abundenţă. A tăiat atâtea trunchiuri cât i-a permis forţa sa şi vânzându-le a realizat un beneficiu considerabil, cum nu realizase niciodată până atunci. A doua zi, şi-a spus: „Am primit sfatul de a merge mai departe, de ce nu aş merge încă şi mai departe astăzi?" A făcut aşa cum a gândit, în acea zi, ajungând într-o parte a pădurii în care creşteau numeroşi arbori de santal. A luat atâtea lemne câte a putut să transporte şi vânzându-le la piaţă, a obţinut un mare

profit. În ziua următoare, amintindu-şi încă de sfatul străinului a hotărât să meargă, de asemenea, chiar mai departe încă. În acea zi, a descoperit o mină de cupru. Dar aceasta nu l-a oprit să avanseze, şi zi după zi, el a mers tot mai departe, găsind mine de argint, aur şi diamante, astfel încât a devenit foarte bogat. Acesta este rezultatul vieţii spirituale. Trebuie totdeauna să mergem înainte, perseverând pe calea spirituală, fără să gândim că am obţinut Realizarea Spirituală în urma apariţiei câtorva viziuni ale luminii divine şi odată cu dobândirea puterilor paranormale.

K. Exerciţiile spirituale

116. Dacă dorim să bem din apa unui lac puţin adânc, trebuie să o luăm uşor de la suprafaţă fără a-l tulbura. Dacă veţi tulbura apa, nisipul se va ridica de la fund şi va face apa tulbure. Tot astfel, dacă doriţi să Îl cunoaşteţi pe Dumnezeu, aveţi încredere în *guru*-l vostru şi urmaţi cu perseverenţă practicile voastre spirituale. Nu vă irosiţi energia în discuţii inutile şi în dispute asupra Scrierilor Sacre. Micul nostru creier, ştiţi asta, va fi de asemenea tulburat.

117. Adoptaţi metodele cele mai potrivite scopului final pe care îl urmăriţi. Nu veţi obţine mai mult unt dacă veţi striga: „Există unt în lapte." Dacă doriţi să faceţi unt, trebuie mai întâi să pregătiţi crema de lapte şi să o frecaţi bine. Numai astfel veţi obţine unt.

118. Tot astfel, trebuie să practicaţi *sadhana* pentru a avea o idee corectă despre corpurile grosiere, corpurile subtile, cele cauzale şi marea cauză originară (*mahakarana*).

Dacă doriţi să-L vedeţi pe Dumnezeu, practicaţi exerciţii spirituale. La ce vă serveşte doar să strigaţi: „Doamne, Doamne!"?

119. Dacă cineva doreşte să-l găsească pe rege în castelul său, va trebui să traverseze nenumăratele anticamere înainte de a ajunge în locuinţa regală. Dacă, după ce a intrat în prima incintă, se va opri şi se va mulţumi să strige: „Unde este regele?", el nu îl va vedea niciodată. Pentru a-l vedea, el va trebui să traverseze toate cele şapte încăperi.

120. Este necesar să se facă eforturi pentru a ajunge la cunoaşterea lui Dumnezeu. Într-o zi, în timp ce eram în *bhava-samadhi* (extaz spiritual) am văzut locul din Haldarpukur, şi, pe malurile sale, un ţăran care strângea ierburile plutitoare pentru a lua apă în mână. Aceasta a fost o adevărată revelaţie. La fel cum apa nu poate fi văzută fără a strânge algele, tot astfel, iubirea şi realizarea lui Dumnezeu nu se pot atinge fără o pregătire anterioară. Meditaţia, repetarea Numelui lui Dumnezeu, cântarea gloriei Sale, rugăciunea ardentă care Îi este adresată, credinţa, umilinţa, mila, sacrificiul, toate reprezintă

modalităţi şi atitudini sfinte care ne conduc la Dumnezeu.

121. Există trei tipuri diferite de *sadhana* (antrenament spiritual). Ele sunt precum natura păsării, maimuţei şi furnicii.

122. Pasărea loveşte un fruct, care uneori cade sub puterea loviturii şi atunci este pierdut pentru ea. La fel, adoratorii care se aruncă cu prea multă violenţă în practicile spirituale adeseori nu sunt răsplătiţi în eforturile lor.

123. Maimuţa sare de la o creangă la alta ducând mereu cu sine fructul şi uneori se întâmplă ca acesta să cadă. În acelaşi fel, distraţi de evenimentele variate ale vieţii, discipolii pot uneori să piardă din vedere sentimentul devoţiunii dacă practica lor nu va avea un ritm ferm.

124. Furnica îşi poartă grăuntele de hrană ducându-l în casa sa unde îl va degusta cu plăcere. *Sadhana* furnicii poate fi considerată cea mai bună, pentru că oferă certitudinea deţinerii fructului.

125. Credinţa şi candoarea unui copil conduc întotdeauna la Dumnezeu. Întâlnind un *sadhu*, un om l-a rugat să-l instruiască. Sfatul acestuia a fost: „Iubeşte-L pe Dumnezeu cu toată inima şi cu tot sufletul tău".

„Eu nu L-am văzut niciodată pe Dumnezeu, a răspuns omul, eu nu ştiu nimic despre El, cum îmi va fi posibil să-l iubesc?" Omul sfânt l-a întrebat ce iubeşte el cel mai mult? Răspunsul a fost: „Eu nu iubesc pe nimeni, eu nu am decât o oaie şi aceasta este singura creatură pe care o iubesc." *Sadhu* i-a spus atunci: „Ai grijă de oaia ta şi iubeşte-o din toată inima şi cu tot sufletul său, cu convingerea constantă că Dumnezeu sălăşluieşte în ea." Dându-i acest sfat *sadhu* a plecat. Omul a început să-şi îngrijească cu tandreţe oaia cu convingerea absolută că Dumnezeu era prezent în acel animal. Mult timp după aceea, *sadhu*, revenind pe acolo, l-a căutat pe cel pe care îl sfătuise şi l-a întrebat cum se transformase. Omul s-a închinat în faţa înţeleptului şi a spus: „Maestre, totul merge bine pentru mine, prin graţia sfaturilor tale bune. Mă simt foarte bine urmând instrucţiunile pe care mi le-ai dat. De mai multe ori am văzut în oaia mea o frumoasă figură cu patru mâini, şi aceasta mi-a generat o supremă beatitudine."

126. Sunteţi capabili să urmaţi sfaturile pe care vi le dau, la modul absolut? Vă spun că într-adevăr, dacă puneţi în practică, chiar şi numai a şasea parte din ce vă spun, salvarea voastră este asigurată. În primul stadiu al vieţii voastre spirituale, trebuie să încercaţi să vă concentraţi spiritul mergând să meditaţi în solitudine asupra lui Dumnezeu. Când, prin practici constante, spiritul va fi disciplinat, vom putea medita acolo unde vom dori. O tânără plantă trebuie să fie protejată cu grijă printr-o împrejmuire, fără de care caprele şi vacile ar distruge-o. Dar

când aceeaşi plantă a devenit un arbore puternic, cu un trunchi solid, vacile şi caprele care o vor atinge nu îi vor provoca nici un rău.

127. Există două tipuri de *siddha-şi*: *sadhana-siddha-şi* şi *kripa-siddha-şi*. Pentru a avea o recoltă bună, ţăranii sunt obligaţi să-şi irige terenurile săpând canale şi permiţând astfel intrarea apei din belşug. Alţii au şansa să evite toată această muncă profitând de ploaia care le inundă ţinuturile. Aproape toţi oamenii trebuie să practice asiduu exerciţiile lor spirituale pentru a se putea elibera de lanţurile *Maya*-ei. Dar cei din tipul *kripa-siddha-şi*, foarte puţini de altfel, nu trebuie să se supună acestor practici, ei vor atinge perfecţiunea prin graţia lui Dumnezeu.

L. Concentrarea şi meditaţia

128. Trebuie întotdeauna să practicăm meditaţia.

129. La apusul soarelui, abandonaţi-vă lucrul şi meditaţi asupra lui Dumnezeu; în acest moment gândurile se întorc în mod firesc asupra Lui. Tot ceea ce se află în jurul său dispare în umbrele nopţii şi fiinţa îşi pune întrebări referitoare la acest mister. Nu aţi remarcat cum îşi abandonează musulmanii lucrul şi se aşează pentru rugăciune la căderea serii?

130. Fără o devoţiune exclusivă şi constantă (*nishta*) nu poate fi realizat Dumnezeu. La fel cum o soţie total devotată soţului ei este castă şi fidelă şi se bucură de dragostea sa, tot astfel omul care este în întregime devotat şi fidel idealului său (*ishta*) se bucură de graţia lui Dumnezeu şi ajunge să-L realizeze.

131. Gândiţi-vă la mine în momentul dinaintea începerii meditaţiei. Ştiţi de ce? Pentru că, graţie credinţei voastre în mine, gândurile voastre dirijate mai întâi către mine, se vor întoarce imediat spre Dumnezeu. Spiritul vostru orientat asupra a mii de lucruri se va concentra atunci când vă veţi gândi la mine şi dacă îl veţi dirija imediat către Dumnezeu, va fi posibilă o meditaţie profundă.

132. Mani l-a întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Dacă Dumnezeu poate să-şi asume o infinitate de forme, voi putea eu, căutând să meditez asupra Lui, să meditez asupra propriei mele mame?".

Maestrul a răspuns: „Bineînţeles, Mama este *guru*-l nostru, ea este însăşi esenţa lui *brahmamayi* (Mama Divină)".

133. Modul cel mai uşor de a te concentra este să contempli flacăra unei lumânări. Zona interioară albastră este corpul cauzal sau *karma-sharira*. Dacă ne vom fixa spiritul asupra ei, concentrarea va fi repede obţinută. Zona luminoasă care îmbracă flacăra albăstruie este *shukshma-sharira* sau corpul subtil, iar partea exterioară reprezintă

corpul grosier *sthula-sharira*.

134. Copiii mei, în acea perioadă de intensă *sadhana*, înainte de a-mi începe meditaţia asupra lui Dumnezeu, mi-am creat o imagine a sufletului meu absolut curăţat de toate impurităţile diverse care se aflau aici - gânduri negative, dorinţe, etc., şi mi L-am imaginat pe Dumnezeu instalat în locul lor. Faceţi la fel.

135. Atunci când meditaţi, gândiţi-vă că ataşaţi sufletul vostru picioarelor de lotus ale Domnului Mult Iubit, prin legăturile credinţei. Am spus „credinţei" pentru că picioarele Domnului sunt atât de delicate încât orice alte legături le-ar răni.

136. Pierdeţi-vă în Divinitate aşa cum un medicament se dizolvă în alcool.

137. Când l-am întrebat pe Hanuman: „Care este astăzi faza lunii?", el a răspuns: „Eu ignor total şi zilele săptămânii (*tithi-uri*) şi fazele lunii şi poziţia aştrilor (*nakshatsa-uri*); eu nu cunosc nimic altceva decât picioarele de lotus ale lui Sri Ramachandra."

138. Când strigătele sufletului se liniştesc, urmează suspendarea respiraţiei numită *kumbhaka*. *Kumbhaka* apare chiar şi în *bhakti-yoga*; respiraţia este suspendată prin intensitatea iubirii pentru Dumnezeu.

139. Meditaţia profundă face să apară natura reală a obiectelor asupra cărora se meditează şi le face să pătrundă în sufletul celui care meditează.

140. Într-o zi când Avadhuta traversa o câmpie, a văzut venind spre el un cortegiu nupţial care se desfăşura cu mare pompă, acompaniat de bătăi de tamburină. Foarte aproape, a văzut un vânător atât de absorbit să-şi urmărească prada încât nu a acordat nici o atenţie zgomotului şi pompei cortegiului. Avadhuta s-a închinat în faţa vânătorului şi i-a spus: „Maestre, tu eşti *guru*-l meu! Când voi fi adâncit într-o meditaţie, fie ca eu să fiu concentrat asupra obiectului meditaţiei aşa cum eşti tu acum concentrat asupra vânatului."

141. Pentru a trăi *Ananda* (Beatitudinea divină) în cursul unei meditaţii, trebuie să te scufunzi profund în Dumnezeu; dacă vă veţi mulţumi să navigaţi la suprafaţa mării, nu veţi ajunge niciodată la perla preţioasă care se odihneşte în profunzimi.

142. În meditaţie, concentrarea este profundă atunci când nimic nu se mai vede şi nu se mai aude. Chiar şi percepţiile şi senzaţiile dispar. Un şarpe poate să treacă peste voi fără ca voi să-l simţiţi. Nici şarpele, nici cel care meditează nu îşi vor da seama unul de celălalt.

143. Spiritul unui yoghin este întotdeauna adâncit în Dumnezeu, întotdeauna absorbit în Sine. Aceasta se vede în ochii săi, privirea sa este goală ca aceea a unei păsări care cloceşte, care se concentrează asupra a ceea ce face şi care priveşte fără să vadă.

144. Ochii yoghinilor au o privire misterioasă, aceea a oamenilor care, în încarnările lor precedente şi-au petrecut timpul în comuniune cu Dumnezeu. Adeseori dau impresia că tocmai au ieşit dintr-o *asana* (postură yoghină).

145. Când sunteţi aşezaţi pentru meditaţie, fiţi complet absorbiţi în Dumnezeu. Pe parcursul unei meditaţii perfecte, nu trebuie să ne dăm seama dacă o pasăre s-a aşezat pe noi. Altădată, când mă aşezam pentru meditaţie în holul templului Mamei mele *Kali*, vrăbii şi alte mici păsări se aşezau şi se jucau pe capul meu.

146. În timpul meditaţiei profunde, toate funcţiile simţurilor sunt suspendate. Cele cinci simţuri: văzul, auzul, mirosul, pipăitul şi gustul sunt în repaus. Uneori, viziunea unor obiecte materiale apare în timpul meditaţiei, dar dacă aceasta este profundă, aceste viziuni nu vor apărea, ele vor rămâne în afară fără a li se permite accesul în interior.

147. Meditaţia este posibilă chiar şi cu ochii deschişi, chiar şi în timpul unei conversaţii cu cineva. Dacă aveţi o durere de dinţi, vă puteţi desfăşura munca, dar gândirea vă va rămâne fixată asupra suferinţei şi durerii. Tot astfel, dacă aţi obţinut o veritabilă concentrare asupra lui Dumnezeu, gândirea voastră va rămâne fixată asupra Lui, chiar şi atunci când vă deplasaţi sau vorbiţi. Eu aveam obiceiul să închid ochii pentru a medita. Apoi într-o zi mi-am spus: „Dacă Dumnezeu există atunci când am ochii închişi, de ce nu ar mai exista şi atunci când îi deschid?" Am deschis ochii şi am avut viziunea Divinului omniprezent. Oameni, animale, insecte, arbori, liane, lună, soare, apă, pământ, în toate acestea şi prin toate acestea se manifestă Fiinţa infinită.

148. Secretul este că această uniune cu Dumnezeu (*yoga*) nu se poate realiza decât cu ajutorul unui mental perfect calm. Oricare ar fi calea pe care o urmaţi pentru a ajunge la realizarea lui Dumnezeu, mentalul trebuie să se afle permanent sub controlul yoghinului şi nu yoghinul sub controlul mentalului său.

CAPITOLUL IX. Dragostea de Dumnezeu

A. Dorul de Dumnezeu

1. Când un om este nebun din dragoste pentru Dumnezeu, cine mai este atunci tatăl său, cine mai este mama sa, cine este soţia sa? Dumnezeu este pentru el totul. El îl iubeşte pe Dumnezeu atât de intens încât pare nebun pentru restul lumii. Ce este această nebunie a dragostei? Când un om ajunge în această stare, el devine nepăsător chiar şi faţă de corpul său de care este atât de ataşat în mod obişnuit. El nu simte nici foamea, nici setea, nici somnul. El este permanent dăruit trup şi suflet iubitului său Dumnezeu.

2. Unii oameni varsă şiroaie de lacrimi pentru că nu au avut niciodată copii sau n-au acumulat bogăţii. Dar cine varsă măcar o singură lacrimă pentru că nu a avut încă viziunea Divinului sau pentru că nu Îl iubeşte cu toată fiinţa sa?

3. Invocaţi Divinul cu o inimă plină de dorinţa de a-L vedea şi de a-L lăsa să se manifeste deplin în, şi prin voi. Sunt oameni care, din dragoste pentru femeia şi copiii lor, umplu un vas cu lacrimile lor. Dar unde este cel care plânge din dragoste pentru Dumnezeu?

4. Omul pătruns de aspiraţia către Divin nu poate să-şi întoarcă gândirea sa către lucruri zadarnice ca mâncarea şi băutura.

5. Omul plin de prejudecăţi refuză să bea din apa Gangelui Sfânt pentru că este tulbure şi începe imediat să facă o fântână pentru a-şi găsi apă de băut. Cel care nu este însetat de adevărul spiritual, critică toate credinţele, justificându-şi atitudinea prin discursuri interminabile şi acţiuni fără rost.

6. Cel care este cu adevărat însetat de spiritualitate nu-şi respinge religia, oricare ar fi ea, fie ea hinduismul sau nu contează care alta, şi nu-şi creează o nouă religie pentru el însuşi. Omul cu adevărat însetat nu are timp de pierdut cu toate aceste ezitări.

B. Aspirația adevărată

7. Setea de Divin să fie atât de arzătoare în inima voastră ca setea de aur din inima avarului!

8. Balaram Bose l-a întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: Dumnezeu există cu adevărat?

- Sigur, răspunde Maestrul.
- Şi oricine Îl poate realiza?
- Da, El se revelează adoratorului care Îl consideră pe El cel mai apropiat şi cel mai drag din tot ceea ce există. Şi dacă o rugăciune izolată pe care l-o adresaţi rămâne fără răspuns, nu trebuie să concluzionaţi că El nu există.
- Dar de ce nu pot să-L văd atunci când mă rog atât de des?
- L-ai considerat cu adevărat la fel de scump inimii tale ca pe proprii tăi copii?
- Nu, Bhagavan, a răspuns Balaram, după un timp de gândire. Dragostea mea pentru El n-a fost niciodată atât de puternică.
- Rugaţi-vă lui Dumnezeu, gândind că vă este tot atât de drag ca propria fiinţă. Adevărat vă spun, El este foarte apropiat de adoratorii Săi. El nu poate să nu Se reveleze lor. El vine către noi înainte ca noi să-L căutăm. Nimeni nu ne iubeşte atât de mult şi nu ne este atât de apropiat ca Dumnezeu.

9. După ce Ahalya a fost eliberată de blestemul pe care îl aruncase asupra ei soţul său, Ramachandra a întrebat-o: „Ahalya, eu vreau să-ţi acord o favoare. Spune-mi ce doreşti."

- O, Rama, a spus ea, îmi este egală naşterea pe care o voi avea, dar nu mă lăsa să-mi lipsească credinţa şi dragostea constantă pentru Tine. Nu cer de la Tine o altă favoare. (Ahalya, soţia marelui înţelept Gautama, a fost sedusă de divinul Indra care a luat înfăţişarea soţului său.Gautama a blestemat-o şi a transformat-o în piatră. Ramachandra a atins-o şi i-a redat viaţa.)

Divinul nu poate rămâne insensibil când Îl invocăm din toată inima şi din tot sufletul.

10. O, inima mea, imploră pe Mama Divină Atotputernică să vină la tine şi vei vedea că va răspunde chemării tale.

11. -Cum să facem să-L iubim pe Dumnezeu?

- Ştii tu ce intensitate trebuie să aibă dragostea ta pentru Dumnezeu? Trebuie să fie la fel de intensă ca dragostea pe care o soţie devotată o simte pentru soţul său mult iubit, ca ataşamentul avarului pentru comoară, ca dorinţa omului monden pentru lucrurile lumeşti. Dacă în inima ta aspiraţia către Divin va fi la fel de ardentă ca toate acestea trei împreună, tu vei ajunge cu siguranţă la Dumnezeu.

12. Omul care se sufocă luptă pentru a-şi regăsi respiraţia; la fel inima voastră trebuie să-L caute pe Dumnezeu mereu.

13. Rishi Krishna mergea într-o zi pe malul mării când unul din discipolii Săi s-a apropiat de El şi L-a întrebat: „Maestre, cum putem ajunge la Dumnezeu?" „- Cel care, trăind în lume, îl iubeşte pe Dumnezeu şi îi este deplin dăruit, este un adorator puternic, cu mare credinţă. Cu adevărat, omul care-L invocă pe Dumnezeu trăind chiar în mijlocul lumii acesteia, este ca şi cum ar ridica pentru a-L găsi, o piatră extraordinar de grea. El este puternic. El este un erou."

14. Există persoane care pot cumpăra diamante şi perle de mare valoare, dar cât de puţine persoane îl pot iubi pe Dumnezeu!

15. De ce gândiţi superficial că dacă realizarea nu va fi posibilă în această viaţă, ea va fi mai uşoară în următoarea? Nu trebuie avută o asemenea atitudine călduţă în devoţiune. Ţinta nu se atinge decât dacă mentalul vostru este puternic şi perfect focalizat pentru a atinge realizarea, nu neapărat în această viaţă, dar măcar în următoarele, propunându-ne totuşi acum totul. La sate, când ţăranii îşi cumpără un animal, ei încep prin a trage de coada acestuia. Dacă atunci animalul se culcă cu uşurinţă la pământ, ţăranul ştie că el nu va face nimic. Dacă, din contră, el începe să sară, ţăranul îl alege, pentru că ştie că animalul îi va fi util. Ei caută prin urmare un animal vioi mai curând decât un animal greoi şi leneş.

Să aveţi forţă interioară şi să vă spuneţi că trebuie să realizaţi Divinul chiar acum, în acest moment. Este singura modalitate de a reuşi. Un om trebuie să aibă forţă şi perseverenţă dacă vrea să reuşească în viaţă. Dar sunt mulţi care nu au pic de vlagă, care sunt ca orezul fiert în lapte, moi şi lipicioşi. Ei nu au nici voinţă, nici forţă, nici capacitatea unui efort susţinut. Ei sunt rataţii vieţii.

C. Condiţia cea mai importantă pentru a putea ajunge la Dumnezeu

16. Aşa cum revărsatul zorilor anunţă răsăritul soarelui, o aspiraţie foarte intensă către Dumnezeu precede în inima noastră glorioasa viziune divină.

17. Cel care doreşte cu ardoare să fie eliberat de iluzie este ghidat chiar de Dumnezeu Însuşi; nimic altceva nu este necesar, decât o aspiraţie constantă.

18. Singurul lucru necesar este să ştii să traversezi fluviul vieţii. Dumnezeu singur este real, restul este iluzie.

19. Cei la care puterea de concentrare şi dorinţa de a atinge Divinul

sunt arzătoare, Îl ating mult mai repede decât alți oameni.

20. În *kali-yuga*, trei zile de intensă aspirație către Divin sunt suficiente unui om pentru a obține grația divină.

21. Totul se reduce în realitate la a-L iubi pe Dumnezeu și a simți compasiunea Sa față de întreaga creație. El este seva dulce și adoratorul este cel care o soarbe însetat. El este floarea de lotus și adoratorul este albina care bea nectarul din floare.

Așa cum adoratorul nu poate trăi fără Dumnezeu, la fel și Dumnezeu nu poate să nu îi vadă pe adoratorii Săi. Atunci, adoratorul sincer este acela care devine seva și Dumnezeu cel care o degustă, el devine lotusul și Dumnezeu devine albina. El a devenit dulce pentru a se dărui Divinului. Acesta este jocul lui Krishna și al lui Radha.

22. Cel care plânge zi și noapte într-o arzătoare dorință de a-L vedea pe Dumnezeu, chemându-L neîncetat să i se reveleze, devine un *siddha*.

23. Dumnezeu este în toți. Întreaga lume are dreptul de a-L chema pe Dumnezeu; cel care Îl invocă obține binecuvântarea realizării. Dacă Îl veți invoca cu tot sufletul, Îl veți cunoaște și voi.

24. Un om i-a spus într-o zi lui Sri Ramakrishna: „Am cinzeci și cinci de ani, îl caut pe Dumnezeu de patruzeci de ani. Am urmat sfatul învățătorilor, instructorilor mei și am fost prin toate locurile sfinte de pelerinaj; am văzut de asemenea oameni sfinți, dar toate acestea nu mi-au dat Realizarea Supremă".

Ascultând vorbele sale, Maestrul a spus: „Cu adevărat, cu adevărat vă spun, cel care îl caută pe Dumnezeu Îl găsește. Uitați-vă la mine și prindeți curaj".

25. Înainte de a adormi, micuțul copil spune mamei sale: "Mamă, dacă am nevoie de mâncare, trezește-mă!". Și mama răspunde: „Nevoia singură te va trezi!"

26. În vechile piese de teatru ați văzut că răsună muzica și că actorii cântă foarte tare: „O, Krishna, vino, lasă-ne să Te vedem!" Krishna din piesă nu răspunde la acest apel. Când toate zgomotele încetează și când *rishi* Narada începe să cântecu duioșie și dragoste: „Cât este de încântătoare, o, Govinda, măreția Ta!", Krishna nu poate să întârzie; El apare imediat pe scenă.

La fel se întâmplă și cu *sadhaka* (aspirantul). Cu cât el strigă cu voce tare: „O Doamne, vino! Doamne, revelează-Te mie..." cu atât Dumnezeu este mai departe de el. Când *sadhaka* îl invocă pe Dumnezeu cu o inimă plină de dragoste, El nu-l mai poate refuza pentru mult timp pe adoratorul său sincer.

CARTEA A PATRA
Omul și Divinul

CAPITOLUL X. Dumnezeu și adoratorii săi

A. De ce nu Îl vedem pe Dumnezeu

1. Soarele este mult mai mare ca Pământul, dar de aici de pe Pământ, datorită distanței care ne desparte de el, Soarele ne apare ca o mică lumină strălucitoare. În același fel, Dumnezeu este infinit de mare, dar oamenii sunt atât de departe de El, datorită cunoașterii lor limitate, încât nici nu pot să Îi intuiască adevărata Sa măreție.

2. În iazul acoperit de plante, peștii se urmăresc în jocul lor, dar ei nu pot fi zăriți de pe mal sau din barcă; tot astfel Dumnezeu, ascuns ochilor oamenilor de *Maya* (iluzie, ignoranță), se joacă nevăzut în profunzimea inimii lor.

3. Știți voi cum sălășluiește Dumnezeu în om?

În același fel în care doamnele se retrag în spatele unor evantaie împodobite. Ele pot vedea pe toată lumea, dar nimeni nu le poate zări. În același fel Dumnezeu este în fiecare dintre noi.

4. Pentru a-i vedea pe trecători noaptea, cei ce veghează orientează asupra lor fascicolul lanternei lor, dar pe ei nimeni nu-i poate zări decât dacă își luminează la rândul lor fața. Tot astfel, Dumnezeu vede pe fiecare dintre noi, dar noi nu-L putem cunoaște decât în momentul când lumina grației Sale ne este revelată.

5. Dacă L-am cunoscut pe Dumnezeu, aceasta mi-e suficient. Ce contează că nu știu sanscrită? Dumnezeu revarsă grația Sa egal asupra tuturor copiilor săi, erudiți sau chiar neștiutori de carte. Presupuneți că un tată are 5 copii. Cel mare îl strigă „Tata", cel mic încă nu poate pronunța tot cuvântul și-l cheamă spunând „Ta". Îl iubește mai puțin tatăl său din cauza aceasta? El știe că micuțul său

nu poate pronunța corect „Tata". El îi iubeşte la fel pe toți fiii săi.

6. Dacă se aruncă într-un iaz o momeală atrăgătoare, peştii se precipită din toate părțile către aceasta, chiar dacă ei sunt departe. Tot astfel, Dumnezeu se apropie repede de adoratorii săi sinceri, a căror credință şi devoțiune străluceşte în ei.

Atras de credința lor, Dumnezeu se apropie şi li se revelează.

7. Ființele realizate, sfinții, marii înțelepți, yoghinii, formează cercul intim al lui Dumnezeu. Ei sunt permanent în lumina Sa şi Dumnezeu este permanent oglindit în ei.

8. Lumina Soarelui cade egal pe toate suprafețele, dar numai suprafețele netede şi strălucitoare precum apa, oglinda sau metalele şlefuite pot să-l reflecte fidel. Tot astfel, deşi Dumnezeu sălăşluieşte în toți oamenii, numai inimile ființelor suprem realizate, ale sfinților şi ale marilor înțelepți yoghini pot să-l reflecte în splendoarea Sa.

9. *Bhagavan* (Dumnezeu), *bhagavata* (cuvântul Său) şi *bhakta* (adoratorul Său) nu sunt decât unul şi acelaşi.

10. De ce adoratorul cunoaşte o imensă bucurie când se adresează divinității ca unei Mame Cosmice? Pentru că împreună cu mama sa un copil este mai sigur şi mai liber, şi pentru el, mama sa reprezintă tot ce este mai scump pe lume.

11. Un mic pahar cu apă poate domoli setea unui om, în timp ce un altul are nevoie să bea două sau trei pahare. Dar în ambele cazuri satisfacția potolirii setei este aceeaşi. În acelaşi fel, sunt unii adoratori ai lui Dumnezeu care ajung la realizarea ultimă numai dacă Dumnezeu se manifestă foarte puternic şi clar pentru ei, pe când alții sunt răpiți în extaz doar de o mângâiere a grației divine. Dar fericirea lor în clipa aceea este asemănătoare, căci şi unii şi alții sunt inundați de Beatitudinea Divină.

12. Dumnezeu poate fi comparat cu un munte de zahăr. O mică furnicuță cară o bucățică infimă de zahăr; o alta mai voinică cară o bucățică mai mare, dar aceasta nu face ca înălțimea muntelui de zahăr să scadă. Cel mai adesea, adoratorii lui Dumnezeu sunt copleşiți de încântare în fața manifestării doar a unei mici părți din Gloria Sa Divină, dar nici unul dintre ei nu poate nici măcar să intuiască glorioasa şi totala măreție a manifestării lui Dumnezeu.

13. Într-o zi, nişte furnicuțe au ajuns la un munte de zahăr şi bineînțeles ele nu şi-au dat seama de înălțimea acestuia. Ele au adunat câteva bobițe de zahăr şi au fost foarte încântate. Fiecare căra în spate una sau două grăunțe de zahăr şi pe drum spuneau: „Data viitoare, când vom veni din nou, vom lua totul, tot muntele de

zahăr". Oamenii raționează asemănător; foarte puțini pot cunoaşte Realitatea Supremă şi din păcate, întotdeauna când ajung la o cunoaştere parțială, ei cred că au cunoscut Totul.

Muntele de zahăr nu s-ar fi micşorat nici la a doua venire a furnicuțelor, dar cu siguranță acestea ar fi fost foarte încântate şi pe deplin satisfăcute de ceea ce au făcut. Este cazul tuturor acestor raționalişti care se încântă ei înşişi de câteva fărâme de adevăr pe care le-au descoperit, şi iată, cred acum că au înțeles totul, l-au cuprins cu inteligența lor pe *Brahman* şi ştiu ce este Infinitul.

Oamenii vorbesc adesea cu uşurință despre Dumnezeu, despre Infinit, despre non-condiționare ca şi cum ar deține adevărul total despre aceste aspecte.

Shuka Deva şi alți mari înțelepți au reprezentat mai mult decât furnicuțele unei specii numeroase, şi totuşi nu putem spune decât că s-au hrănit cu opt sau zece grăunțe de zahăr Divin. Este tot atât de absurd să credem că *Brahman* a fost cunoscut şi înțeles pe de-a-ntregul de ființa creată de El, pe cât de absurd este să credem că un munte de zahăr cât Himalaya ar putea fi consumat în întregime de către furnicuțele înfometate.

14. Mulți oameni sunt încântați de frumusețea unei grădini, de flori, de parfumul lor dulce. Dar câți dintre ei se gândesc la grădinar, făuritorul acestei grădini? Şi în fapt ce este mai important - grădina sau grădinarul? Într-adevăr, grădina este într-o continuă schimbare atât timp cât moartea se manifestă în ea. Dar grădinarul, domnul acestei grădini, este singura realitate permanentă - el face să crească, menține şi poate distruge orice există în grădina lui şi, de asemenea, orice ar amenința frumusețea sau viața ei.

15. Candoarea şi simplitatea unui copil este atât de frumoasă!... El preferă păpuşica sa tuturor bogățiilor acestei lumi. În acelaşi fel, numai adoratorul fidel şi sincer, simplu şi umil poate să cunoască bogăția şi fericirea adevărată, topindu-se în dumnezeire.

16. Omul cu adevărat credincios dăruieşte trei sferturi din ființa sa lui Dumnezeu şi nu-i rămâne decât un sfert pentru această lume.

17. Este absurd să crezi că dacă te abandonezi în întregime lui Dumnezeu, aceasta ar putea aduce vreun rău. Razele unui diamant luminează şi strălucesc intens, dar nu ard niciodată.

18. Nu vă temeți de nimic! Scufundați-vă cât mai profund în oceanul Iubirii divine; este oceanul nemuririi. Am spus într-o zi lui Narendra: „Dumnezeu este asemănător unui ocean de dulceață; nu vrei tu să te scufunzi profund în acest ocean? Presupune, copilul m[illegible] în fața unui vas plin de nectar, tu eşti un fluturaş ce arde de

nerăbdare să soarbă acest nectar. Unde te vei aşeza tu, pentru a putea bea?" Narendra a răspuns că pentru a bea el s-ar aşeza pe marginea vasului, căci dacă ar cădea ar fi sigur că s-ar îneca. Atunci eu i-am spus: „Tu uiţi, copilul meu, că dacă te scufunzi în Oceanul Divin, nu ai de ce să te temi, nici de pericole şi nici de moarte. Aminteşte-ţi că oceanul de pură existenţă, pură conştiinţă, pură beatitudine (*Sat-cit-ananda*) este oceanul nemuririi, ce-ţi dăruie apa vie a vieţii eterne, a vieţii fără de moarte. Să nu crezi, ca unele fiinţe ipocrite, că nu trebuie să-ţi laşi iubirea faţă de Dumnezeu să se manifeste total. Scufundă-te în întregime în oceanul nemuririi şi bea *chidananda-rasa*, nectarul lui *Brahman*, al cunoaşterii, al înţelepciunii şi al fericirii eterne".

B. Adoratorii lui Dumnezeu şi lumea

19. Ramaprasada denumeşte această lume un „edificiu al viselor"; dar odată ce omul a atins iubirea de Dumnezeu, îi mai poate lipsi lui ceva de natură spirituală sau materială? Nu, el este sincer în credinţa sa faţă de Dumnezeu şi înţelege această lume efemeră. Sufletul său este întors către Dumnezeu şi în acelaşi timp el soarbe cupa Sa de lapte.

20. Un tăietor de lemne foarte credincios a fost binecuvântat printr-o viziune a Mamei Divine. El a păstrat adânc în el manifestarea acestei graţii divine, şi a rămas acelaşi tăietor de lemne, continuând să muncească din greu.

21. Un adevărat adorator al lui Dumnezeu nu este neapărat şi înstărit material; el este însă îmbogăţit spiritual.

C. Cum se revelează Divinul

22. Presupuneţi o cameră întunecată în care lumina nu intră decât printr-o fantă îngustă. Un om închis în această cameră ar putea obţine lumină numai în funcţie de lărgimea acelei fante. Dacă în uşă şi în ferestre există suficient de multe fante, omul va avea mai multă lumină; dacă va deschide geamurile şi uşa, el va zări şi mai multă lumină. Dar numai cel care iese afară, în plin câmp, va vedea lumina cea mai strălucitoare. În acelaşi fel, Dumnezeu se revelează adoratorilor săi după deschiderea lor lăuntrică şi conform nivelului lor de evoluţie spirituală.

23. Cu cât te apropii de Fiinţa Divină, cu atât mai mult ţi se revelează Natura Sa infinită, ajungând în final să te topeşti în Ea,

obţinând suprema înţelepciune.

24. Nu este suficient să ştii de existenţa lui Dumnezeu. Chiar viziunea Lui nu este punctul culminant al vieţii spirituale. Trebuie să te apropii de El, să intri într-o comuniune intimă cu El şi să te topeşti plin de iubire în El.

Există oameni care au auzit vorbindu-se despre Dumnezeu; există alţii care L-au văzut, dar sunt foarte puţini cei care L-au primit în ei cu adevărat, pentru totdeauna. Mulţi oameni pot să-L cheme la ei doar ca oaspete al lor.

25. Asupra etapelor în cunoaşterea lui Dumnezeu, există conform vishnu-iţilor, patru etape succesive.

La început, debutanţii (*pravartaka-şi*) încep să-l adore pe Dumnezeu. Ei poartă însemnele exterioare ale credinţei lor şi acordă o mare importanţă ritualurilor.

Apoi vin discipolii, adepţii (*sadhaka-şi*) care sunt mai avansaţi. Ei nu mai fac paradă cu credinţa lor şi nu acordă multă importanţă manifestărilor exterioare. Cultul lor este interior. Ei repetă în linişte numele lui Dumnezeu, se roagă fără ostentaţie şi se simt din ce în ce mai apropiaţi de Dumnezeu.

A treia etapă este cea a *siddha*-şilor. Aceştia sunt cei ferm convinşi în inima şi sufletul lor de existenţa lui Dumnezeu, de manifestarea şi omnipotenţa Sa. Aceştia au obţinut o primă percepţie directă a manifestării divine.

A patra etapă este aceea a *siddha*-şilor între *siddha*-şi. Cel care atinge această etapă a evoluţiei spirituale nu numai că-L vede pe Dumnezeu permanent în tot ceea ce există, dar este permanent ghidat şi susţinut de El, aşa cum fiul este susţinut de tată.

D. Dumnezeu nu aşteaptă daruri

26. Dumnezeu se ocupă de bogăţiile pe care i le puteţi oferi? Nu, graţia Sa nu se revarsă decât asupra acelora care îi oferă iubirea şi devoţiunea lor. Singurele bucurii care au valoare în ochii Săi sunt *prema* (devoţiunea), *bhakti* (iubirea), *viveka* (discernământul) şi *vairagya* (detaşarea).

27. Sambhu Mallik mi-a spus într-o zi: „Doamne, binecuvântează-mă pentru ca să pot muri lăsând toate averile mele la picioarele sfinte ale Mamei Divine". Atunci i-am răspuns: „Ce tot spui aici? Nu te gândeşti decât la bogăţii! Pentru Mama Divină ele nu valorează mai mult decât colbul drumului pe care mergi".

28. Un furt a fost comis în templul lui Rani Rasmani de la

Dakshineswar. Statuetele din templul lui Vishnu au fost deposedate de ornamentele şi podoabele lor foarte preţioase. Intendentul templului şi cu mine, alarmaţi, am constatat acest furt. Mathur se lamenta: „Doamne, Tu n-ai avut putere! Tu Te-ai lăsat deposedat de bijuteriile Tale şi ai fost incapabil să Te aperi!".

Atunci, i-am spus: „Ce prostie să vorbeşti astfel! În ochii Dumnezeului acestui Univers pe care tu Îl adori menţinând această atitudine, bijuteriile furate nu valorează nici cât un pumn de ţărână. Aminteşte-ţi că El este Dumnezeu căruia zeiţa norocului şi a prosperităţii, Lakshmi, îi datorează toată gloria sa!"

E. Graţia Divină şi efortul personal

29. Doar Mama mea omnipotentă, Fiinţa Divină, are puterea de a îndepărta egoul nostru în starea de *samadhi*, sau de a-l menţine.

Filozofii afirmă că dacă sfinţii revin din starea de *samadhi* într-un plan inferior, este efectul *karma-ei* individuale rezultate în urma acţiunilor anterioare făcute în această viaţă sau în alte existenţe.

30. Nu putem spune că Dumnezeu este bun pentru că ne asigură hrana; orice tată trebuie să-şi hrănească copiii. Când însă El îndepărtează de la noi toate tentaţiile, atunci noi cunoaştem bunătatea lui Dumnezeu.

31. Într-o zi, soldaţi sikh au venit la templu. Ei mi-au spus:

- Dumnezeu este bun.

- Este adevărat? i-am întrebat surâzând.

- Domnul nu are grijă de toate creaturile Sale? Nu răspunde El la toate cerinţele noastre? au întrebat soldaţii.

- Dumnezeu este Tatăl nostru, al tuturor, le-am răspuns eu. Şi El trebuie să se ocupe de copiii săi şi de creaturile Sale. Dacă n-ar face-o, cine altcineva ar putea-o face? Este evident că nu locuitorii din celălalt capăt al oraşului ar trebui să vină să hrănească creaturile lui Dumnezeu!

- Atunci, m-a întrerupt Narendra, nu s-ar putea spune că Dumnezeu este compătimitor?

- Îl puteţi numi compătimitor, am răspuns. Tot ce vreau să vă spun, este că Dumnezeu este înţeles de fiecare după nivelul său de evoluţie.

32. Cineva l-a întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Care este activitatea care ne apropie mai mult de Dumnezeu?". El a răspuns: „Nu există diferenţe între aceste activităţi; să nu vă gândiţi că o muncă vă apropie şi o alta vă îndepărtează de Dumnezeu. Totul

depinde de graţia Sa. Pentru a o obţine faceţi cu sinceritate şi cu ardoare toată munca ce v-a fost încredinţată. Prin graţia Sa, circumstanţele vor deveni favorabile şi condiţiile realizării spirituale vor deveni perfecte. Dacă din grija faţă de familie nu puteţi renunţa la această viaţă angrenată în societate este posibil de exemplu, ca fratele dumneavoastră să vină şi să se ofere să-şi asume cu responsabilitate rolul de a avea grijă de familie. Se poate petrece, de asemenea, ca în loc să vă înfrâneze elanul vieţii voastre spirituale, soţia dumneavoastră să vă devină un ajutor preţios."

33. Este posibil ca şi o fiinţă mondenă să devină pură precum un copil care nu ştie încă ce este lumea şi a cărui căutare unică este orientată numai către Dumnezeu, aşa precum un măr pădureţ poate, prin altoire, să producă fructe deosebit de bune. Dar puterea de a face aceste miracole vine din Atotputernicia lui Dumnezeu care-l ajută pe cel ce aspiră cu sinceritate să-L cunoască. Nimic nu îi este imposibil lui Dumnezeu. El poate face tot ceea ce vrea. El poate chiar să facă să treacă un elefant prin urechile acului.

34. Fiind dificil să găsească un punct de conciliere între doctrina liberului arbitru şi doctrina graţiei divine, doi discipoli au venit la Ramakrishna pentru a afla soluţia problemei. El le-a spus: „Ce vorbiţi despre liberul arbitru? Totul depinde de voinţa lui Dumnezeu. Voinţa noastră este legată de a Sa, precum o vacă de funia ei. Desigur, noi avem, la fel ca şi vaca, o oarecare libertate, îngrădită însă de un cerc prestabilit de lungimea lanţului. Omul îşi imaginează că voinţa sa este liberă. Fiţi convinşi totuşi că ea depinde de cea a lui Dumnezeu".

Discipolii au spus: „Atunci să înţelegem că meditaţiile, austerităţile şi toate practicile noastre nu sunt necesare? Se poate spune atunci foarte bine că totul este voinţa lui Dumnezeu, dacă tot ceea ce se face nu este decât îndeplinirea acestei voinţe".

Ramakrishna a răspuns : „La ce servesc atâtea cuvinte dacă ele nu vin decât de pe buze?

Aţi văzut mulţi oameni ferindu-se de spini, dar asta nu-i împiedică să se înţepe când îi ating. Dacă ar depinde numai de om ca să practice antrenamentul spiritual după propria sa voinţă, toată lumea ar face-o. Dar nu este aşa, oamenii nu o pot face. De ce? Dacă nu utilizaţi bine forţa spirituală pe care Dumnezeu v-a oferit-o, El nu vă va mai acorda în continuare această forţă. Din această cauză, efortul personal este necesar. Fiecare trebuie să muncească asiduu pentru a fi demn de graţia lui Dumnezeu; prin această graţie şi prin efort individual, suferinţele mai multor existenţe pot fi depăşite

într-o singură viață. Dar efortul personal este indispensabil."

35. Mama Divină este cea care a vorbit sufletului omului: „Du-te să trăiești în lume până când Eu te voi chema". Nu trebuie să condamnăm sufletul omului. Mama Divină poate, prin manifestarea grației sale asupra noastră, să ne orienteze spiritul de la manifestările lumii iluzorii către Adevăr, redându-ne din nou libertatea completă.

36. Unii pești au mai multe feluri de aripioare, alții nu au decât un singur fel de aripioare; dar cel ce mănâncă pește, le va îndepărta fie că peștele are mai multe sau mai puține aripioare și-l va curăța cât mai bine. La fel, unii oameni au mai multe impurități decât alții; dar la un anumit moment, Grația Divină îi va purifica pe toți.

Când coboară grația divină, oamenii care prin efortul individual au sădit germenii spiritualității în propria ființă, sunt de îndată transformați în sfinți; pe când oamenii frivoli, care nu și-au cultivat efortul pentru dezvoltarea lor spirituală, nu vor fi transformați prin manifestarea acestei grații.

37. Vântul grației divine suflă neîncetat. Marinarii leneși aflați pe oceanul vieții nu știu să profite de el. Dar acei marinari puternici și energici, știind care le este ținta, vor ține toate pânzele sus, deschise, și purtați de briza binefăcătoare vor ajunge la destinație.

38. Doctorul Srinath care îl însoțea pe Sri Ramakrishna i-a spus într-o zi: „Toată lumea este condiționată de Natură (*prakriti*); nimeni nu poate scăpa de rezultatul acțiunilor trecute".

Maestrul l-a întrebat: „Dar dacă veți repeta numele lui Dumnezeu, dacă vă veți gândi la El, dacă vă veți supune complet Lui?"

- „Dar cum putem îndepărta efectele acțiunilor acumulate de-a lungul nenumăratelor existențe?" a întrebat doctorul.

- „ Noi trebuie, a spus Sri Ramakrishna, să suportăm o parte din aceste efecte; dar prin puterea numelui lui Dumnezeu, majoritatea legăturilor *karma-ice* pot fi desfăcute. Un om, ca rezultat al acțiunilor sale, poate fi născut orb și trebuie să se renască astfel pentru încă șase vieți succesive. Dar mergând să se îmbăieze în apa sfântă a Gangelui, aceasta îl va conduce la eliberare. Ochii acestui orb nu se vor deschide la lumină, dar el va scăpa de suferința celorlalte șase vieți".

39. Nimic nu apare deodată; în general este necesar să se treacă printr-o lungă pregătire pentru a atinge perfecțiunea. Există exemplul multor oameni care muncind cu zel, ani de zile, au atins culmi de realizare în diferite domenii. Totuși, când se manifestă

grația divină, totul se petrece aproape instantaneu. Kalidasa, autorul a numeroase drame sanscrite printre care și Shakuntala, a devenit (prin manifestarea grației Mamei Divine) dintr-un țăran ignorant cel mai mare poet al Indiei.

40. Atunci când se manifestă grația divină se produce o trezire spirituală. Este suficient atunci să pronunțăm o dată numele lui Dumnezeu; aceasta echivalează cu zeci de mii de ritualuri.

41. Un tată de familie credincios s-a adresat într-o zi lui Sri Ramakrishna: „Bhagavan, noi am auzit spunându-se că tu L-ai văzut pe Dumnezeu. Ai vrea să ne arăți cum să-L vedem și noi și cum să-L cunoaștem?"

Sri Ramakrishna a răspuns: „Totul depinde de voința divină. Dacă vreți însă să aveți viziunea lui Dumnezeu trebuie să faceți un efort personal. Dacă sunteți așezați pe malul unui lac și spuneți simplu: „Există pește în acest lac", credeți că puteți prinde pește? Mergeți și aduceți ceea ce este necesar pentru pescuit, o undiță, o momeală și aruncați undița în apă. Peștele va urca de la adâncime, se va apropia, îl veți vedea și-l veți putea prinde. Voi îmi cereți să vi-L arăt pe Dumnezeu în timp ce voi înșivă stați liniștiți și nu faceți nici cel mai mic efort pentru a-L cunoaște pe Dumnezeu. Voi îmi cereți să vă pescuiesc peștele și să vi-l pun în mână. De ce nu sunteți puțin mai înțelepți? "

42. Pentru a diminua efectul căldurii, noi folosim un evantai atunci când nu bate vântul; dar îndată ce căldura a trecut și vântul începe să bată răcorind pe toți oamenii bogați sau săraci, noi nu mai folosim evantaiul. Atât timp cât nu avem siguranța Realizării de sine, noi trebuie să perseverăm în eforturile noastre pentru atingerea scopului final. Dar când acest ajutor divin apare prin grație, noi putem întrerupe efortul nostru. Evantaiul nu ne este de nici un folos atunci când suflă vântul. Rugăciunile, penitențele pot fi abandonate când se revarsă asupra noastră grația lui Dumnezeu.

43. Dacă grația divină nu se va manifesta, nu veți putea ajunge la realizarea supremă. Dumnezeu nu poate fi cunoscut fără grația Sa, dar ea nu se coboară ușor. Trebuie să înlăturați total egoismul.

Dacă veți avea cel mai mic sentiment egoist că voi sunteți cel ce acționează, nu-L veți vedea niciodată pe Dumnezeu; căci Dumnezeu nu apare niciodată în inima celui care gândește că acționează prin voința individuală.

44. Fără grația lui Dumnezeu, îndoielile noastre nu vor fi distruse niciodată.

45. Fără grația lui Dumnezeu, nimeni nu-și poate înlătura total

scepticismul şi neîncrederea. Şi, pe de altă parte, atât timp cât nu aţi realizat Sinele, voi nu puteţi fi eliberaţi definitiv de îndoieli.

46. Nu este uşor să realizezi irealitatea lumii fenomenale. Această cunoaştere este imposibilă fără manifestarea unei graţii speciale din partea lui Dumnezeu. Un simplu efort personal nu poate conferi acestă realizare.

47. Dumnezeu se revelează prin manifestarea graţiei Sale. El este soarele cunoaşterii. Una din razele sale a adus lumii puterea de înţelegere; graţie acesteia noi putem obţine cunoaşterea. Noi nu îl vedem pe Dumnezeu, căci El îşi orientează propria lumină asupra propriei sale feţe care este întregul plan al manifestării.

CAPITOLUL XI. Despre *guru*

A. Conceptul de *guru*

1. Cine poate fi *guru*-l altui om? Singur Dumnezeu este *guru*-l şi Stăpânul Universului.

2. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Ce poate învăţa un om în urma adoraţiei şi *sadhana*-ei pe care o realizează dacă îşi consideră *guru*-l ca pe un simplu om?"

El a răspuns: „Nu trebuie să ne considerăm *guru*-l doar un simplu om. Înainte ca discipolul să realizeze fuziunea cu Divinul, el îşi vede *guru*-l prin claritatea primei iluminări divine şi acesta este *guru*-l în care Divinul se ascunde în mod misterios. Astfel că discipolul ajunge să înţeleagă că Divinul şi *guru*-l nu sunt decât unul singur. Orice învăţătură ar cere discipolul, *guru*-l divinizat i-o va acorda; el îşi va conduce cu dragoste discipolul către suprema realizare de sine, *nirvana*, cea mai înaltă beatitudine. Discipolul poate, de asemenea, să aleagă să rămână într-o stare de dualitate, înţelegând pe rând rolul adoratorului şi al adorării, dar şi în acest stadiu, orice îndrumare spirituală ar cere discipolul, *guru*-l i-o va acorda".

3. Cel care nu vede în *guru*-l său nimic altceva decât un om, nu poate realiza nici un progres în viaţa spirituală.

4. *Guru*-l uman murmură la urechea voastră cuvântul sacru - *mantra*; *guru*-l divin trezeşte spiritul în voi.

5. *Guru*-l este ghidul care îl conduce pe om la Dumnezeu, la fel cum un preot realizează uniunea dintre un bărbat şi o tânără fată.

6. *Guru*-l este precum măreţul Gange. Oamenii aruncă în Gange resturile şi murdăria, dar acestea nu diminuează cu nimic din sacralitatea şi puterea atotpurificatoare a fluviului. Tot astfel, *guru*-l este deasupra criticilor şi insultelor meschine.

7. Dacă vreţi să străbateţi o regiune străină, trebuie să vă lăsaţi

ghidați de sfaturile unei călăuze care cunoaște bine toate drumurile și nu trebuie să ascultați cuvintele oricui, căci altfel, foarte ușor, veți rătăci drumul.

La fel, încercând să-l atingeți pe Dumnezeu, trebuie să urmați sfatul unui singur *guru*, care cunoaște calea ce conduce la Dumnezeu, și pe care la rândul său a urmat-o.

8. În jocul de șah, spectatorii, uneori chiar mai bine ca jucătorii, își pot da seama de evoluția jocului, sesizând justețea anumitor mutări deoarece ei urmăresc oarecum detașat partida respectivă.

Oamenii mondeni se cred foarte înțelepți, dar ei sunt atașați de aspectele materiale ale acestei lumi: bani, proprietăți, onoruri, plăceri, etc. Prinși de ardoarea jocului, ei nu mai reușesc să vadă mutarea corectă.

Oamenii sfinți, obținând înțelepciunea și implicit detașarea față de toate aspectele manifestării, sunt asemenea spectatorilor jocului de șah. Ei privesc lucrurile sub adevărata lor fațetă, nu se implică egotic și judecata lor este corectă. Din această cauză, dacă urmăm o viață sfântă, trebuie să avem încredere în cuvintele celor care meditează asupra lui Dumnezeu și care au realizat fuziunea cu Dumnezeu.

9. Dacă aspirați cu adevărat să deveniți buni și puri, Dumnezeu vă va trimite *sat-guru*-l, adevăratul Învățător. Continuitatea aspirației voastre este singurul lucru necesar.

10. Acela însă care invocă Divinul Atotputernic cu o sinceritate și ardoare profundă, nu are nevoie de un *guru*.

Dar această aspirație frenetică, profundă, este din păcate rareori prezentă. De aici, rezultă necesitatea de a avea un *guru*, un ghid spiritual. Nu este necesar decât un *guru*, dar pot exista mai mulți *upa-guru-și*. Toți cei care ne învață ceva sunt *upa-guru*-și pentru noi. În Bhagavata-Purana se spune că marele Avadhuta a avut douăzeci și patru de *upa-guru*-și.

B. Relația *guru*-discipol

11. Există *sadhaka-și* (discipoli) adevărați și plini de fervoare spirituală care merg peste tot în căutarea *mantra*-ei, cuvântul sacru și eliberator pe care li-l va da un *guru* sfânt și perfect și care va deschide pentru ei porțile beatitudinii eterne. Dacă în căutarea sa neobosită, un om este binecuvântat să găsească un astfel de *guru* și să primească de la el *mantra* atât de mult dorită care are puterea de a sfărâma toate lanțurile iluziei, el va abandona imediat această lume efemeră, afundându-se în profunzimile propriei sale inimi și va rămâne acolo până când va dobândi pacea eternă, beatitudinea realizării de Sine.

12. Un pui de leu s-a pierdut în pădure, până a fost găsit de o turmă de oi. El a crescut în mijlocul turmei; oile pășteau iarbă, și el a făcut la fel; oile behăiau și el behăia la fel ca ele.

Când a atins maturitatea, un alt leu a venit să atace turma și a fost foarte surprins să vadă acest leu-oiță în mijlocul celorlalte animale. L-a urmărit și l-a apucat de gât, iar tânărul leu a început să behăie de frică, ca o oaie. Bătrânul leu l-a târât până la un lac și arătându-i chipurile lor asemănătoare reflectate în apă, i-a spus: „Vezi, forma ta este asemănătoare cu a mea, tu ești un leu ca și mine." Mai întâi, leul-oiță s-a zbătut și a leșinat iar de frică; dar când și-a revenit și s-a uitat cu atenție, a înțeles. „Vezi, tu nu ești oaie. Nu trebuie să behăi. Tu trebuie să spui AUM. Tu ești un leu vedantic."

Astfel, dacă obțineți binecuvântarea unui *guru* sfânt, el vă va veghea și vă va spune cine sunteți și care este adevăratul vostru Sine.

13. Dacă un maestru care a atins iluminarea spirituală nu vi se pare atât de cult și instruit, atât de versat în cunoașterea scripturilor și a celorlalte științe, nu vă temeți. Aceasta nu înseamnă că este lipsit de înțelepciune. El primește un flux continuu de înțelepciune divină, de adevăruri în mod direct revelate, și chiar și numai prin aceasta, știința sa este superioară tuturor noțiunilor ce se pot învăța din cărți.

14. Cineva vorbea în prezența lui Sri Ramakrishna despre calitățile și defectele *guru*-lui său. Maestrul a intervenit: „De ce vă risipiți timpul în discuții inutile? Luați perla și aruncați departe de voi cochilia stridiei. Meditați asupra *mantra*-ei pe care *guru*-l v-a dat-o și îndepărtați-vă gândul de la slăbiciunile umane."

15. Nu ascultați niciodată omul care vă judecă sau vă critică *guru*-l. *Guru*-l este pentru voi mai mult decât tatăl și mama voastră. Veți rămâne tăcut dacă părinții voștri vor fi insultați în prezența voastră? Luptați dacă este necesar și apărați numele *guru*-lui vostru.

16. Discipolul nu trebuie niciodată să-și critice *guru*-l. El trebuie să urmeze tot ceea ce *guru*-l său îi spune. Un aforism bengalez spune: „Chiar dacă *guru*-l meu frecventează un local, el este fără îndoială Sfântul Nityananda Raj. Și chiar dacă *guru*-l meu va merge în case de „rendez-vous" impure, el nu va fi cu nimic mai puțin decât *guru*-l meu sfânt, pur și fără de pată" (un adevărat maestru poate să integreze spiritual toate aspectele manifestării, aducând lumina pretutindeni unde el se află).

17. Atunci când devoțiunea unui discipol este sinceră, lucrurile cele mai simple îi amintesc de Dumnezeu și îl conduc la extaz. Chaitanya a intrat în *samadhi* atunci când i s-a spus: „Iată pământul din care se fac tobe." Trecând printr-un sat, Sri Chaitanya a aflat că țăranii își câștigau existența fabricând tobe, și a aflat imediat că tobele erau făcute din

pământul acelui sat şi deodată el a pierdut contactul cu acest plan, intrând în extazul stării de *samadhi*. Acest gând, că tobele serveau slujbelor religioase şi că această muzică celebra măreţia lui Dumnezeu, care este frumuseţea frumuseţilor şi sufletul sufletelor noastre, toate acestea au fost ca o străfulgerare pentru el şi spiritul său s-a scufundat în Dumnezeu. Tot astfel, cel care are pentru *guru*-l său o devoţiune sinceră se gândeşte permanent la el. El poate să spună: „Chiar dacă *guru*-l meu frecventează medii impure, cu toate acestea, el este dăruit în întregime Divinului, Beatitudinii eterne". Discipolul, graţie devoţiunii sale, nu îşi priveşte *guru*-l ca pe un om, ci ca pe Dumnezeu însuşi. Adoraţia sa îi revelează atunci faptul că Dumnezeu singur este totul, că El este tatăl, mama şi orice fiinţă sau lucru neînsufleţit.

18. O pasăre stătea pe catargul cel mai mare al unui vapor. Ajunşi în mijlocul oceanului, pasărea a ieşit din starea de nemişcare şi şi-a luat zborul în căutarea unui alt vapor, dar negăsind niciunul, a revenit în final pe marele catarg, epuizată şi obosită. La fel, când un novice, dezgustat de monotonia şi disciplina muncii sale impuse, îşi pierde speranţa şi încrederea în *guru*, pleacă în lumea largă în căutarea unui nou ghid. Dar după o căutare în van, va reveni respectuos şi plin de căinţă la primul său maestru.

CAPITOLUL XII. Despre *avatar*

A. Ce este un *avatar*?

1. *Avatar*-ul este un mesager al lui Dumnezeu. El este vice-regele. Atunci când apar probleme într-o anumită provincie, undeva pe teritoriul imensului regat, stăpânul îşi trimite delegatul pentru a rezolva conflictul. Astfel, când adevărata spiritualitate şi credinţa în Dumnezeu se pierd într-o parte a lumii, Dumnezeu îşi trimite mesagerul pentru a le arăta oamenilor şi a-i ajuta să regăsească calea care îi va conduce la El.

2. Cum poate fi Încarnarea divină, care apare în ochii noştri ca orice fiinţă umană, cu toate limitările ei, acelaşi lucru cu Fiinţa supremă, eternă şi infinită?

Aceasta este, într-adevăr, dificil de înţeles. Cel care L-a cunoscut însă pe Dumnezeu ştie că Dumnezeu, sub aspectul său de Creator, ne apare ca fiind Universul fenomenal, om şi natură. El poate să apară ca un om cu toate limitările sale, dar în realitate nu are nici o limitare. Nu putem spune de exemplu, că luând o formă umană, nu poate exista şi în afara acestei forme. El poate fi aici şi în acelaşi timp, în altă parte. Cel care L-a văzut pe Dumnezeu realizează toate acestea şi crede. Omul obişnuit, înrobit de propria sa raţiune limitată, nu poate să „vadă" în adevăratul sens al cuvântului. Din această cauză, în ceea ce priveşte aceste lucruri, trebuie să avem încredere în cuvintele şi învăţăturile celor care L-au văzut pe Dumnezeu.

3. *Avatar*-ul este totdeauna acelaşi. Dumnezeu cel unic se scufundă în oceanul vieţii, se încarnează şi se numeşte Krishna într-un loc şi la un moment. Altă dată, se scufundă din nou, într-un alt loc şi un alt timp, şi se numeşte Iisus.

4. Sastri povesteşte o istorioară cu Sri Ramakrishna: „Un

predicator creştin, care era unul din prietenii mei, m-a însoţit într-o zi într-o vizită la Sri Ramakrishna. I-am spus Maestrului, prezentându-l pe prietenul meu: „Iată un predicator creştin care doreşte să vă vadă; a auzit multe vorbindu-se despre dumneavoastră". Ramakrishna s-a aplecat şi a spus: „Mă închin adânc la picioarele lui Iisus", apoi conversaţia a început:

- „De ce, a întrebat prietenul meu, vă închinaţi la picioarele lui Christos şi ce credeţi dumneavoastră despre El?

- Cred, a spus Sri Ramakrishna, că El este o încarnare a lui Dumnezeu.

- Vreţi să-mi explicaţi ce înţelegeţi prin aceste cuvinte?

- O încarnare cum ar fi Rama sau Krishna pentru noi. Nu ştiţi că există un pasaj în Bhagavata-Purana în care se spune că încarnările lui Vishnu, Fiinţa supremă, sunt nenumărate?

- Nu înţeleg încă foarte bine explicaţia dumneavoastră. Vreţi să o detaliaţi?

- Gândiţi-vă la ocean! Este o imensă, infinită întindere de apă. Printr-o suită de conjuncturi speciale, apa acestui imens ocean poate fi, în anumite împrejurări, îngheţată şi poate deveni astfel gheaţă; putem atunci să o manipulăm cu uşurinţă şi să-i dăm diferite întrebuinţări. O încarnare divină se aseamănă cu aceasta. Ca şi în imensul ocean, există Puterea infinită, imanentă din spirit şi lucruri. O parte din această putere, poate lua o formă tangibilă încadrându-se în istorie şi într-o anumită regiune, devenind ceea ce numim „un mare om". În realitate, aceasta este o manifestare localizată, concretizată a Puterii divine care pătrunde totul, este o Încarnare divină. Grandoarea şi manifestarea sublimă a acestor oameni este în mod esenţial o manifestare a Energiei divine".

5. Arborele *Sat-Chit-Ananda*, al Purei Existenţe, Purei Conştiinţe, Purei Beatitudini rodeşte nenumărate fructe cum ar fi Rama, Krishna, Iisus şi mulţi alţii. Câteodată, unii dintre ei coboară aici jos, în planul fizic şi generează minunate transformări spirituale la nivelul umanităţii.

6. *Avatar*-ii sunt pentru *Brahman* ceea ce valurile sunt pentru ocean.

7. Nimeni nu cunoaşte imensitatea sacrificiului pe care îl face Dumnezeu atunci când se încarnează într-un *avatar*.

8. Focul este latent în toate lucrurile, dar poate arde mai bine în cazul lemnului, faţă de celelalte materiale. Dumnezeu, de asemenea, este prezent în toate lucrurile şi în toate fiinţele, dar Puterea Sa se manifestă mai mult sau mai puţin în ele. O încarnare ca *avatar* reprezintă cea mai mare însumare a puterii Divinităţii manifestată în

carne şi oase.

9. Un vizitator a afirmat într-o zi în faţa lui Sri Ramakrishna:

„- Verbul etern vibrează fără încetare în noi şi în jurul nostru."

„- Dar verbul singur nu este suficient, a răspuns Maestrul; trebuie să existe de asemenea o substanţă sau o formă corespondentă. Singur, numele vostru nu este suficient pentru a-mi genera bucurie; eu nu pot fi cu adevărat fericit dacă nu vă şi văd".

„- Verbul, Verbul etern este *Brahman*, a răspuns vizitatorul."

„- Ceea ce susţineţi este doctrina *rishi*-lor. Ei i-au spus lui Ramachandra: „Noi te cunoaştem, o Rama, ca fiu al lui Dashartha. Bharadvaja şi alţi înţelepţi pot să te adore ca pe o Încarnare divină, dar noi căutăm Absolutul, nu o formă a Sa". Rama a surâs şi şi-a continuat drumul."

„- Aceşti *rishi* erau incapabili să recunoască în el un *avatar*", a întrerupt Kedar Chatterjee, „erau nişte proşti"!

„- Nu spuneţi acesta! a spus Sri Ramakrishna. Oamenii iau lucrurile aşa cum le convine, după gustul lor, după capacitatea lor de digestie, ca să spunem aşa. *rishi*-i erau nişte filozofi, şi de aceea ei căutau să-l realizeze pe Dumnezeu ca Absolut, *Akhanda-Sat-Chit-Ananda*. Dar *bhakta*-şii (discipoli ai căii spirituale *bhakti-yoga*, calea devoţiunii) se apropie mai întâi de Încarnarea divină."

B. Dificultatea de a cunoaşte *avatar*-ii

10. O Încarnare divină este dificil de înţeles. Este jocul Infinitului în finit.

11. Puful produs de seminţele scaieţilor nu cade la picioarele plantei, ci este purtat departe de către vânt şi undeva va prinde rădăcină. Tot astfel, forţa spirituală a unui mare Maestru se manifestă şi este apreciată de cei aflaţi la mare depărtare.

12. Există întotdeauna o umbră a lămpii în timp ce lumina sa iluminează obiectele îndepărtate. Astfel, oamenii care sunt în imediata apropiere a unui sfânt de cele mai multe ori nu îl înţeleg. Cei care vin de departe sunt însă fermecaţi de strălucirea sa spirituală şi de extraordinara sa putere divină.

13. Este foarte dificil să înţelegi adevărata natură a unui om credincios, fie că el urmează calea iubirii sau calea cunoaşterii. Elefantul are două feluri de dinţi: colţii exteriori care constituie simple ornamente şi dinţii interiori care îi servesc pentru a mesteca. Tot astfel, uneori, un mare Maestru spiritual îşi ascunde natura sa reală, asumându-şi în mod voit o altă individualitate.

C. *Avatar*-ii - revelații divine

14. În mod obișnuit, oamenilor nu le este dat să-l cunoască pe Dumnezeu. Dacă putem însă să-l vedem și să simțim că El este încarnat în ființa divină a unui *avatar* sau în *guru*-l nostru este suficient și ne putem apropia astfel de Dumnezeu.

Dacă un om se apropie de Gangele sacru și atinge apa, el spune: „Trăiesc binecuvântarea de a vedea și de a atinge acest fluviu sfânt". Nu este obligat să atingă toată apa Gangelui, de la Gomukhi la Gangasagar, de la izvor și până la vărsare.

15. Dumnezeu este Absolutul transcendent și în același timp este *lila* (jocul divin). Această *lila* este de patru tipuri: *Ishvara lila*, *Deva lila*, *Jagat lila* și *Nara lila*. Dumnezeu se manifestă sub patru aspecte diferite. Unul din aspectele sale este *ishvara*, Domnul și creatorul universului. Zeitățile (*deva*) constituie un alt aspect al manifestării Lui și formează factorul suprauman care supraveghează evoluția lumilor sub îndrumarea lui *ishvara*. Al treilea aspect al manifestării Sale este Universul (*jagat*). Al patrulea este omul (*nara*). În *nara lila*, Dumnezeu poate să Se încarneze. Înțelegeți natura acestei *nara lila*? Putem spune că este precum apa dintr-un mare canal care se precipită într-un torent. Aceasta este puterea Absolutului, *Sat-Chit-Ananda*, care curge, care se manifestă prin canalul *nara lila*. Nu toată lumea poate cunoaște *avatar*-ii. Doar șapte înțelepți, printre care Bharadvaja, au putut recunoaște un *avatar* în Sri Rama. El s-a încarnat într-o formă umană pentru a-i învăța pe oameni calea spirituală a apropierii de Divin, a Cunoașterii și Iubirii.

D. Diferența între *avatar*-i și cei care au atins perfecțiunea

16. Un suflet perfect (*siddha-purusha*) este ca un arheolog care descoperă un vechi puț de apă pe care vremurile l-au acoperit de moloz și pământ. Încarnarea divină sau *avatar*-ul, pe de altă parte, este ca un mare inginer care sapă un puț într-o regiune în care nu există încă nici unul. Aceste suflete mari, *siddha-purusha*, nu pot conduce la eliberare decât pe aceia care au deja în ei trezite bunătatea și credința, dar *avatar*-ul îl poate salva și pe cel lipsit de iubire, a cărui inimă este uscată ca un deșert.

17. În urma unei inundații, fluviile, râurile și pământul au toate același aspect: nu mai sunt decât o întindere uriașă de apă. Dar atunci când plouă, apa se scurge prin canalele obișnuite. Tot astfel, atunci când un Eliberat se încarnează, lumea poate fi salvată prin

grația sa. Oamenii perfecți pe care îi numim *siddha*-și, prin sacrificiile și penitențele lor își pot găsi propria salvare și pot ajuta la trezirea spirituală a acelora care vor să-l cunoască pe Dumnezeu.

18. O plută mare care coboară pe un râu poate să susțină sute de oameni fără să se scufunde. O bucată ușoară de lemn care plutește se poate scufunda sub greutatea unei ciori. La fel, atunci când un Eliberat se încarnează, sute și mii de suflete își găsesc în el salvarea, traversând oceanul iluziei, *Maya*.

19. Locomotiva ajunge prin forța proprie la gară, trăgând după ea un lung convoi de vagoane încărcate. La fel, Încarnările Divine aduc mulți oameni la picioarele lui Dumnezeu.

20. În anumite sezoane este foarte dificil să găsești apă și o poți face numai căutând-o în adâncul pământului. Dar în sezonul ploilor, când întregul ținut este inundat, devine foarte ușor să o obții. La fel, nu putem să-L atingem pe Dumnezeu decât cu multe eforturi spirituale, prin rugăciune și austerități. Dar atunci când, prin una din Încarnările Sale, Își face simțită prezența în tot ceea ce există, pretutindeni, lumea este inundată de spiritualitate. Amintiți-vă de venirea lui Iisus Cristos.

21. A existat odată o grădină înconjurată de ziduri înalte și cei care erau în afară nu puteau să o vadă. Patru oameni hotărâți să o vadă au adus într-o zi o scară pentru a escalada zidul. Când primul dintre ei a ajuns în vârful scării, a izbucnit în râs: „Ha, ha, ha!" și a sărit în grădină. Al doilea a urcat la rândul lui, a început să râdă și de asemenea a sărit. Al treilea a făcut la fel. Când al patrulea a ajuns la marginea zidului, a văzut în fața sa o grădină uriașă și frumoși arbuști încărcați cu fructe delicioase. Deși era foarte tentat să meargă acolo și să se bucure de ce a găsit, a rezistat acestui impuls, a coborât de pe scară și a plecat să povestească celor ce nu văzuseră acea grădină, despre frumusețea sa nemărginită.

Brahman este precum această grădină închisă; cei care Îl văd își uită propria existență și se precipită în El pentru a fi absorbiți în esența Lui. Aceștia sunt oamenii sfinți și eliberați. Dar salvatorii umanității sunt aceia care, după ce L-au văzut pe Dumnezeu, și dorind în același timp să împărtășească și altora Viziunea Divină, refuză ocazia de a trece în *nirvana* și se reîncarnează la voință în această lume pentru a ajuta umanitatea și a o conduce către Eliberarea finală.

22. Sri Ramakrishna a fost întrebat într-o zi: „De ce Dumnezeu Se încarnează El însuși într-o formă umană?"

El a răspuns: „Pentru a manifesta în fața omului perfecțiunea Divinității. Prin aceste manifestări, omul poate vorbi cu Dumnezeu și

îi poate vedea jocul. Printr-o Încarnare divină, Dumnezeu, deşi se manifestă plenar, îşi revelează celor pregătiţi spiritual propria Sa transcendenţă. Dumnezeu nu manifestă prin sfinţi decât o mică parte din El însuşi, aşa cum este o picătură de miere pe o floare. Scuturaţi această floare şi veţi savura puţină miere; hrăniţi-vă însă dintr-o Încarnare Divină, căci acolo totul este miere, totul este dulceaţă şi binecuvântare".

23. O Încarnare Divină (*avatar*) este un soare al divinei Cunoaşteri, care alungă ignoranţa acumulată de-a lungul vieţilor.

24. Încarnări ca Chaitanya Deva, care au realizat pe rând *bhakti* şi *jnana yoga*, au în ele o claritate şi o strălucire egală cu claritatea şi strălucirea cumulată a soarelui şi a lunii în gloria deplină a unui răsărit simultan. O astfel de putere a spiritului este extrem de rară.

25. Dumnezeu acceptă să se încarneze într-un corp uman din dragoste pentru sufletele pure care Îl adoră cu nesfârşită dragoste şi credinţă.

CAPITOLUL XIII. Calea cunoaşterii (*jnana yoga*)

A. Ce este *jnana yoga*?

1.*Jnana yoga* înseamnă comuniunea cu Dumnezeu pe calea cunoaşterii - *jnana*. Scopul discipolului aflat pe calea sistemului *jnana yoga* este de a-l cunoaşte pe *Brahman*, Supremul Absolut.

Se spune: „ Nu este aceasta, nu este aceasta", şi în acest mod, se elimină astfel, unele după altele, toate lucrurile ireale, până se ajunge într-un punct în care se realizează starea de *samadhi*, în care îl putem cunoaşte pe Dumnezeu.

2. Un hoţ intră într-o cameră întunecată şi caută bâjbâind obiectele pe care le doreşte. Pipăie o masă, atinge un scaun şi trece peste ele spunând: „Nu, nu este aceasta, nu este aceasta". Atinge şi alte obiecte fără a se decide şi, în final, descoperă o casetă plină cu bijuterii. „Am găsit", spune el şi căutarea sa a luat sfârşit. Astfel, sufletul omului trece din experienţă în experienţă până în ziua când îl găseşte pe Dumnezeu.

3. Cunoaşterea la care se ajunge prin raţiune este diferită de cea la care se ajunge prin meditaţie (*dhyana*). Cunoaşterea care ne este oferită prin graţia lui Dumnezeu este Adevărul însuşi.

4. *Jnana* este de diferite grade şi tipuri. Este mai întâi *jnana*, sau cunoaşterea, omului obişnuit, a omului care trăieşte în lume. Această cunoaştere nu are suficientă putere. O putem compara cu flacăra unei lămpi care nu iluminează decât interiorul unei încăperi. *Jnana* unui *bhakta* (adorator al lui Dumnezeu) are o lumină mult mai puternică, precum cea a lunii, care vă permite să vedeţi la fel de bine lucrurile dintr-o cameră, cât şi pe cele din exterior. Dar *jnana* unui *avatar*, Încarnarea lui Dumnezeu, este cu mult deasupra acestora două şi poate fi comparată cu claritatea luminii solare. Ea este soarele Înţelepciunii divine a cărui strălucire împrăştie tenebrele şi ignoranţa acumulată timp de secole.

5. Cel care e înțelept nu se teme de critica adversarilor săi. El este echilibrat și egal, insensibil la lovituri, imuabil și imobil, și nu poate fi transformat de loviturile de ciocan care îl lovesc fără încetare.

B. Metoda sistemului *jnana yoga*

6. Cunoașteți-vă pe voi înșivă și atunci îl veți cunoaște pe Dumnezeu. Care este Sinele meu? Este mâna mea? Sau piciorul meu? Sau carnea, sângele meu, sau altă parte a corpului meu? Gândiți-vă bine și veți vedea că nu există nimic din toate acestea pe care să-l puteți numi Sinele vostru.

7. Pe măsură ce curățați o ceapă, veți găsi mereu alte straturi și nu veți ajunge niciodată la sămânță. Tot astfel, când analizați egoul, acesta gradat va dispărea complet. Ceea ce rămâne în final este *Atman*, Sinele Suprem individual. Dumnezeu nu este perceput în noi decât atunci când egoul moare și când scânteia Sinelui individual se contopește în lumina pură a lui *Brahman* (Sinele Suprem Absolut).

8. Este adevărat că mentalul obișnuit, condiționat și impur, nu poate să îl cunoască pe Dumnezeu. El nu poate fi atins prin rațiunea mărginită, nici de către mentalul mărginit, relativ, condiționat, care are o natură senzorială și rămâne astfel obiectul și sclavul atașamentelor față de „femei și aur". Dar mentalul se poate debarasa de natura sa senzorială, poate fi purificat printr-o practică spirituală aprofundată și poate redeveni liber de toate dorințele, atașamentele, tendințele acestei lumi devenind una cu Spiritul Suprem Absolut.

Oare nu au reușit înțelepții de altădată să-l vadă pe Dumnezeu? Ei L-au văzut pe Dumnezeu, Spiritul necondiționat, cu ajutorul unui mental purificat, cu alte cuvinte, debarasat de natura sa senzorială și ceea ce ei au descoperit era identic cu *Atman*, Sinele Suprem Individual.

9. Cineva l-a întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Vreți să mă inițiați într-o *mantra* prin care aș putea realiza cunoașterea supremă?" El a răspuns: „Absolutul este singurul adevăr. Universul este ireal. Realizează aceasta și aceasta va fi totul."

10. Pentru *advaita*-și (adepții filosofiei *advaita*), Absolutul este singura realitate. Universul (*jagat*) este ireal (*rithya*) dacă este privit din punctul de vedere al Existenței Eterne Absolute. Față de Supremul Absolut sau Nediferențiat, Universul, oamenii și celelalte creaturi (*jiva-și*) sunt ireale, pentru că singura realitate este Absolutul. Atunci când realizăm că *Maya* este ireală, egoul (*ahamkara*), este complet risipit sau destrămat. Nu mai rămâne nici o urmă. Aceasta este starea perfectă de *samadhi*.

Este absurd să spui: „Lumea este ireală", atât timp cât rămâi convins numai de propria ta realitate. Cel care nu a realizat Absolutul nu poate să înțeleagă faptul că lumea este ireală.

11. Atât timp cât Îl simțiți pe Dumnezeu departe și în exterior, vă mențineți în ignoranță. Atunci însă când simți că Dumnezeu este în tine, ajungi la adevărata Înțelepciune.

12. Maestrul a spus arătând spre inimă: „Cel care Îl vede pe Dumnezeu aici, Îl vede de asemenea, și în lumea exterioară. Cel care nu Îl va găsi pe Dumnezeu în sine însuși nu Îl va găsi niciodată departe de sine. Omul care L-a văzut pe Dumnezeu în templul inimii sale, Îl va vedea de asemenea, în templul Universului."

13. Odată ce am găsit echilibrul interior, îl vom păstra și în contactul cu lumea exterioară.

14. Un om viclean, perfid și certăreț nu va putea, dacă nu se transformă mult în bine, să-L găsească pe Dumnezeu.

15. Adevăratul discernământ este de două feluri: analitic și sintetic. Primul îl conduce pe omul conștient de la Universul fenomenelor către *Brahman*, Supremul Absolut; al doilea arată că *Brahman* își manifestă aspectul său de imanență și ne apare sub forma Universului fenomenal.

16. Există două moduri de a raționa: involutiv și evolutiv. Din cochilia unei nuci provine miezul, și din miez provine cochilia.

17. Cunoașterea conduce la unitate așa cum ignoranța conduce la diversitate.

18. Maestrul i-a spus unui discipol care studia cu ardoare cărți despre *vedanta*: „Este foarte bine, dar această învățătură a Vedantei nu se reduce la ideea că *Brahman* este real și lumea este ireală? Puteți să mai găsiți și altceva?" Tânărul a recunoscut că nu a găsit nimic altceva.

Maestrul a continuat: „Ascultați, cercetați și meditați! În primul rând, ascultați că *Brahman* este real și Universul este ireal. Apoi, cercetați, pentru că trebuie să stabilim întotdeauna adevărul unui raționament. Apoi meditați, cu alte cuvinte retrageți-vă spiritul din lumea ireală și concentrați-l asupra lui *Brahman*, care este Suprema Realitate. Aceasta este ordinea disciplinei vedantice. Dar dacă o ascultăm și înțelegem, la modul intelectual, fără a face efortul de a renunța la ireal, la ce poate servi această cunoaștere? Ea nu ajută la atingerea adevărului. Pentru aceasta sunt necesare convingerea fermă și renunțarea. Fără aceste două lucruri, un om poate să exprime prin cuvinte credința că lumea este ireală și că doar *Brahman* există, dar atunci când obiectele vor intra în sfera simțurilor sale, atunci când culori, mirosuri, etc., vor apărea în fața lui, el le va lua drept reale și se va lăsa influențat de ele. Este ca și când un om ar declara că spinii nu există, dar ar începe să țipe de îndată ce s-ar înțepa într-unul."

19. Niște hoți au venit să prade un câmp, dar văzând în depărtare o arătare cu formă umană nu au avut curajul să intre. Unul dintre ei, mai hotărât, a pătruns pe câmpie și a descoperit atunci că nu era decât un

manechin. A revenit să-şi încurajeze tovarăşii, dar din cauza fricii, aceştia nu s-au decis să intre. Primul hoţ a luat atunci manechinul şi l-a culcat la sol strigând: „Nu e nimic!"

20. Abandonaţi-vă în *chit* (pura inteligenţă) pentru a realiza *sat* (pura existenţă).

C. Dificultatea sistemului *jnana yoga*

21. *Jnana yoga* este extrem de dificil de practicat în actuala epocă a lui *Kali Yuga*.

În primul rând, viaţa voastră de aici depinde în întregime de hrană. Aceasta este *annagata-prana*. În al doilea rând, viaţa umană este mult prea scurtă pentru o asemenea realizare. În al treilea rând, este aproape imposibil să te debarasezi de iluzia că eşti corpul fizic. Noi nu putem înţelege decât în mod intelectual concluzia la care a ajuns *jnana*-yoghinul: „Eu nu sunt corpul, eu sunt una cu Sufletul universal, eu sunt această Fiinţă Absolută şi necondiţionată. Nu mă identific cu corpul, nu sunt obligat să mă supun acestor necesităţi: foame, sete, naştere, moarte, boală, etc." Cel care se consideră *jnanin* şi rămâne sclavul corpului său, este precum un om a cărui mână, zgâriată de spini, îl face să sufere enorm şi care persistă în a spune: „Mâna mea nu are nimic, nu sângerează şi nu are semne." Aceasta nu serveşte la nimic. Trebuie mai întâi să transformi în cenuşă aceşti spini prin focul cunoaşterii (*jnana*).

22. Numărul oamenilor capabili să ajungă la Înţelepciunea divină este foarte limitat. Gita spune: „Într-o mie de oameni nu se găseşte poate decât unul singur care să aspire la perfecţiune şi printre aceşti înţelepţi care progresează, unul singur poate ajunge, în mod real, să Mă cunoască cu adevărat."

23. Puţini oameni sunt apţi să găsească înţelepciunea (*jnana*). Cu cât veţi reuşi să rupeţi lanţurile ce vă condiţionează propria existenţă, cu alte cuvinte să renunţaţi la ataşamentele, pasiunile şi plăcerile simţurilor, cu atât mai mult veţi putea obţine *jnana* - cunoaşterea, dobândind astfel înţelepciunea prin care totul devine cu putinţă.

24. La ce serveşte simpla repetare: „*Shivo'ham* (Eu sunt *Shiva*)?"

Doar în urma unor meditaţii profunde asupra lui Dumnezeu aflat în templul inimii tale, atunci când ai depăşit limitările propriei fiinţe, realizând fuziunea deplină cu *Shiva*, doar atunci ai dreptul să pronunţi această frază sacră. La ce bun simpla repetare a acestei formule făcută fără a avea această realizare? Atât timp cât acest stadiu de realizare nu este atins, este mai bine să-l consideri pe Dumnezeu ca Maestru şi pe tine însuţi ca umilul său servitor.

CAPITOLUL XIV. Calea iubirii (*bhakti yoga*)

A. *Bhakti* şi condiţiile realizării ei

1. Atât timp cât devoţiunea voastră nu a devenit iubire pentru Dumnezeu, ea este „verde" precum un fruct necopt. Dar atunci când devine iubire, ea este „coaptă". Cel a cărui devoţiune este verde nu poate să primească cuvintele lui Dumnezeu prin Maestrul său şi nici instrucţiunile spirituale oferite de *guru*. Aceasta o poate face numai omul a cărui devoţiune este coaptă.

2. Nu se poate ajunge la *bhakti* fără o mare iubire pentru Dumnezeu şi un sentiment de posesiune care să vă facă să spuneţi: „Dumnezeu este al meu."

3. O simplă placă de sticlă nu poate fi impresionată aşa cum se întâmplă însă în cazul unei plăci fotografice acoperite cu o substanţă chimică. Tot astfel, numai într-o inimă pură pătrunsă de iubirea pentru Dumnezeu se poate reflecta imaginea Divinului. Nimic nu se va reflecta într-o inimă dacă ea nu va fi plină de iubirea de Dumnezeu.

4. Iubirea de Dumnezeu este un lucru rar. Pentru a o trezi în voi, aveţi nevoie de un devotament total faţă de Dumnezeu, ca acela al unei soţii iubitoare pentru soţul său. Iubirea pură este un lucru foarte dificil de obţinut. În *bhakti*, spiritul şi sufletul trebuie să fie absorbite în Dumnezeu. Apoi urmează *bhava*, cea mai înaltă formă de *bhakti*. În *bhava*, un om îşi pierde cuvintele, respiraţia i se suspendă, apare *kumbhaka* (acea fază din practica *pranayama*-ei în care suflul este reţinut) care acum se realizează în el spontan, odată cu intrarea în această stare înaltă de conştiinţă.

5. Ataşamentul faţă de Dumnezeu creşte proporţional cu

diminuarea ataşamentului faţă de obiectele simţurilor.

6. Toată lumea aleargă după „femei şi aur". Puţini sunt aceia care aspiră la lucruri mai înalte. Oamenii sunt atraşi de frumuseţea fizică, bani, onoruri, titluri, şi nu ştiu că şi poziţiile cele mai înalte, chiar şi cea a lui *Brahma* (Creatorul) apare ca un lucru fără valoare pentru care nu merită să-ţi dai osteneala să depui eforturi, pentru aceia care au avut viziunea Frumuseţii divine, a Atotputerniciei lui Dumnezeu, a Absolutului Divin.

7. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Putem să ajungem la Dumnezeu dacă nu ne-am învins pasiunile? Un cal nărăvaş va urma el drumul drept dacă nu are ochelari?" El a răspuns: „Vorbiţi despre *jnana yoga*, calea discernământului, care conduce de asemenea la Dumnezeu. *Jnanin*-ul susţine în primul rând necesitatea purificării lăuntrice. Trebuie practicate austerităţi puternice şi apoi *jnana* (cunoaşterea) va veni. Dar Dumnezeu poate fi atins de asemenea prin *bhakti*. Dacă veţi adora într-o zi picioarele de lotus ale lui Dumnezeu, dacă veţi simţi chiar şi o singură dată bucurie cântând Gloria Sa, atunci nu veţi mai fi nevoit să duceţi lupte îndelungate pentru a vă controla simţurile; ele se vor linişti de la sine. Un om care tocmai şi-a pierdut fiul, îşi va pierde el timpul cu vecinii? Se va distra el într-o companie veselă? La fel, cel care este absorbit în iubirea pentru Dumnezeu nu se poate gândi la plăcerile simţurilor."

8. Aţi venit în această lume cu un corp uman pentru a ajunge la Dumnezeu prin devoţiune şi iubire. Datoria voastră este să faceţi tot posibilul pentru a trăi *bhakti* (devoţiunea) în faţa picioarelor de lotus ale Domnului. De ce vă preocupaţi de o sută de lucruri diferite? Discuţiile filozofice şi intelectuale nu vă aduc mai multă înţelepciune decât aveţi.

9. Un discipol l-a întrebat pe Sri Ramakrishna: „Maestre, este necesar în primul rând un control al simţurilor printr-un just discernământ (*vichara*)?" Maestrul a răspuns: „Aceasta este una din căi, calea adevăratului discernământ. Pe calea lui *bhakti*, stăpânirea de sine vine în mod natural şi uşor. Cu cât iubirea de Dumnezeu creşte, cu atât plăcerile simţurilor devin mai insignifiante. Părinţii care tocmai şi-au pierdut unul dintre copii nu se pot gândi la plăcerile senzuale."

10. *Bhakti yoga* este comuniunea cu Dumnezeu prin intermediul adoraţiei, iubirii şi abandonării de sine. Ea implică necesitatea de a te ruga continuu, de a aspira frenetic către dumnezeire.

11. Pentru această epocă de fier (*Kali Yuga,*) ceea ce este cel mai potrivit şi va genera saltul spiritual al umanităţii este comuniunea cu

Dumnezeu prin iubire, devoţiune şi abandonare de sine, aşa cum au fost practicate de înţeleptul (*rishi*) Narada. *Bhakti yoga* este *yuga dharma* (legea evolutivă) a timpurilor actuale.

12. Cu cât Radha se apropia mai mult de Sri Krishna, cu atât simţea mai mult parfumul dulce pe care el îl emana. Cu cât vă apropiaţi mai mult de Dumnezeu, cu atât şi inima voastră va fi inundată de binecuvântări şi copleşită de iubire pentru El. Cu cât un fluviu este mai apropiat de ocean, cu atât mareea se va simţi mai puternic.

13. Mai multe semne indică în om atingerea realizării supreme. Este nerăbdător să-L realizeze pe Dumnezeu cel în care se manifestă iubirea, discernământul, calmul, tandreţea, toleranţa, serviciul dezinteresat făcut oamenilor orientaţi către bine, compasiunea faţă de orice fiinţă aflată în suferinţă.

14. Odată înflorită devoţiunea, ea aduce cu sine adevărata discriminare, renunţarea, iubirea pentru toate fiinţele, bunătatea, adevărul şi toate celelalte virtuţi.

15. Vorbind despre adoraţie, Maestrul i-a spus într-o zi lui Khesab Chandra Sen şi discipolilor săi: „De ce insistaţi voi întotdeauna asupra gloriei şi puterii lui Dumnezeu? Un fiu, aşezat în apropierea tatălui său îşi spune continuu: „Tatăl meu are atâtea livezi, atâtea case, atâţia cai, atâtea vaci şi atâtea grădini"? Nu se va gândi el mai curând la iubirea care există între tatăl său şi el? Este uimitor faptul că un tată îşi hrăneşte copiii? Noi suntem copiii lui Dumnezeu şi El ne asigură existenţa. Suntem noi uimiţi de aceasta? Un adevărat discipol a lui Dumnezeu va trebui să se apropie de Dumnezeu; se va gândi că este al Lui şi se va ruga mereu Lui; Îl va implora să i se reveleze şi să-i dăruiască fericirea eternă. Dacă vă veţi gândi prea mult la gloria şi măreţia Sa, nu-l veţi putea considera pe Dumnezeu ca fiind al vostru, apropiat, şi nu veţi putea să-l cunoaşteţi şi să-l determinaţi să vă răspundă. Să nu spuneţi: „Cât de mare este Dumnezeu! Cât de departe este de noi!" Gândiţi-vă la El ca şi cum ar fi foarte aproape de inima şi sufletul vostru şi atunci chiar veţi putea să ajungeţi la El."

16. Depinde de voi să păstraţi cu fermitate aspiraţia care să vă conducă către Dumnezeu. El va fi atras de voi şi îşi va manifesta graţia cedând rugăciunilor voastre. Dacă două persoane nu se cunosc decât în mod superficial, un anume formalism va persista în conversaţia lor, dar după ce vor ajunge să se cunoască, aceste forme ceremonioase vor dispărea şi vor face loc unor termeni mult mai familiari. La fel, noi trebuie să Îl simţim pe Dumnezeu aproape.

17. Când spiritul unui discipol este unit cu Dumnezeu, Acesta este

pentru el foarte aproape; el Îl vede în străfundul inimii sale. Pe de altă parte, cu cât această uniune este mai intensă, cu atât va apărea detaşarea de obiectele exterioare. În *bhakta-mala*, găsim povestea unui om credincios care însă, mergea în fiecare zi în casa unei femei uşoare. Într-o seară, a mers mult mai târziu, fiind reţinut de o ceremonie religioasă. Cu această ocazie s-au preparat dulciuri şi el i-a dus câteva drept cadou. Pe drum, el era atât de preocupat de această femeie, încât nu ştia nici pe unde mergea, nici ce cale urma şi astfel s-a ciocnit de un yoghin care medita cu ochii închişi asupra lui Dumnezeu. Acest yoghin s-a înfuriat şi a exclamat: „Eşti orb? Dai peste mine atunci când eu meditez asupra lui Dumnezeu?!" „Iertaţi-mă, a răspuns omul, dar nu înţeleg un lucru. Toate gândurile mele sunt absorbite de o femeie, atât de puternic încât am uitat de lumea asta. Dar dumneavoastră, care meditaţi asupra lui Dumnezeu, sunteţi totuşi perturbat de ce se întâmplă aici. Atunci, ce fel de meditaţie faceţi?"

Omul a devenit după aceasta un *bhakta* şi a renunţat la lume pentru a-l căuta pe Dumnezeu. Plecând, el i-a spus femeii: „Tu eşti *guru*-l meu, pentru că datorită ţie am înţeles ce este iubirea pentru Dumnezeu."

B. Transformările lăuntrice produse de *bhakti*

18. Inima unui *bhakti-yoghin* este templul lui Dumnezeu. Este foarte adevărat că Dumnezeu se manifestă mai mult sau mai puţin în toate lucrurile, dar El se manifestă mult mai mult în inima adoratorilor săi. La fel, un mare proprietar se poate găsi într-una din casele care îi aparţin, şi în acelaşi timp ştim că îl putem găsi mai mult într-o anumită cameră. Inima unui *bhakti-yoghin* este sălaşul lui Dumnezeu. Dacă vrem să-l găsim pe Dumnezeu, aici trebuie în primul rând să-L căutăm.

19. Un poet a comparat devoţiunea pe care o avem faţă de Dumnezeu, cu un tigru. La fel cum tigrul devorează animalele, tot astfel devoţiunea, „tigrul iubirii", devorează cei mai mari duşmani ai omului: lăcomia, pasiunile, ataşamentele, etc. Odată ce iubirea pentru Dumnezeu este puternică în noi, toate pasiunile negative sunt în întregime distruse. Păstoriţele (*gopi*-urile) din Vrindarvan au ajuns la această stare prin marea lor devoţiune faţă de Krishna.

20. Putem compara devoţiunea cu un colier. Shrimati a spus într-o zi: „Ah! prieteni, îl văd pretutindeni pe Krishna!" La care celelalte

gopi-uri i-au răspuns: „Îl vezi pentru că ochii tăi sunt acoperiţi de colierul iubirii."

21. Calea lui *bhakti* rezolvă problema fundamentală a vieţii. Atât timp cât există egoul, voi spune „Eu, Eu". Problema pentru mine va fi: „Cum trebuie să trăiesc?" Mă voi mulţumi cu o natură depinzând de un univers al simţurilor? Nu! Fie ca acest „Eu" să fie servitorul Domnului, şi nu sclavul acestei lumi şi al pretinselor bucurii! Tu eşti Domnul, şi eu, O, Dumnezeul meu, sunt servitorul Tău preacredincios. Nu bucuria şi plăcerile acestei lumi, ci bucuria credinţei în Tine, Doamne, este cea care mă va face să nu greşesc."

22. Egoul unui copil nu este ataşat de lucrurile acestei lumi. Un copil se supără cu uşurinţă, dar foarte repede orice urmă de mânie dispare din el. El construieşte din dragoste o cuşcă pentru câinele său şi apoi inevitabil uită de acesta. Tandreţea sa pentru tovarăşii de joacă nu cunoaşte nici o limită, dar dacă nu îi vede pentru un timp, el îşi face noi prieteni şi îi va uita pe cei vechi. Astfel, egoul unui copil nu este ataşat de nimic.

Sentimentul plenar şi beatific al iubirii divine, dacă se menţine în urma stării de *samadhi*, în care discipolul devine una cu Absolutul, îi permite acestuia să integreze viaţa sa într-o permanentă şi continuă iubire şi înţelegere manifestată faţă de întregul Univers.

23. Uneori Dumnezeu este magnetul şi adoratorul devine bucăţica de fier. Alteori, adoratorul devine magnetul şi Dumnezeu bucăţica de fier. Atunci adoratorul îl atrage pe Dumnezeu; Dumnezeu este devotat adoratorului său şi i se revelează plin de încântare şi bucurie.

24. Într-o zi i s-a pus lui Ravana următoarea întrebare: „De ce nu vă apropiaţi de Sita, îmbrăcând forma soţului său mult iubit Rama? „Ah! a răspuns Ravana, dacă meditez o singură clipă asupra acestei forme divine, Tilottana şi celelalte frumuseţi nu îmi mai apar decât ca cenuşă mortuară răspândită pe câmpurile crematoriilor. În acest moment de extaz, pot să dispreţuiesc cucerirea unei femei cu toate farmecele sale".

25. Maestrul a întrebat într-o zi: „Fluturele se va întoarce în tenebre după ce a văzut lumina?"

Doctorul Sicard a răspuns surâzând: „Nu, cu certitudine! El se va arunca mai curând în flacără şi astfel va pieri."

Sri Ramakrishna a spus atunci: „Nu este acelaşi lucru pentru adoratorul adevărat al lui Dumnezeu. Lumina divină care îl atrage nu îl consumă şi nu îi produce moartea. Ea este mai curând precum focul unei pietre preţioase, strălucitor, dar dulce, răcoritor şi liniştitor. Ea nu arde inimile, ci le aduce pace şi bucurie

nepieritoare."

26. Se poate ajunge la o mare *bhakti* pentru Dumnezeu, la o mare dorinţă de a-L vedea, dar fără a şti calea ce duce către El. Trebuie atunci să Îl realizăm prin forţa acestei căi a devoţiunii - *bhakti*.

A existat odată un om credincios, care a plecat să-l vadă pe Jagannath; dar necunoscând drumul ce duce la Puri, el s-a îndepărtat în loc să se apropie. Neliniştit, el întreba care este drumul corect pe toţi cei care îi întâlnea şi toată lumea îi răspundea: „Nu acesta este drumul cel bun, urmaţi un altul." Astfel, din drum în drum, pelerinul îşi amplifica dorinţa sa de a merge la Puri şi se apropia de acest loc.

Găsim întotdeauna pe cineva care să ne indice calea, dacă avem voinţa fermă de a o urma. Chiar dacă există o eroare la început, calea cea bună va fi întotdeauna găsită. Şi Iisus Cristos spune: „Caută şi vei găsi, bate şi ţi se va deschide!".

27. Invocaţi cu iubire Numele binecuvântat al lui Dumnezeu şi muntele păcatelor voastre se va nărui în faţa ochilor voştri ca o minge de carton arsă care va dispărea imediat ce o singură scânteie va cădea asupra ei.

28. Credinţa în Dumnezeu este cea care înfăptuieşte miracole, întrucât **credinţa înseamnă viaţă** şi necredinţa (dubiul, îndoiala, suspiciunea) înseamnă moarte.

29. Există semne ale realizării lui Dumnezeu. Să ştiţi că cel în care înfloreşte devoţiunea este foarte aproape de a-L realiza pe Dumnezeu.

30. Muntele magnetic subacvatic atrage vaporul care trece pe deasupra lui, îi smulge cuiele, îi dislocă plăcile şi în final îl face să se scufunde.

Astfel, când sufletul uman este atras de magnetul Conştiinţei Universale, aceasta distruge într-o clipă individualitatea şi egoismul său şi îl face să se scufunde în oceanul beatific al iubirii infinite de Dumnezeu.

C. Etape şi aspecte ale lui *bhakti*

31. Pentru a-l „avea" pe Dumnezeu, trebuie să stabileşti cu El un anumit tip de relaţie umană; aceasta poate fi: *shanta, dasya, sakhya, vatsalya* sau *madhura*.

Shanta este starea de spirit în care *rishi*-i îl adoră pe Dumnezeu. Ei nu doresc niciodată nimic altceva decât pe El. La fel ca şi soţia devotată, fidelă soţului său, care vede în el idealul iubirii şi al frumuseţii.

Dasya este atitudinea lui Hanuman, cea a servitorului. În serviciul lui Rama, Hanuman era un leu puternic. Soţia are de asemenea aceeaşi atitudine, atunci când îşi serveşte soţul din toată inima şi cu tot sufletul ei. Aceeaşi este şi atitudinea mamei, în cazul lui Yashoda, de exemplu.

Sakhya este un raport familiar care există între prieteni. Unul îi spune celuilalt: „Vino să te aşezi aproape de mine." Shridaman şi ceilalţi păstori, prieteni ai lui Krishna, îi dădeau să mănânce fructe din care ei muşcaseră şi îl ridicau pe umerii lor!

Vatsalya este un raport familiar ca al aceluia care există între mamă şi fiu şi a fost întrupată de Yashoda, mama (adoptivă) a lui Krishna. Soţia are dintr-un punct de vedere aceeaşi atitudine; ea îşi hrăneşte soţul chiar cu suflul vieţii sale. Mama nu este satisfăcută decât dacă copilul a mâncat din abundenţă. Şi Yashoda, cu untul în mână, îl caută peste tot pe Krishna, pentru a-l face să mănânce.

Madhura este relaţia de adorare stabilită între iubit şi iubită sau între soţ şi soţie, şi a fost întrupată de Shrimati.

În timpul *sadhana*-ei spirituale, se creează în noi un „corp de iubire" şi prin acest „corp de iubire", sufletul păstrează legătura cu Dumnezeu. Fără cea mai intensă iubire pentru Dumnezeu realizarea nu ar fi posibilă. Doar o astfel de iubire ne permite să-L vedem pe Dumnezeu pretutindeni, la fel cum ochiul afectat de gălbinare vede culoarea galbenă pretutindeni.

În această stare de iubire, simţim cu adevărat că: „eu sunt El". Şi păstoriţele, în beţia iubirii lor, spuneau: „Eu sunt Krishna". Dacă veţi fixa mult timp o flacără, veţi vedea apoi flăcări pretutindeni. La fel Îl veţi vedea cu adevărat pe Dumnezeu pretutindeni, dacă vă veţi gândi fără încetare la El, zi şi noapte.

32. Există trei forme de iubire: iubirea egoistă (*sadharana*), care de fapt este doar ataşament, iubirea mutuală (*samanjasa*), iubirea dezinteresată (*samartha*).

Iubirea egoistă se află pe treapta cea mai de jos, ea nu caută decât propria sa fericire, chiar şi atunci când depinde de cel pe care îl iubeşte.

În iubirea mutuală, cel care iubeşte caută nu doar propria sa fericire, ci şi a celui pe care îl iubeşte.

Iubirea dezinteresată este cea mai elevată din cele trei. Cel care iubeşte astfel nu caută iubirea celuilalt, ci o oferă pe a sa complet dezinteresat, urmărind doar fericirea celuilalt, şi nu se nelinişteşte de durerile şi suferinţele care pot să apară pentru el însuşi.

33. Nu doresc florile dintr-o coroană, ci firul care le reuneşte. Nu-mi mai doresc lucrurile materiale ale acestui Univers, dar vreau

să dețin firul spiritual care le străbate și le unifică.

34. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Cum putem recunoaște forma violentă a devoțiunii?". El a răspuns: „Sub influența unei emoții puternice, un om devine nebun; el repetă constant: „Jai *Kali*! Victorie lui *Kali*!", el dansează frenetic, ridicând brațele și cântând. Devoțiunea violentă este potrivită epocii noastre de fier; ea conduce la un succes mult mai rapid decât formele mai moderate de contemplație. Trebuie să luăm cu asalt citadela lui Dumnezeu."

35. Iată stadiile *sadhana*-ei pentru purificarea sufletului prin iubirea de Dumnezeu.

i. *Sadhu-sanga*, compania oamenilor evoluați spiritual;

ii. *Shraddha* sau credința și devoțiunea manifestată către toate aspectele privitoare la realitatea spirituală;

iii. *Nishta*, devoțiunea exclusivă pentru propriul ideal;

iv. *Bhakti*, starea de iubire intensă față de Dumnezeu;

v. *Bhava*, starea de adorație în fața lui Dumnezeu;

vi. *Mahabhava*. Când *bhava* se intensifică, o numim *Mahabhava*. Uneori, adoratorul râde sau plânge ca un nebun. El a uitat complet de forma sa carnală și nu mai are conștiința propriului corp. În general, această stare nu este atinsă de *jiva*-și, ci doar de *Mahapurusha* sau Încarnările lui Dumnezeu.

vii. *Prema*, cea mai intensă iubire pentru Dumnezeu. Acesta este gradul cel mai înalt de spiritualitate. Ea este alături de *Mahabhava*. Cele două semne distinctive ale acestei stări sunt: în primul rând, starea de detașare față de această lume; în al doilea rând, starea de abandonare a voinței individuale și de dăruire în brațele Divinului. Adoratorul atinge astfel scopul suprem al vieții, care este de a-L vedea pe Dumnezeu.

36. Atitudinea numită *vaidhi-bhakti* este următoarea: „Scrierile Sacre ne indică să înfăptuim un anumit număr de practici spirituale și religioase, deci eu doresc să le realizez." Există o altă atitudine de manifestare a devoțiunii numită *raga-bhakti*, care pornește dintr-o intensă iubire pentru Dumnezeu. Omul care trăiește atitudinea de *raga-bhakti* este eliberat de „munca prescrisă" (*vaidhi-karma*) pentru atingerea scopului spiritual.

37. Există un gen de *bhakti* numită *vaidhi-bhakti* sau iubirea prescrisă de scrierile sacre. Repetarea Numelui lui Dumnezeu, folosirea culorilor în anumite ocazii, îndeplinirea anumitor pelerinaje, celebrarea cultului cu anumite accesorii; toate acestea constituie *vaidhi-bhakti*.

Dacă veți practica astfel timp îndelungat, veți ajunge să realizați

starea superioară numită *raga-bhakti*, care este forma cea mai înaltă a devoțiunii. Iubirea este singurul lucru necesar. Gândurile negative trebuie să dispară complet și trebuie să ne gândim cât mai des la Dumnezeu; este singurul fel în care putem să ajungem la El. Fără această atitudine lăuntrică, nimeni nu poate să ajungă la realizarea supremă. Există persoane pentru care *raga-bhakti* este ceva natural, încă de la naștere.

38. Iubirea pentru Dumnezeu este de două tipuri: mai întâi iubirea, *bhakti*, așa cum este descrisă în scripturi. Ea implică adorarea Divinului, urmând anumite ritualuri, repetarea continuă a numelui lui Dumnezeu. Toate acestea fac parte din *vaidhi-bhakti*, din acea *bhakti* care este „conform scripturilor". Aceasta poate conduce la *Brahma-jnana*, la cunoașterea Absolutului în starea de *samadhi*. Sinele individual este astfel scufundat în Sinele Suprem Absolut și nu poate reveni înapoi. Acesta este cazul unor *bhakta*-și obișnuiți.

Dar totul se petrece diferit atunci când este vorba despre Încarnările Divine și despre trimișii lui Dumnezeu. Iubirea lor pentru Dumnezeu nu este ca cea din scripturi; ei se conduc după vocea interioară, după glasul sufletului lor. Încarnările Divine, cum au fost Chaitanya și cei care sunt apropiați lui Dumnezeu, ating, în stare de *samadhi*, Cunoașterea Absolută și în același timp ei pot să revină din acele planuri subtile extrem de înalte, și menținându-și individualitatea, Îl iubesc pe Dumnezeu în multiplele Sale manifestări.

Ei urcă una câte una treptele scării evoluției divine spunând: „Nu este acesta, nu este acesta", până când ajung în vârf și, atingându-l, spun: „Acesta este!". Dar curând, ei descoperă că scara toată era făcută din același material ca și vârful însuși; atunci ei urcă sau coboară sau, pur și simplu, se opresc pe vârf sau pe una din treptele scării.

Vârful simbolizează Absolutul realizat în stare de *samadhi* și în starea în care egoul este complet transcens. Scara este Universul fenomenal, lumea cuvintelor și formelor care, după ce vârful a fost atins, este văzută de ființa eliberată ca fiind manifestarea Absolutului.

39. Există trei categorii de *bhakta-și*. Un *bhakta* din categoria inferioară spune: „Dumnezeu este acolo sus" și el arată către cer. Un *bhakta* din categoria mijlocie afirmă că Dumnezeu locuiește în toate inimile ca *antaryamin* (ghid interior). Dar un *bhakta* avansat spune: „El este cel care se manifestă în tot ce există. Toate obiectele pe care le văd nu sunt altceva decât forme diferite ale aceluiași Dumnezeu."

Altă dată, Narendra m-a întrebat: „Atunci această ceașcă este

Dumnezeu? Această cruce este Dumnezeu?"

Odată ce L-aţi văzut, toate dubiile voastre se năruie. A auzi vorbindu-se despre un obiect nu este acelaşi lucru cu a-l vedea. Puteţi avea o credinţă perfectă numai după ce aţi auzit vorbindu-se despre El, şi apoi, firesc este să doriţi să-L şi vedeţi; dar dacă Îl veţi vedea, credinţa voastră nu va mai lăsa loc nici unei dorinţe.

D. *Prema* sau *para-bhakti*

40. *Prema*, sau iubirea extatică, nu vine înainte de a-L vedea pe Dumnezeu.

41. Ce este *prema*? Este atunci când pronunţând de două ori Numele lui Dumnezeu, uitaţi nu numai de lumea exterioară, dar de asemenea şi de propriul vostru corp, care vă este atât de scump.

42. În cărţile persane, este scris că sub carne găsim oasele şi sub oase găsim măduva şi aşa mai departe. În centrul tuturor acestora se găseşte *prema*. *Prema* este precum o coardă, care îl uneşte pe adorator cu Dumnezeu. Adoratorul poate spune astfel că Dumnezeu vine la el de câte ori el îl cheamă.

43. Gradul de devoţiune care se numeşte *bhava* este precum un fruct de mango încă verde şi *prema* este precum un fruct copt.

44. Starea de adorare la care se ajunge prin frica de infern nu este utilă vieţii spirituale. Există persoane, cum ar fi unii creştini, care nu vorbesc decât de păcat şi care consideră sensul păcatului ca esenţial în religia lor. Pentru ele, adoratorul ideal este cel care se roagă astfel: „O, Dumnezeul meu, eu sunt un păcătos, fie ca tu să-mi ierţi păcatele!". Ei uită că sensul păcatului nu indică decât nivelul cel mai de jos. Idealul este mult mai înalt, stadiul mult mai elevat al spiritualităţii este să-L iubeşti pe Dumnezeu ca pe propriul tău tată sau ca pe mama ta.

45. Putem să-L iubim pe Dumnezeu fără să-i cerem nimic. Dacă iubim astfel, nu mai avem ce să ne dorim. Omul care trăieşte acest tip de *bhakti* spune: „O, Doamne, eu nu doresc nici bogăţia, nici gloria, nici sănătatea, nici fericirea, nimic din această lume. Dăruieşte-mi, Doamne, iubirea pură pentru picioarele tale de lotus".

46. Este foarte dificil să ajungi la *prema*, la iubirea perfectă pentru Dumnezeu. Sri Chaitanya ajunsese acolo. În iubirea pentru Dumnezeu uităm toate obiectele exterioare, Universul şi chiar propriul nostru corp, pentru care avem în general atâta afecţiune.

47. Există două caracteristici ale iubirii. Prima este aceea în care noi ajungem să uităm de lume. O astfel de iubire pentru Dumnezeu ne face să ne detaşăm complet de lucrurile exterioare. A doua caracteristică este aceea că ajungem să nu ne mai interesăm de nevoile materiale ale corpului nostru, atât de scump altădată. Identitatea cu corpul fizic dispare total. Dar această culme a adorării nu este atinsă decât după ce L-am cunoscut pe Dumnezeu.

48. Există două elemente în *prema bhakti*: „Eu" şi „Al meu" (cu alte cuvinte, eu sunt adoratorul şi Dumnezeul meu este în întregime în mine sau al meu).

Yashoda (mama lui Krishna) credea că doar ea se poate ocupa de copilul său şi că fără grija ei, El s-ar fi îmbolnăvit. Yashodei nu-i plăcea să se gândească la Krishna ca la stăpânul Universului. Acest sentiment de „Al meu" îl face pe adorator să spună: „Este al meu". Uddhava (unchiul lui Krishna) îi spunea lui Yashoda: „Mamă, Krishna al vostru este Dumnezeu însuşi. El este *chintamani* (cel care îndeplineşte toate dorinţele întregului Univers). El nu este un om ca toţi ceilalţi"; la care Yashoda răspundea: „Nu, eu nu mă ocup de *chintamani* al vostru, ci de Gopala al meu."

49. Unii oameni au în ei, încă din tinereţe, această iubire extatică, precum Prahlada. Ei plângeau şi Îl doreau pe Dumnezeu încă din copilărie. Ei aparţin acelei clase de *nitya-siddha*-şi, sau a oamenilor perfecţi din naştere.

50. Ce este *para-bhakti* sau iubirea supremă, extatică, de Dumnezeu? Este starea de iubire în care discipolul priveşte pe Dumnezeu ca fiind ceea ce lui îi este mai apropiat şi mai scump. Este precum iubirea acelor *gopi-uri* pentru Domnul Krishna. Ele Îl cunoşteau şi I se adresau Lui ca unui stăpân al păstoriţelor şi nu ca unui stăpân al Universului.

51. Este fără importanţă dacă noi credem sau nu că Radha şi Krishna au fost încarnări divine. Hinduşii şi creştinii cred în încarnările divine; unii teologi moderni, neagă că Dumnezeu a luat vreodată o formă umană sau alta. Dar noi toţi trebuie să aspirăm pentru a realiza această *anuraga* - iubirea intensă de Dumnezeu, care este singurul lucru necesar pentru evoluţia noastră spirituală.

52. Vorbind despre *gopi*-uri şi despre culoarea întunecată a arborelui de tamal, care, în spiritul lui Radha, evoca întotdeauna pe Sri Krishna, Sri Ramakrishna i-a spus într-o zi lui M.: „Ce minunată devoţiune (*anuraga*) trăiau ele! La simpla vedere a acestui tamal, ele erau cuprinse de o adevărată nebunie a iubirii (*premonmada*)!"

Sri Ramakrishna a adăugat: „Ah! Dacă am putea trăi chiar şi pentru o singură clipă această iubire extatică! Câtă adoraţie! Ele nu aveau doar puterea de a ajunge la limitele devoţiunii, ci încă mult mai mult."

E. *Viraha* şi *Mahabhava*

53. Suferinţa care provine din *viraha*, sentimentul de separare de Dumnezeu, trăit de adoratorii care L-au realizat pe Dumnezeu, este foarte mare.

Se povesteşte că atunci când Rupa şi Sanathana, aflaţi în această stare, erau aşezaţi sub un copac, frunzele copacului au fost calcinate. Când am aflat despre această suferinţă am intrat în extaz şi mi-am pierdut cunoştinţa timp de trei zile. Eram întins la pământ şi nu mă puteam mişca. Când mi-am revenit, puţin câte puţin, Brahmani m-a condus către baie, dar ea nu a putut să-mi atingă pielea. Trupul meu era acoperit de o crustă groasă. Pământul pe care am fost culcat era ars! În acea stare am avut impresia că o lamă mi-a străpuns inima, uneori strigam şi credeam că voi muri. Dar după aceasta, trăiam întotdeauna un sentiment intens de beatitudine.

54. Aşa cum un elefant care intră într-o colibă o va zgudui până când ea se va dărâma din temelii, la fel, iubirea intensă pentru Dumnezeu va dărâma această casă fragilă care este corpul uman pentru a reconstrui un templu închinat lui Dumnezeu.

Capitolul XV. *Jnana yoga* şi *Bhakti yoga*

A. *Jnana* şi *bhakti* sfârşesc prin a se identifica

1. Cunoaşterea pură şi iubirea sunt similare în finalitatea lor. Cunoaşterea (*jnana*) conduce către acelaşi ţel suprem care este de asemenea atins şi prin intermediul devoţiunii (*bhakti*).

2. Calea unui *jnanin* (discipol al căii cunoaşterii - *jnana*) este autentică, la fel ca şi cea a unui *bhakta* (discipol al căii iubirii şi devoţiunii - *bhakti*). *Jnana yoga* este adevărată şi *bhakti yoga* de asemenea. De asemenea, este o cale de evoluţie la fel de adevărată şi aceea care împleteşte armonios *bhakti* şi *jnana*.

3. Ce înseamnă *jnana* în sensul său cel mai elevat? *Jnanin*-ul spune: „O, Doamne, Tu acţionezi în acest Univers. Eu nu sunt decât mintea Ta pe care Tu o foloseşti. Nimic nu este al meu, totul este al Tău. Eu, familia mea, bogăţiile mele, virtuţile mele, totul este al Tău".

4. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Cum putem şti dacă am ajuns la *jnana*, chiar ducând o viaţă de familie?"

El a răspuns: „Lacrimile şi emoţia profundă pe care le aduce Numele lui Dumnezeu ne vorbesc despre aceasta. Dacă la simpla rostire a Numelui lui Dumnezeu, lacrimile curg pe faţa voastră şi fiinţa vi se înfioară de fericire, puteţi fi siguri că aţi atins *jnana*."

5. Iată o istorie care arată cum se împletesc armonios *jnana* şi *bhakti*.

Ramachandra, încarnarea lui Dumnezeu, i-a spus într-o zi marelui Său adorator Hanuman: „Fiul meu, explică-mi natura raporturilor care există între tine şi Mine şi în ce mod te gândeşti tu la Mine în meditaţiile tale?"

Bhakta a răspuns: „O, Rama, dacă apare în mine convingerea că eu sunt corpul, atunci eu Te ador ca *Purna*, Unicul Indivizibil; atunci eu mă văd pe mine însumi ca *amsha*, o parte, un fragment al acestei Divinități. Pe de altă parte, când meditez, eu Te văd, O, Rama, ca maestrul meu divin și nu mă gândesc la mine fără a mă considera umilul Tău servitor. Dar când obțin, O, Rama, binecuvântarea *tattva*-ei *jnana*, eu văd că eu sunt TU și că TU ești eu."

6. Dacă îndepărtați ierburile acvatice dintr-un lac, masa plutitoare de iarbă va reveni foarte repede la loc. La fel, dacă veți îndepărta *Maya*, ea va reveni pentru voi peste puțin timp. Dar la fel cum puteți împiedica revenirea ierburilor barându-le calea cu o bucată de bambus plutitor, puteți, de asemenea, împiedica reîntoarcerea *Maya*-ei, prin bariera Cunoașterii și Iubirii de Dumnezeu. În acest caz, *Maya* nu va mai putea traversa un asemenea obstacol și voi nu veți mai fi decât *Sat-Chit-Ananda* (Pură Existență, Pură Conștiință, Pură Beatitudine).

7. Când privim un lac acoperit de ierburi și spumă, avem impresia că nu există apă; pentru a o vedea, trebuie să îndepărtăm spuma de la suprafața lacului. Vă plângeți că nu Îl puteți vedea pe Dumnezeu, atunci când ochii voștri sunt acoperiți de voalul *Maya*-ei. Dacă doriți să-L contemplați pe Dumnezeu, trebuie mai întâi să îndepărtați acest voal care vi-L ascunde.

B. Cum poate conduce *bhakti* la *jnana*

8. Înțelepciunea filozofiei *advaita* este cea mai înaltă înțelepciune; dar trebuie mai întâi ca Dumnezeu să fie adorat așa cum un stăpân este adorat de servitorii săi, așa cum cel care este idol al unui cult este adorat de către cei care celebrează acest cult. Este calea cea mai ușoară și care conduce cel mai rapid la Cunoașterea Supremă a Unității.

9. Gândirea încearcă să-L înțeleagă pe Dumnezeu, dar ea își dă curând seama că nu stă în puterea sa înțelegerea Eternei Realități. Inima, dimpotrivă, refuză să se lase convinsă că are limite. Ea este întotdeauna nerăbdătoare să-L atingă.

10. Cu toate că Înțelepciunea și Cunoașterea oferită de învățătura *advaita vedanta* este foarte înaltă, este necesar să treceți prin relația Adorat (Divinul) - Adorator (aspirant). Astfel veți atinge cu ușurință Înțelepciunea Supremă.

11. Un alt motiv pentru care, în general, oamenii trebuie să cultive *bhakti*, este faptul că ei nu se pot debarasa de ego. Puteți, pentru câtva timp, să înlăturați acest ego prin intermediul rațiunii, dar el va

reveni foarte repede; voi puteți prin iubire să vă debarasați de voi înșivă, de acest ego care spune: „Eu, eu."

12. *Brahman* însuși varsă lacrimi când este prins în cușca celor cinci elemente. Puteți închide ochii și spune pentru a vă afirma convingerea: „Nu există spini, nu există spini." Dar neîndoios, în momentul în care veți simți înțepătura, veți striga și vă veți retrage mâna. Tot astfel, cu toate că încercați să vă convingeți că sunteți deasupra Cunoașterii, a Virtuții și Viciului, a Bucuriei și a Durerii, a Foamei și a Setei, cu toate că știți că sunteți *Atman*, cel Imuabil, Existență, Cunoaștere, Beatitudine absolută, neîndoios, atunci când corpul vostru va suferi, sau când Spiritul vostru va fi pus în fața tentațiilor lumii și se va lăsa subjugat de plăcerile efemere aduse de „femei și aur", și când începeți să comiteți un păcat, veți fi obligați să acceptați deziluziile, durerea și mizeria. Vă veți conștientiza astfel lipsa de discernământ și de realizare spirituală veritabilă.

Fiți deci convinși că nimeni nu poate atinge Realizarea spirituală și Eliberarea de toate suferințele, dacă Dumnezeu nu îi călăuzește aspirația și fervoarea spirituală și dacă *Maya* nu îi „deschide porțile". Nu ați auzit spunându-se în Chandi că „această zeitate care dăruie favoruri poate, atunci când ea este favorabilă, să înlăture aceste lanțuri?" Nimic nu poate fi atins în această lume decât prin grația Mamei Divine. Ea singură îndepărtează întunericul prin grația Sa. Aspirantul nu poate să Îl realizeze pe Dumnezeu decât dacă *Maya* este îndurătoare cu el și își destramă urzeala țesută în jurul său prin aspirația frenetică pe care yoghinul o manifestă în a-l cunoaște și realiza pe Dumnezeu. Imediat ce Ea îi acordă grația Sa, el primește binecuvântarea viziunii divine și toate suferințele încetează pentru el. Fără aceasta, discernământul și celelalte practici spirituale nu îi sunt de nici un folos. Se spune că o singură grăunță de Ajovon ajută la digerarea a 100 de grăunțe de orez. Dar dacă stomacul vostru este bolnav, 100 de grăunțe de Ajovon nu vă pot face să digerați 100 de boabe de orez.

13. Cel care are șansa să fie favorizat de privirea plină de iubire a lui Dumnezeu, primește instantaneu binecuvântarea Divinei Înțelepciuni (*jnana*).

14. Atunci când un *bhakta*-yoghin se roagă lui Dumnezeu, lui îi este dat să Îl realizeze pe Dumnezeu personal, în starea de *samadhi*. În acest mod el va atinge curând același Adevăr Suprem ca și *jnana*-yoghinul.

15. *Jnana*-yoghinul încearcă să-l realizeze pe *Brahman*, Dumnezeu Impersonal, Absolut și Necondiționat. Dar o ființă din lumea de azi ar face mai bine să iubească, să se roage și să se abandoneze complet

lui Dumnezeu. Dumnezeu, *bhakta vadsal*, îşi iubeşte adoratorii şi le acordă chiar *Brahma jnana* dacă adoratorii sunt flămânzi şi însetaţi. *Jnana*-yoghinul poate obţine *jnana* (cunoaşterea) la fel de bine ca şi *bhakti* (devoţiunea). Lui îi este dat să Îl realizeze pe *Brahman*. El poate de asemenea, dacă aceasta este voinţa lui Dumnezeu, să-l realizeze pe Dumnezeul personal al unui *bhakta*-yoghin. Din contră, în general, *bhakta*-yoghinul se mulţumeşte să vadă şi să-L realizeze pe Dumnezeu personal. Dumnezeu îl face moştenitorul gloriei Sale infinite, îi acordă *bhakti* la fel de bine ca şi *jnana*, şi realizarea lui Dumnezeu Personal la fel de bine ca şi cea a lui Dumnezeu Impersonal (*Saguna* şi *Nirguna Brahman*). Dacă cineva reuşeşte să ajungă la Calcutta, nu îşi va găsi el calea prin oraş până la muzeu sau până la târg, dacă va dori?

16. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Este posibil pentru sufletul uman să obţină Uniunea atât de completă cu Dumnezeu încât el să poată spune: „*So Ham*" (Eu sunt EL?) şi cum putem face pentru a atinge această stare?"

El a răspuns: „Aceasta este povestea unui vechi servitor care devine, după numeroşi ani, ca un membru al familiei, atunci când stăpânul casei este satisfăcut de serviciile sale. Vine o zi când i se face semn să se aşeze în locul de onoare sau chiar pe scaunul stăpânului şi li se spune membrilor familiei sale: „De acum înainte nu există nici o diferenţă între El şi Mine, noi suntem Unul; vă veţi supune ordinelor sale la fel ca ordinelor mele. Altfel veţi fi pedepsiţi."

Şi dacă servitorul ezită, din modestie, să ocupe acest loc, stăpânul său îl obligă să-l accepte. Este acelaşi lucru pentru sufletele care ating starea de „*So Ham*". După ce ele L-au servit mult timp pe Dumnezeu, El le reveleează gloria Sa şi atributele Sale şi le ridică până la propriul Său scaun al Suveranităţii Universale."

17. În general, un *bhakti*-yoghin nu doreşte *Brahma-jnana*, realizarea lui Dumnezeu impersonal. El este mulţumit să realizeze personalitatea divină simplă, a Mamei Divine sau a oricăreia din celelalte forme ale sale infinite de glorie - cum ar fi încarnările lui Krishna sau ale altor *avatar*-i - manifestări vizibile ale lui Dumnezeu. El doreşte să-şi conserve de asemenea individualitatea pentru a se bucura de misiunea divină de ghidare spirituală a celorlalţi. El doreşte să deguste savoarea nectarului în loc să devină nectarul însuşi pentru a le arăta şi celorlalţi gustul nectarului divin, al nemuririi, al fericirii şi al beatitudinii eterne.

18. Mama mea Divină a declarat că ea este în acelaşi timp *Brahman* din *vedanta*. Este în puterea Sa să acorde *Brahma-jnana*. Ea face aceasta înlăturând din mine structurile inferioare şi limitate ale

egoului.

Puteţi să ajungeţi la *Brahman* prin *jnana*, dacă Mama vă permite. Şi puteţi de asemenea, să ajungeţi la Aceasta prin *bhakti*. Elementele necesare pentru *bhakti* sunt rugăciunea plină de fervoare, aspiraţia frenetică de a simţi Iubirea şi Lumina Mamei Divine învăluindu-vă. În primul rând, treceţi prin această cale pentru a ajunge la Mama Divină. Vă spun că dacă rugăciunea voastră vine din profunzimile inimii voastre, Mama vă va răspunde. Este necesar doar consimţământul vostru pentru a ajunge aici. Rugaţi-o astfel dacă doriţi să realizaţi manifestarea Sa impersonală. Ea este Omnipotentă, şi dacă cererea voastră va fi acceptată de Ea, puteţi ajunge la această realizare în starea de *samadhi*. Toate acestea sunt perfect asemănătoare cu *Brahma jnana*.

C. Diferenţa între un *jnana-yoghin* şi un *bhakti-yoghin*

19. *Jnanin*-ul Îl vede pe Dumnezeu într-o anumită manieră, în timp ce *bhakta*-yoghinul într-o alta. Dumnezeul *jnanin*-ului este plin de lucruri minunate, cel al unui *bhakta* este plin de duioşie.

20. Vedanticul care caută să-l realizeze pe *Brahman* raţionează şi spune: „Nu e aceasta, nu e aceasta" (NETI, NETI), cu alte cuvinte: „Absolutul nu este nici acesta, nici aceea, nici un obiect limitat, nici un suflet individual, nici lumea exterioară." Dacă în urma acestui proces de raţionare, mentalul încetează să mai fie tulburat de dorinţe, dacă mentalul condiţionat dispare, se ajunge la *Brahma-jnana* şi yoghinul intră în *samadhi*. Omul Îl realizează atunci pe *Brahman* şi descoperă, în consecinţă, că Universul fenomenelor este ireal. El ştie că numele şi formele atribuite obiectelor limitate sunt întocmai ca nişte visuri şi că *Brahman* nu poate fi descris prin cuvinte, că de fapt nu se poate nici măcar spune că Dumnezeu este o persoană. Aceasta este concepţia unui adept al filozofiei *advaita*. Ideile şi sentimentele unor *bhakta-şi* sunt foarte diferite. O categorie separată este cea a *bhakti*-yoghinilor care consideră starea de veghe ca o stare reală şi lumea exterioară ca o realitate, şi nu ca un vis. Ei cred de asemenea în nume şi forme. Pentru ei, obiectele pe care noi le vedem în Univers sunt toate Opera lui Dumnezeu, a unui Dumnezeu personal care are diverse atribute. Cerul înstelat, soarele şi luna, munţii şi marea, oamenii, păsările şi patrupedele, toate acestea sunt Opera Sa magnifică. *Bhakta*-şii cei mai avansaţi adaugă: „El este Cel care se manifestă în noi, ca un suflet uman şi ca lume

exterioară şi de asemenea ca cele 24 de *tattva*-e ale filosofiei *Samkhya*". Un *bhakta* nu îşi doreşte să devină una cu sursa; el vrea doar să savureze dulceaţa acesteia în tot ceea ce există.

Ştiţi voi ceea ce un *bhakta* gândeşte şi simte în realitate? El spune: „O, Doamne! Tu eşti Stăpânul şi Eu sunt servitorul Tău; Tu eşti Mama mea şi eu sunt copilul Tău", sau încă: „Tu eşti copilul meu, iar Eu sunt Tatăl sau Mama Ta" sau şi mai bine: „Tu eşti Întregul, iar Eu sunt Partea". Un *bhakta* nu spune niciodată: „Eu sunt *Brahman*".

21. Putem întâlni două tipuri de adepţi: unii sunt asemănători tinerelor maimuţe, iar ceilalţi pot fi comparaţi cu pisicile. Tânăra maimuţă se agaţă de mama sa care o poartă dintr-un loc în altul. Pisica nu se agaţă de mama sa, dar miaună sfâşietor oriunde ar fi pusă. Atunci, pisica vine la ea, o agaţă de gât şi o duce cu ea unde doreşte.

Tot astfel, un discipol care urmează calea cunoaşterii (*jnana-yoga*) şi a muncii detaşate şi consacrate (*karma-yoga*) trebuie să conteze pe propriile sale eforturi pentru a atinge realizarea finală. Un discipol care urmează calea iubirii are o încredere totală în Dumnezeu şi se lasă în mâinile Sale în tot şi pentru tot. Primul este asemănător tinerei maimuţe, iar cel de-al doilea, pisicuţei.

22. Realizarea lui Dumnezeu poate fi atinsă prin două moduri diferite: prin uniunea Sufletului Individual (*jivatman*) cu Sufletul Universal (*Paramatman*), şi prin viziunea Divinităţii în manifestarea sa personală. Primul dintre aceste două moduri se numeşte *jnana*, iar cel de-al doilea, *bhakti*.

23. *Advaita* ca învăţătură nondualistă plină de înţelepciune este ultimul cuvânt al realizării. Nu se poate dovedi decât în *samadhi* că ea este deasupra mentalului şi a cuvintelor.

Mentalul nu poate înţelege şi exprima prin limbaj decât ceea ce este exprimat prin *vishisht-advaita* - filozofia *vedanta* a nondualismului diferenţiat, şi nu poate merge mai departe. În perfecţiunea sa, Absolutul şi Manifestarea sunt văzute ca în mod egal reale; Numele lui Dumnezeu, Existenţa sa şi El însuşi sunt compuşi ai Esenţei Spirituale Unice. Orice lucru este spiritual, iar variaţiile nu există decât în formă. Pentru omul obişnuit, puternic ataşat de simţurile sale, formele dualiste ale religiei, în care sunt încorporate susţinerile materiale cum ar fi muzica, simbolurile, etc., îşi au propria lor utilitate.

24. *Jnanin*-ul spune: „Eu sunt El, Eu sunt purul *Atman*", în timp ce un *bhakta* declară: „Toată aceasta este gloria Sa!"

25. Dumnezeu nu poate fi atins decât de un om care adoptă una din următoarele trei atitudini: „Eu sunt Acesta" sau „Tu eşti Acesta" sau „Tu eşti stăpânul, iar eu sunt servitorul Tău".

26. Cel care este născut în spiritul lui *Shiva* devine un *jnanin*. El posedă certitudinea că *Brahman* singur este real şi că toată această lume este efemeră. Omul care este născut în spiritul lui Vishnu îşi păstrează fără încetare credinţa şi devoţiunea sa. Chiar dacă ele se alterează momentan sub influenţa raţionamentului sau a discuţiilor, ele vor creşte imediat la loc.

27. Un curent la fel de puternic precum Gangele, curge prin inima unui *jnanin*. Pentru el, totul este ca un vis; el rămâne absorbit în propriul său Sine. Dar acesta nu este şi cazul unui *bhakta*, care are în el fluxul şi refluxul; el plânge, el râde, dansează şi cântă sub influenţa emoţiilor diverse. Un *bhakta* iubeşte viaţa în prezenţa lui Dumnezeu, şi se bucură de El. El se aruncă în acest ocean de beatitudine, uneori înoată, alteori plonjează şi se îndepărtează şi dansează de asemenea, deasupra valurilor precum un bloc de gheaţă care urcă şi coboară.

28. Conform *Purana*-elor (texte spirituale inspirate de iubirea de Dumnezeu), adoratorul este distinct de Dumnezeu. Corpul este precum un vas; spiritul, inteligenţa şi egoul sunt apa conţinută de acest vas, iar *Brahman* este soarele care se reflectă în apă. Datorită acestui fapt, adepţii pot să vadă diversele manifestări ale divinităţii. Doar după *vedanta*, *Brahman* este singura realitate, tot restul este *Maya*, totul este ireal întocmai ca un vis. Egoul pluteşte la suprafaţa acestei mări care este *Brahman*. Dacă veţi înlătura acest ego nu va mai rămâne decât o întindere neîntreruptă de apă.

29. Narada şi alţi maeştri s-au angajat pe calea lui *bhakti* pentru binele lumii, şi aceasta, chiar după ce au ajuns la *Brahma-jnana*.

30. *Bhakti* este luna, a cărei lumină reîmprospătează, şi *jnana* este soarele cu raze arzătoare. Am auzit spunându-se că în extremul Nord, ca şi în extremul Sud, există oceane. Este atât de frig acolo încât aceste oceane îngheaţă pe alocuri şi vapoarele sunt blocate şi reţinute de blocurile de gheaţă care se formează. Tot astfel, un om poate fi prins la mijloc pe calea lui *bhakti*. Dar aceasta este puţin important, căci gheaţa care îl ţine captiv este apa solidificată a Oceanului Existenţei, Conştiinţei şi Beatitudinii pure. Spui: „Singur *Brahman* este real, tot Universul este o iluzie", atunci gheaţa se topeşte sub soarele lui *jnana*, şi ce va rămâne? Doar apele fără formă ale acestui Ocean de Existenţă, Conştiinţă şi Beatitudine.

31. Cunoaşterea lui Dumnezeu (*jnana*) poate fi comparată cu un bărbat, în timp ce iubirea pentru Dumnezeu (*bhakti*) este asemănătoare unei femei. Cunoaşterea nu poate pătrunde decât în

anticamerele în care se simte Dumnezeu. Nimeni nu poate să pătrundă în misterele Sale, fie chiar şi un adorator, căci numai o femeie are accesul în apartamentele interioare.

32. Trei prieteni traversau într-o zi o pădure. Un tigru a apărut în calea lor. Unul dintre ei a strigat: „Suntem pierduţi!" Un altul a spus: „Dumnezeu Atotputernic ne va proteja, nu avem deci nici un motiv să ne pierdem cu firea. Să ne rugăm lui Dumnezeu!" Al treilea a răspuns: „Fratele meu, este mai bine să ne salvăm; de ce să-i producem lui Dumnezeu osteneala de a ne proteja atunci când o putem face noi înşine prin propriile noastre mijloace? Să ne urcăm în copacul din apropiere!"

Primul nu era conştient încă de atotputernicia lui Dumnezeu care ne protejează. Al doilea era înţelept, căci el ştia că Dumnezeu este autorul oricărei acţiuni, că el este cel care creează, menţine existenţa sau distruge. Al treilea, un *bhakta,* avea deja dezvoltată în el iubirea. Este în natura celui care iubeşte să considere că el trebuie să acţioneze şi nu cel pe care-l iubeşte. El este totdeauna dornic să înlăture cel mai mic pericol care ar ameninţa iubirea sa. Singura sa dorinţă este ca cel pe care îl iubeşte să fie totdeauna protejat şi să nu fie nici măcar zgâriat de un spin.

CAPITOLUL XVI. Calea acţiunii (*karma yoga*)

A. Ce este *karma yoga*?

1. *Karma yoga* este calea comuniunii cu Dumnezeu prin acţiunea consacrată, realizată detaşat. A îndeplini datoriile de cap de familie, a face o muncă personală sau socială, politică sau filantropică, fără ataşament, cu singurul scop ca ea să fie dăruită lui Dumnezeu, aceasta este *karma yoga.* Conform scrierilor sacre, adoraţia, repetarea Numelui lui Dumnezeu şi practicile spirituale sunt de asemenea integrate în *karma yoga,* dacă le îndeplinim fără ataşament şi le dăruim lui Dumnezeu. Finalitatea în *karma yoga* este aceeaşi ca cea a celorlalte sisteme *yoga,* cu alte cuvinte realizarea lui Dumnezeu în propria fiinţă.

2. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Ce s-ar întâmpla dacă toţi oamenii ar părăsi această lume?"

El a răspuns: „Ce vreţi să spuneţi? Unde aţi merge dacă nu aţi locui aici jos? Eu mă simt pretutindeni în regatul lui Rama, da, această lume este Ayodhya, regatul lui Rama".

3. Oamenii la care nu predomină *sattva-guna* trebuie să se angreneze în munca din această lume. Consacrându-se în totalitate slujirii lui Dumnezeu, ei acţionează ca umili servitori ai Săi. Aceasta este ceea ce numim *karma yoga.* Secretul lor constă în repetarea Numelui lui Dumnezeu şi în meditaţia asupra Lui atât de des cât este posibil, toate acestea chiar în timp ce îndeplinesc treburile lor, păstrând permanent în inimă starea de adorare a lui Dumnezeu prin intermediul acţiunii inspirate şi consacrate.

4. Ceea ce voi oferiţi lui Dumnezeu El vă va înapoia înmiit.

B. Iubirea ca mijloc de integrare în acțiune

5. Fiți convinși că această lume este a lui Dumnezeu și nu a voastră. Voi nu sunteți decât servitorii lui Dumnezeu, și veniți aici pe pământ tocmai pentru a îndeplini voința Sa.

6. Nimeni nu poate evita acțiunea. Orice operație mentală reprezintă o acțiune. Faptul de a spune: „Eu sunt" sau „Eu gândesc" implică o acțiune. Ceea ce așteptăm abordând calea adorației în relația sa cu acțiunea, este ca acțiunea să fie simplificată și înfrumusețată prin adorație și iubire de Dumnezeu. În primul rând, această iubire de Dumnezeu reduce diversitatea acțiunilor noastre, fixându-ne spiritul asupra propriului nostru ideal, care este cunoașterea lui Dumnezeu. În al doilea rând, iubirea ne ajută să integrăm toate activitățile noastre într-un mod spiritual. Nu putem să-l iubim pe Dumnezeu și să ne atașăm în același timp de bogății, plăceri, de glorie și putere. Nu poți servi la doi stăpâni în același timp. Cel care a gustat într-o zi o prăjitură făcută cu miere nu se va mai preocupa de o alta făcută cu zahăr.

7. Nu poți să desfășori o muncă fără a o integra ca un act de devoțiune către Dumnezeu; altfel ar fi ca și cum ați construi castele de nisip. Mai întâi avem iubirea și pe urmă munca. Munca fără iubire și fără devoțiune pentru Dumnezeu este lipsită de forță și nu va putea rezista încercărilor.

8. Un veritabil *bhakta* îl imploră astfel pe Dumnezeu: „Eu văd că a lucra cu atașament este periculos, căci omul recoltează întotdeauna ceea ce el a semănat. Eu văd de asemenea, că a lucra fără atașament este foarte dificil. Îndepărtează de mine, O, Doamne, acțiunea făcută cu atașament, fără de care eu m-aș putea apropia de Tine. Binevoiește să reduci întotdeauna munca pe care o am de făcut, până acolo încât prin grația Ta, eu să Te văd și să nu îmi mai rămână nici o altă muncă de îndeplinit. Până la aceasta binevoiește să îmi acorzi binecuvântarea acestei iubiri, a acestei devoțiuni, a acestei consacrări Ție, fiind singurul lucru necesar. Cât despre puțina muncă care-mi va mai rămâne de făcut, și care prin grația Ta divină va fi în mod constant diminuată, fie ca eu să am forța de a o îndeplini fără atașament. Până atunci, când eu voi fi binecuvântat prin revelația divină și până când eu voi realiza astfel adevăratul scop al vieții, fie ca sufletul meu să nu fie tentat de căutarea unor noi munci, îndeplinite chiar și fără atașament."

9. L-am întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Nu este adevărat că obligația de a munci este un obstacol care ne împiedică să ne consacrăm în întregime lui Dumnezeu?"

El a răspuns: „Da, cu siguranță, în cazul omului obișnuit care devine sclavul propriilor lui acțiuni. Dar un *jnanin* poate să lucreze fără atașament, această muncă nu îi este un obstacol. Dumnezeu, dacă Îl doriți cu sinceritate, vă va elibera puțin câte puțin de sclavia acestei munci."

10. Pentru voi, calea este aceea a devoțiunii și a consacrării tuturor acțiunilor voastre lui Dumnezeu. Fericiți aceia care întocmai ca voi, cântă Numele Său sfânt. Calea voastră este clară și sigură. Dacă nu vă puteți debarasa de sentimentul egoului (*ahamkara*), este mai bine să nu mergeți prea departe și să nu susțineți ca un adept al filozofiei *advaita* că „*Brahman* este singura realitate și lumea este ireală, ca un vis". Voi nu sunteți *jnanin*-i, ci *bhakta*-și. Voi credeți într-un Dumnezeu personal. Să fiți însetați de Dumnezeu și, credeți-mă, Îl veți vedea ca pe o realitate în această lume.

11. Cum vă puteți gândi la Dumnezeu doar în timpul meditațiilor și îl puteți uita în restul timpului? Nu ați observat că o lampă arde continuu în fața imaginii zeiței în timpul ceremoniei *Durga-Puja*? Tot astfel, după ce ați aprins focul sacru al iubirii în lăcașul inimii voastre, trebuie să lăsați tot timpul să ardă focul gândurilor divine. Și în timp ce vă ocupați de afacerile voastre, de munca voastră, îndreptați-vă din timp în timp privirile și către interior, pentru a vedea dacă flacăra iubirii mai arde încă.

C. Acțiunea consacrată Divinului echivalează cu adorația perfectă

12. Sri Ramakrishna explica esența învățăturii lui Sri Chaitanya: „Această credință exprimă faptul că omul a încercat în toate timpurile să cultive trei lucruri: bucuria în fața Numelui lui Dumnezeu, iubirea pentru toate ființele vii și serviciul închinat lui Dumnezeu. Dumnezeu și Numele Său sunt una; știind aceasta, nu trebuie să ne servim de Numele Său decât cu iubire și venerație. Adoratorii lui Dumnezeu trebuie să fie iubiți și respectați, trăind cu convingerea că nu există nici o diferență între Dumnezeu sau orice altă formă divină a Sa și adoratorii săi, între cei care îl adoră pe Krishna și cei care-l adoră pe Vishnu. Știind că întreg Universul este casa lui Dumnezeu, trebuie să avem milă pentru toate creaturile sale."

Maestrul, spunând cuvintele „pentru toate creaturile sale", a intrat brusc în *samadhi*. După câtva timp, a revenit la o stare semiconștientă și a adăugat: „Milă pentru toate creaturile! Milă! Dar cine ești tu pentru a le dovedi milă? Nu se pune problema să le plângem, ci să le servim, cu conștiința că ele sunt Dumnezeu însuși".

D. Acțiunea este un mijloc și nu un scop

13. Adresându-se unui grup de reformatori sociali entuziaști, Sri Ramakrishna le-a spus: „Voi vorbiți mereu despre necesitatea de a face bine în această lume! Realizați mai întâi practicile religiei voastre, realizați-L pe Dumnezeu; și doar atunci vă vor fi date inspirația și puterea de a putea vorbi, de a face bine celorlalți, și nu înainte.

-Domnule, a întrebat atunci unul dintre ei, vreţi să spuneţi că trebuie să renunţăm la orice acţiune atât timp cât nu L-am văzut pe Dumnezeu?

-Bineînţeles că nu, a răspuns Maestrul. De ce să renunţaţi la munca voastră? Trebuie să continuaţi să practicaţi meditaţia, să cântaţi Numele lui Dumnezeu şi să faceţi exerciţii spirituale.

-Am auzit, a precizat acela, dar despre acţiunea care se raportează la lume ce ne puteţi spune? Trebuie să încetăm de a ne preocupa de tot ceea ce este lumesc până nu L-am realizat pe Dumnezeu?

-Puteţi să vă ocupaţi în continuare de acţiunile voastre, a răspuns Sri Ramakrishna, atât timp cât acestea vă sunt indispensabile pentru a trăi aici jos. Dar trebuie să faceţi în acelaşi timp cu fervoare rugăciuni lui Dumnezeu pentru ca Acesta să vă trimită graţia şi forţa de a vă putea împlini datoriile voastre fără a spera o recompensă sau din frica de a nu primi o pedeapsă în această lume sau în altele".

14. Mani l-a întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Cât timp va trebui încă să mai lucrez?"

Maestrul a răspuns: „Floarea cade atunci când fructul este format. La fel, atunci când Îl veţi realiza pe Dumnezeu, nu veţi mai avea nici o acţiune de îndeplinit, şi nici nu va mai fi nevoie să vă gândiţi la alte lucruri.

Eliminaţi resturile de *karma* care v-au mai rămas, şi atunci totul va fi plin de pace".

15. Nu vă puteţi priva de acţiune, aceasta este Legea Naturii (*Prakriti*); dar îndepliniţi această acţiune aşa cum ea trebuie îndeplinită, într-un mod detaşat şi plin de dăruire care vă va conduce către Dumnezeu. Munca îndeplinită fără ataşament este munca în urma căreia nu se aşteaptă nici o recompensă în această viaţă şi nici în alta. Munca astfel executată este un mijloc de a atinge finalitatea şi această finalitate este fuziunea cu Dumnezeu.

16. Dacă este realizată fără ataşament, munca este un mijloc de a atinge ţelul vieţii, care este Dumnezeu. Vă repet că mijlocul nu trebuie confundat cu finalitatea, cu scopul în sine şi nici prima etapă a drumului cu ultima, care este sfârşitul. Nu consideraţi acţiunea ca fiind începutul şi sfârşitul oricărui lucru, idealul existenţei umane. Rugaţi-vă pentru a avea iubire faţă de Dumnezeu. Ce îi veţi mai putea cere lui Dumnezeu când veţi fi atât de fericiţi să Îl cunoaşteţi? Spitale, drumuri, instituţii caritabile? Nu, toate acestea nu mi se par reale decât atât timp cât nu L-am văzut pe Dumnezeu, dar atunci când am avut viziunea divină, ne dăm seama că toate acestea nu sunt decât lucruri efemere, că totul nu este decât un vis. Vom mai putea oare să le cerem?

Ce să îi cereţi lui Dumnezeu? Rugaţi-vă pentru mai multă lumină, pentru mai multă cunoaştere, pentru mai multă iubire divină, această iubire care ne înalţă de la stadiul de om la Dumnezeu şi care ne face să realizăm că suntem cu adevărat fiii acestei Fiinţe Supreme despre care nu

putem să spunem nimic altceva decât că există, că este Cunoaştere perfectă şi Sursa eternă a Iubirii şi a Fericirii Absolute.

17. Mergeţi la altarul lui *Kali*, Mama Universului. Înainte de a pătrunde în incinta sacră, pe drum sau mergând către altar, puteţi oferi pomeni, dar dacă veţi continua să faceţi acte de caritate până la noapte, nu o mai veţi vedea pe Mama Divină, pentru că veţi sosi la templul ei atunci când porţile vor fi închise. Cel care ştie aceasta va merge mai întâi să o vadă pe Mama Sfântă; el îşi va face un drum prin mulţimea care se înghesuie la porţile templului. Şi după ce a văzut-o pe Mamă, el se va ocupa de pomeni şi de opere de binefacere.

Priviţi-l mai întâi pe Dumnezeu, şi apoi ocupaţi-vă de îndatoririle voastre. La ce lucru credeţi că trebuie să se gândească cei care îşi îndeplinesc îndatoririle? Munca, îndeplinirea îndatoririlor, este un mijloc, dar scopul este Dumnezeu. Nu luaţi mijlocul drept scop. I-am spus într-o zi lui S.: „Dacă Îl veţi vedea pe Dumnezeu, sau dacă Dumnezeu vă va apărea, îi veţi spune: „Doamne, fă ca eu să am mai multe dispensare şi spitale, şcoli şi universităţi?" Nu, toate acestea sunt utile doar atât cât vă menţineţi în această lume, care este o stare tranzitorie în comparaţie cu viaţa eternă. Adevăratul adorator ar trebui mai curând să se roage astfel: „Fă, o bunule Dumnezeu, ca eu să pot avea un loc la picioarele Tale de lotus! Fă ca eu să am privilegiul de a trăi tot timpul în prezenţa Ta sfântă, şi ca eu să pot dovedi pentru Tine o devoţiune adevărată, profundă şi fără a fi niciodată orientată către nimic altceva decât către Tine"."

18. S. mi-a vorbit într-o zi de fondarea unor spitale şi infirmerii, a unor şcoli şi colegii, de crearea de drumuri, de săparea de puţuri şi de rezervoare realizate pentru binele tuturor. I-am răspuns: „Este bine, dar toate acestea trebuie făcute într-un mod dezinteresat, şi trebuie să fiţi atenţi să nu executaţi decât acele lucruri care vi se par de o necesitate absolută. Nu căutaţi să faceţi lucrurile pe care nu le puteţi întreprinde, căci există riscul să-l pierdeţi din vedere pe Dumnezeu".

19. Pratap Ch., la întoarcerea din Occident, i-a povestit impresiile sale lui Sri Ramakrishna: „Maestre, se pot rezuma caracteristicile poporului englez în cuvinte puţine: adoraţia faţă de ceea ce noi numim *kanchana*, bogăţie. Trebuie totuşi să recunoaştem că există şi excepţii. Ca regulă generală, activitatea *rajas*-ică, lumească este cea care se poate observa pretutindeni. Se poate spune acelaşi lucru şi despre Statele Unite.

-Acest ataşament pentru muncă, a răspuns Maestrul, despre care afirmaţi că este caracteristica esenţială a poporului englez şi american, se regăseşte în toate societăţile umane. Dar nu uitaţi că aceasta nu este decât un semn al primelor stadii ale vieţii. A lucra pentru propriul tău avantaj material (bogăţie, onoruri, glorie) este înjositor. Activitatea *rajas*-ică nu face decât să crească ignoranţa *tamas*-ică. Ea ne face să-L uităm pe Dumnezeu şi să dezvoltăm ataşamentul pentru „femei şi aur". Din această

cauză, este condamnabil acest ataşament faţă de muncă pe care putem să-l observăm în Anglia şi în Statele Unite; el a condus aceste naţiuni către o decădere spirituală".

E. Acţiunea şi absenţa acţiunii

20. Când calitatea pură a lui *sattva* se trezeşte într-un om, acesta meditează doar asupra lui Dumnezeu şi nu mai găseşte bucurie în nimic altceva. Prin suita lor de acţiuni trecute, există oameni care se nasc cu această calitate *sattva*-ică predominantă în natura lor. Dar putem dezvolta această calitate în noi desfăşurând o muncă detaşată în spiritul dăruirii faţă de Dumnezeu.

21. Acţiunea este necesară. Ea este superioară inacţiunii. Calitatea pură a lui *sattva* nu se găseşte decât la foarte puţini dintre oameni. Dacă cineva îşi execută munca cu iubire şi detaşare, natura sa lăuntrică se va purifica şi va elimina elementele *rajas*-ice. Prin realizarea naturii *sattva*-ice, ne apropiem de Dumnezeu. Oamenii obişnuiţi nu pot să înţeleagă şi cu atât mai puţin să realizeze această stare a naturii lăuntrice perfect *sattva*-ică.

22. Renunţarea la acţiunea ataşată vine ea singură atunci când iubirea de Dumnezeu se intensifică şi ne umple inima. Lăsaţi-i să lucreze pe cei care sunt obligaţi la aceasta de către Dumnezeu. Când momentul va veni, va trebui să renunţăm la orice lucru şi să spunem: „Vino, O, Sinele meu Suprem, şi să veghem împreună asupra divinităţii care sălăşluieşte în inimă".

23. La început, suntem foarte preocupaţi de *karma*, dar cu cât avansăm pe calea care duce către Dumnezeu cu atât mai puţin ne ocupăm de această *karma*. La sfârşit, găsim renunţarea completă la acţiune (prin detaşare), apoi cucerim starea de *samadhi*, după care corpul uman fizic devine ca şi inexistent pentru noi. Fiinţa realizată poate chiar să opteze la a renunţa la structura fizică. Dar, în anumite cazuri, ea continuă să trăiască pentru a ajuta la ridicarea spirituală a acestei lumi. Înţelepţi ca Narada, şi Încarnările Divine ca Sri Chaytanya sunt astfel de exemple. De îndată ce un puţ este complet forat, cea mai mare parte a lucrătorilor îşi aruncă uneltele, dar, unii le păstrează în ideea că ar putea fi utile vecinilor lor. Tot astfel, marile suflete sunt cuprinse de compasiune la vederea suferinţelor acestei lumi. Aceşti oameni nu sunt atât de egoişti pentru a păstra *jnana* (cunoaşterea) doar pentru ei înşişi. Dacă veţi înţelege total puterea lui Dumnezeu, totul dispare. Cine mai acţionează atunci şi ce ar mai putea face acţionând?

CAPITOLUL XVII. Calea regală (*Raja yoga*)

A. Ce este *raja yoga*?

1. *Ashtanga yoga* (calea *yoga* cu 8 ramuri: *yama*, *niyama*, *asana*, *pranayama*, *pratyahara*, *dharana*, *dhyana*, *samadhi*) sau *raja yoga*, dacă este practicată fără ataşament, este de asemenea *karma yoga*. Ea conduce la fuziunea cu Dumnezeu prin meditaţie şi concentrare.

2. *Raja yoga* se ocupă de mental şi conduce către nivelurile spirituale cele mai înalte prin calea discernământului, a concentrării şi a meditaţiei. În *raja yoga* este necesară o concentrare perfectă a mentalului. Mentalul este precum flacăra unei lămpi. Când suflă vântul dorinţei, ea devine agitată. Când nu există nici un fel de vânt, ea este stabilă. Această ultimă stare defineşte în general starea de *yoga*. În general, mentalul este dispersat; există o fracţiune aici şi alta în altă parte. Este necesar să reasamblăm şi să dirijăm către un scop unic întregul. Starea de *yoga* nu este posibilă atât timp cât mai există cel mai mic obstacol. Cea mai mică ruptură într-un fir telegrafic împiedică mesajul să ajungă la destinaţie.

3. *Raja*-yoghinul, cel care caută să-l cunoască pe Dumnezeu, doreşte în mod egal realizarea lui *Atman*, Sinele Suprem Absolut. Scopul yoghinului este de a realiza topirea sufletului individual (*jivatman*) în *Brahman*. El urmăreşte să-şi disciplineze mentalul şi să-l fixeze asupra lui *Atman*, folosindu-se de anumite tehnici de meditaţie abordate în diferite posturi corporale (*asana*), menite să faciliteze procesul de concentrare şi meditaţie.

4. Un obiect nu se poate reflecta într-o apă agitată de vânt; în acelaşi fel, Dumnezeu nu se poate reflecta în mental, dacă acesta este agitat de vântul dorinţelor. Mentalul omului poate fi liniştit şi controlat prin

intermediul suflului subtil *prana*-ic. Din această cauză yoghinii se vor concentra încă de la început asupra procesului respirației, urmărind să ajungă să controleze acest suflu respirator prin intermediul tehnicilor de *pranayama* (controlul suflului vital respirator) şi apoi, realizând starea de calm mental, ei vor începe meditația asupra lui Dumnezeu.

Sarada Devi

CAPITOLUL XVIII. Divinul

A. Despre *Brahman* sau DUMNEZEU

1. Stelele pe care le vedeți noaptea pe cer, nu le veți mai zări ziua, când soarele străluceşte. Puteți spune că ele nu mai există pe cer? Tot astfel, dacă în întunericul ignoranței voastre nu Îl vedeți pe Dumnezeu, credeți voi că Acesta nu există?

2. Ce putem spune despre *Brahman*? Cuvintele nu-l pot descrie, aşa cum un om nu poate descrie oceanul dacă nu l-a văzut; singurul lucru pe care l-ar putea spune despre ocean, ar fi: „Este o mare întindere de ape, este apă, peste tot numai apă."

3. Absolutul este Existența care nu este condiționată de nimic: nici de timp, nici de spațiu, nici de cauzalitate (*kala, desha, nimitta*). Cum ar putea cuvintele să-l descrie? Absolutul este la fel ca şi oceanul, insondabil. Nu se poate spune nimic. Existența de dincolo de limitele relativului. Încercarea ultimă şi timidă de a-l descrie au făcut-o Vedele care L-au numit Beatitudine eternă (*ananda*).

4. *Brahman* este deasupra cunoaşterii (*vidya*) şi ignoranței (*avidya*), binelui şi răului, *dharma*-ei şi *adharma*-ei. El este cu adevărat deasupra oricărei dualități.

5. *Brahman* este deasupra gândului şi cuvântului, concentrării (*dharana*) şi meditației (*dhyana*), cunoaşterii, cunoscătorului şi obiectului de cunoscut, deasupra concepțiilor de real şi nereal. În concluzie, El este deasupra a tot ceea ce este relativ.

6. Absolutul este *alepa* (fără pată, de neatins), El este ca aerul care împrăştie miresmele frumoase sau urâte, dar niciodată nu este impregnat de ele.

7. Absolutul este dincolo de toate atributele, deasupra a tot ceea ce se raportează la *Maya*.

El mi-a revelat că *Paramatman*, Acela despre care Vedele spun că

este. *Shuddha - Atman*, Eul pur, este singurul imobil, fix, la fel ca muntele Sonmeran. Numai El nu este atins de nimic, doar El singur este deasupra jocurilor supărărilor. Dar jocul *Maya*-ei Sale nu are nici un fel de reguli. Nu putem spune că „Aceasta va rezulta cu siguranță din aceea", nici: „Aceasta va urma cu siguranță aceleia".

B. *Brahman* şi experienţele relative

8. Nu puteţi da aurului o formă durabilă fără să-l amestecaţi cu un alt metal, mai puţin nobil, pentru a face un aliaj. Tot la fel, Sinele infinit este, prin natura sa, atât de desprins de formă, încât dacă vreţi să-i daţi o formă, trebuie să-l amestecaţi cu materia făcând un aliaj.

9. Dumnezeu singur este real, şi manifestările sale, atât lumea, cât şi fiinţele vii (*jagat* şi *jiva-şi*), sunt nereale şi efemere.

10. Pentru mine, AUM este ca sunetul unui mare clopot. Este la început perceptibil, apoi imperceptibil, şi în final se pierde în spaţiul infinit. Tot astfel, lumea fenomenală se topeşte în Absolut; cele trei stări - grosieră, subtilă şi cauzală - se pierd în Marea Cauză, în Absolut; stările de veghe, somn cu vise şi somn profund fără vise se topesc în a patra stare, *samadhi*. În timp ce clopotul sună, el creează unde, la fel ca atunci când aruncăm în ocean o piatră. Fenomenele Universului, specifice manifestărilor grosiere, subtile şi cauzale, apar din Absolut, unde se şi reîntorc. Valurile oceanului se pierd din nou în ocean. Prin această comparaţie cu „dong"-ul clopotului, vreau să spun că acest cuvânt etern, AUM, simbolizează evoluţia şi involuţia fenomenelor pornind de la Absolut până la reîntoarcerea în Absolut. Eu am văzut toate aceste lucruri. Mama mea Divină mi-a arătat că în oceanul infinit al Absolutului se ridică valurile, care apoi dispar în El. În acest spaţiu spiritual infinit, milioane de planete şi de lumi se înalţă şi se dizolvă. Eu nu ştiu ce spun cărţile voastre, dar eu am văzut toate acestea.

11. A spune că lumea este o iluzie este un lucru uşor; dar ştiţi ce anume semnifică aceasta? Este ca arderea camforului care nu lasă nici o urmă. Nu este ca arderea lemnului de pe urma căruia rămâne cenuşa. Când apare discriminarea, şi când este atinsă cea mai înaltă formă de *samadhi*, nu mai există absolut deloc conştiinţa lui „Eu, Al meu" şi nici chiar a Universului.

12. *Brahman*, Absolut şi Necondiţionat, nu poate fi realizat decât în *samadhi*, şi atunci apare tăcerea. Realitate şi irealitate, *jiva* şi *jagat*, înţelepciune şi ignoranţă, devin tăcere. Tot ce există acolo nu este decât „faptul de a fi", şi nimic altceva. Cu adevărat, păpuşa de sare care se topeşte în ocean nu ne mai poate spune nici o poveste. Aceasta este *brahma - jnana*.

13. Atât timp cât nu am ajuns la cunoaşterea adevăratului Sine, şi Realitatea continuă să se ascundă în spatele aparenţelor (*upadhis*), se percep lucruri nenumărate şi fiinţe diferite. Cunoaşterea perfectă este cunoaşterea Unicităţii, a singurei Realităţi de dincolo de multiplicitate, a singurului Dumnezeu, de deasupra oricăror Universuri şi fenomene.

Acela care ştie, vede că această Realitate, acest Sine Divin, se diferenţiază în fiinţele care există, Universurile create, sau cu alte cuvinte îşi concentrează esenţa gradat în cele 24 de *tattva*-e.

Unica *Shakti* se manifestă în toate, într-un grad mai mare sau mai mic. *Brahman* realizat ca *Paramatman* - Sinele Suprem Absolut - se diferenţiază prin puterea lui *Shakti* în mai multe lucruri; dar într-unele energia manifestată prin *Shakti* este mai mare, iar în altele mai mică. În unele cazuri, energia specifică se manifestă mai subtil, în altele mai grosier.

14. Cât timp sunteţi o individualitate, „absolutul" vostru implică relativul, *nitya* implică *lila*, substanţa voastră implică calităţile, impersonalul vostru implică personalul, „unicul" implică pluralitatea.

15. Ceea ce este Absolut are neapărat aspectul său relativ, şi ceea ce este relativ are aspectul său Absolut.

16. De când am realizat în mine însumi Sinele nemuritor, se află şi Dumnezeu de asemenea în mine, şi se revelează în forme glorioase şi variate sau ca *jiva* şi *jagat*.

C. Dumnezeu personal, *Ishvara*, *Maya*, *Shakti*

17. Nu există diferenţă între Dumnezeu impersonal static (*Brahman*) şi Dumnezeu personal dinamic (*Shakti*). Când ne gândim la Fiinţa Supremă sub aspectul său inactiv (*nishkriya*), Îl numim Dumnezeu Absolut (*Shuddha-Brahman*), şi când Îl reprezentăm sub aspectul său activ, creator, susţinător şi distrugător, Îl numim *Shakti* sau Dumnezeu personal.

18. Când Mama Divină vă înalţă prin manifestarea Graţiei Sale, atunci, în starea de *samadhi*, apare realizarea aspectului Impersonal al lui Dumnezeu. Atunci Dumnezeul impersonal sub aspectul Sinelui Suprem, şi nu sufletul individual, realizează Impersonalul. Când Sinele este purificat, şi păstrat în starea de puritate, revelarea sau realizarea lui Dumnezeu personal sau a manifestărilor sale, este posibilă prin Graţia Sa: manifestări cum ar fi Sri Krishna, Sri Rama, Chaitanya Deva şi alte reîncarnări divine; bărbaţi, femei, copii şi toate creaturile vii; toate cele 24 de *tattva*-e.

Rugăciunea, devoţiunea, meditaţia, consacrarea sunt lăsate de Mama mea Divină Omnipotentă pentru a-l ajuta pe *jiva* să-l realizeze pe Dumnezeu.

Pe de altă parte, yoghinul care este în *samadhi* este câteodată menţinut în această stare şi alteori nu. Cine îl menţine în *samadhi*? Cine îl face să revină în planul lumii senzoriale? Sfânta mea Mamă Divină. Ea este aspectul personal al Realităţii Unice, a lui *Brahman* din *vedanta*. Da, însăşi Mama mea spune copiilor Ei: „Eu sunt Mama Universurilor", „Eu sunt *Brahman* din Vedanta", „Eu sunt *Atman* din Upanishade".

Astfel se revelează Dumnezeul personal. Şi această revelare este dovada existenţei Sale.

Dumnezeu impersonal este revelat de Dumnezeu personal, adică prin aspectul personal al lui Dumnezeu Absolut. În *samadhi*, omul sfânt nu poate spune nimic despre Absolut. Ca şi păpuşa de sare, care când intră în ocean, se topeşte! Când revine din *samadhi*, el nu poate spune nimic despre Absolut. O dată, pentru că el revine la starea de diferenţiere, devine mut în legătură cu revelarea aspectului de nediferenţiere. Şi pe de altă parte, el este în lumea relativă şi nu poate spune nimic despre Absolut.

Mama mea Divină, aspectul personal al Absolutului, spune: „Eu sunt Absolutul, *Nirguna Brahman* din *Upanishade*".

Revelaţia este deci singura dovadă a existenţei lui Dumnezeu impersonal.

În modul în care descriem Absolutul un rol important îl joacă egoul nostru.

Cu siguranţă, nu raţiunea ne face să atingem Absolutul. Revelaţia şi inspiraţia, nu raţiunea!

19. Cât timp sunteţi o persoană, o individualitate proprie, Dumnezeu vi se va revela atunci când doreşte, ca o persoană. Cât timp sunteţi o persoană, o individualitate, nu vi-l puteţi imagina sau percepe pe Dumnezeu altfel decât ca o persoană. Aceasta rezultă din propria voastră alcătuire interioară.

Scopul aspirantului, adept al filozofiei *advaita*, este de a topi egoul - individualitatea condiţionată, în *Brahman* necondiţionat. Dar Mama mea Divină nu prevede aceasta pentru toţi oamenii. Cei mai mulţi dintre ei nu pot depăşi egoul nici în această viaţă, nici într-o alta prea apropiată. De asemenea, oamenii obişnuiţi trebuie, atât timp cât nu pot atinge starea de *samadhi*, să mediteze asupra lui Dumnezeu personal şi să comunice cu El. Înţelepţii, Scrierile Sfinte şi Revelaţia Divină ne spun că necondiţionatul se manifestă în om, interior şi exterior, ca o Fiinţă condiţionată; Impersonalul apare ca Dumnezeu personal.

Manifestările personale ale Sale nu sunt mai puţin reale decât corpul, sau gândul, sau lumea exterioară; ele sunt dimpotrivă, infinit mai reale. „De aici necesitatea unui Dumnezeu personal" spune cel care cunoaşte.

Pentru cel care revine din *samadhi* în planul conştiinţei senzoriale, rămâne un ego neînsemnat (ca o linie, o lungime fără lăţime), o individualitate în întregime înţeleaptă, suficientă pentru a păstra viziunea spirituală (*divya-chakshus*). Aceasta îi permite să vadă cum Sfânta mea Mamă Divină se manifestă în aceste forme multiple şi variate.

Această viziune a gloriei Sfintei mele Mame manifestate în procesul evoluţiei sub forma celor 24 de *tattva*-e, cuprinzând lumea exterioară ca şi lumea interioară, este o viziune pe care nu o putem avea toţi, aşa cum nu ne putem toţi bucura. Perceperea acestei viziuni este dată numai aceluia care a avut realizarea lui Dumnezeu impersonal, fără formă, absolut şi necondiţionat, în *Nirvikalpa Samadhi*, şi a lui Dumnezeu personal cu formă în *samadhi* conştient.

20. Când mă gândesc la Fiinţa Supremă ca *nishkriya* (inactiv), necreator, nesusţinător, nedistrugător, eu Îl numesc *Brahman* sau *Purusha* (Spiritul suprem în care regăsesc principiul masculin). Când mă gândesc la El ca fiind activ, creator, susţinător şi distrugător, Îl numesc *Shakti* sau *Maya* sau *Prakriti* (Natura, în care regăsesc principiul feminin).

21. Absolutul exprimat în termeni relativi este identificat în Mama Divină. Tatăl lasă mamei conducerea casei. Aici, lui îi datorează mama toată puterea, toată autoritatea. Nu vă puteţi gândi la *Brahman* care transcende Universul, fără să vă gândiţi de asemenea la Dumnezeul Universului, care este Mama Divină. Gândul către un aspect cheamă în mod necesar gândul către celălalt aspect.

Gândindu-vă la Principiul masculin al Universului voi vă gândiţi de asemenea la Principiul feminin, şi invers. Cel care va înţelege pe Tatăl Universului o va înţelege şi pe Mama acestuia.

Cel care are o noţiune despre obscuritate are de asemenea o noţiune despre lumină, care îi este opusul. Cel care cunoaşte sensul nopţii cunoaşte şi sensul zilei.

Vreţi să aflaţi despre ce Mamă vorbesc? Este Mama Universului, cea care creează şi protejează, cea care îşi protejează copiii de rău şi îi învaţă cum să trăiască în lume, şi care îi duce către libertate şi cunoaştere adevărată. Copilul nu poate trăi separat de mama sa.

22. Filosofia *Samkhya* afirmă că Spiritul divin (*Purusha*) este imobil şi că Natura, energia (*Prakriti*) este cea care face totul. *Purusha* nu este decât un martor al acestei activităţi; *Prakriti* însă nu poate face de

altfel, nimic fără *Purusha*.

23. *Brahman* inactiv şi *Shakti* care este activă nu sunt decât unul şi acelaşi lucru. El, care este Existenţă (*Sat*) - Cunoaştere (*Chit*) - Beatitudine Absolută (*Ananda*), este de asemenea Eterna, Omniscienta, Preafericita Mamă a Universului. Piatra preţioasă şi strălucirea sa sunt una.

24. Dumnezeu absolut, impersonal şi Dumnezeu personal nu sunt decât Unul. Credinţa într-unul implică credinţa în celălalt. Tot astfel, cum nu putem separa focul de puterea sa de a arde şi nici puterea de a arde de foc, nu putem separa razele soarelui de soarele însuşi şi nici soarele de razele sale. Tot astfel, nu putem separa ideea de Dumnezeu Absolut, de ideea de Dumnezeu cu atribute, sau Dumnezeu personal, şi invers.

25. Necondiţionatul, Absolutul, Esenţa pe de o parte şi Condiţionatul, Relativul, Fenomenul, Atributele pe de altă parte, sunt corelative. Nu ne putem gândi la un aspect, separat de celălalt.

26. Într-adevăr, distincţia între *Brahman* şi *Shakti* este o distincţie care nu corespunde nici unei diferenţe.

Brahman şi *Shakti* sunt una (*abheda*), ca focul şi puterea lui de ardere, ca piatra preţioasă şi strălucirea sa. Nu se poate concepe unul fără celălalt, cum nu se poate găsi nici o diferenţă între ei.

27. Când mă apropii mereu agitat de Divinitatea personală, Hari, găsesc pacea, la fel ca înotătorul obosit care, întorcându-se spre ţărm, găseşte fundul apei.

28. Uneori sunt îmbrăcat, alteori sunt dezbrăcat. În acelaşi fel, *Brahman* se lasă perceput uneori cu atribute, alteori fără atribute. *Saguna Brahman* este *Brahman* unit cu *Shakti*; Îl numim atunci *Ishvara* sau Dumnezeu personal înzestrat cu atribute.

29. Pretutindeni unde există acţiune (creaţie, menţinere şi distrugere), se manifestă *Shakti*. Apa rămâne apă fie că este calmă sau agitată. Această Existenţă - Cunoaştere - Beatitudine Absolută, este în acelaşi timp Eterna Energie inteligentă care creează, menţine şi distruge Universul.

30. Mama mea Divină este în acelaşi timp unică şi multiplă, şi de asemenea dincolo de unicitate şi multiplicitate.

31. Manifestarea acestei *Shakti* variază în funcţie de centrii de activitate, pentru că diversitatea este legea sa. Dumnezeu este imanent în toate creaturile. El există chiar şi în furnică; diferenţa nu este percepută decât în forma sa specifică de manifestare. Mama mea Divină este Fiinţa unică manifestată în multiplicitate. Prin Puterea Sa infinită, Ea se diferenţiază în tot ceea ce există. Şi Mama mea Divină nu este altceva decât *Brahman* din Vedanta. Ea reprezintă aspectul

personal al lui *Brahman* impersonal.

32. Cu cât avansaţi mai mult în spiritualitate, cu atât mai puţin vedeţi atributele lui Dumnezeu.

D. Dumnezeu este în tot

33. Chiar şi oamenii care au obţinut realizarea Absolutului în *samadhi* revin în planul conştiinţei simţurilor, şi păstrează un ego pentru a putea continua să comunice cu Dumnezeul personal. Este foarte dificil să menţineţi mult timp nota „si", cea mai înaltă din gamă. De aici rezultă necesitatea devoţiunii faţă de Dumnezeul personal.

34. Există involuţie şi evoluţie. Este o cale care trebuie făcută de două ori, înapoi şi înainte, revenind pe aceleaşi urme. Vă întoarceţi către Fiinţa Supremă, şi vă centraţi asupra Sinelui Esenţă - realizându-l în starea de *samadhi*. Apoi reveniţi asupra urmelor şi cu această conştiinţă lărgită şi dilatată, vă regăsiţi propria individualitate şi descoperiţi atunci că voi, ca şi întreaga lume, proveniţi din aceeaşi Fiinţă Supremă şi că Dumnezeu, omul şi natura sunt feţe diferite ale unei singure Realităţi.

35. Starea de veghe, visul, somnul profund, *Brahman*, *jiva*, creaţia; eu accept toate acestea ca manifestări variate ale lui Dumnezeu. Altfel, valoarea Sa integrală s-ar diminua; deci eu accept totodată atât Absolutul cât şi toate formele manifestării Sale.

36. Trebuie să atingi Eternul prin efemer, Realul prin ireal.

37. Într-o zi, Sri Ramakrishna a fost întrebat: „Dacă numai Dumnezeu singur există, cum poate exista această lume, împreună cu diversităţile şi inegalităţile sale cauzate de fenomenul individualizării?

El a răspuns: „Este jocul lui Dumnezeu, *lila* sa. Un rege are patru fii, toţi prinţi, dar care, în jocurile lor, devin miniştri sau jandarmi. Fiul este un prinţ, dar se joacă de-a jandarmul".

38. Nu poţi să-l cunoşti pe Narayana fără să o cunoşti pe Lakshmi (aspectul său feminin, energia sa).

39. Ştiţi cu ce se aseamănă aspectul lui Dumnezeu cu formă? El este precum bulele de aer care se ridică la suprafaţa unei întinderi de apă. Este posibil să vezi literalmente că diferite forme se ridică din „*chitakasha*", din eterul purei conştiinţe dumnezeieşti. Încarnarea Divină este una din aceste forme.

40. Din dragoste pentru cei ce-L iubesc, Dumnezeu se manifestă în diverse maniere şi sub forme variate. Cel care nu L-a văzut pe Dumnezeu este incapabil să înţeleagă aceste lucruri.

Un boiangiu avea un mod particular de a vopsi stofele. „Ce culoare vreţi să aibă haina dumneavoastră?" întreba el. I se răspundea „roşu".

El înmuia stofa într-un hârdău, o scotea şi i-o arăta spunând: „Iată haina dumneavoastră colorată în roşu". I se spunea „albastru", iar vopsitorul, folosind mereu acelaşi hârdău, cufunda noua stofă şi i-o oferea colorată în albastru sau portocaliu, sau violet sau verde, unicul hârdău era de ajuns pentru toate. Un client care îl privea cum vopsea i-a spus: „Prietene, toate culorile îmi sunt indiferente, am să apelez la gustul dumneavoastră, şi îmi veţi vopsi haina în culoarea cu care ai vopsit toate aceste stofe şi în care este colorată şi haina dumneavoastră."

Dumnezeu se manifestă cu sau fără formă, după nevoile adoratorului său. Viziunile manifestate sunt relativ adevărate, adică relativ la oameni, şi aceştia sunt: în primul rând fiinţe limitate, în al doilea rând fiinţe aflate în condiţii diferite. Numai Pictorul divin ştie în ce culoare s-a înveşmântat El însuşi. Într-adevăr, El nu este legat de nici o limitare în ceea ce priveşte formele, manifestările, sau chiar de negarea lor.

41. Când sună un clopoţel, sunetele care se succed se pot distinge unele de altele ca şi cum fiecare ar avea formă proprie. Dar când încetează să sune, sunetul indefinit care se aude încă câtva timp şi care se atenuează puţin câte puţin, pare a fi fără formă. Precum sunetul clopoţelului, Dumnezeu este atât cu formă cât şi fără formă.

42. Vijor, un discipol, l-a întrebat într-o zi pe Sri Ramakrishna: „Cum se poate obţine viziunea acestei surse a lui *Shakti* şi acestei cunoaşteri a lui *Brahman*?"

Sri Ramakrishna a răspuns: „Rugaţi-vă Mamei cu inima fierbinte şi plângeţi de dorul ei. Astfel, spiritul vostru se va purifica şi veţi fi capabili să vedeţi imaginea soarelui reflectându-se în apa limpede. Pe oglinda egoului adoratorului se va reflecta eterna *Shakti*, adică *Brahman* cu atribute. Dar oglinda trebuie să fie curată şi limpede; dacă ea este murdară nu veţi putea obţine reflectarea fidelă. Astfel, atât timp cât, pentru a vedea soarele, trebuie să te serveşti de apa egoului, această reflectare trebuie să fie cât mai fidelă adevărului. Acest soare reflectat este sursa lui *Shakti*. Dacă vreţi să cunoaşteţi Absolutul, folosiţi acest soare reflectat pentru a vă îndrepta către adevăratul soare. Invocaţi acest *Brahman* cu atribute care ascultă rugăciunile şi acesta vă va face cunoscut Absolutul pur Transcendent. Căci Cel ce este *Brahman* cu atribute este de asemenea *Brahman* cel dincolo de atribute; Cel ce este *Shakti*, este de asemenea şi *Brahman*."

43. Dumnezeu cu formă este vizibil; noi putem chiar să-I vorbim, să-L atingem aşa cum ne atingem şi prietenul cel mai drag.

44. Gândiţi-vă la Dumnezeu ca fiind fără formă, dar fiţi atenţi să nu credeţi că acest mod de a vedea este singurul adevărat şi că tot restul

este greşit. Meditaţia asupra lui Dumnezeu cunoscut ca o fiinţă cu formă este corectă şi ea. Păstraţi-vă în propria credinţă până ce L-aţi realizat pe Dumnezeu şi apoi totul va deveni limpede şi clar.

45. Dumnezeu este *Brahman* cel Absolut şi Etern, dar şi Tatăl acestui Univers. Dar *Brahman* indivizibil care este pura Existenţă, Cunoaştere şi Beatitudine este de asemenea incomprehensibil, ca un ocean imens fără maluri şi fără limite, în care noi nu putem decât să ne cufundăm. Când noi vom putea înţelege Dumnezeul personal cu care noi putem să ne jucăm, vom obţine uşor pacea pe care o găseşte înotătorul în momentul în care valul îl depune pe plajă.

46. Ajuns până într-un anumit punct pe drumul devoţiunii, adoratorul se foloseşte de Dumnezeu cu formă, aşa cum până la un alt grad resimte fericirea adorării lui Dumnezeu fără formă.

47. Cel care a fost cu adevărat capabil să vadă o formă sau un aspect al lui Dumnezeu, va vedea uşor toate celelalte forme ale sale, toate celelalte aspecte ale Sale. Cel care este Supremul *Brahman*, cel care este Existenţă-Cunoaştere-Beatitudine nedivizată, este ceea ce numesc eu, Mama mea Divină.

48. Veniţi la Mama mea Divină şi dacă doriţi, veţi primi de la Ea nu numai *bhakti*, dar şi *jnana*. Voi O veţi vedea nu numai în *bhava-samadhi*, ca *sakara-rupa*, forma divină, dar O veţi realiza de asemenea şi ca *Brahman* Absolut în *nirvikalpa-samadhi* în care eul dispare şi nu mai există nici o manifestare, nici chiar a formelor divine, deoarece *nirakara-rupa* este dincolo de întreaga noţiune de formă.

49. Dumnezeu se manifestă unui *bhakta* sub diverse forme. Cel care a atins înălţimile *Brahma jnana*-ei în *samadhi* redevine *Brahman* fără atribute, fără formă, necondiţionat.

50. Când apa este congelată, ea se transformă în gheaţă. Astfel forma vizibilă a celui Atotputernic este manifestarea lui *Brahman* fără formă, cel care penetrează totul. Aşa cum gheaţa care este esenţialmente apă, rămâne apă şi atunci când se topeşte, tot aşa Dumnezeu personal, parte integrantă a Impersonalului, în Acesta trăieşte, se afundă, dispare în El.

51. Dumnezeu cu formă şi Dumnezeu fără formă nu sunt două fiinţe diferite. Cel care este cu formă este deci identic cu Cel care este fără nici o formă. Într-un adorator, Dumnezeu se manifestă în forme diferite. Reprezentaţi-vă un ocean fără ţărmuri, o întindere infinită de apă, şi nici un pământ vizibil în nici o direcţie; tot ce se vede, sunt ici şi colo blocuri de gheaţă formate de frigul pătrunzător. La fel, prin influenţa răcoritoare, ca să spunem aşa, a profundei devoţiuni a adoratorului, Infinitul se condensează în finit şi apare în faţa lui ca o fiinţă cu formă. Pe urmă, la fel cum la venirea soarelui gheaţa se topeşte, tot aşa, când

apare soarele cunoaşterii, Dumnezeul cu formă se dizolvă în nonformă.

52. Pentru unii oameni se poate spune că Dumnezeu este veşnic cu formă. Există locuri unde gheaţa nu se topeşte niciodată şi devine cristal.

53. Focul nu are în sine contururi precise, dar sub formă de tăciune aprins el îmbracă forme diverse. Astfel focul fără formă poate fi văzut ca având formă. La fel, Dumnezeul fără formă îmbracă uneori forme definite.

E. Câteva forme ale Divinului

54. Lumea este jucăria Mamei Divine care, deghizată sub diferite manifestări, se joacă cu ea.

Uneori Ea este *Mahakali* necondiţionată, fără formă; altă dată Ea este nemuritoare, *Nitya-Kali*, distinctă de opera sa. Sub un alt aspect, Ea este *Smarana-Kali*, fiinţa care domneşte asupra morţii, asupra distrugerii a tot. Ea este pe de altă parte *Rakshya-Kali*, în picioare, în faţa noastră, gata să-şi protejeze şi să-şi binecuvânteze copiii. Ea apare de asemenea ca *Shyama*, Mama fermecătoare de culoare albastru întunecat, însoţită de Dumnezeul Eternităţii şi al Infinitului. *Tantra*-ele, aceste mari cărţi sacre, vorbesc despre zeiţa *Dakini*, necondiţionată, care este Absolutul. Atunci când nu există nimic, nici soarele, nici luna, nici planetele şi nimic altceva decât profundele tenebre, există numai Mama mea Divină fără formă!

În calitate de Mamă, având culoarea albastru închis, adorată în familiile hinduse, Ea este mai accesibilă oamenilor; Ea trezeşte mai mult interesul în inima oamenilor deoarece ea vine încărcată cu favoruri şi pentru că spune copiilor săi: „Nu vă temeţi de nimic!" Ea este Zeiţa care este adorată în casele din India. Ca protectoare, Ea apare în momentul epidemiilor, foametei, cutremurelor de pământ, marilor secete şi inundaţii. Pe câmpurile funerare, ea apare sub aspectul Morţii. Cadavrul, şacalul, spiritele distrugătoare sunt teribilii ei însoţitori; Ea trăieşte în mijlocul acestor scene de oroare şi a acestor locuri înspăimântătoare; râuri de sânge, o ghirlandă de cranii în jurul gâtului Său, o centură făcută din mâinile celor care au murit, sunt simbolurile care o înfăţişează ca Mama teribilă, Marea Distrugătoare a tot ceea ce este rău, pervers şi decăzut.

55. O, Divina mea Mamă! Tu te manifeşti în toate lucrurile. Tu nu faci decât una împreună cu cuvântul Tău care a prins formă în Scripturile sacre, în Vede, *Purana*-e şi *Tantra*-e, în *Bhagavad Gita* şi *Gayatri*. Adoratorii Tăi, Mamă, şi ei nu sunt decât manifestările Tale! Tu

eşti identică cu *Brahman*, dincolo de timp şi spaţiu. Şi în acelaşi timp, Tu eşti Energia Divină care se manifestă în acest Univers. Tu eşti *Purusha* şi tu eşti de asemenea *Prakriti*. Tu eşti fiinţa fără formă şi Tu eşti de asemenea cu formă. Tu eşti Universul din faţa ochilor noştri.

56. Nimeni nu poate să spună cu ce se aseamănă *Sat-Chit-Ananda*. Iată de ce ia mai întâi forma lui *Ardha-Narishvara* (jumătate bărbat, jumătate femeie); El a făcut acest lucru pentru a arăta că, fie *Prakriti*, fie *Purusha*, El este mereu El însuşi.

57. Într-o zi, Sri Ramakrishna a fost întrebat: „Bhagavan, unii hinduşi îl consideră pe Sri Krishna identic cu *Kali*, Divina Mamă. Alţii, din contră, văd în El pe *Atman*, Absolutul, şi în Radha, ei văd *Chit-Shakti*, Puterea conştientă de Sine care guvernează Universul, Creatorul-Păstrătorul-Distrugătorul, Dumnezeul personal. Nu există în aceasta o contradicţie?"

„Prima dintre aceste concepţii, răspunse maestrul, este aceea din *Devi-Purana*. Dar nu există nici o contradicţie: Dumnezeu este infinit, şi infinite sunt formele în care el se manifestă. Infinite sunt de asemenea drumurile care conduc la El."

58. Apa mării pare a avea culoarea albastru închis dacă o priviţi de departe, dar dacă luaţi puţin din ea în mână o veţi vedea limpede şi pură. Astfel, Krishna ne apare azuriu de la distanţă, dar aceasta este o greşeală; El este în realitate Absolutul, fără pete şi fără culoare.

59. Mama *Kali* nu are culoare închisă, o, nu! Dar Ea este atât de departe de noi încât pare întunecată. Cerul văzut de departe pare albastru şi totuşi văzut de aproape, este incolor. Este aproape la fel ca apa mării. Tot aşa, dacă vă apropiaţi de *Kali*, dacă o realizaţi, veţi vedea că Ea este identică cu *Brahman*, căruia nu-i poate fi atribuit nici un epitet.

60. Sri Krishna este *Purusha*, Principiul masculin, şi Radha este *Shakti* a sa, Energia primordială. Care este semnificaţia lui *Yugala-Murti*, imaginea ce reprezintă formele reunite ale lui Krishna şi Radha? Este aceea că *Purusha* şi *Prakriti* sunt identice; nu există între ele nici o diferenţă. *Purusha* nu poate exista fără *Prakriti*, nici *Prakriti* fără *Purusha*. Unul implică pe celălalt. Iată de ce atunci când Îi vedeţi pe Krishna şi pe Radha constataţi că întotdeauna ei au ochii fixaţi unul asupra celuilalt. Culoarea lui Radha este deschisă precum fulgerul, şi îmbrăcămintea lui Krishna este galbenă. Culoarea lui Sri Krishna este albastră ca a norilor; rochia lui Radha este albastră şi poartă safire. Are la glezne brăţări care sună, iar Krishna poartă la fel podoabe. Aceasta indică faptul că unitatea dintre *Purusha* şi *Prakriti* este atât interioară, cât şi exterioară.

61. Ştiţi de ce pare atât de întunecat şi atât de mic Krishna, nu mai

mare decât un om? Atât timp cât Dumnezeu este foarte depărtat de noi, El pare întunecat, la fel cum la o anumită distanţă apa pare albastră. Soarele ne pare foarte mic fiindcă este foarte departe; dacă am fi aproape de el acesta ar fi imens. Dumnezeu, atunci când se cunoaşte adevărata Sa natură, nu este nici întunecat, nici mic. Dar El este foarte, foarte departe şi nu poate fi realizat decât în *samadhi*. Atât timp cât persistă distincţia dintre „tine" şi „mine", numele şi forma persistă în mod egal.

62. Într-o zi Sri Ramakrishna a fost întrebat:; „De ce Mama Divină este numită *Yogamaya*?"

El a răspuns: „*Yogamaya* vrea să însemne unirea lui *Prakriti* cu *Purusha*. Ceea ce voi vedeţi este unirea celor doi. Nu aţi văzut imaginea lui *Shiva - Kali*? *Kali*, în picioare, deasupra corpului lui *Shiva* care este întins precum un cadavru, îl priveşte fix. Aceasta semnifică aceeaşi unire a lui *Prakriti* cu *Purusha*. *Purusha* este inactiv; iată de ce *Shiva* este inert ca un mort. În virtutea unirii sale cu El, *Prakriti* îndeplineşte totul: creaţia, menţinerea şi disoluţia Universului. Dubla imagine Krishna-Radha are aceeaşi semnificaţie."

63. Cu cât vă veţi apropia de Dumnezeu mai mult, cu atât maiestuozitatea care îi este atribuită se va diminua. Prima viziune a Stăpânei Supreme a Universului pe care o are un discipol este forma cu zece mâini a lui *Durga*, care exprimă din plin măreţia şi puterea Sa. Ea este văzută apoi cu două mâini; celelalte mâini şi armele pe care le poartă au căzut. Apoi apare viziunea formei de Gopala, care nu exprimă nici măreţia, nici puterea, care nu este decât forma unui copil dulce. Mai există încă o viziune şi mai înaltă a acesteia: viziunea unei lumini orbitoare.

F. Imanenţa Divină

64. Dumnezeu este în toţi oamenii, dar nu toţi oamenii sunt în Dumnezeu şi de aici provin suferinţele lor.

65. Dumnezeu spune: „Eu sunt reptila care muşcă şi îmblânzitorul de şerpi care vindecă muşcătura. Sunt judecătorul care condamnă şi călăul care aplică pedeapsa."

66. Maestrul l-a întrebat într-o zi pe Narendra: „Ce gândeşti tu? Oamenii mondeni spun multe lucruri rele despre oamenii care se consacră lui Dumnezeu. În timp ce elefantul merge pe un drum larg sunt multe potăi şi multe animale care îl înconjoară strigând şi lătrând la el, dar el pare să nu le audă şi îşi urmează drumul. Să presupunem, copilul meu, că nişte oameni te vorbesc de rău pe la spate. Ce vei gândi tu despre ei?"

- „Îi voi considera - a răspuns Narendra - la fel ca pe potăile care latră în spatele meu."

- „Nu, copilul meu, a spus râzând Sri Ramakrishna, nu trebuie să mergi niciodată până acolo. Să ştii că Dumnezeu este în toate lucrurile însufleţite. Astfel, tot ceea ce există trebuie să devină obiectul adoraţiei tale: oameni, patrupede, păsări, plante şi minerale".

67. De fapt, *Brahman* şi Dumnezeu Creatorul (*Mani*) sunt o singură şi aceeaşi Fiinţă.

68. În creaţia lui Dumnezeu, diversitatea lui Dumnezeu este regula universală. Răul există în ea la fel ca şi binele. În ea se găsesc: animale, plante, minerale. Printre animale există unele blânde şi inofensive; există de asemenea animale, precum tigrul, care sunt feroceşi mănâncă alte animale. Unii arbori dau fructe bune, dulci ca nectarul; şi alţii au fructe otrăvitoare care aduc moartea. La fel, există şi printre oameni, unii buni şi unii răi, sfinţi şi păcătoşi. Există oameni care sunt drepţi şi care Îl adoră pe Dumnezeu; există alţii care sunt ataşaţi acestei lumi.

69. Sclavia şi libertatea sunt ambele opera Mamei mele Divine. Dacă bărbatul este înlănţuit de „femeie şi aur", este urmarea puterii iluziei (*Maya*-ei), pe care Ea a creat-o ca un element fundamental al universului Său.

Şi dacă omul poate să se elibereze din lanţurile sale este ca urmare a graţiei şi a bunătăţii Mamei mele Divine. Ea face pe copiii săi să traverseze cu bine oceanul acestei lumi; ea scoate lanţurile care le legau braţele şi picioarele.

70. Într-o zi, Sri Ramakrishna a fost întrebat: „Cum trăieşte Dumnezeu în corpurile oamenilor?"

El a răspuns: „Ca pistonul unei seringi: el este în corp şi în acelaşi timp este distinct de el."

G. Divinul şi responsabilitatea omului

71. Într-o zi, Sri Ramakrishna a fost întrebat: „Dacă totul este Dumnezeu, nu există deci nici viciu, nici virtute?"

El a răspuns: „Viciul şi virtutea există şi în acelaşi timp nu există. Astfel, atunci când Dumnezeu ne-a dăruit conştiinţa individualităţii (egoul), ne-a lăsat şi viciul şi virtutea. Dar uneori Dumnezeu îndepărtează complet egoul la unii oameni, ceea ce are ca efect plasarea lor dincolo de bine şi rău, aspecte care nu subzistă decât atât timp cât nu L-au realizat pe Dumnezeu."

72. Sri Ramakrishna a fost întrebat într-o zi: „Dacă Dumnezeu îmi inspiră toate acţiunile mele, sunt eu responsabil de păcatele mele?"

El a răspuns: „Duryodhana din Bhagavat-Gita spunea la fel: „O, Doamne, Tu eşti în inima mea şi eu fac ceea ce Tu îmi spui să fac!" Dar cel care este convins că Dumnezeu acţionează şi că el însuşi nu este decât un instrument în mâinile sale, acela nu poate păcătui. Atât timp cât inima voastră nu s-a purificat, voi nu puteţi să credeţi cu adevărat în existenţa lui Dumnezeu şi nu vă puteţi abandona în mâinile Sale, pentru ca să lucreze prin voi, astfel ca, într-adevăr întreaga responsabilitate să Îi revină Lui în întregime şi în această situaţie voi înşivă aveţi întreaga responsabilitate a faptelor voastre."

73. Sri Ramakrishna a fost întrebat într-o zi: „Se spune că voinţa noastră este liberă, că putem să facem ce vrem, binele sau răul este alegerea noastră. Este adevărat? Voinţa noastră este cu adevărat liberă? Eu mă îndoiesc".

El a răspuns: „Totul depinde de voinţa Domnului, totul constituie jocul său. El ne determină să facem lucruri diverse. Bine şi rău, grandoare şi micime, forţă şi slăbiciune, toate însumate vin de la El; oamenii răi, oamenii buni nu sunt decât *Maya* sa, jocul său, aşa precum într-o grădină arborii sunt inegali ca înălţime şi în frumuseţe. Atât timp cât nu L-aţi realizat pe Dumnezeu, puteţi gândi că voinţa voastră este liberă. Dar El este cel care menţine această iluzie în voi. Fără aceasta, omul s-ar complace în păcat; fără să se mai teamă de pedeapsa pentru păcatele şi crimele lor, oamenii s-ar afunda şi mai mult în mlaştinile răului şi suferinţei."

CAPITOLUL XIX. Realizarea Divinului

A. Cunoaşterea Sinelui

1. Numai Sinele Suprem (*Atman*) poate cunoaşte Sinele Suprem. El nu poate fi realizat decât prin El însuşi, prin Cunoaştere absolută.

Sufletul individual diferenţiat, atât timp cât rămâne diferenţiat şi trăieşte în planurile inferioare, nu poate prin urmare să-L realizeze pe Dumnezeu. Acesta este adevăratul sens al expresiei: „Dumnezeu este necunoscut şi de neatins". Dar această afirmaţie este valabilă pentru conştiinţa umană obişnuită care se menţine în planul relativului şi al diferenţierilor.

Numai ceea ce este nediferenţiat poate să realizeze nediferenţiatul.

2. Corpul nostru compus din „cinci elemente", este numit corpul grosier. Corpul subtil constă din *manas, buddhi* şi *ahamkara*. Corpul prin care se poate realiza viziunea lui Dumnezeu şi în care te poţi bucura de unirea cu El, este corpul cauzal, sau corpul beatitudinii - *Karana-Sharira*. În Tantra el este numit *Bhagavati-Tanu*. Dincolo de toate există numai Cauza primordială, *Mahakarana*.

3. Atât timp cât spiritul rămâne ataşat de lumea exterioară, el vede obiectele materiale şi locuieşte în învelişul fizic al sufletului (*annamaya kosha*), care are nevoie de hrană pentru a trăi. Când fiinţa este orientată către interior, este ca atunci când închizi uşa casei şi intri în apartamentele interioare. Se conştientizează corpul grosier, apoi corpul subtil, corpul cauzal şi apoi se poate atinge starea de *samadhi*. Ajunsă în acest punct, fiinţa se cufundă în Absolut, despre care nimic nu poate fi spus.

4. Sri Chaitanya trecea prin trei feluri de stări: 1 - starea de conştiinţă în care mentalul se preocupă de corpul grosier şi de cel subtil; 2 - starea în care mentalul se avântă spre corpul cauzal şi resimte „fericirea cauzală"; 3 - starea de conştiinţă îndreptată către esenţa fiinţei, în care mentalul este complet scufundat în marea cauză primordială, *Mahakarana*. Există o mare asemănare între acestea şi cele cinci învelişuri sau *kosha*-e din *vedanta*. Cauza primordială este dincolo de toate aceste *Kosha*-e. Când spiritul său era cufundat în cauza primordială, Sri Chaitanya intra în *samadhi*. Aceasta se numeşte *Nirvikalpa-samadhi*.

B. *Kundalini* şi trezirea spirituală

5. Trezirea spirituală nu poate avea loc decât dacă *Kundalini* este trezită din somnul său. *Kundalini* doarme în *Muladhara*. Când ea se trezeşte, trece în *Sushumna*, traversează *Swadhishtana chakra*, *Manipura chakra*, *Anahata chakra*, *Vishuddha chakra*, *Ajna chakra* şi în final atinge centrul suprem *Sahashrara*. Atunci se intră în starea de *samadhi*. Eu am experienţa tuturor acestor realităţi.

6. Unul din fenomenele care apar în timpul realizării lui Dumnezeu este un mare aflux de sufluri subtile (*Mahavayu*), care trec prin corp şi urcă în regiunea capului. Acest fenomen este urmat de *samadhi* şi fiinţa are revelaţia supremă a lui Dumnezeu.

C. Despre centrii de forţă (*chakra*)

„Am să încerc să vă fac să înţelegeţi ce se petrece, dar aceasta este atât de complex şi de sublim încât cuvintele sunt insuficiente. Insist deci să vă scufundaţi voi înşivă în oceanul de extaz al unei asemenea experienţe, căci nu există altă modalitate de a-i sonda profunzimile. Oricât de agere ar fi mintea şi intelectul, nu pot totuşi să rivalizeze cu fulgerătoarea strălucire a Prezenţei Absolute. Dacă ceea ce contemplă sufletul este imposibil de descris, căile care duc până la această stare pot fără îndoială să fie definite prin cuvinte. Chiar dacă ţelul este unic, modalităţile de a-l atinge sunt diferite. Din toate timpurile, marii înţelepţi (*rishi-i*) au enumerat cel puţin cinci moduri prin care fiinţa umană poate ajunge la Supremul Absolut. *Rishi-i* spun, de exemplu, că omul înaintează adesea prin sărituri neîndemânatice, ca broasca. Alteori el merge cu repeziciunea unei reptile urcând o pantă. Astfel el acţionează prin alunecări bruşte. Dar mai există şi alte moduri. Adesea fiecare pulsaţie a inimii, fiecare celulă a corpului freamătă cu încetineală, iar ritmul regulat după care se trezesc energiile este lent şi ineluctabil ca mersul unei colonii de furnici de la un loc de aprovizionare la altul. Al patrulea mod este al păsărilor. Ştiţi voi oare cum zboară păsările de la un arbore la altul, ducându-se şi venind prin aer aparent fără nici un scop? Cu toate acestea, ele sfârşesc prin a se duce să se aşeze pe un arbore mai îndepărtat pe care ele îl urmăriseră de fapt tot timpul. În acest fel stau lucrurile şi cu energiile fiinţei umane, atunci când ele au fost suficient stimulate printr-o constantă abnegaţie sau dăruire. Astfel, ele se înalţă pentru a ajunge să-şi găsească odihna lângă Cel Suprem. Fiecare părticică din voi înşivă îşi ia atunci avântul pe aripile luminii care străpunge orice obscuritate. Sufletul poate să rătăcească mai întâi fără nici un scop, dar dacă perseveraţi în a medita intens şi a vă ruga, aceste aripi vă vor duce până la Împărăţia Unităţii Perfecte.

Al cincilea mod este în întregime diferit de celelalte. *Rishi-i* l-au numit calea maimuţelor. Se întâmplă adeseori să vedem nişte maimuţe stând la fel de nemişcate ca şi pietrele şi, deodată, ele încep să ţopăie şi să sară fără să se mai oprească până când nu şi-au atins punctul de destinaţie: grădina cu banane. Tot aşa stau lucrurile şi cu evoluţia voastră spirituală. Zi de zi voi rămâneţi nemişcaţi, meditând profund, în aparenţă nu se întâmplă nimic nou. Continuaţi neobosiţi să vă gândiţi la Divin cu toată energia inimii voastre, a corpului vostru, a sufletului şi a spiritului vostru. Vegheaţi deci ca nici cea mai neînsemnată părticică din voi înşivă să nu rămână inertă; concentraţi-vă cu o extremă ardoare până când, la capătul a doi sau trei ani, sufletul vostru sărind dintr-o dată de la un plan la altul, zburând pe deasupra celor mai abrupţi munţi, va ajunge să se scufunde în *advaita* - unirea perfectă cu Conştiinţa Infinită. Alături de modurile infinite prin care un suflet poate să se înalţe până la Realizarea Supremă, trebuie să fie luate în consideraţie diferitele planuri de conştiinţă pe care sufletul trebuie să le traverseze. Indiferent cine ar fi acea fiinţă care meditează, fie că este vorba de un Buddha, fie despre un om cât se poate de obişnuit, meditaţia sa intensă îl va conduce prin şase văi succesive, corespunzând celor şase centri de forţă, sau cum s-ar spune prin şase planuri diferite de conştiinţă până la al şaptelea, *Sahashrara*, considerat ca ultima etapă. Iată deci că, chiar dacă omul progresează prin sărituri tot aşa de încete ca acelea ale broaştei, sau fie că el zboară uşor ca o pasăre, va trebui ca el să contemple cele şase văi. Experienţa dobândită în fiecare vale sau la nivelul fiecărei *chakra* de omul obişnuit sau de Buddha, **este în mod identic aceeaşi** pentru amândoi, indiferent de ritmul pe care îl are fiinţa în drumul său spiritual. Este bine să ştiţi că şi eu, chiar dacă mă admiraţi acum, acţionam exact la fel ca şi voi şi rămâneam în întregime liniştit după cum mă învăţase *guru*-l meu. Apoi îmi purificam gândurile şi sentimentele de orice ataşament faţă de lucrurile umane. După aceea, prin spiritul meu, prin inima mea, prin sufletul meu, prin fiecare celulă a corpului meu aspiram frenetic după Prezenţa Divină Supremă. Eu ştiam la fel de bine că nimic nu mă separă de El. El era în Mine. Astfel eu dinamizam intens fiecare părticică din mine însumi ca să aducă la lumină Sinele Suprem ascuns. Astfel eu rosteam: „Ieşi, o, tu, sabie a nemuririi, din acest corp care este teaca ta." Astfel m-am rugat eu neobosit zile, săptămâni şi luni de-a rândul.

D. Trezirea lui *Kundalini* şi ascensiunea sa se realizează din *chakra* în *chakra*

Muladhara chakra

În sfârşit, energia mea s-a pus în mişcare şi s-a avântat pe deasupra ţărmului acestei lumi, în apele primei văi dintre cele şase. O lumină care îmi era complet necunoscută, asemănătoare cu aceea a unui soare,

umplea din acel moment tot ceea ce vedeam. Toate lucrurile pământului, asupra cărora se opreau ochii mei, erau acoperite sau îmbrăcate de frumuseţe. Pretutindeni unde priveam, graţia şi spiritualitatea ţâşneau din materie ca nişte tigri ce sar din ascunzători întunecate. Eu am înţeles atunci că sunt în lăcaşul simţurilor. Vederea atâtor minunăţii m-a umplut de o poftă nemăsurată, teribilă. „Posedă!" aproape că îmi strigau ele; eu am fost atunci cuprins de o dorinţă irezistibilă de a apuca, a ascunde, a strânge în mine întreaga frumuseţe acumulată în jurul meu. Dar în acelaşi timp un alt strigăt s-a înălţat în mine: „Opreşte-te, păzeşte-te de sinistra tentaţie a acestei văi!" Atunci, reînsufleţindu-mi ardoarea, m-am scufundat şi mai profund în meditaţie, dorind să depăşesc această vale, să mă ridic deasupra ei. M-am rugat deci cu înflăcărare pentru a fi eliberat de tentaţiile acestei văi. La capătul a câteva luni de zile, rugile mele au fost auzite. Lumea simţurilor nu mă mai tenta deloc. Astfel, încetul cu încetul, prima vale aluneca în afara conştiinţei, întocmai ca scheletul unei victime pe care îl lasă să cadă ghearele vulturului.

Swadhishtana chakra

Astfel, eu am intrat în a doua vale. Aici nu mai eram deloc asediat de obsedanta frumuseţe materială a ceea ce vedeam. Lumina, ca şi energia care învăluia lumea aici era mai rafinată, mai subtilă şi mai calmă. Forme frumoase, dar neterminate, culori şi sunete armonioase dominau orele petrecute în această lume. Trebuie să mărturisesc că mă simţeam fericit şi aveam de gând să mă opresc definitiv din meditaţie pentru a rămâne aici. Da, trebuie să mărturisesc, că aici, în acele momente, am avut tentaţia de a crea viaţa; aici am ascultat pregnant chemarea sexului, căci în sublima lume a celei de-a doua văi sexualitatea îmbracă o aparenţă stranie, de beatitudine şi de putere. Dar oricât de mare ar fi această putere de seducţie, sufletul trebuie să reziste până la capăt şi aici. De aceea m-am străduit să mă eliberez de obsedanta atracţie a sexualităţii. Pe altarul abnegaţiei, al căutării neobosite a Absolutului, am aprins flăcările devoţiunii. Focul iluminării ardea încet la început, când mă aflam încă pe cel de-al doilea plan. Apoi, în mod gradat, el s-a făcut mai strălucitor. Câteva zile mai târziu, flăcările sale au ţâşnit ca nişte săbii de lumină. Sub muşcătura arzătoare a flăcărilor, cea de-a doua vale s-a prăbuşit în cenuşă. După aceea, de atunci, ea şi tentaţiile ei nu m-au mai tulburat niciodată.

Manipura chakra

Astfel am atins cea de a treia vale. Aici am constatat că impresia sau senzaţia de putere ascunsă, resimţită în cea de a doua vale, se mărea şi creştea însutit. Aici mă simţeam capabil să cuprind Soarele între cele două palme ale mele şi să-l transform în praf incandescent, pe care să-l presar în podul palmei. Dar şi acest instinct sau foame de putere trebuie de

asemenea să fie dominat. Aceasta nu este decât o încercare de verificare a caracterului, a înclinaţiei către putere. De îndată ce mi-am dat seama de pericol mi-am intensificat meditaţiile extrem de mult, căci era absolut necesar ca meditaţia să depăşească în putere forţa adversă. Astfel, m-am rugat, ah, cât de mult m-am rugat, pentru a fi eliberat de instinctul de dominare. Cu toate acestea, asemănătoare cu dinţii unei vipere, tentaţia rămânea înfiptă în mine. Însă sufletul meu nu vroia să se supună în faţa ei. Pe aripile meditaţiei, încetul cu încetul, m-am ridicat neînfrânt, foarte sus, mereu mai sus, până când, la înălţimea la care mă aflam, ea nu mai avea nici o putere asupra mea. În acel moment, teribila viperă a deschis gura şi s-a desprins din trupul meu.

Anahata chakra

Precum elefantul care răstoarnă o barieră, eu am pătruns în a patra vale a lui *hridaya jyoti*, sau în Lumina Inimii Supremului. Acolo se putea spune că inima mea a devenit un foc imens pe care Inima Sa (a Supremului Absolut) îl aprindea. Lumina mă inunda şi dădea pe dinafară din suflet, scăldând într-un alt fel orice lucru. Pietrele, ca şi stelele, tot ceea ce exista sau trăia, cântau într-o aceeaşi beatitudine ritmul inefabilului. În această a patra vale m-am simţit aproape complet la adăpost de slăbiciunea omenească. Cu toate că eram întocmai ca un caliciu de lumină, mă temeam încă de tentaţie. Această impresie mi-a servit drept avertisment să nu mai întârzii în această vale. A urmat o lungă perioadă de post şi meditaţie.

Vishuddha chakra

De data aceasta, din fericire, nu am mai avut prea mult timp de aşteptat. Lumina inimii mele s-a lărgit, dilatându-se la nesfârşit, proiectându-se în jurul ei ca un fel de reţea de sori, mărindu-se mereu. Surprins la culme, mi-am dat seama că atinsesem valea următoare, acum fiind în regatul expresiei. Gândurile mele, sentimentele, fiecare pulsaţie şi fiecare celulă a fiinţei mele era ca o vâltoare de lumină. Din gâtul şi de pe buzele mele se scurgeau cuvinte de uimire şi de binecuvântare. Acum îl proslăveam pe Dumnezeu fără încetare, căci nu mai puteam vorbi decât despre El. Dacă cineva îmi vorbea despre plăceri sau despre posesiuni, cuvintele sale mă loveau ca nişte vergi. Ajunsesem la un asemenea grad de detaşare, încât atunci când cineva vroia să mă consulte asupra treburilor familiale, fugeam şi mă duceam să mă ascund în pădurea Panchavati.

Părinţii şi prietenii, care pretindeau că au asupra mea unele drepturi, îmi creau senzaţia unui puţ adânc al cărui vid mă atrăgea în regiunile sau planurile inferioare şi atunci aproape că simţeam că mă înăbuş în subteranele întunecate. Simpla apropiere a acestor oameni îmi dădea senzaţia că mă înec şi nu-mi mai regăseam pacea decât părăsindu-i. Cu alte cuvinte, cea de a cincea vale nu era locul toleranţei şi iubirii faţă de toţi.

Prin urmare, trebuia să mă ridic şi mai sus. Iată de ce m-am absorbit într-o meditaţie cu mult mai severă şi mai profundă. „Sau Îl voi vedea pe Dumnezeu sau îmi voi pune capăt vieţii", îmi spuneam eu.

Ajna chakra

În sfârşit, într-o zi, deodată, am zărit ceva în faţa mea. Aproape într-o clipă după aceea am făcut saltul... şi iată-mă ajuns în cea de-a şasea vale care este valea lui *turiya*, vidul absolut: Aici mă găseam aproape de Cel Mult Iubit. Puteam să-L văd şi să-L simt. Numai un uşor voal transparent îmi mai separa încă sufletul de Sine.

Sahashrara

Din cea de-a şasea vale se trece cu uşurinţă în planul ultim, cel mai înalt. Aici totul este redus la idei plutind ca nişte umbre în tăcere. Singură noţiunea mult slăbită a eului meu se afirma cu întreruperi de o posomorâtă monotonie. Sufletul meu devenise realitate pură. Orice dualism al subiectului şi al obiectului dispăruse. Sinele meu nu mai cunoştea limite. Totul nu era decât bucurie infinită. Mă aflam dincolo de limbaj, dincolo de experienţa exprimabilă, dincolo de gândire. Iar a numi această stare Libertate ar fi însemnat să-i micşorez foarte mult sensul.

Acolo, nici un gând nu apare, nici măcar vibraţiile vreunui gând uman. Singur sufletul care s-a învăluit în tăcere poate ridica voalul care-l separă încă de Dumnezeu. Acolo se poate ajunge la Pura Existenţă - Pura Conştiinţă - Pura Beatitudine, Lumina Sinelui.

E. Falsul extaz

7. Vorbind cu un om a cărui excitaţie emotivă se asemăna exterior cu *samadhi*, Sri Ramakrishna a spus: „În adevăratul extaz se intră în profunzimile Sinelui şi se ajunge în starea de nemişcare. Dar aici ce vedem? Rămâneţi calm şi vedeţi natura acestui extaz. Este ca şi cum aţi face să curgă puţin lapte într-o cratiţă mare pusă la încălzit; laptele va curge, cratiţa pare umplută, dar când o luaţi de pe foc nu mai găsiţi nici un strop de lapte. Picul care mai era a rămas ataşat de cratiţă".

F. *Samadhi* şi *Brahma jnana*

8. Mulţi oameni vorbesc despre *Brahma jnana* continuând să se ocupe de lucruri inferioare: casă, bani, reputaţie, plăceri, etc. Atât timp cât rămâi la picioarele monumentului nu vezi decât prietenii, maşinile, casele, etc., iar când urci mai sus nu mai vezi decât un cer imens, care se derulează la infinit, şi nu mai găseşti nici o bucurie în a privi ceea ce este jos.

Când se trezeşte adevărata cunoaştere a lui *Brahman*, întreg

ataşamentul faţă de lume, întreaga dorinţă pentru „femei şi aur" dispare. Se produce încetarea completă a tuturor acestor pasiuni. Pădurea care arde trosneşte, dar când este complet arsă şi redusă la cenuşă nu se mai aude nimic. Când ataşamentul a fost distrus, setea arzătoare faţă de plăceri dispare de asemenea. Şi în sfârşit vine Pacea Supremă.

Cu cât vă apropiaţi de Dumnezeu, cu atât mai mult găsiţi Pacea. Pacea, Suprema Pace! Cu cât vă apropiaţi de Gange, cu atât mai mult simţiţi răcoarea - şi o simţiţi încă şi mai mult când vă scăldaţi.

9. Există o stare în care multiplicitatea dispare şi în care nici chiar Unul nu există, căci unitatea presupune dualitate.

10. Ce se resimte în *samadhi*? Aceeaşi stare de bucurie pe care peştele viu o are atunci când este aruncat în apă după ce a fost scos puţin timp din ea.

11. Nu este un loc mai plin de mister decât acest loc de şedere în care nu mai există nici maestru, nici discipol. *Brahma jnana*, cunoaşterea lui Dumnezeu, este această stare misterioasă de unitate în care nu mai există nici o distincţie între *guru* şi discipol.

12. Maestrul a fost întrebat dacă, în *samadhi*, era conştient de această lume fizică. El a răspuns: „Există pe fundul oceanului coline, munţi, chei, văi, dar nu putem să le vedem de la suprafaţa apei. La fel, în starea de *samadhi*, nu se mai vede decât marea întindere a lui *Sat-Chit-Ananda* şi conştiinţa individuală rămâne latentă în noi".

13. În starea adevărată de înţelepciune (*jnana*) nu există nici cea mai mică formă de ego. Fără atingerea stării de *samadhi*, Înţelepciunea Supremă nu se poate obţine niciodată. *Jnana* este precum soarele la amiază: priviţi în jurul vostru şi nu veţi găsi umbra. Astfel, cel ce atinge *jnana* sau *samadhi* nu mai păstrează nici o urmă de egoism. Şi chiar dacă mai rămâne un pic de ego în el, să fiţi siguri că el este compus doar din *vidya* (elemente pur divine) şi nicidecum din *avidya*, ignoranţă.

G. *Vijnana* survine după *samadhi*

14. Fiinţa care revine din *samadhi* într-un plan inferior, regăseşte prin voinţa Mamei mele, egoul său diminuat şi purificat. Atât timp cât pentru el egoul este real, lumea este reală de asemenea şi Absolutul este ireal.

Cu egoul care i-a fost redat, el percepe acum Universul ca fiind real. Dar egoul său, fiind purificat de viziunea divină, vede fenomenele Universului ca manifestări ale Absolutului pentru simţurile noastre. El vede Universul atât ca *vidya*, cât şi ca *avidya*.

15. *Vijnanin*-ul este cel care L-a realizat pe Dumnezeu în *samadhi* atât ca Dumnezeu personal, cât şi ca Dumnezeu Impersonal sau Nediferenţiat. *Vijnanin*-ii au realizat că Absolutul este cel care prin Energia divină primară, produce *bedha*, diferenţierea aparentă între Dumnezeu şi

manifestare, suflet şi Univers etc. Ei l-au văzut pe Dumnezeu atât interior, cât şi exterior şi au primit această revelaţie exact de la El. Dumnezeul personal le-a spus: „Eu sunt Absolutul (*Nirguna-Brahman*) Upanishadelor realizat în *samadhi*. Eu sunt cauza ultimă a acestei diferenţieri. Eu sunt originea celor douăzeci şi patru de categorii (*tattva*-e) ale sufletului uman şi ale lumii."

Dumnezeul personal, creatorul, păstrătorul, distrugătorul şi cauza acestor manifestări, s-a manifestat sub diverse forme adoratorilor săi.

Astfel, *vijnanin*-ul, cu sufletul şi mintea purificate, L-a văzut pe Dumnezeu, în aspectul său personal, ca şi în aspectul impersonal (pur transcendent). El i-a auzit vocea atât interior cât şi exterior. Şi mai mult, el l-a vorbit. El L-a adorat ca pe un tată, mamă, fiu, nepot, servitor, frate, etc. După mărturia acestor *vijnanin*-i, a acestor oameni perfecţi, Universul fenomenal nu este o iluzie, ci manifestarea Fiinţei Supreme din care au emanat sufletul oamenilor şi sufletul tuturor fiinţelor, ca şi întregul Univers.

Această mărturie este adevărată deoarece ea are ca bază revelaţia spirituală. Domnul s-a revelat *rishi*-lor atât sub aspectul său personal, cât şi cel impersonal. Aceste revelaţii apar pentru salvarea umanităţii în momentele de maximă decădere spirituală.

16. *Jnana* este realizarea lui *Atman* prin detaşarea faţă de tot ceea ce nu este *Atman*. Aceasta se atinge printr-un discernământ progresiv care vă conduce la *samadhi* şi la realizarea lui *Atman*.

Vijnana este cunoaşterea în toată plenitudinea sa. Există oameni care au auzit vorbindu-se despre lapte, alţii care l-au văzut, în sfârşit alţii care l-au gustat. Cel care numai a auzit vorbindu-se este un ignorant. Cel care l-a văzut este *jnanin*. Doar acela care l-a gustat a atins *vijnana*, adică l-a cunoscut plenar. A-L vedea pe Dumnezeu şi a-L simţi ca pe părintele tău cel mai drag şi apropiat, iată ceea ce se numeşte *vijnana*. Pentru a ajunge aici, trebuie mai întâi să urmezi drumul negaţiei „*Neti, Neti*", „nu aceasta, nu aceasta". El nu este cele cinci elemente; nu este nici simţurile, nici mintea, nici inteligenţa, nici egoul. El este dincolo de toate categoriile. Pentru a ajunge pe terasa casei, voi lăsaţi în spatele vostru, una câte una, toate treptele scării. Fără îndoială treptele nu sunt terasa, dar când aţi sosit sus, descoperiţi că terasa este făcută din aceleaşi cărămizi, din acelaşi var, din acelaşi mortar, din acelaşi nisip ca scara.

Omul care a dobândit *vijnana* poate să continue încă să trăiască în lume. Căci atunci el percepe în mod clar că Dumnezeu este El însuşi lumea fiinţelor vii şi a substanţei fără viaţă, că El nu este în afara lumii, ci este cuprins şi cuprinde simultan, neîncetat, întreaga lume.

Vashistha i-a spus lui Ramachandra: „Rama, dacă lumea este în afara lui Dumnezeu tu poţi renunţa la ea". Şi Ramachandra nu i-a răspuns nimic, căci ştia foarte bine că nimic nu există în afara lui Dumnezeu.

17. Absolutul nu poate fi realizat de toată lumea. Cel care L-a realizat pe

Dumnezeu ca Absolut transcendent poate rămâne în planul lumii fenomenale pentru a se bucura de divinul *lila* - jocul cosmic divin, şi aceasta printr-o devoţiune perfectă. Numai dacă i-aţi făcut o vizită reginei Angliei, puteţi să-i descrieţi exact atitudinile şi modul de a acţiona. Bharadvata şi alţi *rishi* se rugau astfel lui Rama: „Într-adevăr, o, Rama, tu eşti *Brahman* absolut care s-a încarnat în faţa noastră sub formă umană. Şi tu ai apărut sub această formă deoarece Te-ai înfăşurat în norii *Maya*-ei Tale". Aceşti *rishi* erau deplin devotaţi lui Rama; devoţiunea lor era perfectă.

18. Cel care L-a realizat pe Dumnezeu vede că El se manifestă în toate lucrurile, El se revelează pretutindeni în om, şi mai ales în inimile celor care s-au dăruit lui Dumnezeu şi s-au detaşat de lucrurile lumii acesteia, de „femei şi aur".

19. *Jnanin*-ul care nu este decât *jnanin* este monoton. El analizează întotdeauna spunând: „Nu aceasta, nu aceea", sau „Toate acestea nu sunt decât un vis". Eu accept însă atât Absolutul, cât şi lumea fenomenală.

20. Când s-a ajuns la cunoaşterea Divinului şi s-a atins starea de *samadhi*, nu se mai poate vorbi despre necesitatea discriminării şi a cunoaşterii (*jnana vichara*). *Jnana vichara* nu este posibilă decât atât timp cât se percepe multiplicitatea, cât timp există sentimentul lui „Eu", „Tu", lumea, *jiva*-şi, etc. Când se ajunge la adevărata cunoaştere a unităţii absolute, omul trăieşte o pace perfectă.

21. Sri Ramakrishna. - Imaginaţi-vă zece vase pline cu apă în care priviţi şi vedeţi soarele ce se reflectă. Câţi sori veţi vedea?

Un discipol. - Zece sori reflectaţi şi bineînţeles, în plus, soarele adevărat.

Sri Ramakrishna. - Şi dacă una din urne s-a spart, câţi sori veţi vedea?

Discipolul. - Nouă, plus soarele adevărat.

Sri Ramakrishna. - Să presupunem acum că nouă din urne s-ar fi vărsat. Câţi sori veţi vedea atunci?

Discipolul. - Un soare reflectat şi adevăratul soare.

Sri Ramakrishna. - Şi ce va rămâne dacă ultima urnă se va vărsa?

Discipolul. - Soarele însuşi.

Sri Ramakrishna. - Nu, noi nu putem exprima prin cuvinte, ceea ce este, ceea ce rămâne. Dacă nu mai există nici un soare reflectat, cum puteţi şti că adevăratul soare există? În *samadhi* egoul este depăşit. Tot astfel, un om care revine din *samadhi* într-un plan inferior de conştiinţă, nu poate să exprime experienţele sale spirituale prin cuvinte.

22. Când Kacha, fiul lui Brihaspati, preotul zeilor, a revenit la conştiinţa lumii fizice după o stare de extaz (*Nirvikalpa samadhi*), *rishi*-i l-au întrebat: „Cum te simţi acum?" Kacha a răspuns: „Simt că Dumnezeu este imanent în tot. Nu văd nimic altceva decât pe El. El este cel care a devenit toate lucrurile. Totul este real. Totul este Dumnezeu."

23. Viziunea lui Dumnezeu nu poate fi descrisă în totalitate. Se poate totuşi explica până într-un anumit punct.

Voi aţi observat, fără îndoială, la teatru, înainte de începerea spectacolului, că publicul vorbeşte despre subiecte variate, despre politică, familie, afaceri. Brusc cortina se ridică şi lasă să se vadă actorii şi decorurile: munţi, văi, râuri etc. Instantaneu, tot zgomotul se opreşte, conversaţiile încetează şi fiecare spectator îşi îndreaptă întreaga atenţie asupra scenei noi care se derulează în faţa lui.

Cel care a primit binecuvântarea viziunii divine este într-o stare asemănătoare celei a spectatorilor.

24. În *Advaita-vedanta* se afirmă că Absolutul (*Brahman*) nu trebuie să fie considerat ca fiind separat de lume (*jagat*) şi de sufletul individual (*jiva*). Cele trei fac unul, trei în unul şi unul în trei. Să luăm un fruct şi să separăm coaja de seminţe şi pulpă. Apoi să presupunem că vrem să ştim greutatea acestui fruct; evident nu va fi suficient să cântărim doar seminţele. Pentru a cunoaşte greutatea exactă trebuie să cântărim coaja, seminţele şi pulpa. Evident noi ne spunem mai întâi că lucrul cel mai important este sămânţa. Apoi reflectăm că sămânţa şi coaja se trag din aceeaşi substanţă ca şi pulpa. În prima fază a acestui raţionament, noi spunem: „nu aceea, nu aceea". La fel, Absolutul nu este sufletul limitat şi individual. Şi El nu este nici lumea. Absolutul este singura realitate. Tot restul este ireal. Analog noi vedem că pulpa, seminţele şi coaja sunt din aceeaşi unică substanţă.

25. Când este studiat un fruct constatăm că este compus dintr-o coajă, din seminţe şi din pulpă. Ce constituie cu adevărat fructul? Se înlătură întâi coaja ca neesenţială, apoi se face la fel cu seminţele. În final se ia în discuţie separat pulpa şi se consideră ca fiind singurul fruct veritabil. Apoi, vine totuşi un ultim gând. Gândim că acelaşi fruct care conţine pulpa conţine şi coaja şi seminţele. Ansamblul este cel care constituie fructul.

La fel, când L-am perceput direct pe Dumnezeu sub aspectul său impersonal fără atribute, noi înţelegem că aceeaşi divinitate, care este eternă prin natura sa, a îmbrăcat, pentru a se juca, forma lumii.

26. Sri Ramakrishna l-a întrebat într-o zi pe Narendra care era idealul său de viaţă. „Să rămân absorbit în *samadhi*" răspunse Narendra. „-Ce puţin!" a spus Maestrul. „Mergi dincolo de *samadhi* care nu este pentru tine decât ceva foarte uşor."

27. Într-o altă ocazie, Sri Ramakrishna i-a pus lui Narendra aceeaşi întrebare şi a primit acelaşi răspuns. Maestrul a remarcat atunci: „Te credeam mai înţelept! Cum poţi să te mulţumeşti cu un ideal atât de limitat? Forţa mea vine din faptul că depăşesc limitările. Eu mă bucur de Dumnezeu nu numai în aspectul său necondiţionat, ca *Brahman* fără atribute, realizat în starea de *samadhi*, dar şi în manifestările Sale variate. Fii asemeni mie: *jnanin* şi *bhakti*-yoghin totodată."

CAPITOLUL XX. Oameni realizaţi spiritual

A. Diferite categorii de oameni perfecţi

1. Cel care L-a realizat pe Dumnezeu este firesc să susţină că această realizare este singurul lucru mare pe care l-a făcut în viaţa sa spirituală.

2. Starea de perfecţiune (*siddha-avastha*) este atinsă în această lume prin mai multe căi. Există *svapna siddha, mantra siddha, hathat siddha* şi *nitya siddha*. *Svapna siddha* sunt cei care ating perfecţiunea primind în vis *mantra*. *Mantra siddha* sunt cei care primesc *mantra* de la un *guru* veritabil şi care execută sub supravegherea sa practicile spirituale; prin acest mod ei devin perfecţi. *Hathat siddha* sunt cei care ating spontan perfecţiunea prin graţia unui sfânt. *Nitya siddha* sunt cei care sunt perfecţi prin naştere; ei sunt asemănători acelor plante care mai întâi îşi poartă fructul şi apoi înfloresc.

3. Anumiţi oameni, după ce au mâncat un fruct de mango, îşi şterg apoi buzele pentru ca nimeni să nu-şi dea seama că l-au mâncat, în timp ce alţii în timp ce primesc fructul îl împart cu prietenii lor. În acelaşi fel, există oameni care, după ce au realizat beatitudinea divină, nu îşi permit nici un repaos înainte de a-i ajuta pe cei din apropierea lor să o realizeze.

B. Revelaţia lui Dumnezeu

4. Cel care L-a văzut pe Dumnezeu este un om profund transformat.

5. O femeie castă şi religioasă care era de asemenea o soţie devotată, trăia în casa sa servindu-şi cu inima plină de iubire soţul şi copiii, concentrându-şi în acelaşi timp mintea asupra lui Dumnezeu.

Într-o zi soțul său s-a îmbolnăvit și a murit. Imediat după incinerare, ea și-a scos de pe brațe brățările de sticlă și a pus brățări de aur. Oamenii s-au mirat de purtarea sa nefirească, dar ea le-a explicat: „Până acum corpul soțului meu era fragil precum aceste brățări de sticlă; acest corp efemer a dispărut, iar soțul meu este în prezent etern și fericit. De aceea am înlocuit și eu fragilele brățări de sticlă bijuterii din aur".

6. Oamenii al căror suflet a cunoscut trezirea spirituală pot fi ușor recunoscuți. Nu le place să vorbească și să asculte decât despre Dumnezeu. Ei sunt precum *Chataca* (o pasăre mitologică, un fel de cocor) care, în ciuda faptului că există șapte mări, Gangele, Jamuna, și toate celelalte fluvii, nu vrea, deși este chinuită de sete, să bea altfel de apă decât cea de ploaie.

7. Ramachandra i-a spus lui Lakshmana: „Fratele meu, acolo unde vei vedea o devoțiune profundă, să știi că Eu sunt prezent în acea ființă."

8. Dacă un rege vrea să fie primit în casa unuia din servitorii săi, începe prin a-și trimite acolo din propriile sale magazii tot ceea ce este necesar: scaune, ornamente, alimente și alte lucruri utile astfel încât servitorul își poate primi stăpânul cu demnitate, cu toate onorurile cuvenite. În același fel, Dumnezeu își trimite iubirea, respectul și credința în inimile însetate de adorația pentru Sine, înainte de a veni El Însuși.

9. *Ananda*, beatitudinea interioară, este unul din semnele revelării lui Dumnezeu. Valurile se zbuciumă la suprafața oceanului, dar dedesubtul lor, abisurile profunde dorm liniștite.

C. Câteva caracteristici ale realizării spirituale

10. Este cu adevărat un *atma-jnanin* acela care este deja mort pentru această lume, deși încă trăiește, cu alte cuvinte, cel la care pasiunile grosiere și dorințele josnice nu mai există.

11. Sri Ramakrishna i-a spus într-o zi lui Keshab Chandra Sen: „Dacă vreți să mergeți mai departe și să cunoașteți lucruri tot mai elevate, „secta" voastră nu va putea rezista. În starea de *jnana*, a forma secte nu mai înseamnă nimic; este un vis în van".

12. Un om care a ajuns la adevărata înțelepciune nu Îl vede pe Dumnezeu ca pe o ființă singuratică, nu Îl simte departe de el, ci în el, în adâncurile sufletului său. Dumnezeu se află în tot, iar cel care Îl caută, Îl găsește chiar în el.

13. O cană ținută sub apă mai mult timp se va umple și se va revărsa în exterior. În același fel, sufletul scufundat în Dumnezeu vede spiritul care penetrează totul, deasupra și dedesubt.

14. Atunci când am ajuns la realizarea lui Dumnezeu, Îl vedem pretutindeni și în tot. Dar cea mai mare manifestare a Sa se găsește în noi și cea mai deplină manifestare a Sa în aceia care Îi sunt credincioși, pătrunși de *sattva guna*, cei care nu mai au nici cea mai mică urmă de atașament egotic pentru „femei și aur".

15. Cu cât iubirea de Dumnezeu se intensifică în sufletul omenesc ca urmare a realizării spirituale, cu atât devine mai ușor omului să simtă prezența lui Dumnezeu în toate lucrurile.

16. Un copil care își ține tatăl de mână și ajunge la marginea unei prăpăstii riscă să lase mâna tatălui său și să cadă în prăpastie. Este cu totul altfel atunci când copilul este ținut de mână de către tatăl său; astfel nu va cădea niciodată în prăpastie.

Cei care L-au văzut pe Dumnezeu au transcens eul lor inferior. Ei acționează prin Eul lor superior, care este una cu Dumnezeu. Ei simt că forța lor nu vine din ei înșiși, ci de la Mama Divină, Energia Supremă a Divinului. Ea este cea care îi ghidează. Separați de Ea, ei nu mai există. Copiii nu se simt puternici decât în prezența mamei lor.

17. Bijuteriile nu pot fi fabricate din aur pur. Este necesar, pentru a le confecționa, un aliaj cu un alt metal. Un om complet eliberat de *Maya* nu ar putea rezista în lume mai mult de 21 de zile. Astfel, atât timp cât omul există într-un corp, el trebuie să cunoască puțin din *Maya*, oricât de infimă ar fi această cantitate, pentru a permite corpului său să rămână în deplinătatea funcțiilor sale din planul manifestării.

18. Sămânța egoismului nu poate fi distrusă cu ușurință. Când capul unui șarpe este separat de corpul său, acesta se agită încă mult timp înainte de a muri. Același lucru este valabil și în cazul egoului unei persoane.

19. *Paramahamsa* sau sufletul perfect purificat al unui eliberat poate fi comparat, de asemenea, cu un vas umplut până la margine. Această plenitudine indică starea perfectă de *Brahma-jnana*. O parte din conținutul acestui vas poate fi vărsat într-un alt vas, care este discipolul.

20. Sri Ramakrishna povestește: „Doi *sadhu*-și, tată și fiu, au venit într-o zi la Dakshineswar. Doar fiul atinsese cunoașterea unui adevărat *jnanin*. Ei erau amândoi în camera mea și vorbeau cu mine, când deodată, o cobra a ieșit dintr-un cuib de șobolan și l-a mușcat

pe fiu. Tatăl, extrem de neliniştit, a cerut ajutorul celor de faţă. La întreaga sa agitaţie, fiul său a rămas impasibil şi când a fost întrebat cum de este atât de calm, el a spus surâzând: „Cine este şarpele şi cine este cel muşcat?". El realizase Unitatea şi în consecinţă nu mai putea face distincţie între om şi şarpe. Muşcătura cobrei nu a avut prin urmare nici un efect."

21. Dacă îl putem realiza pe Dumnezeu, înseamnă că avem natura unui copil. Trebuie să ne apropiem de natura fiinţei asupra căreia medităm. Natura lui Dumnezeu este asemănătoare celei a unui copil. La fel ca un copil, Dumnezeu este deasupra celor trei *guna*-e. Acesta este motivul pentru care *Paramahamsa* se înconjoară de copii, sfârşind prin a avea aceeaşi natură cu ei. Iisus a spus: „Lăsaţi copiii să vină la Mine, căci a lor va fi Împărăţia Cerurilor".

D. Non-ataşamentul omului perfect

22. Atunci când un om a ajuns la Realizarea Supremă, el nu se va mai dispersa în toate sensurile. Exterior, el nu este schimbat, dar întreaga sa perspectivă asupra lumii este transformată.

23. Iată cum poate fi recunoscut omul care L-a văzut pe Dumnezeu: conduita lui este asemănătoare celei a unui copil; el are uneori aparenţa unui spirit răutăcios; el nu se ocupă de corpul său; pare să nu facă nici o distincţie între ceea ce este pur şi ceea ce este impur, pentru că el Îl vede pe Dumnezeu în toate lucrurile. Un asemenea om are aerul unui nebun; uneori râde şi apoi imediat plânge sau vorbeşte singur. O dată el se îmbracă cu eleganţă, şi în ziua imediat următoare îşi va pune veşmântul pe braţ şi va merge gol ca un copil. Din când în când pierde contactul cu lumea exterioară. În *samadhi,* corpul său este inert şi fără viaţă.

24. Preafericitul care s-a bucurat cu adevărat de fericirea divină devine întocmai ca un copil, simplu, deschis şi pur. El îşi întoarce ochii către o lume în întregime nouă, aflată dincolo de nume şi formă. Adeseori, vederea revelaţiei care i se revelează, îl ameţeşte cu nectarul iubirii divine. El devine una cu fântâna vie a divinităţii.

25. Mânia unui om sfânt este ca o linie trasă pe suprafaţa apei: ea dispare imediat.

26. Fiţi siguri că atât timp cât un om strigă: „Allah, Allah", el nu L-a găsit încă. Cel care L-a cunoscut devine tăcut.

27. Cum trăieşte un sfânt în această lume? El trăieşte întocmai ca o pasăre. Ea poate intra în apă, dar aceasta nu îi va uda penajul. Dacă câteva picături se vor lipi de corpul său, ea le va scutura

bătând din aripi.

28. Există oameni care preferă să rămână în lume şi după ce L-au cunoscut pe Dumnezeu. Lumina strălucitoare a cunoaşterii lor cade asupra tuturor lucrurilor din această lume şi ei pot cu uşurinţă disceme binele de rău şi eternul de efemer.

29. Oamenii care trăiesc în această lume ignorându-l pe Dumnezeu sunt precum locuitorii unei colibe de pământ uscat, fără altă deschidere decât o fereastră strâmtă. Ei se mişcă într-un plan obscur, care le permite cu greutate să distingă contururile lucrurilor. Dar cei care L-au văzut pe Dumnezeu în această viaţă, şi s-au apropiat de El, sunt locuitorii unei case de sticlă, în care strălucitorul soare intră prin toţi pereţii şi le luminează sufletele, le permite să discearnă între bine şi rău şi să se raporteze mereu la eternitate.

Lumea este asemănătoare apei, şi spiritul uman laptelui. Dacă le veţi pune la un loc, apa şi laptele se vor amesteca. Dar dacă veţi pune laptele într-un recipient şi-l veţi lăsa acolo, el va deveni cremă, bateţi-l şi faceţi astfel unt, apoi puneţi-l în apă, şi veţi vedea că untul va pluti netulburat la suprafaţă.

30. Alchimiştii au preparat un remediu care se numeşte *makaradhvaja.* Ei îmbrăcau sticlele în pământ şi le puneau în foc. Aurul conţinut în sticle se amesteca sub acţiunea căldurii cu alte ingrediente şi remediul era gata preparat. Se extrăgea sticla din foc, se spărgea cu precauţie şi se recupera remediul care se găsea înăuntru. Era lipsit de importanţă faptul că resturile sticlei erau aruncate sau păstrate. Tot astfel, este lipsit de importanţă dacă corpul nostru rămâne sau dispare, o dată ce noi am obţinut realizarea supremă.

E. Omul perfect este deasupra binelui şi răului, dar nu face niciodată rău

31. Binele şi răul nu-l mai afectează pe acela care a realizat unitatea la nivelul esenţei dintre *Brahman* şi el.

32. Când un călător trece printr-o câmpie, poate să facă comparaţie între mărimea firelor de iarbă şi înălţimea unui cedru. Dacă el îşi continuă calea, va escalada un munte, şi de acolo, de sus, va privi cărarea pe care a urmat-o. Atunci pentru el totul devine nediferenţiat, fie arborele gigant, fie firul de iarbă, care împreună, nu mai formează decât o pată de verdeaţă.

Fiinţa umană constată astfel diferenţele de rang social şi de caracter între oameni, dar când atinge spiritualitatea înaltă şi când

se îndreaptă către lumina divină, tot ceea ce reprezintă pământescul se situează pentru el în acelaşi plan, cu alte cuvinte, el va avea de acum o atitudine superioară egală, nediferenţiată asupra diferitelor manifestări umane.

33. Un *sadhu* a venit la templul lui *Kali*, unde locuia Sri Ramakrishna. Într-o zi, el nu a găsit acolo hrana obişnuită, dar, cu toate că-i era foame, nu a strigat după aceasta. Văzând un câine care mânca în curte nişte resturi, el a mers să mângâie animalul şi i-a spus: „De ce mănânci tu singur? Nu vrei să-mi dai o parte din hrana ta?" Şi el a început să mănânce împreună cu câinele. După ce s-a odihnit în compania câinelui, *sadhu* a intrat în templul mamei *Kali* şi s-a rugat într-o asemenea stare de credinţă şi de fervoare, încât toţi cei care se găseau acolo s-au cutremurat de emoţie.

Când a plecat, după ce şi-a sfârşit rugăciunile, Sri Ramakrishna i-a cerut nepotului său, Hriday, să-l urmeze, să îl observe, şi să vină apoi să-i povestească cuvintele şi acţiunile sale. Înţeleptul, văzându-se urmat de Hriday, s-a întors după câteva minute şi l-a întrebat de ce îl urmează. Hriday i-a răspuns: „Învaţă-mă, te rog, câteva lucruri". Înţeleptul a răspuns: „Când apa mării şi cea a Gangelui se amestecă, ele nu se mai pot distinge: atunci când sunetul flaşnetarului şi rumoarea mulţimii vor fi asemănătoare pentru urechea ta, atunci tu vei atinge adevărata înţelepciune". Când Hriday a revenit să-i spună acestea unchiului său, Sri Ramakrishna a exclamat: „Acest om a ajuns la starea pură de extaz, la veritabila stare de înţelepciune. *Siddha*-şii sunt peste tot, în diverse manifestări precum copii, nebuni, sau ca spirite pure."

34. O adeptă a venit odată la curtea regală a lui Janaka. Regele cel înţelept s-a înclinat în faţa ei fără a-şi ridica ochii până la nivelul feţei. *Sannyasin*-a, văzând aceasta, i-a spus: „Este ciudat, o, Janaka, că aveţi încă o asemenea teamă de femei! Natura celui care a atins înţelepciunea supremă, *jnana*, este precum a unui copil mic, el nu face nici o diferenţă între un bărbat şi o femeie".

35. Starea unui *Paramahamsa* este precum cea a unui copil de cinci ani, el nu face nici o diferenţă între un bărbat şi o femeie.

36. Omul care a ajuns la perfecţiune, cu alte cuvinte, care L-a văzut pe Dumnezeu, devine incapabil de a mai face orice rău. Un dansator perfect nu face niciodată paşi greşiţi.

37. Puteţi face orice doriţi dacă aveţi sentimentul unităţii cu Dumnezeu, dar trebuie să ştiţi că nu totul este permis de Dumnezeu.

F. Omul perfect şi acţiunea

38. Cel care L-a realizat pe Dumnezeu merge din loc în loc, uneori ca un nebun, ca un copil, ca un sfânt. Uneori el este asemănător unei fiinţe lipsite de viaţă; vederea lui Dumnezeu l-a condus la extaz. Uneori, ca un copil, el se ataşează de lucruri mărunte, sau se plimbă cu hainele ţinute pe braţe. Dar atunci când lucrează pentru binele altora, acela care L-a văzut pe Dumnezeu are măreţia şi generozitatea unui leu.

39. Când se atinge starea de *samadhi*, orice acţiune (*karma*) încetează. La început, sunt multe de făcut, dar totul se linişteşte pe măsură ce înaintăm către Dumnezeu, până în momentul în care renunţăm chiar şi la rugăciuni şi la cântarea numelui lui Dumnezeu.

40. Sri Ramakrishna i-a spus într-o zi lui Shiva Nath Sastri din Sadharan Brahmo Samaj: „Atât timp cât nu sunteţi prezent la o reuniune, se vorbeşte mult despre dumneavoastră, despre afacerile voastre, despre calităţile voastre, etc. Dar în momentul în care intraţi, aceste conversaţii se opresc, toată lumea se reuneşte în jurul vostru şi strigă cu simplitate: „Iată-l pe Shiva Nath Badu!"."

41. O tânără femeie, de curând căsătorită, se lasă absorbită de îndatoririle sale de soţie şi de stăpână a casei, atât timp cât ea nu are încă copii, dar, după ce ea are unul, ea începe să neglijeze aceste detalii şi nu mai găseşte în ele nici o plăcere. Întreaga zi, ea leagănă şi îmbrăţişează pe noul ei născut, cu o bucurie imensă.

Yoghinul, atât timp cât este în stare de ignoranţă, este mereu preocupat de munca sa, dar imediat ce iubirea de Dumnezeu creşte în el, nu mai găseşte nici o bucurie în nimic altceva. Singura sa bucurie constă în a-L servi pe Dumnezeu şi a îndeplini voinţa Sa. Inima sa se îndepărtează de căutările precedente şi el nu se mai poate extrage extazului dat de comuniunea divină.

42. Lumea nu mai pare niciodată goală atunci când L-am realizat pe Dumnezeu. Cel care ajunge la Dumnezeu vede că Dumnezeu este El Însuşi universul şi toate creaturile. Acest fel de om, atunci când îşi hrăneşte copiii, are impresia că-l hrăneşte pe Dumnezeu. El îl vede pe Dumnezeu în părinţii săi şi îi serveşte în cel mai bun mod cu putinţă. Dacă, după ce L-a realizat pe Dumnezeu, un om trăieşte în lume şi duce o viaţă de familie, în mod evident el va deveni adoratorul lui Dumnezeu, petrecându-şi viaţa în devoţiune şi credinţă. El este servitorul tuturor. Precum Dumnezeu rezidă în toate fiinţele, el Îl adoră regăsindu-l peste tot.

CARTEA A CINCEA
Experiențele spirituale

CAPITOLUL XXI. Despre experiențele spirituale ale lui Ramakrishna

A. Primele experiențe

1. Hriday, nepotul maestrului, l-a găsit într-o noapte, în prima perioadă a vieții sale spirituale, meditând în junglă, dezbrăcat de orice veșmânt, chiar și de cordonul său sacru. Când l-a întrebat ce raport există între nuditate și meditație, maestrul i-a răspuns: „Pentru o bună meditație e necesară eliberarea de toate lanțurile și toate sclaviile cu care omul este legat prin nașterea sa: lanțurile urii, mâniei, ale atașamentului de familie, ale convențiilor sociale, ale fricii, prestigiului, orgoliului de castă și egoismului. Chiar și cordonul sacru este o capcană; el este o mărturie a „eului" și vă face să simțiți că sunteți un brahman, superior celorlalți oameni. Pentru a medita asupra Mamei Divine, trebuie să ne eliberăm de aceste lanțuri. Când îmi voi sfârși meditația, îmi voi repune cordonul sacru."

2. Dumnezeu mi S-a revelat când eram tânăr, la 7 ani. Am căzut pe un câmp, și din acel moment, nu am mai fost același. Când îmi îndeplineam datoria de preot, mâna mea, în loc să aranjeze florile, le punea pe propriul meu cap. Cei care erau lângă mine se îndepărtau de mine. Spuneau că lumina feței mele era atât de mare, încât le era teamă să se mai apropie de mine.

3. În acele timpuri, nu mă mai ocupam de corpul meu, părul meu era lung, încâlcit, murdar de praf și de noroi. Corpul meu, în timpul meditației, devenea rigid și imobil, precum un baston. Păsările se așezau pe capul meu, luându-mă drept o formă inertă și, în căutarea hranei, îmi ciuguleau pielea. Zilele treceau atât de repede în rugăciuni și rituri religioase, încât aproape nu eram conștient de ele. Singure clopotele, bătăile de tobă care la crepuscul anunțau venirea nopții, mă

obligau să devin conştient că încă o zi a trecut. O frenezie a disperării îmi cuprindea atunci sufletul, mă aruncam la pământ şi strigam plângând: „Încă o zi a trecut, Mamă Divină, şi tu nu mi-ai dăruit graţia revelării Tale." Cei care mă vedeau astfel mă credeau cuprins de durere, mă credeau bolnav şi cuprins de colici.

4. Un om obişnuit ar fi murit dacă ar fi trecut doar printr-un sfert din metamorfozele prin care eu am trecut cu corpul şi cu sufletul meu. Acest corp ar fi fost cu siguranţă mort, dacă nu aveam fericirea să-mi petrec majoritatea zilelor în extaz, în faţa viziunii Mamei Divine. Timp de 6 ani îndelungaţi, nu am dormit nici o clipă; nu am putut măcar să-mi închid pleoapele. Nu mai aveam nici o noţiune nici asupra timpului şi nici asupra corpului. Imediat ce spiritul meu se îndepărta, chiar foarte puţin, de Mama Divină, teama şi tristeţea apăreau în mine. „O, Mamă, lipsit de importanţă este corpul meu, atât timp cât Tu nu mă vei abandona niciodată. Acordă-mi viziunea Ta, şi graţia Ta! Nu-mi caut eu oare refugiu la picioarele Tale binecuvântate? O, Mamă, eu nu Te am decât pe Tine pentru a Te iubi!"

5. În acele timpuri, abia depăşeam o experienţă spirituală, că o alta îi şi urma. Nu mai aveam pe mine nici cordonul sacru. Şi nici chiar veşmântul nu rămânea pe mine. Uneori, când deschideam gura pentru a o striga pe Mama Divină, mi se părea că maxilarele mele ating cerul şi infernul, simţeam că trebuie să o atrag pe Mamă la mine, ca un pescar care atrage peştele prins în undiţă. Prin câte stări am trecut în acele zile! Toată lumea mă credea nebun. O mică excitaţie exterioară făcea să vibreze toate profunzimile conştiinţei mele. Chiar şi o fată de pe stradă mi-a apărut sub chipul Sitei, mergând să îşi întâmpine soţul victorios. Într-o zi, am văzut o tânără englezoaică în picioare, sprijinită de un copac, cu picioarele încrucişate. Aceasta m-a dus cu gândul la Krishna şi am intrat în *samadhi*. Uneori mă plimbam prin grădina templului, cu un băţ de bambus pe umăr. Altădată am dat de mâncare unui câine, şi am mâncat eu însumi resturile sale. Noţiunea de castă îşi pierduse pentru mine orice semnificaţie. Un om dintr-o castă joasă mi-a trimis un curry, pe care femeia sa îl preparase, şi l-am degustat cu bucurie. În Panchavati am rămas în profundă meditaţie, într-o imobilitate absolută. Părul meu, pe care nu îl îngrijeam, era foarte încâlcit. Păsările se aşezau pe capul meu şi ciuguleau de acolo boabele de orez căzute în timpul cultului! Adesea şerpii treceau peste mine, nesinchisindu-se de mine, iar eu, cu atât mai puţin. Câte viziuni au trecut atunci prin faţa ochilor mei spirituali, ziua şi noaptea!

B. Diferite *sadhana*-e

6. Bhairavi Brahmani, care în acea perioadă mă ghida spiritual, străbătea câteodată ţinuturile îndepărtate ale Dakshineswarului, pentru a găsi obiecte rare şi variate, care sunt menţionate în scrierile sacre, ca fiind necesare pentru *sadhana*. La căderea nopţii, ea îmi cerea să mă aşez alături de ea. Eu mergeam acolo şi meditam conform instrucţiunilor sale, după ce o adorasem pe *Kali*, Mama cosmică. Începeam să-mi număr mătăniile, şi eram cuprins de o asemenea fervoare divină, încât intram în *samadhi*. Nu se pot povesti acum viziunile minunate, care se succedau cu rapiditate. Simţeam cu putere efectul acestor ritualuri de adoraţie. Brahmani mă ghida în toate exerciţiile, în toate cele 64 de modalităţi tantrice. Între ele erau *sadhana*-e foarte complicate, în care mulţi dintre discipoli se rătăceau şi cădeau într-o degradare morală; dar graţia infinită a Mamei mă ajuta să trec victorios şi detaşat de toate acestea.

7. În perioada în care practicam *sadhana* spirituală pe calea islamică, nu mă gândeam şi nu repetam decât numele lui Allah. Eram îmbrăcat după moda mahomedană şi recitam cu regularitate Nimaz. Toate ideile hinduse dispăruseră din spiritul meu; nu mă mai închinam în faţa zeilor hinduşi, şi nu simţeam nici o dorinţă să-i văd. După ce am petrecut trei zile în această stare, am realizat finalitatea acestei forme de religii, ajungând la acelaşi ultim adevăr.

8. Am practicat toate religiile deodată, şi am urmat toate căile diverselor secte hinduse, şi peste tot am constatat că ele conduc la acelaşi Dumnezeu, indiferent că ele ajung la El prin procedee diferite.

C. Rugăciuni şi viziuni spirituale

9. Mă rugam astfel Mamei Divine: „O, Mamă, revelează-Te mie, Tu care eşti personificarea fericirii." Câteodată imploram: „O, Părinte iubitor, Stăpân al lumii, sunt eu în afara universului Tău? Eu nu am nici înţelepciune, nici devoţiune, nici merite obţinute prin austerităţi. Eu ignor totul! O, Doamne, în infinita Ta milă, acordă-mi totuşi viziunea Ta!".

10. O, Mamă! Unde eşti Tu? Revelează-Te mie. Ramaprasad Te-a văzut şi a obţinut divina Ta graţie. Sunt eu un mizerabil astfel încât Tu să nu vii la mine?

11. O, Mamă Divină, nu doresc onorurile date de oameni; eu nu doresc plăcerile cărnii; dar lasă-mi sufletul să fie pătruns de Tine precum Gangele şi Jamuna de către afluenţii lor. Mamă, eu nu cunosc nici *bhakti*, nici *yoga*, eu sunt sărac şi fără prieteni, eu nu doresc

laudele nimănui din lume. Lasă spiritul meu să rămână totdeauna la picioarele Tale de lotus!

12. Mamă, eu mă abandonez compasiunii Tale! Puternicul lotus al picioarelor Tale totdeauna să mă protejeze de ceea ce-i îndepărtează de Tine pe copiii Tăi. Eu nu caut, o, bună Mamă, plăcerea simţurilor! Eu nu caut gloria. Eu nu aspir la puterea care permite să săvârşeşti miracole. Te implor, o, bună Mamă, să menţii în inima mea o dragoste pură (*bhakti*) pentru Tine, o dragoste care să nu fie pătată de dorinţe, fără compromisuri, o dragoste care ţâşneşte spontan, din profunzimile spiritului nepieritor. Fă astfel, o, Mamă, ca fiul Tău să nu fie fermecat de *Maya* şi să Te uite. Fă ca el să nu se lase prins în atrăgătoarele fire ale *Samsara*-ei unde tentaţia femeii şi a aurului există la fiecare pas; fă ca el să nu Te uite niciodată! Fă ca el să nu fiu niciodată prins de farmecul lucrurilor efemere! O, bună Mamă, fă ca fiul Tău să nu aibă în lume pe nimeni altcineva decât pe Tine! Să nu ştie să cânte decât Numele Tău sfânt. Eu nu am o profundă devoţiune, eu nu am cunoaşterea care conduce la Tine, eu nu am încă adevărata dragoste pentru Tine! În infinita Ta compasiune, acordă-mi această dragoste!

13. Eu nu am puterea să vindec oamenii. Eu nu am cerut niciodată această putere Mamei Divine. Rugăciunea mea constantă este aceasta: „O, Mamă, acordă-mi *bhakti*, dragostea pură şi sinceră pentru Tine, dragostea care nu este ataşată de nici o dorinţă omenească precum sănătate, plăcere, bani, renume, etc." Eu nu Îi cer niciodată puterea de a vindeca bolnavii.

14. Adoratorul care a atins dragostea Divină spune: „Eu sunt carul, Tu eşti vizitiul. Eu sunt camera şi Tu eşti lacătul. Eu sunt teaca şi Tu eşti sabia. Eu spun doar ce Tu mă faci să spun, acţionez doar cum mă faci Tu să acţionez. Nu eu, nu eu, doar Tu eşti!"

15. Mamă, iată ignoranţa şi iată cunoaşterea! Ia-le, eu nu le doresc. Fă ca eu să pot avea doar o dragoste pură pentru Tine. Iată puritatea corpului şi a gândirii şi iată impuritatea lor. Oh! Iată păcatul şi iată meritul. Eu nu doresc nici pe unul, nici pe celălalt. Dă-mi doar dragostea pură! Iată binele şi iată răul. Oh! Ia-le! Eu nu le vreau! Fă să nu am şi să nu fiu decât dragoste pură. Iată acţiunile bune şi iată-le pe cele rele. Plasează-mă deasupra lor, eu nu le vreau. Acordă-mi numai posibilitatea să am o dragoste pură!

16. Omul care iubeşte adevărul este sigur că va ajunge la Dumnezeu. Dacă omul nu respectă adevărul, decade încetul cu încetul. După ce am atins realizarea lui Dumnezeu, am luat în mână flori şi I-am spus Mamei: „O, Mamă, reia-Ţi înţelepciunea şi ignoranţa Ta, virtutea şi viciul Tău, reia-Ţi puritatea şi impuritatea, binele şi răul Tău, şi nu-mi acorda, O, Mamă, decât pura *bhakti*!" Dar la aceste

cuvinte, nu am putut să adaug: „Reia-Ţi adevărul şi iluzia". Am putut să înapoiez totul Mamei, mai puţin adevărul.

17. Uneori văd un tânăr *sannyasin* plecând din corpul meu. Este perfect asemănător mie, în aparenţă, şi vine să mă înveţe diverse lucruri. Când el apare astfel, mă determină să pierd conştiinţa lumii exterioare; uneori, de asemenea, pierd complet noţiunea realităţii, şi nu mai pot să simt altceva decât această prezenţă. Când *sannyasin*-ul se reintegrează în corpul meu, eu revin, de asemenea. Tot ceea ce am învăţat de la el atunci, am regăsit mai târziu în învăţăturile lui Brahmani, ale lui Totapuri şi ale altor yoghini.

18. Am avut, în timp ce practicam *sadhana*, diverse tentaţii. L-am văzut pe Spiritul Răului oferindu-mi bogăţii, femei, puteri de toate felurile. Am invocat-O pe Mama Divină - acesta este un secret foarte mare - şi atunci când Ea mi S-a revelat, am implorat-O să-l distrugă pe Spiritul Răului. Îmi amintesc de minunata frumuseţe a Mamei, care cu privirea Ei fascinantă învăluia lumea, protejând-o.

19. Descriind experienţele sale de trezire a lui *Kundalini*, maestrul spunea: „Atunci când am realizat această stare de conştiinţă, cineva perfect asemănător mie, venea şi-mi dinamiza *nadi*-urile, astfel încât energia ascensiona prin *Ida*, *Pingala* şi *Sushumna*. El îmi înflorea lotuşii celor şase centri şi aceşti lotuşi astfel deschişi, îşi revelau razele. În sfârşit, lotusului *Sahashrara* se deschidea în întregime."

20. Atunci când mă aşezam pentru meditaţie, eu auzeam discret curioase pocnituri în toate articulaţiile mele, începând de la glezne, ca şi cum cineva le-ar fi blocat, una câte una, până când corpul ar fi putut să rămână imobil. Eram obligat să păstrez această poziţie până la sfârşitul meditaţiei şi atunci aceleaşi trosnituri se reluau, în ordine inversă, ca şi cum s-ar fi deblocat toate articulaţiile mele. Doar după aceasta eu mă puteam ridica.

Uneori vedeam mici pete de lumină, ca un roi de luminiţe, în faţa ochilor mei, şi altă dată eram învăluit de un val de brumă luminiscentă. Uneori vedeam, fie cu ochii deschişi, fie cu ochii închişi, valuri orbitoare, precum argintul viu, care pătrundeau toate lucrurile. Neştiind care era sensul acestora, nici dacă toate acestea erau utile progresului meu spiritual, eu îmi deschideam inima către Mama Divină şi îi spuneam: „Mamă, eu nu ştiu ce sunt toate aceste lucruri. Eu nu cunosc nici *mantra*-ele, nici tot ce este necesar pentru a Te cunoaşte. Învaţă-mă, O, Mamă cum trebuie să procedez! Cine altcineva poate să mă ajute? Nu eşti Tu singuru-l meu refugiu şi singuru-l meu ghid?!" Aceasta era, zi şi noapte, ardenta mea rugăciune. Plângeam amar, şi durerea mea era cumplită pentru că încă nu avusesem revelaţia Mamei Divine.

21. Într-o zi, când eram aşezat în ceea ce numim acum Panchavati, într-o stare de spirit perfect normală, fără a fi deloc în extaz, am văzut deodată, apărând în faţa mea, forma luminoasă a unei femei infinit de graţioase. Strălucirea sa ilumina tot ceea ce o înconjura. Eu nu o vedeam doar pe ea, eu vedeam de asemenea arborii, Gangele, totul. Am văzut că era o formă umană; ea nu avea particularităţile pe care le aveau zeiţele (trei ochi, mai multe braţe). Dar nu puteam găsi adesea, nici chiar la o zeiţă, o atitudine atât de sublimă, exprimând, pe rând, atâta iubire, compasiune şi împăcare. Lent, ea a avansat către mine (venea dinspre nord), privirea sa binevoitoare era fixată constant asupra mea. Eram stupefiat şi mă întrebam cine putea fi, când, brusc, o maimuţă a ţipat, a sărit şi a venit să se aşeze în apropierea ei. Atunci am înţeles, într-o sclipire că trebuie să fie Sita, care toată viaţa şi-o petrecuse în jurul lui Rama, şi a cărei singură suferinţă fusese despărţirea de El!

Copleşit de emoţie, am mers să mă prosternez la picioarele sale, spunându-i „Mamă!" Când ea a intrat în corpul meu, şi mi-a spus că-mi lasă moştenire surâsul care era pe buzele sale, atunci eu mi-am pierdut cunoştinţa. A fost prima viziune pe care am avut-o cu ochii deschişi, atunci când nu meditam la nimic.

22. M-am întrebat dacă toate aceste viziuni variate pe care le-am avut şi toate cuvintele pe care le-am auzit, chiar de pe buzele Mamei, erau false. Oare să nu fi fost acestea decât fanteziile imaginaţiei mele? Acest gând era pentru mine o durere şi o blasfemie în acelaşi timp. Eram perplex. Şiruri de lacrimi curgeau din ochii mei.

Puţin după aceea, am văzut într-o zi, cum o masă de fum care ieşea din sol, umplea spaţiul din faţa mea. În mijlocul acestui fum a apărut un chip frumos, de bărbat, calm şi expresiv, cu o barbă mare. Fixându-şi privirea asupra mea, chipul a spus solemn: „Este bine. Rămâi în această stare de conştiinţă". După ce a repetat aceste cuvinte de trei ori, chipul s-a estompat puţin câte puţin în fum şi a dispărut cu totul. Această viziune mi-a adus certitudinea.

23. În acea perioadă, atunci când mă aşezam pentru a medita, vedeam ieşind din corpul meu un bărbat, care, cu tridentul în mână, îmi ordona să-mi concentrez spiritul asupra lui Dumnezeu, lăsând la o parte toate celelalte gânduri. Mă ameninţa, dacă nu îl voi asculta, că mă va lovi cu arma sa. Dacă voiam să văd divinităţile în locuri îndepărtate, sau să iau parte la cânturile religioase foarte aproape de templu, vedeam această fiinţă arzătoare ieşind din corpul meu, mergând în acele locuri, urmând o cale luminoasă, şi reintrând apoi în corpul meu, după ce îşi satisfăcuse dorinţa.

D. Despre suferinţă

24. Dumnezeu singur este real, corpul nu este real. Erau câţiva ani de când sufeream de o diaree cronică. Hriday, nepotul meu, mă sfătuia să o invoc pe Divina Mamă şi să-I cer însănătoşirea. Dar îmi era ruşine să vorbesc Mamei despre boala mea. Astfel, I-am spus ei: „Mamă, am văzut la muzeu, oasele unui om reunite printr-un fir pentru a constitui un schelet. Acordă corpului meu încă un plus de forţă, o, Mamă, pentru ca eu să pot cânta numele Tău şi să Te iubesc".

25. Panditul Shashadhar (un celebru predicator), văzându-l pe maestru suferind, l-a întrebat: „De ce nu te însănătoşeşti singur, concentrându-te asupra părţii bolnave a corpului? Scrierile sacre spun că marii sfinţi ca tine pot elimina afecţiunile corpului fizic prin simpla forţă a voinţei lor."

„Cum, a răspuns maestrul, dumneavoastră, un mare savant, sunteţi cel care vorbiţi aşa de superficial? Fiinţa mea este consacrată lui Dumnezeu, o dată pentru totdeauna. Cum aş putea să mă centrez asupra acestui înveliş de carne şi oase?".

„Imploraţi-o pe Mama Divină să vă însănătoşească!" a replicat atunci predicatorul.

„Atunci când mă gândesc la Mama mea, uit complet că acest corp există pentru mine. Îmi este imposibil să-mi întorc atenţia către corp".

26. I-am spus Mamei că eu nu pot să înghit nimic şi am implorat-o să-mi permită să mă hrănesc cu ceva. Dar Mama, incluzându-vă pe voi toţi, mi-a spus: „Cum, dar tu te hrăneşti prin atâtea guri!" Complet fericit, nu am mai putut spune nici un cuvânt şi am intrat în extaz.

27. Suferinţele, în mare parte, provin de la corpul fizic şi aceasta trebuie să fie aşa, pentru că acest corp este făcut din cele cinci elemente şi el aparţine lumii materiale.

28. Mama mea Divină m-a ajutat să suport greutatea acestei boli, pentru a arăta oamenilor necesitatea de a se gândi la spirit şi a trăi cu conştiinţa existenţei lui Dumnezeu, chiar şi atunci când corpul suferă enorm. Când corpul trece printr-o grea agonie, atunci când nici o putere umană nu îi poate găsi un remediu, Mama Divină ne arată că spiritul este stăpânul corpului. Mama mea divină a adus boala în acest corp, pentru a-i convinge pe cei necredincioşi de divinitatea lui *Atman*, de realitatea prezenţei lui Dumnezeu, şi de faptul că atunci când perfecţiunea este atinsă, se atinge în mod egal, eliberarea de orice sclavie şi implicit de condiţionările corpului fizic.

29. Discipolii apropiaţi îl rugau pe Sri Ramakrishna: „Invocaţi-l pe Dumnezeu, astfel încât să vă însănătoşească şi să puteţi să rămâneţi mai mult timp în mijlocul nostru, căci astfel multe suflete ar fi trezite la

spiritualitate". Sri Ramakrishna a spus: „Fie ca voința lui Dumnezeu să se împlinească!". Narendra l-a întrebat: „Sunteți sigur că voința voastră a devenit una cu cea a lui Dumnezeu?". Sri Ramakrishna: „De ce să mă neliniștesc? Fie ca voința Sa să se îndeplinească!".

30. Dacă eu sufăr atât, este pentru că Dumnezeu vrea încă să îndepărtez de frații voștri și de voi o mare durere. Dar dacă voi mi-ați spune cu toții: „Suferințele tale corporale sunt teribile, abandonează-ți corpul", dacă voi doriți aceasta, eu voi părăsi acest corp.

31. În timpul ultimei boli a maestrului, discipolii săi l-au implorat să se roage, din iubire pentru ei, ca Dumnezeu să-l însănătoșească și să-l mai lase, câtva timp, aici jos pe pământ. Maestrul a răspuns: „Este inutil să-l rugăm pe Dumnezeu în acest sens. Fie ca voința Sa să se împlinească".

Cuvinte din lumină

1. O broscuță avea o rupie pe care o ascunsese în adăpostul ei. Într-o zi, un elefant a trecut pe deasupra micului ei adăpost. Broscuța care era în apropiere a intrat într-o astfel de stare de mânie, la gândul că elefantul ar putea să turtească sub greutatea sa ascunzătoarea îngropând pentru totdeauna comoara sa, încât s-a apropiat de acesta și chiar i-a dat o lovitură de picior elefantului, strigând: „Cum îți permiți să treci astfel, pe aici, pe deasupra capului meu?"

Averea ne determină să fim teribili de orgolioși și temători de a nu o pierde.

2. Dacă un om se gândește la ființa preaiubită, ca și cum ar fi Dumnezeu întrupat, atunci el se va apropia cu ușurință de Dumnezeu.

3. Dumnezeu, în marea sa iubire, a prevăzut pentru situațiile tragice compasiunea inimilor generoase. El este sursa bunătății care se manifestă în oamenii virtuoși, în oamenii altruiști și generoși care, întotdeauna, cu inima deschisă se oferă să-și ajute semenii.

4. Există momente în care Îl văd pe Dumnezeu în toate ființele, chiar și într-o furnică. Dacă atunci când sunt în această stare, văd murind un animal oarecare, eu știu că doar acel corp singur a pierit, nu și sufletul acelei vietăți.

5. *Brahman* este Martorul care umple tot spațiul și tot timpul. *Shakti* a sa este cea care se încarnează. Uneori există 10 aspecte ale energiei divine încarnate în *Shakti* a sa, care se manifestă, altă dată există 12, și mai rar, există toate cele 16. Cel în care se manifestă cele 16 aspecte ale energiei divine, este salutat ca deplinul *Brahman* și devine adorat ca un

sfânt; este cazul lui Krishna. În Rama au existat 12 aspecte ale energiei divine.

6. Priviți-l pe Krishna așa cum este el reprezentat de obicei. Are el o față de bărbat sau de femeie? El are o expresie feminină și tandră, el reunește, din plin, agerimea unui băiat cu grația unui fete. Afecțiunea sa a câștigat inimile oamenilor, ale bărbaților și ale femeilor, deopotrivă.

7. Arjuna a putut să vadă forma universală a lui Krishna doar atunci când Dumnezeu i-a dăruit viziunea spirituală.

8. Egoismul este ca un nor care Îl ascunde pe Dumnezeu privirilor noastre. Dacă prin grația unui *guru*, egoismul este înlăturat, Dumnezeu poate fi văzut în toată gloria Sa.

9. *Mukti* (Eliberarea) poate fi atinsă numai de acela care a uitat de el însuși.

10. Când sabia a fost transformată în aur prin atingerea pietrei filozofale, ea continuă, fără îndoială, să arate ca o sabie, dar nu mai poate răni pe nimeni. În mod similar, dacă egoul nostru (*ahamkara*) este purificat în focul iubirii de Dumnezeu, nu mai poate face rău nimănui.

11. Dacă cineva dobândește credința în Dumnezeu și apoi trăiește cu convingerea că totul se îndeplinește prin voia lui Dumnezeu, atunci el devine un instrument pur în mâna Divinului și este eliberat chiar în această viață. „O Doamne, toate sunt create din lumina Ta, dar oamenii spun din ignoranță: „Eu fac aceste lucruri."

12. Menirea lămpii este de a da lumină. Cu ajutorul ei, unii pot face mâncare, alții falsifică bani sau fură, iar alții pot citi scrierile sacre. Are vreo vină lampa în toate acestea? Tot astfel, este de vină Dumnezeu că unii folosesc Numele Său pentru a avea succes în încercările lor de a înșela, în timp ce alții încearcă să atingă eliberarea prin repetarea Numelui Său sfânt?

13. Îl cauți pe Dumnezeu? Atunci privește-l în om! Divinitatea se manifestă în om mai mult decât în orice alt obiect sau ființă. Și caută în jurul tău un om cu iubire de Dumnezeu, în care iubirea înflorește și crește continuu, un om care trăiește, acționează și își închină întreaga viață lui Dumnezeu, un om inundat de iubirea pentru El. Într-un asemenea om este încarnat însuși Dumnezeu.

14. Dumnezeu aude orice. El aude de fiecare dată când te rogi plin de credință la El și cu siguranță se va manifesta pentru tine într-o zi sau alta, chiar dacă această clipă ar fi la sfârșitul vieții tale.

15. Grația lui Dumnezeu nu constă în a ne dărui pâinea în fiecare zi. Fiecare părinte este dator să asigure copiilor lui mâncarea. El ne dăruiește cu adevărat grația Sa când ne dă puterea de a ne depăși tentațiile zilnice.

16. Grația lui Dumnezeu se revarsă zi și noapte asupra ta. Deschide

larg pânzele bărcii tale, dacă vrei să înaintezi rapid pe oceanul vieţii!

17. Dumnezeu este Unul, dar are multe aspecte. Aşa cum stăpânul casei apare în diferite aspecte fiind tată pentru unul, frate pentru altul sau soţ pentru celălalt, tot astfel Dumnezeu este descris şi numit în diferite feluri în funcţie de diferitele aspecte în care El apare diferiţilor Săi adoratori.

18. Există multe credinţe în lume. Câte credinţe, atâtea căi. Dar fiecare gândeşte că credinţa lui este cea adevărată, că numai ceasul lui merge bine! Dar, oricât de prost ar merge ceasurile celorlalţi, soarele merge perfect ! Aşa că toate ceasurile trebuie potrivite după el.

19. Sunt multe numele lui Dumnezeu şi infinite modalităţile prin care El se poate revela.

20. Dumnezeu este unic. Diferitele popoare Îl numesc Allah, Dumnezeu, Krishna, *Shiva*, *Brahman*. Este ca apa unui lac, unii beau din ea şi o numesc Jal, alţii beau din alt loc şi îi spun Pani, iar alţii într-un al treilea loc îi spun apă. Hinduşii îi spun Jal, musulmanii Pani, iar noi îi spunem apă. Dar este unul şi acelaşi lucru. Fiecare religie este doar o cale de a ajunge la Divin, aşa cum râurile vin din diferite direcţii, dar devin în final unul în unicul ocean.

21. Un om cu adevărat religios va gândi că celelalte religii sunt de asemenea căi care duc spre adevăr. Trebuie să păstrăm întotdeauna o atitudine de respect faţă de alte religii.

22. Rămâi întotdeauna puternic şi hotărât în credinţa ta, dar evită orice fanatism şi intoleranţă.

23. Adevărata natură a lui *jiva* este eterna *Sat-Chit-Ananda* (Pură Existenţă-Pură Conştiinţă-Pură Beatitudine). Datorită egoului care a adus nenumărate limitări (*upadhis*) s-a ajuns la situaţia în care fiinţa şi-a uitat propria sa natură.

24. Cei cu înclinaţii lumeşti nu ajung să fie lucizi, chiar dacă suferă şi au experienţe dureroase. Cămilele sunt foarte bucuroase să mănânce tufişurile de spini. Cu cât mănâncă mai mult, cu atât mai rău le sângerează gura, dar acest lucru nu le opreşte să mănânce în continuare spini.

25. Fiinţele ignorante, crescute şi obişnuite cu gânduri şi acţiuni materialiste, nu pot trăi mult într-o atmosferă de puritate spirituală şi renunţare, fără să se simtă neliniştite şi indispuse.

26. Aşa cum unghia nu poate zgâria o piatră, deşi intră uşor în pământ, tot aşa sfatul înţelepţilor nu influenţează sufletul omului ataşat de lume, în timp ce în inima celui credincios, acesta pătrunde adânc.

27. O pernă din burete este presată când cineva stă pe ea, dar îşi revine imediat la forma ei iniţială când presiunea a încetat. Tot aşa sunt şi oamenii obişnuiţi. Cât timp li se vorbeşte despre Dumnezeu ei sunt

plini de sentimente religioase, dar imediat ce se întorc la treburile obişnuite, zilnice, ei uită toate aceste gânduri înalte şi nobile şi devin la fel de impuri ca întotdeauna.

28. Există o poveste care spune că atunci când suflă briza malayeziană, acei copaci care rămân neclintiţi sunt aleşi pentru a fi transformaţi în lemn de santal; dar aceia care nu sunt rezistenţi, ca bambusul şi bananierul, nu vor fi aleşi. Tot astfel, când coboară graţia lui Dumnezeu, oamenii care au trezit în ei germenele credinţei şi purităţii sunt transformaţi dintr-odată în fiinţe sfinte şi sunt inundaţi de harul divin, dar oamenii obtuzi şi necredincioşi rămân ca înainte.

29. Aşa cum suprafaţa unui lac agitat reflectă luna în imagini sfărâmate, tot astfel în mintea neliniştită a omului obişnuit, ataşat de manifestare şi adâncit în *Maya*, reflectarea lui Dumnezeu este sfărâmată şi parţială.

30. Cu cât te apropii mai mult de Dumnezeu, cu atât mai puţin simţi nevoia să întrebi şi să raţionezi. Când ajungi la El, când Îl priveşti ca fiind adevărata Realitate, toate zgomotele, disputele, nelămuririle dispar. Atunci vine timpul păcii, adică al Beatitudinii pe care o aduce *samadhi*, în care trăieşti starea de comuniune plenară cu Dumnezeu.

31. Acea cunoaştere care purifică intelectul este adevărata cunoaştere; orice altceva este falsă cunoaştere.

32. Binele şi răul nu-l mai pot lega pe acela care a realizat unitatea naturii şi a lui însuşi cu *Brahman*.

33. Dacă, prin graţie Divină, puterea renunţării apare într-un om, atunci el poate elimina ataşamentul faţă de dorinţe şi bogăţii şi astfel, el devine liber de toate legăturile lumeşti.

34. Fiinţele legate de această lume nu pot rezista plăcerilor sexuale necontrolate şi bogăţiei, şi îşi îndepărtează astfel mintea şi sufletul de Dumnezeu, chiar dacă aceste lucruri atrag asupra lor mii de umilinţe şi suferinţe.

35. Dacă o hârtie este impregnată de ulei, nu se poate scrie pe ea. Tot astfel, sufletul acoperit de uleiul lucrurilor grosiere nu este pregătit pentru devoţiunea spirituală. Dar, la fel cum pe hârtia plină de ulei după ce este acoperită cu cretă se poate scrie din nou, tot astfel, când sufletul este purificat prin renunţare, el redevine pregătit pentru evoluţia spirituală.

36. Când mintea este eliberată de ataşamentul faţă de obiectele simţurilor, ea se îndreaptă către Divin şi rămâne fixată în El. În acest mod fiinţele pot atinge eliberarea ultimă. Acea fiinţă care alege calea ce o îndepărtează de Dumnezeu rămâne limitată.

37. Dacă există o gaură mică pe fundul unui vas, toată apa se scurge încet, încet afară; tot astfel, dacă există cea mai uşoară urmă de

atașament față de atracțiile lumești în aspirantul spiritual, toate eforturile lui sunt lipsite de eficiență.

38. Mintea umană este ca o pungă plină cu semințe de muștar. Așa cum este greu să aduni semințele care cad dintr-o pungă ruptă și sunt împrăștiate în toate direcțiile, tot la fel când mintea omului aleargă în diferite direcții și este ocupată cu multe lucruri lumești, nu este o sarcină ușoară să o aduni și să o concentrezi.

39. Ce rost are să strigi în gura mare „O, Doamne, O, Doamne"? Practică cu perseverență devoțiunea și Îl vei vedea pe Dumnezeu.

40. Omul trebuie să realizeze în el însuși tot ceea ce este scris în scripturi. Simpla citire nu poate aduce cunoașterea adevărată sau eliberarea, atât timp cât omul este încă legat de această lume, atât timp cât este atașat de „femei și aur".

41. Primești întotdeauna ceea ce cauți. Cel care Îl caută pe Dumnezeu ajunge la El; cel care caută bogăția și puterea, pe acestea le va avea.

42. Cu adevărat, cu adevărat vă spun că cel care Îl caută pe Dumnezeu, Îl va găsi. Verificați aceasta în propria voastră viață; încercați timp de trei zile, și fiți siguri că veți reuși.

43. În această *Kali-yuga*, chiar și numai trei zile sunt suficiente pentru ca un om să atingă perfecțiunea.

44. Așa cum zorile vestesc răsăritul soarelui, tot așa, sinceritatea, altruismul, puritatea și perseverența preced grația lui Dumnezeu.

45. Întunericul ce a existat timp de secole este îndepărtat imediat ce chiar și o singură lumină este adusă în acel loc. Ignoranța acumulată în decursul multiplelor existențe și greșelile nenumăratelor nașteri dispar la o singură scânteiere a grației Divine.

46. Gardurile vii nu pot fi decât din plante tinere. La început există pericolul ca vitele să le distrugă. Dar când ele devin copaci mari, chiar și elefanții pot fi legați de trunchiurile lor, fără nici o teamă că le-ar face vreun rău. Tot astfel, dacă un om trăiește în mijlocul plăcerilor simțurilor după ce a atins cea mai înaltă cunoaștere, nimic pe lume nu îl mai poate înfricoșa sau dezechilibra.

47. Așa cum fetele de la țară cară patru sau cinci vase cu apă așezate unul peste altul pe cap și nu varsă nici o picătură, deși mergând pe drum vorbesc cu prietenele lor, tot astfel trebuie să meargă și călătorul pe calea virtuții. Indiferent de circumstanțele în care este pus, el trebuie să fie atent ca inima să nu se abată cu nici un pas de la calea adevărată.

48. Dăruiește totul lui Dumnezeu, dăruiește-te pe tine Lui și atunci toate necazurile și durerile tale vor dispărea. Atunci vei ajunge să înțelegi că totul se petrece numai prin voia lui Dumnezeu.

49. Agricultorul din tată în fiu nu va abandona cultivarea pământului chiar dacă se întâmplă să nu plouă 12 ani consecutiv, în timp ce acela

care nu a fost niciodată agricultor și se hotărăște să cultive pământul cu gândul de a obține profituri mari în urma acestei activități, este descurajat și de un singur sezon secetos. Adevăratul credincios nu va înceta să cânte gloria lui Dumnezeu, chiar dacă în toată viața sa plină de devoțiune, el nu ajunge să-L vadă.

50. Cel care părăsește lumea cu totul, fără să se mai gândească la ziua de mâine, la ce va mânca sau va îmbrăca, este un adevărat *sannyasin*. Este ca un om care se urcă în vârful unui copac înalt și își dă drumul să cadă de la acea înălțime fără să se gândească să-și salveze viața sau corpul.

51. Până când nu ajungi la fel de simplu și curat precum un copil, nu vei putea atinge starea divină de iluminare. Renunță la orgoliul legat de învățăturile obișnuite pe care le-ai acumulat și realizează faptul că ele sunt zadarnice în tărâmul Adevărului Ultim. Fii la fel de simplu precum un copil, și abia atunci vei ajunge la cunoașterea Adevărului.

52. A fi stăpân pe sine însuși este lucrul cel mai important pentru un om. Numai acela care are această calitate nu va fi înfrânt niciodată.

53. „Pentru acela care realizează o meditație perfectă, eliberarea este aproape", spune o maximă străveche. Un om realizează perfect meditația când, imediat ce se așează pentru meditație, se simte înconjurat de atmosfera Divină și sufletul lui se topește în Dumnezeu.

54. Acela care, în timpul contemplării, este atât de detașat de lumea exterioară încât nu ar simți nici dacă o pasăre și-ar face cuibul în părul său, acela dobândește perfecțiunea meditației.

55. Mintea, pădurea și colțul retras sunt cele trei locuri pentru meditație.

56. Dumnezeu nu poate să apară niciodată acolo unde este rușine, ură sau frică.

57. Piatra poate rămâne în apă ani de zile fără ca apa să o poată pătrunde. Dar pământul este repede înmuiat și transformat în noroi în contact cu apa. Astfel, inima puternică a credinciosului nu deznădăjduiește în mijlocul încercărilor grele și al persecuțiilor, dar omul a cărui credință este slabă este zguduit chiar și de cel mai mic necaz.

58. Foarte puțini înțeleg că scopul vieții omului este să-l vadă pe Dumnezeu.

59. Cel care Îl poate invoca pe Dumnezeu cu sinceritate și aspirație frenetică, nu are nevoie de *guru*. Dar o astfel de aspirație este rară, și de aceea este necesar un *guru* sau ghid spiritual.

60. Sunt două caracteristici ale iubirii. Prima este aceea că uiți de întreaga lume. Există atâta iubire pentru Dumnezeu, că lucrurile exterioare nu mai sunt văzute. A doua este aceea că nu mai există grija

față de corp, care altfel ne este atât de drag; dispare identificarea cu corpul fizic. O astfel de iubire nu apare fără să-L vezi pe Dumnezeu.

61. Cel care are în el spiritul devoțiunii trăiește într-un loc sfânt o stare de intensă trezire spirituală; dar cel care nu are această deschidere superioară, poate merge în orice loc sfânt, dar mintea lui va rămâne în continuare atașată tot de această lume.

62. Un cerșetor ar acționa nebunește dacă s-ar duce la palatul regelui pentru a cere ceva mărunt, cum ar fi un dovleac sau un bostan. Tot așa, un credincios ar fi nebun dacă ar apărea în fața porții Regelui regilor și ar cere puteri psihice, neglijând darurile de nepreţuit ale Cunoașterii Supreme sau ale iubirii de Dumnezeu.

63. Cunoașterea duce la unitate, și ignoranța la diversitate.

64. Cunoașterea pură și iubirea pură sunt unul și același lucru. Cunoașterea pură (*jnana*) duce la același țel ca acela pe care-l atingi prin devoțiune pură (*bhakti*).

65. Omul este născut în această lume pentru a realiza comuniunea cu Divinul; este bine să nu uite aceasta și să nu-și îndrepte mintea către altceva.

66. Este o viață fără rost aceea în care, având privilegiul de a te fi născut ca ființă umană, nu ești capabil să-l realizezi pe Dumnezeu.

67. Dumnezeu este în toți oamenii, dar nu toți oamenii sunt în Dumnezeu. Acesta este motivul suferinței lor.

68. Așa cum o lampă nu poate arde fără ulei, tot așa un om nu poate trăi fără Dumnezeu.

69. Așa cum te gândești la procese și curți de judecată când vezi un avocat, la boli și dureri când întâlnești un medic, tot astfel îți amintești de Dumnezeu când vezi un adevărat credincios.

70. Cel ce se poate abandona în fața voinței celui Atotputernic cu credință și iubire, va ajunge la Dumnezeu.

71. Numai două feluri de oameni pot ajunge la cunoașterea de Sine: aceia ale căror minți nu sunt deloc aglomerate cu învățătură, adică cu gânduri împrumutate de la alții, și aceia care, după ce au citit toate scripturile și au studiat toate științele, realizează că de fapt nu știu nimic.

72. În împărăția lui Dumnezeu, rațiunea, intelectul și învățăturile nu sunt de nici un folos. Acolo cel mut vorbește, cel orb vede și cel surd aude.

73. Când camforul arde nu rămâne nici un reziduu. Când atingi starea de *samadhi* nu mai există eu sau tu, nici acest Univers.

74. Dumnezeu se manifestă în formă umană de dragul acelor suflete pure care Îl iubesc.

75. Nimeni nu poate înțelege imensitatea sacrificiului pe care Dumnezeu Îl face când Se încarnează într-o formă umană.

Glosar de termeni sanskriți

◆***Ahamkara*** - egoul, conștiința eului limitat, o parte din *antahkarana*, organul intern care permite exercitarea proceselor psihice.

Ahamkara este motorul gândirii, el creează iluzia că suntem o ființă individuală, distinctă de celelalte. Dualitatea relației subiect - obiect, cunoscător - cunoscut este la baza greșelii care constă în a vedea în *Brahman* sau în Unicul fără secund multiplicitatea lumii aparențelor (*Maya*). Toate percepțiile, senzațiile, intențiile și actele voluntare sunt în mod automat și natural legate de *ahamkara*.

◆***Akasha*** - element subtil fundamental pe care înțelepții yoghini l-au descoperit de mii de ani ca pătrunzând totul. În unele texte secrete el este considerat eterul spațial care cuprinde și înregistrează cu fidelitate totul. În Orient, *akasha* sau eterul atotcuprinzător este cel mai subtil dintre cele 5 elemente subtile: 1)Pământul, 2)Apa, 3)Focul, 4)Aerul, 5)Eterul (*akasha*). Eterul cel subtil sau *akasha* este o substanță fundamentală despre care yoghinii avansați și înțelepții spun că umple și pătrunde tot Macrocosmosul fiind suportul de bază al vieții și al sunetului. În *akasha* se înregistrează instantaneu tot ceea ce se întâmplă în Macrocosmos, iar imaginile înregistrate pot fi citite de yoghini și se numesc clișee *akasha*-ice.

◆***Ananda*** - literal: „beatitudine" cosmică, fericire divină, supremă. Este un termen ce desemnează nu numai plăcerea legată de senzațiile simțurilor, în mod necesar efemere, ci și bucuria oceanică a unei stări copleșitoare, pure, ce situează gradat sufletul dincolo de orice dualitate și de orice opoziție. După *yoga* și *vedanta*, este vorba de o stare paradisiacă de conștiință în care Conștiința noastră este cu Adevărat liberă de orice gând și care face ca în universul nostru lăuntric să nu se proiecteze ATUNCI nici boală, nici bătrânețe, nici moarte, nici teamă, nici griji, nici suferință, nici tristețe, ci doar o stare intensă care ne pune în inefabilă rezonanță cu Infinita fericire pură. Găsim această noțiune atât în *yoga*, cât și în *vedanta*, atunci când se vorbește despre *Brahman* (Absolutul Divin), în termenii „*Sat-Chit-Ananda*"; *ananda*, fericirea divină absolută, continuă, nu poate fi pe deplin și intens resimțită decât în starea de *samadhi* care, după cum susțin yoghinii, aparține conștiinței extatice divine. În școlile yoghine autentice ale tradiției *shankara*, numele *sannyasinilor* sau ale aspiranților la eliberare spirituală se termină cu cuvântul sanscrit *ananda* (de exemplu: Vivekananda, Sivananda, Hamsananda).

◆***Anandamaya-Kosha*** - ultimul înveliș care acoperă Sinele Divin. El este numit, de asemenea, învelișul de beatitudine sau învelișul cauzal.

◆***Annamaya-Kosha*** - învelișul corpului, numit și învelișul de hrană sau hrănitor. El înconjoară Sinele și este învelișul cel mai cunoscut și cel mai familiar omului obișnuit. El reprezintă corpul fizic.

◆***Antahkarana*** sau ***Antarindriya*** - literal, organ intern sau instrument intern. Este cel care ne permite să simțim, să gândim, să ne amintim și să judecăm. Această facultate a omului se compune din *Manas*, *Chitta*, *Buddhi* și *Ahamkara*.

Formă elaborată a lui *Prakriti*, *Antahkarana* este fără viață, ea nu devine activă și vie decât grație reflexiei conștiinței lui *Atman* în ea.

◆***Asat*** - literal înseamnă non-existenţă, ne-fiinţă. Această noţiune este folosită adesea pentru a desemna baza lumii materiale. El este un concept în mod necesar abstract, deoarece noi nu putem, în calitatea noastră de instrumente ale Existenţei, să ne imaginăm Non-existenţa altfel decât ca pe o absenţă. De asemenea, termenul *Asat* desemnează totodată întregul domeniu al necunoscutului, ceea ce este dincolo de Existenţă, inaccesibil cuvântului şi gândirii şi care este dincolo de orice definiţie.

Acesta este Absolutul fără calităţi despre care vorbeşte *advaita vedanta*.

◆***Atman*** - *Sinele Suprem, Spiritul Divin, Etern,* atotputernic, nemuritor, prezent în fiecare fiinţă umană sub forma Scânteii Divine. Omul are două eu-uri: Eul Real nemuritor numit *Atman* sau *Purusha* şi Eul relativ, efemer, fals, *ahamkara*. În frageda pruncie, când impresiile şi mediul ambiant nu şi-au pus încă amprenta impurificatoare, pruncul răspândeşte uneori în jur străfulgerări ale Sinelui Real Absolut, dar pe măsură ce avansează în cunoaşterea căilor lumii, în care acţiunile şi comportarea îi afectează apetitul şi dorinţele, confortul şi progresul, el începe să-şi ţeasă o haină numită personalitate, prin care lumea îl cunoaşte. Urzeala iluzorie, efemeră, ţesătura şi firul acestei haine sunt făcute din obiceiuri, prejudecăţi, emoţii, modalităţi de a gândi şi de a acţiona, dorinţe şi ambiţii. O personalitate puternică poate fi până la un anumit nivel de folos pentru a netezi calea vieţii şi pentru a ne permite să ne realizăm ambiţiile, dar nu şi pentru revelarea Eului Adevărat. Aspirantul autentic la starea de *yoga* devine mai puţin interesat de impactul său asupra lumii şi urmăreşte cu ardoare revelarea deplină a Eului său Real Divin.

Prin meditaţie profundă el învaţă să distingă între ceea ce este cu adevărat Real şi ceea ce nu este valoros şi demn de luat în seamă şi întreabă: „Cine şi ce sunt Eu în esenţă?" El analizează şi se cunoaşte pe Sine, întreabă, deschide uşa intuiţiei şi a percepţiei spirituale, pătrunzând astfel pe calea ce duce la *samadhi*. Conform filozofiei *yoga*, Sinele nu există deloc în sensul de a fi parte a lumii manifestate, obiectivă sau subiectivă; el este etern, nenăscut, nu creşte, rezistă la orice schimbare, nu decade (nu se alterează) niciodată şi nu moare, fiind atotputernic şi nemuritor.

În fiinţă, Sinele este expresia Adevărului Ultim. Bhagavad Gita spune că Sinele Divin (*Atman*) se află în inimile tuturor oamenilor şi este eul nostru etern, interior, cel mai profund. Doar când realizăm prin revelaţie acest Sine Etern şi ne cucerim pe noi înşine putem să ne unim cu Infinitul Suprem (DUMNEZEU).

◆***AUM*** - această *mantra* este cea mai cunoscută în India. Printre *mantra*-ele accesibile cu uşurinţă este considerată, mai ales în Orient, ca fiind cea mai elevată *mantra* care conferă fiinţei umane cunoaşterea spirituală. Utilizată de multe ori ca silabă *mantra*-ică, AUM joacă, de asemenea, un rol important în budism (în special în *vajrayana*). *Mantra* AUM are o mulţime de valenţe atât în ceea ce priveşte forma sa grafică de reprezentare cât şi în ceea ce priveşte sunetul subtil fundamental (veritabilă *tonică* a macrocosmosului) pe care îl desemnează. Această silabă *mantra*-ică (este vorba de AUM) nu este o formulă magică. Adeseori, *mantra* AUM nu este considerată ca fiind un cuvânt, ci ca o manifestare esenţială a realităţii forţei spirituale Macrocosmice. Răspândită în tot Orientul, ea reprezintă de fapt concretizarea prezenţei Absolutului Suprem în *Maya* (Iluzia Aparenţei Înşelătoare). Sferele de manifestare ale fizicului, psihicului şi ale inconştientului sunt reprezentate de cele 3 curbe caracteristice ale redării sanscrite a silabei AUM; aici Conştiinţa Supremă (Divinul) este simbolizată printr-un punct situat la exterior şi deasupra pentru a lumina şi emana splendoarea sa infinită, revelând astfel totodată cele trei alte domenii sau lumile fundamentale. Forma sanscrită de reprezentare a

lui AUM este manifestarea concretă a adevărului vizibil. Nici un concept, nici un fenomen, nici o fiinţă şi nici un lucru din acest univers nu este independent. Toate acestea şi multe altele încă necunoscute, nu sunt decât variante ale unei aceeaşi conştiinţe unice, de la esenţa căreia ele participă în diferite moduri şi la diverse grade. Această realitate fundamentală (adeseori nebănuită) le leagă pe toate, unele cu altele, într-un mod indisociabil. Simbolul grafic sanscrit al *mantra*-ei AUM este alcătuit din trei curbe distincte, dintr-un semicerc şi dintr-un punct izolat. Cele trei curbe sunt legate între ele şi se generează mutual. Singure doar punctul şi semicercul sunt independente. Punctul este însă cel care domină totul. Acest simbol grafic al *mantra*-ei AUM semnifică destul de clar pentru iniţiat cele trei stări principale ale conştiinţei: starea de veghe (sau trezire), starea de vis şi starea de somn profund; totodată aici este reprezentată şi conştiinţa supremă sau Sinele Etern (*Atman*) care îmbrăţişează, supervizează şi pătrunde toate fenomenele, fiinţele şi lucrurile. Semicercul plasat aproape de punct semnifică în acelaşi timp principiul feminin fundamental (*Shakti*) şi infinitul, şi el indică astfel că gândirea finită nu este niciodată în măsură să aprehendeze (cuprindă) în totalitate misterele, profunzimea sau elevarea Supremului Absolut (reprezentat prin punct).

Lumea materială a conştiinţei în starea de veghe, nivelul activităţii exterioare, cel mai concret, este figurat prin curba cea mai mare din desen, cea care se află jos. Nivelul stării de vis a conştiinţei care este stimulat nu doar de către obiectele exterioare, ci aproape în exclusivitate de către conceptele gândirii şi de către aspiraţiile lăuntrice, este simbolizat de a doua curbă, cea mai mică, care aşa cum putem constata se situează, putem spune, la jumătatea drumului între starea de veghe şi starea de somn profund. Curba de sus simbolizează inconştientul pe care noi adeseori îl numim starea de somn profund; ea serveşte prin urmare drept intermediar, deoarece ea este aceea care se află cel mai aproape de conştiinţa absolută. Punctul reprezintă conştiinţa absolută care iluminează, transcende şi domină celelalte trei registre; aceasta este de fapt *turiya* (stare de supraconştiinţă caracteristică atunci când fiinţa umană a atins Iluminarea. Ea mai este supranumită şi **a patra stare** deoarece depăşeşte cele trei stări obişnuite de conştiinţă) sau cea de a patra stare a conştiinţei. Fără starea *turiya* nu ar putea să existe nici gândire, nici inteligenţă, nici simbol, nici semnificaţie, nici univers. Prin urmare, punctul luminează cele trei stări ale conştiinţei în mod permanent. El însuşi străluceşte prin intermediul propriei sale lumini şi puteri nesfârşite, dar el nu poate fi descoperit decât de către acele rare fiinţe umane care au depăşit deja cele trei curbe şi atingând astfel acest punct focar au reuşit să fuzioneze intim cu el. Punctul focar în această reprezentare poate fi interpretat în diferite moduri: în calitate de Conştiinţă Absolută, precum conştiinţa observatoare, martoră situată dincolo de corp şi de gândire sau chiar ca eliberarea deplină de lumea fenomenelor.

◆***Avatar*** - „coborâre", încarnare evidentă a Conştiinţei Divine pe pământ. Un *avatar* nu se naşte din raţiuni sau condiţionări *karma*-ice precum ceilalţi oameni, ci prin voinţa sa total liberă. De-a lungul întregii sale existenţe, el este conştient de caracterul divin al misiunii sale în această lume. El vine pe pământ pentru a revela noi căi rapide de realizare spirituală, pe care le adaptează plin de înţelepciune epocii în care se manifestă. Eliberat de orice urmă de ego, el se situează mereu cu conştiinţa în Divin, fiind permanent dincolo de orice dualitate.

Există numeroşi *avatar*-i, dintre care se disting cele 10 încarnări ale lui Vishnu, a zecea urmând să se producă la sfârşitul epocii actuale, epocă a dezordinii (entropiei), *Kali Yuga*. Este demn de remarcat, de asemenea, faptul că tradiţia indiană îl recunoaşte pe Iisus Cristos ca fiind un perfect *avatar* al lui Dumnezeu.

◆***Bhagavad-Gita*** - „Cântecul (de slavă) al Supremului Divin"; poem filozofic fundamental considerat evanghelia hinduismului. El reprezintă un fragment al marii epopei indiene Mahabharata, datând din secolul V î.e.n. De-a lungul celor 18 capitole ale Bhagavad-Gita-ei, Krishna îi oferă plin de dragoste eroului luptător Arjuna o serie de învăţături spirituale esenţiale cu privire la modul de a realiza starea de comuniune (fuziune) cu Realitatea Divină Supremă. Krishna descrie în Bhagavad-Gita căile Cunoaşterii Esenţiale (*jnana yoga*), ale Iubirii şi Devoţiunii Divine (*bhakti yoga*), ale Acţiunii Detaşate de fruct şi consacrate în întregime Divinului (*karma yoga*) şi ale meditaţiei profunde (*raja yoga*).

◆***Bindu*** - în limba sanscrită „punct" sau „focar de putere". Manifestare analogică în microcosmosul fiinţei umane a unui Focar sau Sferă specifică de putere din Macrocosmos care, dacă este trezit şi energizat, permite punerea în inefabilă rezonanţă a microcosmosului fiinţei umane în cauză cu anumite aspecte sau energii din Macrocosmos sau Universul înconjurător pe un anumit nivel de manifestare al acestuia, în funcţie de zona sau nivelul de corespondenţă. *Bindu* reprezintă, de asemenea, universul proiectat într-o anumită zonă în microuniversul lăuntric al fiinţei, dar fiind în stare potenţială, până când nu este trezit şi energizat pentru a permite fiinţei în cauză să vibreze la unison sau să intre în rezonanţă cu aspectul sau energia specifică pe care respectivul punct-focar (*bindu*) o poate face să se manifeste în ea din plin datorită punerii la unison.

◆***Brahma*** - prima divinitate din *trimurti*, trinitatea hindusă care îi cuprinde pe *Brahma*, Vishnu şi *Shiva*. *Brahma* este o manifestare a lui Dumnezeu în aspectul său de Creator al Universului. Într-o primă perioadă a fost venerat în egală măsură cu Vishnu şi *Shiva*. Totuşi, în India modernă, *brahmanismul* şi-a diminuat aria de răspândire în favoarea *vishnuismului*, *shivaismului* şi *shaktismului*.

Parte integrantă a lui *Maya*, iluzia ce ţine de manifestare, *Brahma* nu trebuie în nici un caz să fie confundat cu *Brahman*. El este reprezentat în general având patru feţe şi patru braţe ce ţin, printre diferite simboluri, VEDELE şi un şirag de mătănii.

◆***Brahman*** - Absolutul imuabil şi etern, Realitatea Supremă şi nondualistă în *vedanta*. *Brahman* fiind o stare de transcendenţă pură, El nu poate fi formulat nici prin gândire, nici prin cuvânt, nici prin vorbire. Sri Ramakrishna spunea adesea: „Nici un limbaj nu l-a murdărit niciodată pe *Brahman*".

◆***Brahmamayi*** - Mama Divină sub aspectul său cel mai elevat.

◆***Brahmacharya*** - puritate sexuală, continenţă, controlul creator al energiilor sexuale.

◆***Brahmo Samaj*** - asociaţie religioasă din India fondată în 1928 ce urmărea unificarea curentelor religioase.

◆***Buddha*** - Fondatorul spiritual al budismului, una dintre cele trei mari religii ale lumii. Ea a fost fondată în secolele VI - V î.e.n. de către Buddha Shakyamuni. Ca răspuns la întrebările „Care este cauza ultimă a înlănţuirii fiinţelor vii în ciclul renaşterilor - *Samsara*, şi care sunt mijloacele de a te elibera şi a scăpa de acest ciclu?" - întrebări centrale ale tuturor filosofiilor indiene din timpul lui Buddha -, acesta proclamă Cele Patru Nobile Adevăruri, esenţa doctrinei sale, aşa cum ele îi apăruseră în momentul iluminării (*bodhi*) chiar lui Buddha.

Buddha afirmă că viaţa, atunci când este privită din unghiul înţeleptului, este efemeră (*anitya*), impersonală (*anatman, skandha*) şi deci dureroasă (*duhkha*). Priza de conştiinţă asupra acestor trei caracteristici ale Existenţei (*trilakshana*)

marchează începutul deschiderii către calea budistă. Suferinţa este rezultatul dorinţei tiranice, înrobitoare (*trishna*) şi al ignoranţei (prostiei) (*avidya*), a căror dispariţie duce la eliberarea finală de *Samsara*. Buddhismul explică această înlănţuire a fiinţelor vii în ciclul renaşterilor, prin lanţul Producerii condiţionate (*pratitya samutpada*). Sfârşitul acestui ciclu corespunde realizării plenare a lui *nirvana*. Drumul pentru a ajunge aici, conform Celor Patru Nobile Adevăruri, este Nobila Cărare cu opt ramuri care învaţă anumite reguli morale (*shila*), meditaţia şi extazul (*dhyana, samadhi*), înţelepciunea şi Cunoaşterea ultimă a Adevărului (*prajna*).

Aceste idei fundamentale ale budismului sunt comune în toate şcolile budiste; ele lasă totodată loc la interpretări diferite şi creează bazele unor sisteme filosofice complexe. Învăţăturile budiste sunt reunite în *Tripitaka*, comunitatea budistă (*sangha*) este compusă din călugări şi călugăriţe (*bhikshu, bhikshuni*) cât şi din practicanţi laici (*upasaka*).

◆***Buddhi*** - inteligenţa discriminativă. Este o parte componentă a lui *antahkarana*, ce permite să clasificăm impresiile sensibile graţie capacităţii de discriminare. El este instrumentul care, cu ajutorul inteligenţei şi conştiinţei lui *Atman*, dezvoltă toate facultăţile omului până la intuiţie. *Buddhi* este facultatea discriminativă ce ne permite să discernem între ceea ce este real şi ceea ce este nereal.

◆***Chakra*** - literal, în limba sanscrită „roată", „cerc"; termen ce desemnează centrii secreţi de forţă prin care trece energia subtilă *prana* şi, atunci când este trezit, chiar *Kundalini* şi care influenţează corpul fizic, corpul astral şi corpul cauzal al fiinţei umane. Aceşti centri fundamentali acumulează, transformă şi redistribuie energia subtilă, modulată care îi traversează. Deşi *chakra*-ele influenţează în mod cert glandele endocrine şi anumite organe fizice (de exemplu inima sau plexul solar), este bine să nu le confundăm cu acestea deoarece aparţin unui alt nivel al realităţii fenomenale. *Chakra*-ele sunt puncte focar de întâlnire şi de interpenetrare a fizicului cu psihicul, mentalul şi cauzalul. Cele şase *chakra* principale împreună cu cel de-al şaptelea centru Suprem (*Sahashrara*) din *Kundalini yoga* (aceşti centri fundamentali sunt cunoscuţi şi în alte culturi, sub nume diferite) se găsesc amplasaţi de-a lungul lui *Sushumna nadi*, canalul principal de forţă ce transportă energia subtilă de-a lungul coloanei vertebrale. *Sushumna nadi* este canalul prin care urcă *Kundalini* în momentul trezirii superioare: psihice, mentale şi spirituale a fiinţei umane.

Primele şase *chakra*-e sunt situate fiecare în afara învelişului corporal grosier, iar cel de-al şaptelea, care nu este propriu-zis o *chakra*, ci un CENTRU SUPREM DE LEGĂTURĂ CU DUMNEZEU, se află deasupra vârfului capului (*Sahashrara*). În timpul trezirii lui *Kundalini* (fenomen ce se produce în general ca urmare a unor exerciţii de *Kundalini yoga* corect şi perseverent realizate care permit trezirea şi controlul acestui proces), energia cosmică subtilă urcă de la prima *chakra* (*Muladhara*), situată în plan subtil la nivelul zonei dintre anus şi sex, până în *sahashrara*, activându-le gradat pe toate, una după alta. La nivelul fiecărei *chakra* pe care o atinge şi o energizează extraordinar de mult *Kundalini*, yoghinul resimte un fel de fericire intensă aparte (*ananda*) şi totodată el dobândeşte anumite puteri psihice (*siddhi*-uri) care îi permit să ajungă la o formă mult mai amplă şi rafinată de cunoaştere, de aici provenind de altfel şi numele de Centri de Conştiinţă (Chaitanya) dat uneori *chakra*-elor.

Din fiecare *chakra* radiază un anumit număr de canale energetice (*nadi*) cunoscute în tradiţia yoghină sub numele de „petale" sau „spiţe" energetice.

Oamenii înzestrați cu capacități mediumice și capabili datorită clarviziunii să vadă corpul astral al celorlalți, descriu adeseori *chakra*-ele ca niște focare de lumină subtilă distinct colorate care au un număr diferit de petale sau canale energetice care pornesc dintr-un centru (*bindu*). Uneori *chakra*-ele sunt reprezentate în mod simbolic în anumite texte *yoga* tradiționale. Numărul de petale corespunde totdeauna numărului de *nadi*-uri (sau spițe energetice) ce pornesc din fiecare *chakra*. Aceste așa-zise „flori de lotus" sunt înzestrate (atunci când sunt trezite) cu o rotație care dă o vibrație specifică care le face să dea impresia de „roți" statice de unde provine și numele de *chakra*. După sistemul *Kundalini yoga*, fiecărei *chakra* îi corespund anumite caracteristici psiho-somatice și mentale exprimate printr-o serie de simboluri (forme geometrice, culori, *mantra*-e, animale simbolice (care desemnează anumite energii subtile, secrete), divinități (ce indică anumite lumi paralele) etc.).

Chakra-ele principale și atributele lor sunt:

1. ***Muladhara chakra*** - centrul situat la baza lui *Sushumna*, între rădăcina organelor sexuale și anus. Atât timp cât *Muladhara chakra* este în stare potențială sau de adormire, energia *Kundalini* se odihnește aici; ea este reprezentată printr-un șarpe încolăcit în jurul lui însuși (din această cauză uneori se vorbește de energia șarpelui); ea conferă trezirea puterilor paranormale și asigură energie tuturor celorlalte *chakra*-e. Din acest centru izvorăsc patru *nadi*-uri care corespund cu cele patru petale ale sale. Forma simbolică a acestei *chakra* este pătratul, culoarea sa subtilă este galben-portocaliu (argilos), *mantra* fundamentală ce îi corespunde (*bija*) este LAM, animalul său simbolic este elefantul cu șapte trompe, divinitățile cu care se poate lua legătura prin el sunt Brahma și Dakini, o *Shakti* a lui Brahma.

Yoghinul perseverent care, prin efortul său spiritual, a pătruns plenar în starea de conștiință specifică lui *Muladhara chakra*, reușește să învingă cu cea mai mare ușurință atașamentul său terestru (*prithivi tattva*) și, dobândind un curaj extraordinar, el nu se mai teme niciodată de moartea fizică. Prin concentrare și meditație asupra acestei *chakra*, el „obține cunoașterea lui *Kundalini* și a mijloacelor secrete de a-l trezi. Odată plenar trezit *Kundalini*, yoghinul obține puterea levitației (*darduri siddhi*). El poate controla perfect suflurile subtile (*vayus*), mentalul și lichidul seminal (bărbații) sau secrețiile menstruale (femeile). Energia sa (*prana*) intră în *Brahma nadi* din mijloc. Când *Kundalini* este ridicat și menținut suficient de mult timp în *Ajna chakra* toate păcatele yoghinului (*karma* negativă chiar din alte existențe) sunt rapid arse. El obține cunoașterea trecutului, prezentului și viitorului. El se bucură plenar de o fericire inerentă, naturală (*sahaja ananda*)". (Sivananda)

2. ***Swadhishtana chakra*** - centrul aflat în plan subtil în canalul *Sushumna* în zona rădăcinii organelor genitale. Localizarea sa fizică este plexul hipogastric care guvernează organele sexuale, funcția de procreere și trăirile erotice, amoroase. Din centrul acestei *chakra* pleacă 6 *nadi* (sau „petale"). Forma simbolică asociată acestei *chakra* este semiluna, culoarea sa este albul argintiu, *mantra* fundamentală ce îi corespunde este (*bija*) VAM, animalul său simbolic este crocodilul și divinitățile cu care se poate lua legătura prin el sunt Vishnu și o *Shakti* a sa, Rakini.

„Cel care se concentrează intens și meditează profund asupra acestei *chakra* și asupra energiilor sale ascunse corespondente nu se mai teme deloc de apă. El are un control perfect asupra energiilor secrete, subtile ale acestui element. El obține mari puteri psihice, imaginație creatoare genială, cunoaștere intuitivă și se bucură de o stăpânire perfectă a funcției sexuale și a simțurilor. De asemenea, el cunoaște cu ușurință lumile sublime astrale. Pasiunea înlănțuitoare, mânia, atașamentul,

orgoliul, gelozia și alte impurități psihice sunt ușor și complet eliminate de el. Yoghinul în cauză își regenerează corpul fizic, rămâne tânăr și ajunge să cucerească moartea (*mrityunjaya siddhi*)". (Sivananda)

3. ***Manipura chakra*** - centrul situat de-a lungul canalului *Sushumna*, la două degete sub zona ombilicului. Corespondența sa fizică este plexul solar; el guvernează ficatul, stomacul, etc. 10 *nadi*-uri sau petale de lotus (spițe energetice) emană din această *chakra* a carei formă simbolică este triunghiul cu vârful în sus de culoare roșie, *mantra* fundamentală ce îi corespunde este (*bija*) RAM, animalul său simbolic este berbecul și divinitățile cu care se poate lua legătura prin el sunt *Shiva* Rudra și o *Shakti* a sa Lakini. Yoghinul care se concentrează intens și meditează profund asupra acestei *chakra* obține puterea numită *Satala Siddhi* și dobândește capacitatea de a descoperi comori ascunse. El „nu va fi atins de nici o boală. El nu se teme absolut deloc de foc. Chiar dacă stă în foc, el rămâne neatins și în viață și niciodată nu are nici o teamă de moarte; voința și puterea sa sunt uluitoare." (Sivananda)

4. ***Anahata chakra*** - centrul situat în zona inimii, tot în interiorul canalului *Sushumna*. Corespondența sa fizică este plexul cardiac; el guvernează inima. 12 *nadi* (sau spițe energetice) simbolizate sub forma petalelor de lotus pornesc din această *chakra* a cărei formă simbolică este steaua cu șase colțuri, de culoare albastră, *mantra* fundamentală ce îi corespunde este (*bija*) YAM, animalul său simbolic este gazela și divinitățile cu care se poate lua legătura prin el sunt Isha și o *Shakti* a sa, Kakini. Yoghinul ce se concentrează și meditează profund asupra acestei *chakra* aude sunetul paradisiac din *Anahata chakra* (*Anahata shabda* care este de fapt sunetul lui *Shabda Brahman*). Elementul subtil aer care poate fi controlat la nivelul acestui centru face să se amplifice în yoghinul respectiv *sattva guna* (calitatea armoniei). Cel care meditează în mod perseverent asupra acestei *chakra* domină complet elementul subtil aer (*vayu tattva*). El se poate dedubla cu ușurință și zboară în alte lumi mirifice sau poate intra fulgerător în corpul altuia, trăind în totalitate ceea ce trăiește minunat celălalt (empatie perfectă); el devine instrumentul iubirii divine cosmice și obține toate celelalte calități *sattva*-ice (divine)." (Sivananda)

5. ***Vishuddha chakra*** - centrul situat în plan subtil la baza gâtului, tot în interiorul canalului *Sushumna*. Este centrul elementului subtil eter (*akasha tattva*). Corespondența sa fizică este plexul laringian. 16 *nadi* simbolizate în forma unor petale de lotus emană din această *chakra* a cărei formă simbolică este cercul, culoarea este indigo, *mantra* fundamentală ce îi corespunde este (*bija*) HAM, animalul său simbolic este un elefant cu șase colți și zeitățile cu care se poate lua legătura prin el sunt Sada *Shiva* și o *Shakti* a sa, Shakini.

„Concentrarea intensă și meditația profundă asupra elementului (*tattva*) acestei *chakra* este definită în textele *yoga* sub numele de expansiunea beatifică, spațială *akashi dharana*. Cel care practică acestă formă de meditație nu va dispare sau muri nici la disoluția lumii (*pralaya*). El obține cunoașterea intuitivă, perfectă a celor patru Veda-e, datorită meditației perseverente asupra acestui lotus. El deține cunoașterea trecutului, prezentului și viitorului și dobândește controlul energiilor misterioase ale timpului (*trikala - jnana*)". (Sivananda).

6. ***Ajna chakra*** - centrul aflat tot în interiorul canalului *Sushumna*, localizat în plan subtil în spațiul dintre sprâncene. În sistemele ezoterice occidentale, această *chakra* este numită „al treilea ochi". „Lotusul" său nu are decât două petale, adică doar două *nadi*-uri emană din el. Culoarea sa subtilă este galben-auriu, *mantra* fundamentală ce îi corespunde este (*bija*) AUM, divinitățile cu care se poate lua legătura prin el sunt *Paramashiva* care se manifestă sub forma lui Hamsa și o *Shakti*

a sa, Hakini. Această *chakra*, a cărei corespondenţă fizică este zona frontală, este considerată a fi centrul conştiinţei.

„Cel care se concentrează intens şi meditează profund asupra acestei *chakra* distruge gradat toate efectele negative (*karma*) ale acţiunilor sale anterioare din această viaţă sau din celelalte. Adeptul devine un mare *yoghin* şi ajunge un eliberat în viaţă (Jivanmukta). El obţine cele opt mari puteri paranormale (*Maha Siddhi-uri*) şi cele 32 de puteri minore". (Sivananda)

7. ***Sahashrara*** - se situează în plan subtil deasupra vârfului capului, în afara învelişului corporal grosier, dincolo de extremitatea superioară a lui *Sushumna*. Aşa cum o indică numele său, acest CENTRU DE LEGĂTURĂ CU DUMNEZEU are 1 000 de petale, sau cu alte cuvinte este înzestrat cu o mie de *nadi-uri*, o infinitate de alte canale (*nadi*) emană şi se ramifică de la acest centru (*sahashrara*). Corespondenţa fizică a acestui centru suprem este tot creierul, *mantra* sa (*Parabija*) este strict secretă deoarece este un sunet cu totul sacru. Cele 50 de litere ale alfabetului sanscrit manifestate ca energii subtile (*mantra-e*) parcurg mia de petale ale acestuicentru suprem (*sahashrara*) care reprezintă el singur (atunci când este perfect trezit) totalitatea tuturor *chakra-*elor şi *mantra-*elor existente. Centrul Suprem de forţă, *sahashrara*, apare astfel ca fiind net superior faţă de toţi ceilalţi 6 centri de forţă (*chakra*). El emite o lumină alb strălucitoare şi intensă precum „zece milioane de sori" şi aparţine unui nivel al realităţii superior celorlalte 6 *chakra* care sunt desemnate ca fiind Cele Şase *Chakra* (*Sat chakra*), adică *chakra* în sensul limitat al termenului. Considerat ca o reşedinţă esenţială a lui *Shiva*, *sahashrara* corespunde conştiinţei beatifice, divine, macrocosmice.

„Atunci când *Kundalini* este intim unit cu *Shiva* în *sahashrara*, yoghinul se bucură de fericirea supremă (*paramananda*). El atinge o stare de supraconştiinţă şi realizează cea mai înaltă cunoaştere. El devine un „*yoghin* care ştie instantaneu totul" (*Brahmavid - Varishtha*, el este un mare înţelept şi un *jnanin* perfect)". (Sivananda)

Deşi elaborat cu câteva mii de ani în urmă de hinduism, sistemul *chakra-*elor joacă totodată un rol important în budism, în special în budismul tantric. Fundamental, sistemul centrilor de energie (*chakra*) şi al canalelor subtile (*nadi*) care le leagă între ele este identic cu cel dezvoltat de *Kundalini yoga*. Totuşi, simbolismul care îi este asociat aparţine în mai mare măsură iconografiei budiste. Practica meditaţiei elaborată pornind de la acest sistem se diferenţiază în aspectele sale fundamentale şi în multe alte aspecte de cea a lui *Kundalini yoga*.

◆***Chandala*** - paria, persoană considerată inferioară, ce nu face parte din nici o castă.

◆***Chitta*** - aspect al organului intern (*Anantahkarana*). Considerată ca materie psihică, ea este sursa oricărei percepţii şi oricărei gândiri. În general ea este tradusă prin noţiunea de mental.

◆***Chintamani*** - piatră preţioasă secretă care desemnează de fapt o energie divină, benefică, macrocosmică care are puterea de a realiza toate dorinţele celui care o deţine şi o amplifică în aura sa.

◆***Devadatta*** - literal: supus voinţei lui Dumnezeu.

◆***Devata*** - în traducere românească cuvântul înseamnă „care radiază sublima lumină". Asemănător cu cuvântul *deva* („radios") acest termen are datorită sensurilor sale multiple mai multe semnificaţii. Astfel el îl desemnează fie pe *Brahman* perceput sub forma unei puteri divine personale, fie divinităţile unei sfere superioare de manifestare faţă de aceea a oamenilor, dar care este totuşi muritoare (efemeră). Alteori acest cuvânt se opune stării net superioare pe care o ating Iluminaţii care L-au „realizat" (sau cu alte cuvinte care l-au descoperit în mod direct) pe Dumnezeu.

Tot în tradiţia orientală, sub denumirea sanscrită de *Devata* sau *Deva*, sunt indicaţi „zeii" sau „fiinţele celeste puternice", sub acest termen fiind desemnaţi locuitorii unor lumi paralele superioare (celei terestre) care, datorită destinului (*karma-*ei) lor merituos (în urma anumitor acţiuni bune), se bucură de anumite condiţii de renaştere (*gati*) (după moartea fizică) şi ajung să trăiască astfel într-o lume fericită sau, cu alte cuvinte, într-un anumit „cer", cu toate că încă sunt supuşi ca toate celelalte fiinţe vii, ciclului renaşterilor în diferite lumi (mai mult sau mai puţin elevate). Datorită condiţiilor net privilegiate, fiinţele care ating chiar în timpul existenţei fizice (terestre) starea lăuntrică de *Deva* (zeu) au prin aceasta ulterior dreptul la o renaştere într-o lume superioară în care vor avea apoi o viaţă foarte lungă (5000 - 20000 ani) şi plină de fericire care le recompensează prompt acţiunile şi realizările lor bune efectuate în viaţa trecută (*karma* meritruoasă). Această fericire imensă, trăită intens datorită atingerii condiţiei de zeu pe o perioadă foarte mare de timp constituie totuşi (prin complacerea numai în aceasta) principalul obstacol în calea progresului lor spiritual către Suprema Eliberare, deoarece adeseori aceasta îi împiedică să descopere Adevărul Divin Ultim.

Tradiţia orientală secretă cunoaşte şi menţionează 28 de lumi distincte ale Zeilor (*deva*) dintre care 6 se află în sfera dorinţei (*kamaloka*), 18 în sfera corporalităţii (subtile) fără dorinţă (*rupaloka* sau lumea paralelă a „formei pure") şi 4 în sfera foarte subtilă a noncorporalităţii (*arupaloka*). În sfera de manifestare a corporalităţii (subtile) fără dorinţă pot să ajungă (sau se află) numai zeii care locuiesc în cele 4 lumi sau „ceruri" ale lui *dhyana* la care ei au ajuns prin practica perseverentă şi preponderentă a anumitor forme de meditaţie (*dhyana*) care le rafinează mentalul şi le purifică considerabil fiinţa făcându-i apţi să ajungă în acele lumi. Aceşti zei (în aceste sfere superioare) sunt în totalitate androgini (masculinul şi femininul perfect armonizat în propria lor fiinţă) şi în acele lumi încă mai au un corp vizibil. Zeii (*deva*) care se află în sferele foarte subtile ale noncorporalităţii sunt în majoritatea timpului existenţei lor în acele sfere scufundaţi în contemplarea dătătoare de fericire a Celor Patru Sfere Sublime.

În anumite faze superioare ale practicii *yoga* se realizează, chiar în timpul existenţei fizice (în lumea terestră), de către yoghinii avansaţi, aceste forme de meditaţie care sunt orientate către Cele Patru Sfere Sublime din Macrocosmos. Aceste meditaţii superioare au drept obiectiv să rafineze, să expansioneze şi să eleveze în mod gradat conştiinţa şi fiinţa adeptului către zone de manifestare ale noncorporalităţii din ce în ce mai accentuate. Cele Patru Sfere Sublime din Macrocosmos cu care aspiră să fuzioneze cât mai deplin yoghinul prin intermediul acestor forme de meditaţie sunt:

1) Sfera Sublimă a Infinităţii Spaţiului Subtil (*akasha*) care poate fi atinsă printr-o depăşire totală a Formei (*rupa*) şi prin abolirea oricărei reacţii şi a oricărei discriminări;
2) Sfera Sublimă a Infinităţii Cunoaşterii (*vijnana*);
3) Sfera Sublimă a Neantului;
4) Sfera Sublimă ce se află Dincolo de Conştient şi Inconştient.

◆***Dharma*** - literal în sanscrită „a purta", „a ţine". Termen generic desemnând „ceea ce constituie Adevărata noastră Natură", (spiritul de) dreptate. Fundament al moralei şi al eticii umane, lege naturală divină a Universului şi bază a oricărei orientări spirituale. Hinduşii numesc religia lor *sanatana - dharma*, religia eternă.

Pentru individ, *dharma* este indisociabil legată de *karma*: omul nu poate realiza *dharma* decât în limitele situației sale Karmice specifice. Concept central al Buddhismului utilizat adeseori în accepții diverse:

1. Legea cosmică a „Marelui Ordin Divin" la care lumea noastră este supusă și al cărui principal aspect este legea renașterii determinată precis de *karma*.

2. Doctrina lui Buddha care în primul rând permite conștientizarea deplină a acestei „Legi" și o formulează într-un anumit mod. Această doctrină exprimă Adevărul universal. Privită în acest sens, *dharma* exista deja, înainte de nașterea pe Pământ a lui Buddha, el însuși nefiind decât o manifestare a acesteia.

◆ ***Dhyana*** - meditație, reculegere meditativă. *Dhyana* face parte din cele patru stadii ultime ale sistemului *yoga* al lui Patanjali, cunoscute sub numele de *dharana*, *dhyana*, *samyama* și *samadhi*. *Dhyana* este împreună cu *samyama* (identificarea perfectă) treapta care ne permite să atingem *samadhi*. Pentru aceasta trebuie să suspendăm (oprim) complet gândirea în scopul de a elibera conștiința absolută de orice interferențe efemere. Patanjali numește meditația „un flux sau curent de gândire superioară, neîntreruptă care converge către obiectul concentrării (*dharana*)". Fără o foarte profundă *dhyana* (meditație) este aproape imposibil să ajungem la stări de conștiință superioare, divine.

◆ ***Durga*** - literal „Inaccesibila". Unul din numele cele mai străvechi și mai frecvent utilizate pentru Mama Divină, una dintre contrapărțile feminine (*Shakti*) a lui *Shiva*. Ea este reprezentată cu 10 brațe, stând pe un leu, simbolul unei puteri pe care ea o exercită atât în sens de clemență, cât și în sens de pedeapsă asupra celor răi, așa cum afirmă scrierile Vedice. Ea poate distruge cu ușurință demonul ignoranței, oferă de mâncare celor săraci și binecuvântează cu energie, iubire și recunoștință pe toți cei care aspiră la cunoașterea lui Dumnezeu. Sărbătoarea anuală a zeiței (*Durga-puja*) are loc toamna și durează în Bengal cel puțin cinci zile. Ea începe prin invocarea lui *Durga* în speranța de a o face să coboare din regatul său celest pentru a fi prezentă ca influență subtilă. În ultima zi se cufundă în apa unui fluviu sau a mării o statuie a lui *Durga* creată special pentru anul respectiv.

◆ ***Ganesha*** - zeul cu cap de elefant, conducătorul zeilor care formează escorta lui *Shiva*. El este fiul lui *Shiva*.

◆ ***Gopala*** - nume dat lui Krishna fiind copil.

◆ ***Guna*** - literal: calitate fundamentală. Obiectele lumii fenomenale (*Prakriti*) sunt toate structurate în jurul celor trei *guna*: *sattva*, *rajas* și *tamas*. Aceste trei caracteristici, *triguna*, ale *Maya*-ei depind de *Brahman* pe care ele totuși îl maschează.

Dacă *guna*-ele sunt în echilibru perfect, nici un fenomen nu se poate produce, nici manifestarea, nici Creația. Dacă echilibrul este perturbat, creația își începe derularea.

În universul fizic *sattva* încarnează puritatea și rafinamentul; de exemplu: lumina soarelui, *rajas*: activitatea, de exemplu: vulcanul și *tamas*: greutatea și imobilitatea, de exemplu: un bloc de granit.

Din punct de vedere al evoluției, *sattva* reprezintă esența a ceea ce trebuie realizat, *tamas* este obstacolul care împiedică realizarea și *rajas* este forța care vine după *tamas*, forța dinamică.

În conștiința omului, *sattva* corespunde unei stări de pace, liniște, repaus. *Rajas* ia forma activității, posibilității, agitației continue, iar *tamas* capătă forma inerției, a lipsei de interes, a ignoranței.

Caracterul oamenilor depinde de *guna* lor dominantă. Căutătorul spiritual trebuie să se străduiască să învingă *tamas*-ul cu ajutorul lui *rajas* și să stăpânească *rajas*-ul cu ajutorul lui *sattva*, pentru a cuceri în final *sattva* și a realiza Sinele Suprem, *Atman*.

Vedanta compară *guna*-ele cu trei hoți. Ea ilustrează această comparație printr-o mică poveste: Trei hoți au atacat un negustor care trecea printr-o pădure căutând drumul spre un oraș și i-au furat banii. *Tamas* a vrut să-l omoare pentru a elimina astfel orice urmă a faptei lor, ceilalți au avut scrupule și *rajas* a spus: „Să-l legăm de un copac! *karma* sa va decide dacă cineva trebuie să-l găsească sau nu." Ei l-au legat de un copac și au plecat în grabă. După câtva timp, *sattva* s-a întors și i-a tăiat legăturile. Negustorul i-a mulțumit: „Tu m-ai salvat, vino în sat cu mine și te voi recompensa". „Nu pot", i-a răspuns *sattva*, „eu sunt cunoscut de poliție, ca fiind un hoț, singuru-l lucru pe care l-am putut face a fost de a te elibera de legături!" În final chiar *sattva* trebuie transcens.

◆ ***Guru*** - Maestru sau Ghid, în special în domeniul spiritual. Tradiția hindusă distinge patru nivele distincte pe care le implică noțiunea de *guru*:

1) părinții care ne permit accesul la corpul nostru fizic deoarece ne ajută să ne încarnăm și ne familiarizează cu viața și dificultățile ei;

2) maeștrii profani, profesorii de la școală sau de la facultate, toți cei care se preocupă de formarea noastră profesională;

3) maestrul spiritual care cunoaște Calea Eliberării, ne explică sensul și scopul vieții, drumul către realizarea Sinelui și ne arată pericolele și dificultățile existenței. El ne poate ghida și ne poate impulsiona pe Calea Spirituală dar nu o poate parcurge în locul nostru. Marii maeștri spirituali spun că nu există „căratul spiritual pe spatele măgarului" sau cu alte cuvinte tolerarea „lipitorilor spirituale egoiste";

4) *Guru*-l Suprem Cosmic (*Avatara*) către care ne duce *guru*-l spiritual, încarnarea Dumnezeului perfect „iluminat". Pentru creștini, *guru*-l Suprem Cosmic este Iisus Cristos.

În legătură cu *guru*-l se pun întotdeauna două întrebări: 1) Este cu adevărat *guru*-l absolut necesar pe drumul spiritual? 2) Ce înseamnă supunerea absolută pe care trebuie să o avem față de *guru*? Ca răspuns la prima întrebare, maeștrii indieni citează în general un exemplu esențial simplu. Când ajungem într-un oraș total necunoscut și când căutăm în mod precis o anumită stradă, există două moduri de a proceda: putem parcurge pe rând, complet, toate străzile una după alta până când ajungem după câteva luni sau un an la cea bună, care cu puțin ghinion riscăm să fie exact ultima, sau cel mai bine, putem întreba un locuitor din oraș care ne va arăta rapid și corect drumul cel mai scurt pentru a ajunge exact la locul dorit. *Guru*-l este, analogic vorbind, tocmai acel locuitor bun cunoscător al orașului care știe foarte bine toate lăcașurile ascunse, cât și piedicile ce le întâlnim în domeniul spiritualității. Scrierile sacre afirmă printre altele că, de la un anumit nivel spiritual real și nu fantasmagoric, Sinele Suprem Individual (*Atman*) devine *guru*-l care ne ghidează pentru a urma corect drumul. În sanscrită există un termen pentru a desemna acest „ghid interior" și anume *Antaryamin*.

În ceea ce privește supunerea deplină față de *guru*, aceasta își pierde toată semnificația dacă ea se exercită prin forță, teroare, constrângere sau fără tragere de inimă. Dacă întreținem permanent relații foarte bune cu *guru*-l, dacă îi acordăm o încredere totală, ne vom supune lui prin dăruire, înțelegere și iubire și spontan chiar dacă nu putem pătrunde imediat rațiunea sau sensul directivelor și indicațiilor lui.

„*Guru* va fi călăuza noastră până la eliberarea supremă" spune Sivananda. Prin urmare, un Ghid Spiritual ne este de neapărată trebuință. Sunt cazuri în care am da

tot ce avem pentru ca să ştim ce avem de făcut şi pe ce drum să o luăm. Am vrea să facem binele, dar şovăim între două moduri în care am putea să procedăm. Un ghid spiritual ne poate ajuta atunci imens. Prin *guru*, Domnul Dumnezeu primeşte să ne slujească drept călăuză. El cunoaşte drumul şi ne va conduce până ce vom ajunge în pace la sfârşitul călătoriei noastre. Am putea să dorim o cârmuire mai sigură? Să ne oferim deci, în întregime, ghidării Sale şi nu vom fi în primejdie să greşim drumul. Să facem din *guru* lumina lui Dumnezeu şi vom găsi în el călăuza noastră. Dacă urmăm cuvântul său, nu ne vom rătăci deloc în viaţa spirituală, dar numai cu condiţia să învăţăm înainte de toate să ne sprijinim pe *guru* la fiecare pas.

Noi avem făgăduinţa că dacă *guru* este canalul lui Dumnezeu pentru toate zilele şi pentru veşnicie, Dumnezeu nu va înceta niciodată să ne călăuzească prin intermediul *guru*-lui. Cu ajutorul *guru*-lui, Dumnezeu însuşi ne va conduce „până la moarte", pentru ca să locuim cu El liberi şi în beatitudine pentru veşnicie. Această făgăduinţă a ghidării dumnezeieşti prin intermediul unui *guru* ne garantează siguranţa pentru întreaga noastră viaţă. Eliberarea spirituală, mai întâi, apoi cârmuirea până la ultima noastră clipă şi, în sfârşit, viaţa fericită în veşnicie sunt numai câteva din avantajele pe care ni le oferă ghidarea unui *guru*. N-ar trebui oare fiecare să caute din tinereţe pe Dumnezeu, cu ajutorul *guru*-lui, ca să se bucure în Dumnezeu tot timpul vieţii şi să se odihnească în El la bătrâneţe? Să privim la *guru* cu încredere pentru călăuzire, pentru a ne putea baza pe Dumnezeu şi în clipa plecării noastre de pe acest pământ.

◆***Hanuman*** - modelul „servitorului lui Dumnezeu". Încarnat într-o maimuţă el a avut un rol foarte important în epopeea Ramayana.

◆***Hari*** - unul din numele lui Krishna.

◆***Hatha yoga*** - metodă indiană de evoluţie spirituală în care yoghinul acţionează în special prin intermediul corpului său fizic. Se bazează pe armonizarea şi echilibrarea în fiinţă a energiilor HA (solare, masculine, +) şi THA (lunare, feminine, -). Printr-o disciplină riguroasă hatha-yoghinul reuşeşte să ajungă la un control al corpului şi al energiilor vitale, dobândeşte numeroase puteri paranormale şi atinge în final unirea cu Divinul.

„*Hatha yoga* conferă celui care o practică în mod adecvat şi cu consecvenţă cunoaştere deplină de sine, sănătate înfloritoare, longevitate, putere lăuntrică şi vitalitate... Pentru cel care o practică cu consecvenţă, *hatha yoga* este un veritabil dar divin care favorizează succesul în toate direcţiile. Corpul, psihicul şi mentalul sunt instrumente pe care practica sistemului *hatha yoga* ne permite să le menţinem sănătoase, puternice şi pline de energie."(Swami Sivananda). În tratatul de *yoga* clasică Goraksha Samhita găsim următoarea afirmaţie: „Ştiinţa secretă a sistemului *hatha yoga* este scara pe care urcă repede cei care vor să atingă regiunile superioare ale căii spirituale ce conduce către Supremul Absolut".

◆***Iccha Shakti*** - forţa extraordinară, divină a voinţei care acţionează asupra evenimentelor şi a aparentelor întâmplări care, atunci când se produc, sunt numite de cei ignoranţi coincidenţe. Acest fenomen este posibil să se producă cu uşurinţă mai ales în stadiile avansate de *yoga*, dar nu ar trebui să fie angrenat niciodată din motive egoiste, inferioare, ci numai în mod benefic şi total detaşat în beneficiul altora, mai ales pentru a elimina suferinţele. În concluzie, putem spune că *Iccha Shakti* este Puterea irezistibilă, divină a voinţei. Prin amplificarea acestei energii subtile în aură apare o stare de supraconştiinţă care determină corpul fizic şi corpul astral să opereze în armonie de fază pentru a produce anumite fenomene paranormale.

◆***Indriya-Jnanendriya*** sau ***Buddhiindriya*** - Literal, organe de simţ. Putere emanând de la Indra, graţie căreia ne este posibil să percepem lumea fenomenală (*namarupa*). *Indriya*-urile sunt compuse din cele cinci organe de simţ: vederea, auzul, pipăitul, gustul, mirosul, precum şi din cele cinci organe de acţiune sau funcţionale: vocea, mâinile, picioarele, organele de reproducere şi organele de eliminare sau excreţie. Al unsprezecelea *indriya* este gândirea. *Indriya*-urile care alimentează *manas* cu impresii din lumea exterioară aparţin domeniului lui *antahkarana*.

◆***Ishvara*** - Stăpân Absolut, Dumnezeu în calitate de Stăpân al Naturii.

◆***Jagrat*** - una din cele patru *avastha*. *Jagrat* corespunde stării de conştiinţă numită adeseori veghe, în care omul gândeşte şi acţionează în mod obişnuit atunci când a ieşit din somn. Este starea comună de conştiinţă care se serveşte de inteligenţă pentru a percepe şi a aprecia lucrurile şi aspectele exterioare; ea este o stare care se caracterizează printr-o extrovertire a simţurilor şi a gândurilor. Prin *jagrat avastha* se înţelege perceperea celor patru stări de conştiinţă: *jagrat*, *svapna* (conştiinţa stării de somn sau onirică), *sushupti* (starea de somn profund fără vise) şi *turiya* (literal „a patra" stare).

◆***Jamuna*** - fluviu sacru, afluent al Gangelui.

◆***Janaka*** - rege celebru pentru că a atins eliberarea supremă continuând totodată să trăiască printre oameni.

◆***Jiva*** - de la rădăcina JIV - viu sau a trăi.

Fiinţă vie, încarnată, deci muritoare. Sinele încarnat se identifică cu un corp şi cu un mod de a gândi, devenit ego el îşi creează iluzia unei dualităţi şi a unei cauzalităţi şi se înlănţuie astfel în ciclul naşterii şi morţii. Vezi *jivatman*.

Jiva este *ishvara*, doar în manifestarea sa parţială. Din punct de vedere filosofic el este *Brahman* manifestându-se ca eu individual graţie lui *Shakti* a sa. Numărul *jiva*-şilor este infinit în timp ce Sinele veritabil este unic.

◆***Jivanmukta*** - „Eliberat spiritual şi mare înţelept în viaţă", fiinţă extrem de evoluată spiritual care, deşi a atins culmea desăvârşirii, continuă să trăiască în corpul fizic (bucurându-se total detaşat, uneori, de plăcerile şi bucuriile transfigurate, esenţializate ale acestei lumi sau ale celorlaltor lumi subtile (astrală, cauzală), deşi îşi menţine tot timpul conştiinţa identificată cu Sinele său Etern *Atman*, menţinându-se astfel în starea spirituală de Eliberare completă de lanţurile ignoranţei.

◆***Jivatman*** - *Atman* manifestându-se sub forma unui Sine încarnat, el locuieşte într-un corp pe care-l utilizează ca instrument ştiind totodată că în realitate el rămâne de-a pururi *Atman*.

◆***Jnanendriya*** - organele de simţ prin intermediul cărora ajungem să percepem lumea exterioară. (vezi *Indriya*)

◆***Karma*** - 1) o acţiune fizică, psihică sau mentală oarecare împreună cu consecinţele sale; 2) consecinţa unei acţiuni de natură fizică sau subtilă (psihică, mentală); 3) suma tuturor consecinţelor acţiunilor realizate în această viaţă sau într-o existenţă anterioară de o anumită persoană; 4) înlănţuirea cauzală (cauză-efect) a manifestării.

Karma unui om este forţa activă sau potenţială care îi orientează comportamentul, acţiunile şi gândurile sale prezente şi viitoare. Orice *karma* este

sământa (germenele) unei alte *karma*, iar fructele (rezultatele) acestora vor fi resimţite sub formă de succes, bucurie, ghinion sau suferinţă, în conformitate cu natura acelor acţiuni, intenţii sau gânduri. Cu toată această condiţionare *karma*-ică, omul are totuşi libertatea să aleagă între tendinţele naturii sale umane. Prin înlăturarea ignoranţei şi dăruirea totală a fructelor sau roadelor acţiunilor sale către Supremul Absolut (Dumnezeu), fiinţa umană se poate elibera fulgerător de legăturile *karma*-ei, atingând astfel Eliberarea spirituală şi înţelepciunea.

◆***Kala*** - literal „timp". Un alt nume atribuit lui Yama, zeul morţii. În Atharva Veda, timpul ca energie misterioasă este invocat ca fiind la originea şi totodată stăpânul tuturor lucrurilor: „el este cel care face să apară şi permanent îmbrăţişează lumile. El este tatăl tuturor lucrurilor şi fiinţelor. Cu excepţia lui Dumnezeu (Supremul Absolut) nu există nici o forţă superioară lui. În Vishnu Purana, Bhagavata Purana şi Padma Purana se poate citi că *Brahma* se manifestă cu ajutorul lui *Kali* sub forma timpului. Totuşi Purana-ele nu consideră timpul ca un element originar. În Bhagavad-Gita, Krishna spune „Eu sunt de asemenea Timpul".

◆***Kama*** - dorinţă senzuală, aspiraţie, poftă sexuală.

În Rig Veda dorinţa este prezentă ca fiind prima veleitate (pretenţie) de manifestare a Absolutului: „Dorinţa care a luat naştere în El este sursa conştiinţei, pe care sfinţii şi chiar înţelepţii au descoperit-o în adâncul inimii lor. Dorinţa este forţa care determină căutările şi ea este aceea care uneşte Fiinţa Absolută (Supremul Divin) cu lumea fenomenelor".

◆***Karmendriya*** - literal *karma* - activitate, *Indriya* - organ.

Cele cinci organe ale activităţii sunt: 1: limba; 2: mâinile; 3: picioarele; 4: organele de reproducere; 5: organele de excreţie.

◆***Kosha*** - Literal: anvelopă, înveliş, acoperământ. În Taittirya Upanishad găsim descrierea celor cinci *koshas* care îl învelesc pe *Atman*. Primul, pornind de la exterior, este numit *annamaya kosha*, învelişul grosier, sau de hrană; al doilea, *pranamaya kosha* este învelişul vital sau subtil, el este cel care animă şi unifică corpul cu spiritul. Atâta timp cât acest înveliş vital subzistă în fiinţă, aceasta rămâne în viaţă. Manifestarea cea mai grosieră a lui este respiraţia. Al treilea, cel al gândirii, *manomaya kosha*, recepţionează toate impresiile înregistrate prin intermediul simţurilor. Al patrulea, *vijnanamaya kosha*, învelişul inteligenţei, cuprinde facultăţile de discriminare şi volitivă. Al cincilea se numeşte *anandamaya kosha*, învelişul fericirii, deoarece atunci când se află în el, omul este cel mai aproape de *Atman*. *Atman* totuşi nu este niciodată în contact cu învelişurile sale şi nu împărtăşeşte nici una din restricţiile acestora.

◆***Kriya Shakti*** - deşi literal înseamnă „puterea extraordinară a acţiunii", ea a ajuns totodată să însemne „acţiunea energiei subtile a minţii sau, cu alte cuvinte, a gândurilor". Nici o acţiune, cu excepţia acţiunii reflexe, nu este posibilă fără energia gândirii. *Kriya Shakti* este, în plenitudinea sa, acţiunea supranormală care într-un mod special influenţează centrii fundamentali de forţă (*chakra*) ai fiinţei umane, producând rezultate ce par la prima vedere a fi miracole, deşi acestea sunt de fapt efecte normale sau consecinţe fireşti ale concentrării mentale intense şi ale meditaţiei profunde. În concluzie, putem spune că *Kriya Shakti* este puterea divină a acţiunii, creativitatea eficientă prin care lumea îşi începe existenţa şi prin care ea este menţinută în limitele legii divine.

◆***Krishna*** - cel de-al 8-lea *avatar* al lui Vishnu (vezi *avatar*), care a trăit acum peste 2000 de ani. Este considerat o încarnare perfectă a Iubirii Divine şi are multiple afinităţi cu Iisus (există unii autori care fac chiar şi o apropiere fonematică între Krishna şi Crist). Krishna este una dintre figurile cele mai importante din străvechea epopee indiană Mahabharata. El este cel care îi acordă cunoaşterea spirituală şi graţia divină eroului luptător Arjuna, în cel mai celebru „cîntec" (Gita) al hinduismului (considerată pe drept cuvânt „Biblia" indienilor), Bhagavad Gita (vezi şi Bhagavad Gita). Aici, Arjuna i se adresează lui Krishna precum Conştiinţei Divine Supreme, universale, principiu Absolut preexistent tuturor zeilor, nenăscut, etern, omniprezent. În India, Krishna este una dintre cele mai populare şi mai adorate imagini sau ipostaze (personificări) ale Divinului.

◆***Kundalini*** - puterea cosmică latentă în om care, atunci când este trezită, ascensionează pe canalul central subtil al coloanei vertebrale numit *Sushumna-nadi* (vezi *Sushumna*). Atunci când este perfect controlată dinamizarea ei prin ascensionarea la nivelul lui *Sahashrara* conferă manifestarea conştiinţei cosmice în fiinţă, atingându-se de asemenea Eliberarea finală.

◆***Lila*** - creaţia considerată ca fiind un joc al Divinului.

◆***Linga*** - la origine, acest cuvânt desemna o piatră ridicată ce ne aminteşte de simbolismul falic. Cel mai adesea, *Shiva* este venerat sub această formă simbolică. În timpul Mahabharatei, *Linga*-mul este descris ca fiind o piatră ridicată, ce este totodată obiect de cult. Adesea în Occident, *Linga* este în mod eronat interpretat ca fiind doar un simplu simbol sexual. În limba sanscrită, *linga* înseamnă, de asemenea, semn.

În Shiva Purana, *Shiva* spune: „Eu sunt omniprezent, şi pot fi adorat pretutindeni, dar prezenţa mea este în mod special mai puternică în 12 forme situate în 12 locuri sacre". Aceste 12 forme sunt cele 12 mari *Linga*.

◆***Loka*** - literal înseamnă lume. Termen utilizat cu referire la diviziunile universului din tradiţia hindusă, diviziuni ce reprezintă lumi subtile aflate în corespondenţă cu nivelul de conştiinţă al fiinţelor care locuiesc în ele. În general este vorba de o diviziune în trei lumi fundamentale, *Triloka*, cu alte cuvinte Cerul, Pământul şi Infernul, sau Lumea Divină, cea Medie şi cea Inferioară. O altă clasificare vorbeşte de şapte lumi superioare: 1.*Bhur - Loka*: Pământul; 2.*Bhuvar - Loka*: spaţiul dintre Pământ şi Soare, regiunea înţelepţilor, a *muni*-lor, a *siddha*-şilor, etc; 3.*Svar - Loka*: Cerul lui Indra; 4.*Mahar - Loka*, locul lui Bhrigu şi a altor mari sfinţi; 5.*Jnana - Loka*, ţara fiilor lui Brahma, Sanaka, Sananda şi Sanatkumara; 6.*Tatar - Loka*, locuinţa celor din clasa Vairaja; 7.*Satya - Loka* sau *Brahma - Loka*, locul lui Brahma, care o dată atins garantează eliberarea din ciclul renaşterilor. Acestor şapte lumi superioare le corespund şapte lumi inferioare numite *Patala*. Şcolile filosofice *samkhya* şi *vedanta* vorbesc despre opt *Loka* sau regiuni superioare şi inferioare: 1.*Brahma - Loka*, lumea zeilor supremi; 2.*Pitri - Loka*, regatul *pitri*-ilor, al *rishi*-ilor şi a lui Prajapati; 3.*Soma - Loka*, regatul lumii şi al planetelor; 4.*Indra - Loka*, lumea zeităţilor inferioare; 5.*Gandharva - Loka*, regatul spiritelor celeste; 6.*Rakshasa - Loka*, regatul *raksha*-şilor; 7.*Yaksha - Loka*, regatul lui Yaksha; 8.*Pisacha - Loka*, regatul demonilor şi al diavolilor.

◆***Mahakala*** - literal „Marele timp". Unul dintre aspectele lui *Shiva*, considerat ca personificare a forţelor divine distrugătoare a tot ceea ce este rău şi egoist în Macrocosmos.

◆***Mahatma*** - suflet mare, ființă foarte evoluată.

◆***Mahasamadhi*** - Suprema formă de totală identificare extatică cu Supremul Absolut (Dumnezeu); este ultima treaptă (cea mai înaltă) a desăvârşirii evoluției conştiinței, care implică însă totala sau completa desprindere a conştiinței yoghinului de structurile inferioare (fizic vorbind, angrenează moartea, care este la el, spre deosebire de celelalte ființe umane, pe deplin conştientizată, fiind trăită lucid ca o trecere către un alt plan, superior, suprem, divin, de conştiință). Toți marii yoghini şi ființele umane pe deplin eliberate spiritual părăsesc planul fizic (atunci când consideră aceasta oportun, dar numai odată cu încheierea deplină a misiunii lor spirituale, divine) prin *Mahasamadhi*.

◆***Manas*** - capacitate mentală de reflectare; parte a „organului intern" (*antahkarana*). Prin intermediul lui *manas*, noi primim impresiile lumii exterioare, care sunt supuse apoi analizei intelectului (*buddhi*). *Manas* este acea parte a conştiinței mentale care incită la îndoială, ajută la luarea deciziilor şi la transformarea dorințelor în acțiuni concrete.

◆***Manomaya kosha*** - al treilea din cele cinci învelişuri care acoperă Sinele, *Atman*; învelişul gândirii. (vezi *kosha*)

◆***Mantra*** sau ***Mantram*** - expresie onomatopeică a unor anumite aspecte esențiale ale unei Puteri Cosmice sau ale anumitor forțe subtile cosmice acționând împreună în mod distinct. În şcolile secrete ale Orientului se practică emisia mentală a unei *mantra* pentru a ne pune la unison şi a fuziona cu manifestarea sa subtilă obiectivă. Prin practică perseverentă, aceasta conduce gradat la o formă de meditație. *Mantra*-urile joacă un rol special fiind veritabile suporturi prin care ne încărcăm cu diferite energii subtile, în multe cazuri ele având totodată rolul de protectori ai ființei care le utilizează. Prin utilizarea unei anumite *mantra* benefice rezultă o transformare gradată concomitentă, resimțită la nivelul corpului, psihicului şi minții. *Mantra* are de asemenea un rol important în elevarea accelerată a vibrației dominante a ființei, provocând spontan sublimarea feluritelor energii joase dominante, acest proces fiind catalizat de emisia mentală a acesteia. În cazul consonanței telepatice cu una dintre cele 10 Mari Puteri Cosmice, yoghinii avansați realizează emisia mentală a *mantra*-ei corespondente simultan cu o vizualizare precisă, clară şi continuă a *yantra*-ei respectivei Puteri Cosmice. *Mantra* este considerată din punct de vedere sonor subtil ca nefăcând decât una cu acea Putere Cosmică, Zeu, Zeiță sau aspect esențial. Orice *mantra* conține chintesența energiilor, trăirilor şi realității specifice a acelei Puteri Cosmice (Zeu, Zeiță etc.). Yoghinul inițiat trebuie să păstreze strict secretă orice *mantra* în care este inițiat. Emisia acesteia trebuie însoțită lăuntric de o stare de transfigurare, sacralitate şi aspirație de a fuziona plenar cu esența subtilă obiectivă pe care *mantra* o reprezintă.

Practica regulată zilnică a emisiei unei *mantra* purifică gândirea, accelerează progresul spiritual şi conduce la apariția anumitor puteri paranormale care reproduc în respectiva ființă capacitățile corespondente extraordinare ale respectivei Puteri Cosmice. În fazele cele mai avansate emisia *mantra*-ei conduce la descoperirea plenară a Conştiinței Divine şi la realizarea lui Dumnezeu.

În utilizarea unei *mantra*, cele mai puternice şi mai rapide efecte survin în cazul unei recitări sau emisii interioare mute a sunetului, aceasta conducând cu uşurință la o instantanee consonanță cu sfera de forță a Puterii Cosmice pe care respectiva *mantra* o reprezintă.

◆***Maya*** - iluzie, înşelătorie, halucinație, aparență care păcăleşte. *Maya* este o forță a lui *Brahman* (Absolutul Divin). Ca iluzie cosmică şi ignoranță, *Maya* îl acoperă de fapt (ascunde) pe *Brahman*, nepermițându-i ființei umane să vadă decât aspectul diferențiat sau multiplicitatea universului şi nu realitatea esențială a unității lui profunde. *Maya* are două aspecte: *Avidya Maya* (Ignoranța), care îl îndepărtează pe om de Dumnezeu şi îl înlănțuie din ce în ce mai mult în lumea iluzorie şi *Vidya Maya* (Cunoaşterea), care conduce gradat omul către inefabila comuniune beatifică şi către cunoaştere divină eliberatoare.

◆***Moksha*** - starea celui care este eliberat de *Maya*.

◆***Muni*** - înțelept, erudit, sfânt de natură mai mult sau mai puțin divină care a dobândit un nivel de conştiință elevat, datorită ascezei şi tehnicilor spirituale *yoga*. Acest titlu onorific este atribuit *rishi*-ilor şi autorilor unor texte spirituale deosebit de importante. Printre aceştia îi putem enumera pe Panini sau Vyasa. În general *Muni* utilizează puterile lor supranaturale şi harul lor divin pentru a binecuvânta oamenii.

◆***Narayana*** - epitet atribuit lui Krishna care înseamnă „cel care a făcut din apă locuința sa".

◆***Neti, Neti*** - formulă care conduce la atingerea Absolutului prin intermediul negației „nu e aceasta, nu e aceasta".

◆***Nirguna - Brahman*** - literal, înseamnă *Brahman* fără calități. Acesta este un concept specific filosofiei *vedanta* ce desemnează Absolutul, Unicul fără secund lipsit de orice calitate, spre deosebire de „*Brahman* cu calități" (*Saguna Brahman*)

◆***Nirvana*** - în limba sanscrită acest cuvânt înseamnă anulare, fuziune cu absolutul, eliberare spirituală. Cuvântul *nirvana* desemnează starea extatică de eliberare supremă sau, cu alte cuvinte, de iluminare divină completă, caracterizată prin depăşirea şi transcenderea eu-lui individual, a ego-ului limitat, efemer şi fuziunea inefabilă sau „topirea" în Absolutul Divin (*Brahman*). Cel care atinge această stare (*nirvana*) dobândeşte totodată nemurirea spirituală şi poate rămâne cufundat în nepieritorul extaz pentru totdeauna, lui fiindu-i revelat de asemenea Adevărul Ultim şi cunoaşterea intimă a Legilor şi energiilor secrete fundamentale ale Macrocosmosului. *Nirvana* eliberează definitiv ființa umană de suferință, de ignoranță (prostie), de moarte, de renaşterea forțată (în una dintre cele trei lumi: 1)terestră (fizică), 2)astrală şi 3)cauzală), ca şi de toate formele de înlănțuire terestră, astrală, cauzală. *Nirvana* este starea de conştiință supremă şi transcedentală pe care faimosul text al înțelepciunii orientale Bhagavad-Gita o numeşte *Brahman-nirvana*, Upanishadele - *turiya*, filozofia yoghină - *nirbija-samadhi*, iar *Vedanta Nirvikalpa-samadhi*. Din punct de vedere yoghin, starea de *nirvana* este identică cu starea de *samadhi*.

În întregul Orient, *nirvana* este țelul esențial al oricărei practici spirituale în toate şcolile şi orientările diferitelor căi ce urmăresc realizarea divină şi desăvârşirea ființei umane. În budismul primitiv, prin *nirvana* se înțelege eliberarea definitivă de ciclul obligatoriu al renaşterilor (*samsara*) şi trecerea la o condiție de existență complet diferită, glorioasă şi beatifică. Această stare semnifică o victorie totală asupra celor Trei Rădăcini Răufăcătoare: dorința tiranică, ura şi eroarea (*akushala*); semnifică detaşarea spontană şi calmarea tuturor tendințelor inconştiente, egotice, înlănțuitoare către acțiune (*samskara*), ca şi eliberarea completă de determinismul legat de *karma* (grație trezirii puterii de discriminare şi

a liberului arbitru spiritual).

Nirvana este considerată ca fiind o stare supremă beatifică de conştiinţă necondiţionată (*asamskrita*) şi se caracterizează prin absenţa completă a naşterii obligatorii, a devenirii, a modificării şi a dispariţiei chiar şi în cazul unei *Maha-Pralaya*. *Nirvana* ne permite să resimţim plenar şi profund starea inefabilă de unitate a fiinţei noastre lăuntrice şi a Spiritului (revelat acum în noi pe deplin) cu Macrocosmosul şi cu Spiritul Divin infinit ce se află în afara noastră şi ne îmbrăţişează permanent. Prin realizarea deplină a stării de *nirvana* intuim clar că „suntem fuzionaţi complet şi uniţi cu tatăl divin (suprem) şi ni se revelează că acesta se află totodată permanent în noi ca spirit individual divin." Această stare spirituală supremă, glorioasă, divină este descrisă de Iisus Cristos prin cuvintele: „Eu sunt în Tatăl Ceresc şi Tatăl Ceresc se află în mine."

Starea de *nirvana* este resimţită plenar ca o experienţă spirituală, beatifică, a fuziunii cu Absolutul, a unităţii inefabile a lui *samsara* („ciclul existenţelor" care apare datorită renaşterilor în cadrul diferitelor condiţii de manifestare (*gati*), faţă de care individul ignorant nu poate să se sustragă sau să se detaşeze atât timp cât el nu a atins într-o anumită măsură eliberarea cunoscută adeseori sub numele de *nirvana*. Înlănţuirea fiinţei în *samsara* este consecinţa celor trei „rădăcini ale bolii fundamentale a fiinţei" (*akushala*) care sunt: ura (*dvesha*), dorinţa tiranică ce ne domină (*trishna*) şi ignoranţa (prostia) (*avidya*). Condiţiile specifice ale renaşterii în diferite lumi şi ipostaze existenţiale sunt determinate de *karma* fiecăruia. În învăţăturile lui Buddha, termenul *samsara* desemnează lumea fenomenelor şi a transcedentalului. *Nirvana* este adeseori descrisă ca fiind experienţa beatifică, durabilă, a Absolutului, starea de fericire oceanică decurgând din priza de conştiinţă a propriei noastre identităţi cu Absolutul şi a eliberării de orice ataşament faţă de iluziile de tot felul; dorinţe care ne domină tiranic. Este evident, prin urmare, că budismul depăşeşte concepţia limitată, de simplă anihilare la care este redusă adeseori starea de *nirvana* în Occident datorită ignoranţei. Pentru a explica în ce constă în realitate ideea de *nirvana*, anumite texte secrete utilizează în mod analogic imaginea stingerii unei flăcări. La fel cum focul care se stinge, uneori nu dispare, ci graţie transmutării şi sublimării perfecte, devine doar invizibil pentru unii (ignoranţii), trecând în realitate în alte dimensiuni sau lumi extraordinar de elevate (ca frecvenţă de vibraţie), oarecum la fel termenul de *nirvana* evocă nu o idee de dispariţie, ci de translaţie net sublimă la o altă stare, la o altă condiţie divină de existenţă. Focul provine din esenţa misterioasă a spaţiului şi se reîntoarce în esenţa (nebănuită de ignorant) a spaţiului. Despre *nirvana* putem spune că ea a preexistat totdeauna în stare latentă în fiinţa noastră ca un potenţial eveniment spiritual în „inima" unei sfere a nedevenirii imuabile. *nirvana* este „tărâmul secret al nemuririi" imposibil de localizat material în spaţiu, pentru că această „lume" este transcendentă şi supranaturală (*lokattara*), ea fiind accesibilă numai (unic) prin experienţa spirituală ultimă (cea mai înaltă cu putinţă). Budismul primitiv nu stabileşte nici o legătură între *nirvana* şi lume; el menţionează pur şi simplu că *nirvana* este Tărâmul Mântuirii sau al eliberării şi nemuririi în Eternitate.

◆***Nirvikalpa samadhi*** - vedeţi termenul *nirvana*.

◆***Nitya*** - literal „permanent", „etern". Realitatea ultimă, Absolutul etern. Acela (yoghinul) care devine una (se identifică perfect) cu această realitate ultimă se numeşte *nitya mukta*. El a atins suprema şi ultima eliberare. Cel care din dragoste pentru oameni renaşte ulterior pe pământ pentru eliberarea spirituală a oamenilor, deşi a atins deja unitatea divină sau starea de *nitya* este numit *nitya siddha*, perfectul cel etern. Cei mai cunoscuţi *nitya siddha* sunt Narada şi Shuka Deva. Lui

nitya, Absolutul Divin, i se opune *lila*, relativul sau altfel spus manifestarea Absolutului ca joc efemer al lui Dumnezeu în lumea fenomenală.

◆***Nivritti - Marga*** - Literal *nivritti* înseamnă reîntoarcere, iar *marga* înseamnă drum. Deci termenul desemnează drumul care merge către interioritate, către adevăr şi cunoaştere spirituală, bazat pe reflexie asupra Sinelui Suprem.

◆***Pancha*** - cinci.

◆***Panchadasi*** - literal „cei 15". Celebru tratat al lui Swami Vidyaranya, discipol al lui Shankara, referitor la metafizica din *Advaita Vedanda*. Conţinutul său este conform cu învăţăturile lui Shankara. Lucrarea este împărţită în 15 capitole din care fiecare grupă de câte 5 tratează o temă diferită. Primele 5 capitole au ca obiect diferenţierea elementelor şi a învelişurilor care înconjoară Sinele etern (*Atman*) aşa cum au enunţat *maha vakyas*-urile, „marile afirmaţii". A doua serie de 5 capitole tratează despre lumina diferitelor cunoaşteri, iar ultimele 5 capitole, despre fericire (de la fericirea obiectelor la fericirea Sinelui Suprem, trecând prin fericirea oceanică pe care o face cu putinţă practica *yoga*).

◆***Pandava*** - numele celor cinci regi, fii ai clanului *Pandu*, principalii eroi ai epopeii Mahabharata.

◆***Para*** - suprem.

◆***Paramatman*** - Supremul *Atman*, Absolutul.

◆***Paramahamsa*** - Apelativ al fiinţelor care au realizat Absolutul. Literal, *hamsa* în limba sanscrită înseamnă lebădă. Lebăda este simbolul purităţii, al Absolutului. *Parama* înseamnă Suprem. *Paramahamsa* semnifică deci puritatea perfectă a Supremului Absolut.

◆***Pasha*** - literal „capcană", „piedică". Tripla legătură a ignoranţei care ne înlănţuie faţă de corpul fizic, faţă de un mod eronat de gândire şi faţă de viaţă.

◆***Parinama (Parinama Vada)*** - literal, teorie a evoluţiei. Conform acestei teorii, efectul este deja conţinut în stare latentă în cauză; este suficientă intervenţia unui factor exterior pentru a o declanşa. Cauza şi efectul sunt stări, respectiv non-manifestată şi manifestată, a unei singure realităţi care se schimbă continuu. Creaţia este o dezvoltare pornind de la cauză, iar disoluţia este o reîntoarcere la cauză. Este vorba deci despre o teorie a evoluţiei şi a involuţiei.

◆***Prakriti*** - natura, energie creatoare, sinonimă într-un anumit sens cu *Shakti*.

◆***Pralaya*** - numită totodată şi *jahanaka* sau *samhara*. Literal „disoluţia finală". Disoluţia totală a universului (Macrocosmosului) la sfârşitul unei *kalpa*, atunci când dispar doar cele şase *lokas* (sfere subtile) şi locuitorii lor, sfinţii, zeii şi *Brahma* însuşi. Rămân eterni, nemuritori şi neafectaţi numai aceia din cea de a 7-a *Loka* care au atins Suprema eliberare finală care le conferă eternitatea şi care au trecut prin eliberarea ultimă dincolo de sfera cauzală, fiind intim fuzionaţi cu Dumnezeu, cum ar fi: Iisus, Buddha, Ramana Maharishi, Ramakrishna etc.

◆***Prana*** - suflu subtil vital (cosmic şi uman), energie subtilă cosmică pătrunzând orice fiinţă vie şi manifestându-se cel mai vizibil prin respiraţie. În *yoga* se consideră că în corpul uman există 5 tipuri principale de *prana*:

1) *Prana* - Forţa vitală esenţială a suflului (controlată de *Anahata chakra*);
2) *Apana* - Energia subtilă care elimină fluidele şi substanţele consumate

(controlată de *Muladhara chakra*);

3) *Samana* - Energia subtilă care asigură procesul de absorbţie şi asimilare a hranei, a fluidelor vitale şi menţine echilibrul fizico-chimic al corpului, reglând metabolismul legat de alimentaţie (este controlată de *Manipura chakra*);

4) *Udana* - Energia subtilă care acţionează asupra părţii superioare a corpului şi facilitează purificarea şi dezvoltarea spirituală a fiinţei prin crearea unei intime legături între aspectul fizic şi cel spiritual al omului (ţine de *Vishuddha chakra*);

5) *Vyana* - Energia subtilă care reglează hrănirea întregului corp şi circulaţia sanguină (ţine de *Swadhishtana chakra*).

◆ ***Pranamaya-kosha*** - a doua dintre cele cinci *kosha*. Învelişul subtil sau vital, care animă sau menţine corpul şi gândirea. Atâta timp cât ea subzistă în fiinţă, aceasta rămâne în viaţă. Manifestarea cea mai grosieră a ei este suflul.

◆ ***Purana*** - literal: culegere străveche de texte spirituale. Spre deosebire de străvechile Itihasa care descriau acţiunile legendare ale eroilor umani, cele 18 *Purana-e* şi cele 18 *Upa Purana-e* (Purana anexate), care le sunt subordonate, evocă legende despre viaţa zeilor.

Inspirate din iubirea de Dumnezeu (*bhakti*) ele constituie principalele texte de referinţă ale adoratorilor lui Vishnu, *Shiva* şi *Brahma*.

În funcţie de divinitatea la care se referă, ele sunt divizate în Vaishnava Purana, Shaiva Purana şi Brahmana Purana.

Religia Vedelor ascunde o spiritualitate profundă în spatele unui simbolism dificil de înţeles pentru oamenii obişnuiţi care-şi limitau venerarea doar la aspectele exterioare ale acestei naturi. Graţie trinităţii formată din *Brahma*, prin intermediul căruia totul se naşte, Vishnu, prin intermediul căruia totul se păstrează, şi *Shiva*, prin intermediul căruia totul este distrus, adică ignoranţa şi răul, *Purana*-ele, fac accesibil caracterul simbolic al celor trei personaje divine şi satisfac astfel nevoile de religiozitate ale populaţiei. *Purana*-ele mitologice constituie o adevărată comoară pentru religia hindusă.

Încă şi astăzi ele reprezintă o bogăţie vie pentru credinţa hinduşilor şi exercită cea mai puternică influenţă asupra credinţei hinduşilor

Cele 6 Vaishnava Purana se intitulează: Vishnu Purana, Bhagavata Purana, Padma Purana, Narada Purana, Garuda Purana, Varaha Purana.

Cele 6 Shaiva Purana se intitulează: Matsiya Purana, Linga Purana, Skanda Purana, Kurma Purana şi Agni Purana. În locul lui Agni Purana întâlnim Vayu Purana, cea mai străveche dintre Purana-e.

Cele 6 Brahmana Purana sunt: Brahma Purana, Brahmavaivarta Purana, Vamana Purana, Brahmanda Purana, Markandiya Purana, Bhavishiya Purana.

Cele mai celebre şi mai populare sunt: Vishnu Purana şi Bhagavata Purana, care povestesc istoria vieţii lui Krishna.

Purana-ele sunt scrise în versuri şi reproduc un dialog între un maestru spiritual eliberat şi discipolul său. Pe acest dialog principal se grefează alte dialoguri legate de alte personaje ale *Purana*-elor.

Fiecare *Purana* trebuie să respecte cinci caracteristici reprezentate prin temele următoare: 1) creaţia, 2) distrugerea şi reînnoirea lumii, 3) genealogiile zeilor şi ale eroilor, 4) dominaţia exercitată de Manu în diferitele stadii ale evoluţiei umane, 5) viaţa şi acţiunile descendenţilor lui Manu.

Dar nu toate *Purana*-ele respectă aceste cinci reguli. Redactarea lui Vayu Purana a fost făcută în secolul VI în timp ce alte texte n-au fost compuse decât în secolele XIII sau XIV. Un lucru pare a fi totuşi sigur: toate au fost de-a lungul timpului obiectul unor modificări. În afară de cele 18 *Purana-e* şi cele 18 *Upa*

Purana-e există totodată Sthala Purana consacrată istoriei şi meritelor locurilor sacre (*sthala*), iar recitarea acestei Purana constituie o parte importantă a cultului cotidian.

Ansamblul tuturor *Purana*-elor reprezintă „un fel de enciclopedie a formelor religioase hinduse cu nenumăratele lor tradiţii, care se întrepătrund, se amestecă, se suprapun" (Mario Vallauri).

◆ ***Purusha*** - Existenţa Pură sau Spirit, element aflat în opoziţie cu *Prakriti* care este devenirea.

◆ ***Rajas*** - a doua din cele trei *guna*. Ea se manifestă în *Prakriti* sub forma aspiraţiei, dorinţei, agitaţiei şi neliniştii. Este forţa care ne permite să învingem apatia lui *tamas*. Când *rajas* domină activitatea sau gândirea unui individ se spune că acesta este rajasic, cu alte cuvinte pătruns de *rajas guna*.

◆ ***Rakshasa*** - fiinţă ostilă din planul vital mijlociu.

◆ ***Rama*** sau ***Ramachandra*** - a şaptea încarnare a lui Vishnu. Erou al mitologiei hinduse, istoria sa este povestită în Ramayana.

◆ ***Ramaprasada*** - celebru poet bengalez al secolului al XVIII.

◆ ***Ramayana*** - mare poem epic atribuit lui Valmiki în care sunt povestite aventurile lui Rama.

◆ ***Rishi*** - termen general desemnând profeţii, sfinţii şi poeţii inspiraţi, în special vizionarii spirituali cărora le-au fost revelate prin inspiraţie Divină imnurile din Vede. Aceştia din urmă sunt numiţi cei şapte mari *rishi*.

Shatapatha-Brahmana dă lista celor mai mari *rishi*: Gotama, Bhraradvaja, Vishvamitra, Janmadagni, Vasishtha, Kashyapa şi Atri. În Mahabharata ei se numesc: Marichi, Atri, Angiras, Pulaha, Kratu, Pulastya şi Vasishtha. Vishnu Purana adaugă la această listă numele de Bhrigu şi Daksha şi numeşte aceşti mari sfinţi cei nouă *Brahmarishi*. Există încă numeroşi alţi *rishi* mai puţin cunoscuţi.

◆ ***Rudra*** - literal „Teribilul", „Cel care urlă". În Vede, Rudra *Shiva* are numeroase nume şi atribute; el este Puterea Divină Masculină teribilă care manifestându-se impetuos şi în forţă în anumite situaţii, urlă atunci când se luptă cu cei răi, fiind Forţa care se manifestă ca un tunet atunci când guvernează furtunile. Uneori acest aspect al lui *Shiva* (Rudra) este identificat chiar cu forţa purificatoare a focului care se află în legătură cu aspectul distrugător a tot ceea ce ajunge să devină rău şi pervers în manifestare. Prin urmare aspectul Rudra al lui *Shiva* este nu odată divinitatea anihilatoare a tot ceea ce este limitat, negativ sau rău şi egoist în manifestare şi care aduce boală printre oamenii răi şi anumite animale. Pentru cei buni şi virtuoşi, Rudra este o divinitate binefăcătoare care ajută pe cel năpăstuit şi vindecă în mod miraculos bolnavii care îl invocă plini de aspiraţie către Dumnezeu. În Yajur Veda, Rudra *Shiva* este supranumit *Maha deva*. El este totodată tatăl *rudra*-şilor sau al *maru*-ţilor.

◆ ***Sadhana*** - calea sau antrenamentul spiritual.

◆ ***Sadhu*** - om sfânt care a renunţat la lume pentru a se consacra cunoaşterii lui Dumnezeu.

◆ ***Saguna-Brahman*** - literal înseamnă *Brahman* cu calităţi. Scrierile sfinte vorbesc despre două aspecte ale lui *Brahman*: la nivel transcendent, aflat în afara

manifestării, *Brahman* fără calităţi (*Nirguna Brahman*) şi la nivelul manifestării, *Saguna Brahman, Brahman* căruia îi atribuim tot felul de calităţi, (*Upathi*) destinate să faciliteze exercitarea ritualurilor şi a cultului care permit omului obişnuit să-l adore pe Dumnezeu în forme concrete. Pentru desfăşurarea ritualurilor este necesară prezenţa unui obiect de cult. *Nirguna Brahman* fiind un concept abstract, el nu poate fi adorat prin ritualuri. În Rama Tapanija Upanishad se poate citi: „*Brahman* este conştiinţă pură fără formă şi nedivizat. Pentru ca adeptul spiritual să fie ajutat în elanul său devoţional, lui *Brahman* i s-au asociat simboluri şi calităţi". *Brahman* cu calităţi (*guna*) devine *ishvara*, o divinitate personală pe care o putem adora şi la care ne putem ruga.

◆***Samadhi*** - Literal: a fixa, a ataşa în extaz divin. În hinduism: stare beatifică de conştiinţă superioară celei de veghe, de vis şi de somn profund care este caracterizată de încetarea completă a oricăror gânduri. În starea de *samadhi* se produce o fuziune totală a celui ce meditează şi a obiectului de meditaţie (Dumnezeu sau Absolutul, dacă acesta este obiectul meditaţiei). Există diferite forme sau stadii de *samadhi*. Cel mai elevat se numeşte *Nirvikalpa-samadhi*. În budismul Zen: starea extatică de *samadhi* rezultă prin concentrarea intensă a minţii asupra unei realităţi supreme (divine). Această concentrare extraordinară se obţine printr-o diminuare progresivă a activităţii minţii. *samadhi* este starea supremă de conştiinţă în întregime nondualistă caracterizată printre altele prin unirea dintre „subiectul" şi „obiectul" experienţei: conţinutul profund extatic al experienţei este sin*guru*-l care există. Această stare beatifică, divină, de conştiinţă este adesea calificată de yoghini drept „focalizarea unică şi extatică a minţii, expresie care, la prima vedere, poate să ne inducă în eroare căci ea ne lasă să presupunem că această concentrare ar fi orientată voluntar, egotic, către un punct precis. Cu toate acestea, starea de *samadhi* nu este numai o concentrare intensă asupra unui punct, iar mintea nu este orientată de la un aici (subiect) către un acolo (obiect), ca într-o simplistă schemă dualistă. A fi capabil de a intra spontan, cât mai des în starea de *samadhi* este o condiţie indispensabilă oricărei meditaţii yoghine (*dhyana*) profunde care este cu adevărat perfect realizată. Distingem, în general, în tradiţia orientală trei feluri de *samadhi* supranaturale, perfecte (*lokottara*) care au ca scop respectiv vacuitatea beatifică (*shunyata*), absenţa deplină a tuturor caracteristicilor (*animitta*) şi dispariţia completă a dorinţelor pentru obiecte care face cu putinţă accesul la *nirvana*, Extazul Dumnezeiesc complet Eliberator. Celelalte forme de *samadhi* sunt considerate ca fiind mai mult sau mai puţin înalte chiar şi atunci când ele sunt însoţite de cea mai profundă meditaţie extatică sau de uluitoare puteri paranormale (*Siddhis*).

◆***Samkhya*** - Unul din cele 6 sisteme filozofice ortodoxe (*dharsana*) ale hinduismului, fondat de înţeleptul Kapila. El afirmă că universul este născut din unirea lui *Prakriti* (natura) cu *Purusha* (conştiinţa, spiritul). După acest sistem există atâtea suflete şi entităţi conştiente (*Purusha*) câte fiinţe vii există pe pământ.

◆***Samsara*** - ciclul naşterilor şi morţilor succesive, roata transmigraţiunilor succesive în care omul continuă să existe până la eliberarea finală.

◆***Samskara-e*** - tendinţe şi impregnări reziduale rămase în planul subconştient ca urmare a efectelor karmice acumulate de-a lungul existenţelor şi care continuă să influenţeze destinul oamului până când acesta va reuşi să le neutralizeze prin anumite modalităţi ce vizează purificarea şi controlul structurilor fizice, psihice şi mentale.

◆***Sannyasa*** - renunţare.

◆***Sannyasin*** - cel care a abordat calea renunţării, călugăr.

◆***Sat*** - Existenţă absolută, eternă şi permanentă identică cu *Brahman*, la fel cum este şi CHIT (conştiinţa pură) şi *ananda* (beatitudinea absolută).

◆***Sat Chit Ananda*** - Literal: existenţă, conştiinţă, beatitudine.
În faţa imposibilităţii de a-l defini pe *Brahman* sau Supremul Absolut prin cuvinte, se utilizează această aproximare conceptuală pentru a stimula intuiţia yoghinului care aspiră la Eliberare (MOKSHA).

◆***Sattva*** - Cea mai nobilă dintre cele trei *guna*; ea desemnează în acelaşi timp echilibrul, dreptatea, serenitatea, spiritul împăcat.

◆***Savikalpa samadhi*** sau ***Sabikalpa samadhi*** - stare extatică de conştiinţă caracterizată prin comuniunea directă cu Conştiinţa Divină; deşi mai rămâne încă dualitatea subiect-obiect (spre deosebire de *Nirvikalpa samadhi*), aspect care împiedică fuziunea extatică totală cu Dumnezeu.

◆***Shabda*** - sunet, cuvânt.

◆***Shakta*** - adorator al lui *Shakti*.

◆***Shakti*** - în limba sanscrită înseamnă putere feminină, forţă a naturii, energie. Considerată adesea ca fiind contrapartea feminină (-) sau iubita lui *Shiva* (Supremul masculin(+)), ea este expresia eternului feminin sau a Zeiţei mame unificând feminitatea şi maternitatea prin manifestarea sa ca Forţă a Naturii. Ea este venerată în Orient în diferitele sale aspecte feminine dintre care amintim pe *Kundalini* prezent în fiecare fiinţă umană. *Shakti* e personificarea efectivă a energiei feminine primitive, ea încarnează adeseori forţa de realizare a lui *Brahman*, fiind aspectul feminin dinamic al lui Dumnezeu, vitalitatea feminină care îi permite lui *Brahman* să creeze totul; să conserve sau să păstreze totul; să facă să dispară totul.În fiinţa umană, expresia cea mai uşor sesizabilă a lui *Shakti* este dinamismul sexual. Pulsiunea amoroasă sau libidoul este un exemplu de manifestare a lui *Shakti*. Textele secrete orientale menţionează că graţia lui *Shakti* în fiinţa umană (trezirea, amplificarea, acumularea, transmutarea şi sublimarea diferitelor aspecte sau manifestări specifice ale lui *Shakti*) este indispensabilă pentru a putea înţelege gradat dimensiunea transcedentală a lui Dumnezeu. Tantrismul în special se interesează adeseori de conştientizarea şi integrarea lui *Shakti* în fiinţă într-o manieră cu totul şi cu totul specială, aici punându-se un accent deosebit pe conştientizarea şi amplificarea lui *Shakti* în fiinţă în vederea punerii la unison cu energiile *Shakti* corespondente din Macrocosmos.

◆***Shastra*** - învăţătură înţeleaptă, ghid sau manual al celui care se află pe cărarea căutării spirituale de Dumnezeu. *Shastra* este un termen general, desemnând Vedele şi toate celelalte scrieri sacre în deplin acord cu ele, cum ar fi, de exemplu, *Mantra Shastra, Tantra Shastra* etc.

◆***Shankara*** - „Beneficul (Eliberatorul)"; atribut al lui *Shiva* (Divinul Transcendent) . Acesta este şi numele marelui eliberat, înţelept si iniţiat indian (care mai este numit şi Shankaracharya). Marele yoghin eliberat Shankara a fost principalul exponent al căii spirituale nondualiste *advaita vedanta* (vezi *vedanta*), care afirmă unitatea indisolubilă a tuturor fiinţelor, realităţilor şi lucrurilor, indicând totodată imanenţa Prezenţei Divine în orice aspect al creaţiei. Deşi a trăit relativ

puțin, Shankara a scris numeroase opere cu caracter profund filosofic și spiritual, dintre care cele mai importante sunt: Atmabodha, Tattvabodha, Upadesha-Sahasri, Viveka Chudamani, Shariraka-Bhasya (Tratat despre ființa divină cosmică) și comentariul faimos la Bhagavad-Gita. Este remarcabil că încă de la vârsta de 8 ani, Shankara s-a dedicat complet căutării spirituale. Cunoașterea și sfințenia sa erau atât de mari încât a fost considerat o încarnare a lui *Shiva*, de unde provine și numele său. El a fondat numeroase mânăstiri în care călugării îi urmează și astăzi doctrina. Principalele mânăstiri sunt cele de la Shrinagari în sudul Indiei, apoi Puri în estul țării, Dvaraka la vest și Bodrinath în Himalaya.

Shankara a fost poet, filosof, sfânt, savant mistic și reformator. Câțiva dintre discipolii săi au scris cărți despre viața sa. Cele mai celebre sunt: Shankya Digvijaya de Vidya Ranya și Shankara Vijaya de Ananda Giri.

◆***Shambu*** - Unul dintre miile de nume ale lui *Shiva*, foarte frecvent în tantrism.

◆***Sharira*** - Literal înseamnă corp, înveliș, formă posibilă. Tradiția hindusă afirmă că există trei învelișuri care înconjoară Sinele Suprem, *Atman*: *Sthula-Sharira*, corpul grosier identic cu *annamaya-kosha*; *Shukshma-Sharira* sau *Linga-Sharira*, corpul subtil, constituit din *pranamaya-kosha*, *manomaya-kosha* și *vijnanamaya-kosha*; *Karana-Sharira*, învelișul cauzal, identic cu *anandamaya-kosha*.

◆***Shiva*** - Literal, „cel Bun, cel Blând". Al treilea zeu esențial din trinitatea hindusă (*Trimurti*) ce îi cuprinde pe *Brahma*, Vishnu și *Shiva*. *Shiva* este zeul distrugerii celor răi și ignoranți, și disoluției a ceea ce este impur. El poate fi, de asemenea, o forță infinită, binefăcătoare, în măsura în care îndepărtează adeseori fulgerător *avidya* sau ignoranța înlănțuitoare. Simbolul său este *Linga*-mul sau organul masculin creator ce reprezintă virilitatea, aspectul solar, activ, yang. *Shiva* este deseori reprezentat în fuziune intimă, amoroasă, infinită cu iubita sa *Shakti*, care este aspectul feminin, al cărei simbol fundamental este *yoni* sau organul feminin, sexual, ce reprezintă aspectul yin, energia naturii.

Numele lui *Shiva* nu apare în Vede. Există o divinitate care poartă numele Rudra *Shiva* și, pornind de la aceasta, s-a născut *Shiva* cu manifestările sau aspectele sale specifice, numit Rudra. În Rigveda termenul Rudra este uneori folosit în sensul de Agni, foc subtil și fii săi sunt Maruții. În Ramayana, *Shiva* apare ca un mare zeu atotputernic și are sensul divinității supreme. În Mahabharata, cel mai mare dintre cei trei zei este când Vishnu, când *Shiva*, care redevine chiar maestrul și creatorul lui *Brahma* și al lui Vishnu, venerat de toți zeii în calitatea sa esențială de distrugător al tuturor zeilor și stăpân ghid, inspirator și protector al tuturor yoghinilor.

Pentru adepții care adoră frenetic în el „idealul lor ales" (*ishta-deva*), el este divinitatea supremă totală, Realitatea Ultimă. Asociat formelor sale feminine, manifestatoare, dinamice, cunoscute sub numele de *Shakti*, *Parvati*, *Kali* sau *Durga*, el încarnează Absolutul Transcendent. Fiecare din aceste Mari Puteri Cosmice sau anumite divinități feminine este adeseori considerată a fi contrapartea feminină (*Shakti*) sau soția lui *Shiva* și uneori iconografia hindusă îl reprezintă în intimă fiziune sexuală infinită, datorită controlului perfect al energiei sexuale, cu încarnările sau aspectele acestor forțe „feminine" imense. *Shiva* poartă numeroase alte nume în funcție de predominanța anumitor aspecte ale sale, cum ar fi: *Shambu*, *Shankara*, *Ishana*, *Vishvanatha*, *Kedarnath* sau *Nataraja*; acesta din urmă este reprezentat în arta hindusă ca *Shiva-Nataraja*, *Shiva* cel transcendent, stăpân suprem al universului, tronând pe Nandi, taurul simbolic al *Dharma*-ei și venerat

ca *guru* Suprem al tuturor *guru*-șilor, distrugătorul suferinței, al celor răi cât și al întregii materialități, datorită grației sale fulgerătoare, cel ce dăruiește înțelepciune, încarnarea renunțării dătătoare de eliberare și a compasiunii transcendente, a puterii masculine arhetipale a virilității esențiale.

◆***Shukshma-Sharira*** - Literal, *shukshma* înseamnă fin, iar *sharira* înseamnă înveliș. Termen ce desemnează al doilea înveliș fin sau subtil, ce-l înconjoară pe *Atman*, conform filosofiei *vedanta*. El se compune din gânduri, voință și senzații și reprezintă o sinteză dintre *pranamaya-kosha*, *manomaya-kosha* și *vijnanamaya-kosha*.

◆***Siddha*** - perfect.

◆***Siddhi*** - Puteri fizice, psihice, mentale și spirituale cu totul extraordinare sau așa-zis paranormale, care apar ca un corolar al evoluției spirituale a yoghinului perseverent pe măsură ce în ființa lăuntrică a aspirantului se trezesc din starea de potențialitate și se amplifică gradat anumite rezonanțe inefabile cu forțe cosmice, subtile, secrete care realizează efectiv (sau actualizează) conexiunile și corespondențele analogice, subtile și profunde dintre om (considerat drept un Microcosmos) și Univers (Macrocosmos). Practica tehnicilor și procedeelor secrete *yoga*: *mantra*, *Kundalini*, *Laya*, *Tantra* conduce gradat la realizarea unor asemenea puteri yoghine (de exemplu: clarviziune, premoniție, dedublare astrală, telepatie, levitație, capacitatea de a materializa sau dematerializa obiecte, transferul conștiinței, mersul pe apă, vitalitate uluitoare etc.). În general, Ghidul Spiritual (*guru*) pune adeseori aspirantul în gardă împotriva căutării egoiste a oricăror *siddhi*-uri, deoarece, pentru cel vanitos și mărginit, ele nu contribuie la realizarea Adevărului Ultim, ci fac parte tot din lumea fenomenală, oricât de „supranaturale" ar putea părea la o privire superficială; atașamentul față de aceste puteri uimitoare sau orgoliul pe care îl amplifică constituie, nu o dată, un puternic obstacol pe calea desăvârșirii spirituale și a eliberării ultime. Pe de altă parte însă, acele *siddhi*-uri superioare, spirituale, apar adeseori spontan ca de la sine chiar fără a fi urmărite deloc de aspirant, numai prin unele practici profund spirituale.

Marele sfânt Ramana Maharishi, de exemplu, nu înceta să vorbească de pericolul ce-l reprezintă atașamentul față de *siddhi*; el însuși a refuzat să se folosească de ele spre deosebire de alți mari sfinți cum ar fi Sai Baba din Shirdi, care se servea de aceste puteri pentru a face bine oamenilor și pentru formarea spirituală a adepților săi.

La oamenii care nu au atins încă un grad elevat de spiritualitate, există un mare risc ce ține de folosirea fără discernământ a acestor *siddhi*-uri, care ar putea avea drept consecință anularea tuturor eforturilor întreprinse pe calea spirituală și acumularea de *karma* negativă.

◆***Sri*** sau ***shri*** - sfânt, sacru, divin. Uneori este utilizat ca un titlu sau formulă plină de respect.

◆***Sthula*** - Literal înseamnă grosier. *Sthula-Sharira* este denumirea învelișului grosier, a învelișului exterior, cel mai grosier dintre toate învelișurile care îl înconjoară pe *Atman*, Sinele Esență Suprem. El constituie corpul fizic și este identic cu *annamaya-kosha*.

◆***Stotra*** - Literal înseamnă imn sau omagiu. Cântec închinat lui *Shiva* sau marilor maeștri, divinităților sau Marilor Puteri Cosmice.

◆***Sushumna nadi*** - cel mai important canal subtil energetic (*nadi*) al ființei,

situat în plan subtil în interiorul coloanei vertebrale, ajungând însă de la baza acesteia până în zona creştetului. *Sushumna nadi* este „calea secretă glorioasă" a ascensiunii energiei noastre divine latente (sau, altfel spus, a giganticului potențial divin aflat într-o stare de „somn" la baza coloanei) *Kundalini*, după ce aceasta (*Kundalini*) este trezită prin procedeele specifice pe care le găsim în *Laya yoga*, *Kundalini yoga*, *Hatha yoga* etc.

◆***Swami*** - titlu onorific, plin de respect, care se adaugă lângă numele unui mare maestru spiritual *yoghin* sau al unui om înțelept, venerat pentru sfințenia şi realizările sale spirituale exemplare; literal înseamnă „domn", „stăpân".

◆***Tamas*** - Literal: Obscuritate, orbire, ignoranță. Una din cele trei *guna*, care formează structura lui *Prakriti*. *Tamas* reprezintă forțele obscure ale inactivității naturii care se manifestă sub forma ignoranței, inerției, incapacității şi lipsei de claritate, obscurității. *Tamas* constituie nivelul de jos dintre cele trei *guna*.

◆***Tantra-yoga*** - țesătură, urzeală, relație, adunare. Aceasta este definiția cuvântului *tantra*. În conformitate cu Vedele, Upanishad-ele, Purana-ele şi Bhagavad-Gita, Tantra face parte din *sanatana - dharma*, religia eternă a hinduşilor.

Tantra are drept temă centrală energia divină sau forța creatoare *Shakti* care sub forma unei zeițe (*devi*), încarnează aspectul feminin al fiecărei divinități. Această energie divină feminină este adeseori cunoscută ca fiind contrapartea polară sau soția lui *Shiva*. În deplin acord cu *Shiva*, *Shakti* adoptă adeseori forme benefice. Orice Tantra comportă 5 teme:

a) creația lumii.

b) distrugerea sau disoluția acesteia.

c) adorarea frenetică a lui Dumnezeu în aspectele sale masculin sau feminin, sau, cu alte cuvinte, fuziunea inefabilă cu una dintre nenumăratele divinități masculine sau feminine.

d) obținerea puterilor supranaturale (*Siddhis*).

e) diferitele căi şi modalități pentru a ajunge la intima fuziune inefabilă şi unire cu Supremul prin meditație.

Adeseori Tantra-yoga este sinonimă cu *Kundalini yoga*. Tratatele tantrice sunt în general redactate sub forma dialogurilor între *Shiva*, Absolutul divin şi o *Shakti* a sa care încarnează energia feminină subtilă divină. Aceste texte au drept scop să accelereze trezirea spirituală şi să eleveze ființa umană în întregime, conducând-o la perfecțiunea divină, învățând-o cum să-şi trezească şi să conducă în sus forța cosmică latentă (*Kundalini-Shakti*) care dormitează în el (o bună parte din aceasta manifestându-se prin potențialul sexual specific atât la bărbat cât şi la femeie), cu ajutorul diferitelor exerciții specifice şi procedee meditative.

Veche de câteva mii de ani, Tantra *yoga* este o sinteză plină de înțelepciune a tradiției şi a ştiinței yoghine care urmăreşte corelarea inefabilă într-o deplină armonie a stărilor fizice cu anumite experiențe metafizice pe care numai o ființă umană plenar conştientă şi inițiată poate să le realizeze. Practica tantrică oferă individului o gamă uluitoare de modalități care îl ajută să fie în echilibru şi armonie cu Universul, folosind însăşi condițiile pe care oricând viața de zi cu zi le rezervă. Aşa-zisa tantră „a mâinii drepte" cuprinde o serie vastă de practici care includ exerciții fizice profund binefăcătoare pentru sănătate, metode respiratorii care fac să se mişte la voință fluxurile energiei vitale, procese de purificare ce armonizează aspectele emoționale ale ființei, tehnici mentale care disciplinează şi focalizează mintea, practici meditative care implică diagrame geometrice (*yantra-e*) şi sunete subtile (*mantra*) care rafinează conştiința şi o fac aptă să reveleze spiritul. În

practica tantrică potențialul creator, energia sexuală transmutată, atunci când este valorificată cu succes prin sublimare devine o forță extrem de importantă care poate conduce rapid către o transformare extraordinară a ființei umane.

Toate acestea pot fi realizate de către un individ care, rămânând abstinent, practică singur, sau pot fi trăite într-un cuplu plin de tandrețe şi iubitor în care se urmăreşte permanent continența şi sublimarea superioară a energiilor rezultate precum în aşa-zisa Tantra „a mâinii stângi". Abordarea intimă afectuoasă a acestor aspecte în cuplu presupune o rafinată şi sensibilă explorare şi valorizare a relației dintre bărbat şi femeie, iubire reciprocă, respect pentru celălalt, transfigurarea fiecăruia de către celălalt în ființă ideală divină, transmutarea potențialului sexual şi sublimarea energiei rezultante în sferele cele mai elevate ale ființei, pentru a atinge împreună, sau fiecare la un anumit moment dat, starea de extaz divin. Aplicarea corectă a acestor precepte izvorâte din înțelepciunea milenară a Orientului conduce gradat la o elevare şi o amplificare a trăirilor în cazul unirii sexuale conştient controlate, de la un proces guvernat de instincte ajungându-se la o veritabilă experiență spirituală în care cuplul resimte la unison fericirea oceanică infinit nuanțată. Această stare extraordinară este definită adeseori în textele fundamentale *yoga* sub numele de *ananda*, beatitudine cosmică sau extaz. Dincolo de aberațiile pe care le susțin cei ignoranți şi răuvoitori, Tantra este viață trăită plenar şi superior. Tantra bine practicată este viață echilibrată şi conştiință în armonie cu ceea ce apare în mod spontan oricând. Tantra *yoga* este practicată de către Oameni Naturali din întreaga lume, simplu şi într-o transfiguratoare stare de respect pentru Tot ceea ce Este.

◆***Tantrism*** - sistemul fundamentat pe învățătura Tantra-urilor.

◆***Tapas*** - concentrare de forță şi voință spirituală; asceză; efort spiritual.

◆***Tapasya*** - sinonim cu *Tapas*.

◆***Tat*** - Literal: Acela. Sfinții Vedelor utilizau adesea cuvântul *Tat* pentru a desemna principiul inefabil, misterul insondabil, Absolutul Infinit, Supremul Absolut, *Brahman*, cu alte cuvinte, Divinul. Atunci când ei vroiau să-şi inițieze discipolii în cunoaşterea ultimă a Vedantei, ei le spuneau: *Tat Twam Asi* - „Tu eşti Acela".

◆***Tat Twam Asi*** - Tu eşti Acela, expresie întâlnită în Chandogya Upanishad, fiind una din cele patru mari afirmații ale Vedantei.

◆***Tyagin*** - cel care practică renunțarea.

◆***Turiya*** - literal „a patra". Stare de supraconştiență caracteristică eliberării. Se manifestă din ce în ce mai intens pe măsură ce se activează tot mai mult *sahashrara*. Este numită „a patra" deoarece ea transcende cele trei stări obişnuite de conştiință (*avastha*) care sunt starea de veghe, starea de vis şi starea de somn profund fără vise. Această stare de conştiință absolută se situează dincolo de gândire, cauzalitate sau identificarea cu corpul fizic sau subtil (astral). Ea este beatifică şi indescriptibilă. În termeni psihologici, vorbim despre *turiya*. În termeni filozofici, o numim *Brahman* (Supremul Absolut - Dumnezeu). Mandukya Upanishad, care prezintă o analiză a diferitelor stări de conştiință, descrie *turiya* în mod esențial prin negare: *turiya* nu este „nici experiență obiectivă, nici experiență subiectivă, nici conştiență, nici inconştiență, nici cunoaşterea simțurilor, nici cunoaştere relativă, nici cunoaştere prin deducție". Singura definiție afirmativă o descrie ca fiind în realitate doar „conştiință pură şi unificată, pace de nedescris"

sau „natura intimă a lui *Atman*".

◆ ***Upanishade*** - Literal UPA înseamnă aproape de, NI înseamnă jos şi SHAD înseamnă a sta aşezat. Deci a sta asezat în apropierea unui om înțelept, cu alte cuvinte la piciarele unui *guru*, pentru a primi de la el secretele, învățăturile sacre. Upanishadele formează ultima parte a Shruti-urilor, partea revelată a Vedelor şi constituie principiile ce stau la baza Vedantei, fiind un ansamblu de viziuni filozofice care sintetizează învăţătura Vedelor. Ele se disting prin marea lor libertate de gândire şi prin preocuparea pentru aspectele ultime, pentru deschiderea transcendentă, calități care le fac deosebit de prețioase pentru omul ce caută să dobândească starea de înțelepciune. Comparate în filozofia orientală cu nişte plante agăţătoare (*valli*), Upanishadele se sprijină pe textele din fiecare Veda, dar păstrează totuşi întreaga lor libertate şi autonomie, scăpând astfel de rigiditate şi dogmatism. În inima oricărei Upanishade găsim întrebări şi răspunsuri fundamentale legate de sensul lui *Atman* şi *Brahman*, precum şi afirmaţii legate de semnificaţia silabei sacre AUM. Printre cele 12 Upanishade principale, Aitareya şi Kaushitaki aparţin lui Rigveda, Chandogya şi Kena lui Sama Veda, Taittiriya, Katha, Shvetashvatara, Brihad-Aranyaka, Isha lui Atharva Veda. La început fiecare din cele patru Vede erau învăţate într-o şcoală vedică diferită. Upanishadele cele mai vechi serveau la început drept manuale de dogmă la fiecare dintre aceste şcoli. Totodată, Upanishade-le lui Yajurveda şi mai ales cele ale lui Atharvaveda, nu au fost întodeauna legate de o şcoală vedică aparte. Şcoala lui Shvetashvatara Upanishad, de exemplu, a dispărut total, în timp ce Upanishadele lui Atharva Veda sunt considerate în cea mai mare măsură apocrife. Învăţăturile Upanishadelor sunt în general prezentate sub formă de povestiri. Se vorbeşte adesea despre istoria unor înţelepţi care vin în vizită la regi care - după lungi discuţii ce strălucesc prin inteligenţă, frumuseţe şi impulsionare spirituală - înţeleg caracterul efemer al acestei lumi, al bogăţiei şi puterii, şi astfel chiar şi regii devin discipoli ai acestor mari maeştrii şi învaţă şi ei cum trebuie să acţioneze şi să gândească pentru a ajunge, în urma unei evoluţii spirituale, la Adevărul Suprem. În esenţă, Upanishadele conţin descrierea Sinelui esenţial Nemuritor, Individual (*Atman*) şi afirmarea identităţii sale cu Spiritul Divin Universal (Macrocosmic), *Brahman* sau *Paramatman*. Ele descriu totodată anumite modalităţi secrete precise de conştientizare a acestei identităţi fundamentale, printre care se remarcă în primul rând descrierea semnificaţiilor esoterice ale sunetului fundamental subtil, divin al Creaţiei, AUM.

◆ ***Vairagya*** - detaşare de lume şi viaţă obţinută prin renunţarea la diferite forme de ataşament faţă de multiplele aspecte ale manifestării.

◆ ***Vayu*** - Literal: aer, vânt, Zeul vânturilor.
În Vede el apare în acelaşi car cu Indra, dar Indra este cel care ţine frâiele. Lui îi sunt dedicate doar câteva imnuri. Există trei divinităţi vedice care întreţin între ele relaţii privilegiate: Agni al cărui loc este pe pământ, Vayu, al cărui loc este în aer şi Surya al cărui loc este în cer. Vayu a fost născut din sufletul lui *purusha*. După Bhagavata Purana, Narada i-a cerut acestuia să distrugă vârful muntelui Meru. Vayu a declanşat o puternică furtună care a durat un an, dar Garuda, pasărea lui Vishnu, a protejat muntele cu aripile sale. Toate asalturile vântului au rămas fără efect. Narada l-a sfătuit atunci pe Vayu să atace muntele atunci când Garuda nu este prezent. Şi acesta a făcut astfel: muntele a fost decapitat, vârful său a căzut în mare şi a dat naştere insulei Lanka; Vayu poartă şi supranumele: „Cel care este în perpetuă mişcare".

◆ ***Veda*** - Literal „cunoaştere esenţială, doctrină sacră". Nume generic al celor mai străvechi texte ale înţelepciunii indiene. Hinduşii ortodocşi le atribuie o origine inspirată, supranaturală şi o autoritate supremă de esenţă divină. Acest vast ansamblu de Scrieri, având o lungime de şase ori mai mare decât cea a Bibliei, se divizează în patru părţi:

1) Rigveda sau Veda versurilor divine;
2) Samaveda sau Veda cânturilor sacre;
3) Yajurveda sau Veda formulelor sacrificiale secrete;
4) Atharvaveda sau Veda lui Atharvan, nume al unui mistic, preot al focului.

Fiecare dintre aceste patru Vede se divizează în trei feluri de texte, în funcţie de conţinutul lor, forma lor sau data la care au fost redactate. Aceste trei grupe sunt:

a) Samhita (culegeri de învăţături spirituale);
b) Brahmana (explicaţii procedurale precise din care aparţin Aranyakas-urile - „texte ale pădurii sau ale deşertului" - şi o parte din Upanishade;
c) Sutras-uri (fire aforistice conducătoare).

În funcţie de scop, le mai putem grupa în două părţi:

-*karma-kanda*, partea de acţiune eficientă;
-*jnana-kanda*, partea de cunoaştere spirituală, profundă.

La început, cele patru Vede serveau marilor preoţi drept culegere de imnuri şi formule pentru o executare corectă a sacrificiilor şi procedeelor de punere în rezonanţă cu lumi şi aspecte elevate din Macrocosmos. Pentru derularea corectă a acestor angrenări spirituale erau necesare 4 categorii de mari iniţiaţi preoţi:

1) *Hotar*-ul, cel care recită în mod adecvat imnurile pentru a chema şi invita zeii să profite de *soma* şi alte energii consacrate sau ofrande: el utiliza în special Rigveda;

2) *Udgatar*-ul, cântăreţul iniţiat care acompania prin cântecele sale care uşurau fuziunea şi rezonanţa, pregătirea şi ofranda lui *soma*; el utiliza în special Samaveda;

3) *Adhvaryu*, executantul iniţiat care realiza procedeul sacru propriu-zis, rostind versete, emiţând mental *mantra* şi formule (*yagu*) corespondente; el folosea în special Yajur Veda;

4) marelui preot îi revenea misiunea de a integra, supraveghea şi direcţiona ansamblul procedeului spiritual de punere în rezonanţă. Atharva Veda nu era totuşi direct legată de persoana sa.

Se crede că a fost necesar un timp extrem de lung (pornind de la 1500 î.e.n.) pentru a se ajunge la elaborarea Vedelor aşa cum le cunoaştem astăzi; acestea au fost mai întâi secrete şi erau transmise oral din generaţie în generaţie. *Shakha*-urile („ramurile") se diferenţiază în funcţie de şcolile în care ele servesc ca bază de studiu. Există mai multe versiuni legate de originile Vedelor, dar toate sunt de acord în a recunoaşte că aceste texte sunt fructul revelaţiilor divine făcute *Rishi*-lor, aflaţi în stare de inspiraţie spirituală şi contemplare profundă. De aici provine şi numele de *shruti* („ceea ce a fost autentic şi este revelat"), atribuit în mod frecvent Vedelor.

◆ ***Vedanta*** - Sinteză ultimă a înţelepciunii Vedelor, ansamblu de profunde reflexii inspirate şi revelaţii divine spirituale referitoare la Absolut sau Dumnezeu (*Brahman*) care descriu de asemenea natura esenţială divină a omului (*Atman*) şi raporturile fundamentale dintre acestea două. *vedanta* a generat trei curente filosofice principale:

1) *advaita vedanta*, învăţătură non-dualistă plină de înţelepciune, promovată de mari înţelepţi ca: Gaudapada, Shankara, Padmapada, Sureshvara şi Vidyarana; cel mai cunoscut printre ei este însă Shankara;

2) *vishishtadvaita vedanta* (non-dualismul diferenţiat), al cărui principal exponent este Ramanuja;

3) *dvaita vedanta* (*vedanta* dualistă), al cărei reprezentant principal este Madhva.

◆ ***Vidya*** - în traducere înseamnă știință ascunsă, cunoaștere secretă, învățătură rezervată celor puțini. *vidya* este o cunoaștere superioară esoterică reunind în același timp intuiție inefabilă și experiență spirituală transmisă telepatic care permite prin aprofundare să se ajungă la Iluminare, la Eliberare, făcând cu putință cunoașterea rapidă a Ultimei Realități.

◆ ***Vijnana*** - literal „conștiință", „cunoaștere". Stare de realizare spirituală supremă care permite eliberatului să-l perceapă permanent pe *Brahman* (Supremul Absolut) în inima lumii fenomenale și aceasta se produce mai mereu nu numai în starea de *samadhi*. Atunci lumea nu mai este pentru el decât o manifestare plenară a lui *Brahman* (Supremul Absolut - Dumnezeu). Pentru a desemna această formă de cunoaștere supremă, *vedanta* vorbește despre „a-l vedea mereu pe *Brahman* (Dumnezeu) cu ochii deschiși". Cel care realizează această experiență este numit *vijnanin*. Această stare desemnează cea mai înaltă formă de *samadhi* - *bhava samadhi*.

◆ ***Vijnanamaya_kosha*** - Vedeți termenul *kosha*.

◆ ***Viveka*** - Literal: discernământ.
În domeniul spiritual *viveka* desemnează facultatea discriminatorie între real și ireal, etern și efemer. În lucrarea Tattva Bodha a lui Shankara, el reprezintă una din cele patru condiții indispensabile omului care aspiră la spiritualitate. Celelalte trei sunt: *vairagya*, *mumukshutva* și *shatkasampatti*. *Viveka* este conceptul central al lui Viveka Chudamani.

◆ ***Vishnu*** - Una din principalele divinități esențiale ale hinduismului. În Rig Veda el apare ca un zeu solar, supranumit „Cel Care Acționează" (*vish* - a acționa), deși el nu și-a manifestat acțiunea sa decât prin celebrii săi „trei pași" ce i-au permis să măsoare fulgerător universul. Acești trei pași sunt considerați adeseori a reprezenta răsăritul, apogeul și asfințitul soarelui. Zenitul, „pasul suprem al lui Vishnu", desemnează tărâmul subtil, secret al preafericiților. Rareori evocat în Rig Veda, Vishnu capătă din ce în ce mai multă importanță de-a lungul timpului.

El înglobează și alte divinități, ca Hari și Narayana, ale căror nume devin propriile sale epitete. În timpul perioadei epice, el apare ca fiind divinitatea supremă, împărțind succesiv supremația cu *Brahma* și *Shiva*. Vishnu este venerat mai ales în valea Gangelui, în timp ce *Shiva* este venerat mai mult în regiunea Himalayei. Pentru a vedea cum se stabilește un echilibru între cele trei divinități esențiale ale lui Trimurti, în care Vishnu încarnează principiul conservator sau păstrător, alături de *Brahma* manifestatorul sau creatorul și *Shiva* distrugătorul, trebuie să studiem cu atenție Purana-urile. Vishnu este de asemenea păstrătorul *dharma*-ei; el coboară de fiecare dată când lumea decade și se încarnează în calitate de *avatara*, pentru a arăta în calitate de Model Divin, umanității, noi căi de dezvoltare spirituală. Adoratorii săi, numiți *vaishnavas* au răspândit vishnuismul care constituie astăzi una dintre cele mai mari orientări spirituale ale tradiției hinduse.

La fel precum *Shakti*, Vishnu, la rândul său, poartă „o mie de nume" care reprezintă tot atâtea aspecte sau fațete ale sale și repetarea lor zilnică de către cei care îl adoră, reprezintă o dovadă a credinței și a fervorii lor. Adorarea lui Vishnu revelează un aspect vesel, dătător de fericire. Zeul Vishnu are ca *Shakti* pe Lakshmi; cerul său sau sfera sa (lumea) subtilă este numită Vaikuntha; animalul său suport este pasărea Garuda. Postura *garudasana* ne pune în rezonanță telepatică cu sfera de forță a lui Vishnu. Vishnu este reprezentat uneori ca un tânăr foarte frumos cu patru brațe (multiplicitatea brațelor este întotdeauna un semn al divinității care arată că ele pot realiza mai multe lucruri în același timp). În prima mână el ține o scoică, în a doua un arc, în a treia o măciucă și în a patra o floare superbă de lotus. Fluviul Gange izvorăște, se spune, din picioarele sale. Arcul său se numește *Shargna*, sabia sa, *Mandaka*. El este așezat pe o frunză gigantică de lotus, contrapartea sa feminină (*Shakti*), Lakshmi, fiind mereu alături de el. Îl întâlnim pe Vishnu reprezentat simbolic ca fiind lungit pe șarpele Shesha sau chiar urcat călare pe pasărea sa vehicul Garuda.

◆ ***Yantra*** - În limba sanscrită înseamnă suport exterior sau instrument secret de comuniune telepatică și legătură spirituală. *Yantra* este o diagramă geometrică simplă în care sunt sintetizate caracteristicile esențiale simbolice ale unei anumite Puteri Cosmice sau Zeu. Ea este utilizată în vederea unei consonanțe telepatice spirituale pentru a realiza fuziunea cu Conștiința sau realitatea acelei sfere de forță, fiind un simbol esențial al divinelor sale caracteristici, al puterilor sale sau al anumitor aspecte fndamentale ale acesteia. Fiecare mare Putere Cosmică are *yantra* sa caracteristică. Pentru a se realiza o cât mai intimă legătură subtilă cu respectiva Putere Cosmică au fost revelate înțelepților clarvăzători formele geometrice esențiale prin care aceste puteri pot fi contactate telepatic cu ușurință. În primele faze de practică, înainte de a lucra cu o *yantra* a unei Mari Puteri Cosmice, prin focalizare vizuală completă și concentrare asupra acesteia este foarte bine să se citească în prealabil textul teoretic cu privire la acea Putere Cosmică. *Yantra* poate fi utilizată de asemenea ca suport de meditație asupra acelei mari puteri, adeseori ea putând fi integrată prin vizualizare lăuntrică (*shambavi mudra*).

O *yantra* asupra căreia yoghinul se concentrează sau meditează va permite să se concretizeze în fața ochiului său interior spiritual aspectele și puterile corespondente ale respectivei Puteri Cosmice divine. Prin operare constantă cu o *yantra* (concentrare sau meditație asupra acesteia) pot surveni treptat diferite puteri paranormale - *siddhi* - corespunzând diferitelor caracteristici ale Puterii Cosmice respective.

Concentrarea vizuală asupra unei *yantra* dezvoltă forța de concentrare mentală și permite să fie învinse gradat toate relele ce rezultă din dorințe negative, din mânie sau din alte defecte. O *yantra* poate fi folosită ca un veritabil aducător de noroc, porte-bonheur, pe o distanță de 15 m în jurul acesteia. De asemenea, în anumite situații în care ea nu ne este la îndemână, putem doar să o evocăm mental (*shambavi-mudra*) vizualizând-o în fața ochiului nostru interior. Informațiile esențiale cu privire la o *yantra* trebuie păstrate strict secrete, putând să comunicăm neinițiaților doar efectele pe care le obținem cu aceasta, păstrând strict secretul asupra cauzelor pe care le angrenăm în vederea apariției acelor efecte.

◆ ***Yashoda*** - mama adoptivă a lui Krisha când acesta era copil.

◆ ***Yoga*** - (În sanscrită „comuniune", „contopire", „fuziune inefabilă") știință tradițională a Orientului fondată prin secolul I î.e.n. pe baza unor tradiții ale înțelepciunii milenare care vizează integrarea armonioasă a ființei umane în Univers, trezirea puterilor latente, paranormale.

Mai mult celebră decât înțeleasă, *yoga* este și rămâne un ansamblu de metode milenare sistematice care vizează eliberarea definitivă a ființei umane. Cunoscută în Occident sub forme vulgarizate și uneori degradate, *yoga* constituie o disciplină spirituală extrem de riguroasă. Un text al înțelepciunii orientale, *ishvara* - GITA, spune referitor la *yoga*: „Prin *yoga* ia naștere cunoașterea ultimă, iar din cunoașterea superioară rezultă *yoga*. Pentru acela care are la dispoziție *yoga* și

cunoaşterea pe care aceasta o face cu putinţă, nu mai există nimic altceva de dorit."

Pentru cei mai mulţi oameni, *yoga* este practica ciudată a concentrării atenţiei uitându-te la buric şi controlându-ţi respiraţia. Performanţele unora dintre aceştia se înscriu în ordinul spectacolului: contorsionarea membrelor, transa, moartea aparentă, levitaţia, telepatia, mersul pe foc ş.a.m.d. Pentru cunoscătorii autentici problema este mult mai serioasă şi se bucură de creditul unei discipline fizice şi mentale precise care trec dincolo de stereotipia performanţelor. În ceea ce priveşte originile sistemului *yoga* acestea se pierd în negura timpului. Amintim că încă din veacul al III - lea celebrul text Philosophoumena al Sfântului Hippolit menţionează despre o anumită categorie de rătăcitori (yoghini) - gymnosofiţi cum sunt numiţi acolo. Ei îşi petreceau atunc viaţa, întocmai ca şi astăzi, goi, pentru că Dumnezeu le-a creat corpul ca haină a spiritului. După ei, Dumnezeu este Lumină, nu ca Soarele sau ca Focul, ci în calitate de Supremă Rostire Infinită, a cărui cunoştinţă şi-o dezvăluie înţelepţilor pentru ca aceştia să pătrundă în misterele ultime ale naturii şi Universului.

În viziunea lor, Lumina Spirituală este o misterioasă rostire şi ei pretind că o cunosc intim fiindcă s-au debarasat de deşarta părere personală şi de ego, care este ultima cămaşă a Spiritului. Pentru ei, toate organele corpului sunt la fel de importante şi n-au de ce să le atribuie o ierarhie morală.

Cine practică *yoga* - şi o poate face oricine, indiferent de sex, religie sau poziţie socială - urmăreşte progresiv să-şi purifice conştiinţa de legăturile şi limitările sale şi să realizeze Cunoaşterea lui *Brahman*. *yoga* îl face pe om să răstoarne timpul şi spaţiul! Yoghinul urmăreşte să atingă iluminarea şi mântuirea prin control, detaşare şi transcenderea tuturor limitelor.

Prin *yoga* totul este cu putinţă dar nu orice este permis. Yoghinul ispăşeşte şi anihilează în cursul unei singure vieţi toate greşelile, sau altfel spus, păcatele săvârşite în cursul reîncarnărilor precedente.

Un text al înţelepciunii yoghine spune:

„Focul declanşat prin practica *yoga* asiduă face să ardă rapid şi complet această cuşcă a ignoranţei care constituie răul. Atunci se dezvăluie cunoaşterea clară care ne permite să realizăm cu uşurinţă extazul divin."

◆ ***Yoni*** -literal „origine", „sursă", „matrice", „cauza originară", sursa întregii deveniri prin manifestare. Ea este adeseori reprezentată printr-un triunghi cu vârful în jos, care este totodată o imagine a vulvei feminine, simbolizând aspectul feminin sau *Shakti* cosmic. Singură sau în asociere cu *linga* (simbolul masculinului (+) suprem reprezentat sub forma unui falus în erecţie), *yoni* este venerată de *shakta* (adoratorii lui *Shakti*).

◆ ***Yuga*** - ciclu, vârstă.

Cuprins